

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zokriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebusti, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

ČEČAD - Ul. Restori 28 - Tel. 0432/731190

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

SPED. IN ABB. POST. GR. 1/50%

1500 LIR

NEDELJA, 3. DECEMBRA 1995

Svetle in senčne plati protesta

SEGIJ PREMUR

Svetle in senčne strani dijaškega protesta zadnjih tednov so včeraj prisle do izraza na manifestaciji, ki je ohromila tržaško mestno središče.

Dijaki so se udeležili manifestacije množično. Tri tisoč mladih je razigrano, pisano in hrupno (pa kakšni mladi bi bili, ko ne bi bili razigrani, pisani in hrupni!) izrazil svoje zahteve. Konec zasedb torej se ne pomeni konca zahtev po reformi sole, ki je bila potrebna, ko je bila moja generacija mlada, pa je se vedno ni. Problemi, ki jih je nakazalo dijaško gibanje, so nedvomno resni in pereči.

Ne bo napredka brez prenovljene javne sole, brez investicij v izobraževanje in v raziskavo: to so povedali tudi na predstavitvi tržaškega odbora gibanja Oljke Romana Prodijskega, ki se je odvijalo istočasno z dijaško manifestacijo. Pogled na prihodnost države, ki so ga orisali predstavniki gibanja, v katerem se združuje levsredinski politični svet, se torej v bistvu ujema z gledanjem dijakov.

Nedvomno pozitivna plat včerajšnje manifestacije je bila tudi že uveljavljena prisotnost slovenskih dijakov, pa tudi novost prvega skupnega nastopa z goriskimi in furlanskimi dijaki, do katerih je včasih prevladovalo nekakšno »velemestno« zaničevanje do »provinciaccev«. Odprtost do slovenskih dijakov je neobhodno privedla do splosne solidarnosti kot uveljavljene vrednote.

Gibanju dijakov pa se vedno manjkajo stvarni cilji in taktika za doseg zastavljenih ciljev. To je tudi posledica pomanjkanja sogovornikov, ki bi bili sposobni se soočiti z dijaki, jih usmerjati in jim pomagati pri iskanju poti za uveljavitev njihovih zahtev. Ne gre samo vprašanje dijakov, pač pa širšega konteksta, v katerega sodimo tudi odrasli in predvsem politične sile, družbene organizacije in nenazadnje solniki.

Drugo negativno noto je včerajšnji manifestaciji dala skupnica fašističnih skrajnežev s svojimi zaljivkami, ki so prizadele naše mlade. Nekoč je imela večina italijanske mladine tak odnos do Slovencev, včeraj pa jih je bilo v tritisočglavi množici kakih 50, in v vsaki družbi je slaba 2 odstotka idiotov. Pomembnejše je dejstvo, da se je velika večina italijanskih dijakov ogradila od svojih fašističnih sošolcev.

Preprodajo orožja vodil nekdanji funkcionar CIA

NEAPELJ - V okviru sodne preiskave o medcelinskih razsežnostih organizacije za nezakonito prekupčevanje z orožjem, mamili, devizami, zlatom in radioaktivnim materialom, ki je privedla že skoraj do kakšnih dvajsetih aretacij, so včeraj karabinjerji zaprli tudi nekdanjega dolgoletnega funkcionarja ameriške ob-

veševalne službe CIA Rogerja D'Onofria. Ta je med drugim odločilno pomagal pri pranju umazanega denarja, usmerjal pošiljke orožja z vojnih prizorišč na Balkanu v Italijo, imel tesne zveze z ameriško mafijo in z Vatikansko banko ter na debelo zajemal iz blagajne Ciine privatne banke National Security Agency.

Na 2. strani

Neprestano upadanje zaposlenosti na Tržaškem

TRST - Konec letosnjega septembra je v tržaški pokrajini čakalo na zaposlitev več kakor 14.000 oseb, od tega skoraj 4.800 mladih, ki niso bili se nikoli v službi, v vsem tretjem trimesečju pa je bilo stevilo ljudi, ki so bili ob delovno mesto, za 972 večje kot stevilo tistih, ki so se nanovo zaposlili. Ti podatki, ki

jih je posredovalo deželno vodstvo sindikata CISL, samo se potrjujejo, da se kriza na tukajšnjem trgu dela neprestano zaostruje, a tudi, da ne gre stiske pripisovati le obubošanju industrije, temveč tudi redcenju delovnih moči na področju trgovine, obrti, turizma in, skratka, storitvenih dejavnosti.

Na 3. strani

ŠOLA / PROTEST SE ŠE NI POLEGEL

Množična deželna manifestacija dijakov

TRST - Tržaški dijaki so včeraj stopili na ulice: v središču je potekala množična manifestacija, ki so se je udeležili tudi predstavniki dijakov z Goriskega in iz Furlanije. V povorki so bili tudi transparenti slovenskih višjih srednjih sol, ki so jih nosili številni dijaki, nekateri njihovi sošolci pa so ostali na solah.

Skupnica fašistov je zalila slovenske dijake, vendar jih je večina italijanskih manifestantov osamila. Prevladale so teme, okrog katere se zadnje tedne razvijajo dijaški protesti, v prvi vrsti zahteva po izbolšanju solskega sistema.

Na 3. strani

BONN / CLINTON OBISKAL VOJAKE V NEMČIJI

Američani odhajajo v Bosno

SARAJEVO - Predhodnica mirovnih sil Severnoatlantske zveze, ki naj bi na območju nekdanje Jugoslavije vzpostavila potrebna komunikacijska središča in poveljniška mesta, bo predvidoma v ponedeljek odpotovala na krizna območja. V kontingentu, ki bo štel 2500 pripadnikov, bo tudi 700 ameriških vojakov. Ameriški predsednik Bill Clinton je v svojem govoru ameriškim vojakom, namescenim v Nemčiji, in ameriški javnosti zagotovil, da »ameriški fantje« ne bodo izpostavljeni pretiranemu tveganju v nemirnem balkanskem kotlu.

Najresnešo grožnjo ambicioznemu načrtu predstavlja nasprotovanje bosanskih Srbov, ki grozijo, da ne bodo pristali na nekatere zanje sporne daytonske rešitve. General Mladic je zbrane Srbe, ki so protestirali proti načrtovani priključitvi srbskih delov Sarajeva, odgovoril z besedami, da »ni mogoče prisiliti Srbe, da bi živeli pod krvniško oblastjo«.

PREDSEDNIK REPUBLIKE

»Zadnjo besedo o volitvah nujno ima parlament«

Neenotna stališča med strankami

RIM - Na volitve ni mogoče iti »jutri«. Odločilna beseda glede predcasnega razpusta parlamenta pripada parlamentu samemu, ki se mora izraziti po točno predvidenih postopkih, kar zahteva svoj čas. Tako je povedal predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro, ko je včeraj spregovoril o italijanskem političnem trenutku v

Firencah, kjer se je mudil na obisku. Scalfaro je v bistvu dal razumeti, da bi bilo bolje z volitvami počakati do junija, ko bo Italija zaključila svoje polletno predsedovanje Evropski zvezi. Scalfarova izvajanja so takoj izzvala vrsto reakcij, v katerih je spet prisla do izraza neenotnost stališč.

Na 2. strani

V Zagrebu proti HDZ

ZAGREB - S tem, ko so včeraj v zagrebski mestni skupščini izvolili za predsednika in župana dva pripadnika opozicijskih strank in ko je v Zagreb prispelo deset tisoč hrvaških demonstrantov iz Bosanske Posavine, je Tudmanova politika doživela kar dva velika udarca naenkrat. Poslanci vladajoče HDZ se prvega zasedanja mestne skupščine niso udeležili in zasedanje proglasili za nezakonito. Istega dne pa so Hrvatje iz Bosanske Posavine v središču Zagreba uprizorili največje demonstracije po osamosvojitve Hrvatske. Na shodu so Tudmana ozigosali za izdajalca naroda in ga posvarili, naj ne odide v Pariz in naj ne podpiše daytonskega sporazuma.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Brodolomce še pogrešajo

Slabe vremenske razmere niso dopustile, da bi se nadaljevalo iskanje 15 Albancev, ki jih v južnem Jadranu pogrešajo po brodolomu gumenjaka.

Stran 2

»Oljka« tudi v Trstu

Prodijsko gibanje Oljke je formalno zazvelo tudi v Trstu s podporo 11 levsredinskih strank.

Stran 3

Scalfaro odgovarja SSŠ

Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro je odgovoril na dopis, ki ga je nanj naslovil Sindikat slovenske sole, da bi opozoril na svojo pravico do sindikalne reprezentančnosti.

Stran 4

Slovenska skupnost praznuje

Slovenska skupnost bo danes v Gorici proslavila 20-letnico obstoja.

Stran 4

Prva zmaga Lasse Kjus

Norvežan Lasse Kjus je po starih drugih mestih v letošnji sezoni končno stopil tudi na najvišjo stopničko v smučarskem svetovnem pokalu. Včeraj je bil v Vailu v najhitrejši v superveleslalomu.

Stran 35

10. let
insieme a Opicina
skupaj na Opčinah
1985 - 1995

Kupuj v trgovinah, ki izobesajo ta znak z zelenim in modrim trakom.

DOBIŠ

Novi POLO, SCOOTER APRILIA in ZLATE ŽETONE

BANCA DI CREDITO COOPERATIVO DEL CARSO
ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA
Ul. Riccardario, 2 - Tel. 040/21491
Opčine (Trst)

PREJANJE 05.01.1996

20
SLOVENSKA SKUPNOST
PROSLAVLJA
20 LET
SVOJE DEZELNE ORGANIZIRANOSTI
V FURLANJI - JULJSKI KRAJINI
različni, a enotni

DANES, 3. DECEMBRA 1995,
V KULTURNEM DOMU
V GORICI, UL. BRASS 20, Z ZAČETKOM OB 16. URI

POLITIKA / PREDSEDNIK REPUBLIKE NA OBISKU V FIRENCAH

Scalfaro vabi politike k jasnosti glede volitev

Državni poglavar opozoril, da ima odločilno besedo parlament - Neenotnost stališč na desnici in v levi sredini

RIM - »Italijansko ljudstvo ima pravico slišati od odgovornih ljudi jasne in razumljive besede, sicer je samo zmeda, ki ni nikomur v korist.« Tako je povedal predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro, ko je včeraj spregovoril o italijanskem političnem trenutku v Firencah, kjer se je mudil na obisku.

Seveda se je državni poglavar s svojimi besedami nanašal na zadevo, ki že skoraj leto dni buri italijanske politične kroge, se pravi, kdaj razpustiti parlament in razpisati predčasne volitve. Scalfaro se je ironično obregnil od tiste, ki menijo, da bi lahko sli na volišca že »jutri«. Kaj takega ni mogoče, saj

predčasen razpust parlamenta ni odvisen samo od predsednika republike. Po ustavi se mora le-ta ozirati na voljo parlamenta, ki ima pri zadevi pravzaprav odločilno besedo. Normalno bi bilo, da bi sli na volitve, ko bi se izkazalo, da parlament ne podpira več vlade in da ni mogoče sestaviti nove, je se dejal Scalfaro, ter opozoril, da po ustavi od trenutka razpusta parlamenta do volitev mora poteti najmanj 45 dni. Predsednik republike je vse to dejal očitno zato, da bi posredno potrdil, kako ni mogoče takoj na volitve in da bi bilo v bistvu pametno počakati na junij, ko bo Italija zaključila svoje polletno predsedovanje Evropski zvezi.

pski zvezi.

Scalfarove besede so takoj izzvale vrsto reakcij, iz katerih se da razbrati, da sta oba glavna tabora, desni in levosredinski, v resnici dokaj neenotna. Vodja NZ Fini je na veliki demonstraciji v Rimu predlagal, naj bi volili konec februarja. Nekoliko bolj medlo stališče je zavzel koordinator Forza Italia Previti, odločno proti takojšnjim volitvam pa sta se izrekla voditelj CCD Casini in liberalcev Costa. Proti volitvam pred koncem evropskega semestra je tudi tajnik LS Bianco, medtem ko je član vodstva DSL Bassanini dejal le, da se je Scalfaro korektno izrazil glede postopka razpusta parlamenta.

NEAPELJ / PREISKAVA O TRGOVINI Z OROŽJEM

V zaporu tudi bivši agent CIA

Roger D'Onofrio je vohunil 40 let

NEAPELJ - Preiskava »cheque to cheque«, s katero skušajo sodniki in karabinjerji zatreti organizacijo za ilegalno preprodajo zlata, denarja, orožja in radioaktivnega materiala z ene celine na drugo, postaja vse zanimivejša. Včeraj zjutraj so aretirali bivega funkcionarja ameriške tajnoobveščevalne službe CIA Rogerja D'Onofria, ki naj bi bil pobudnik prekupčevalske mreže. Sodstvo je odredilo, da se nek-

danjemu vohunu zaradi njegove starosti (72 let) dovoli hisni pripor, toda sele čez deset dni; do tedaj mora ostati v samici, da ne bi zmotil preiskave. Obtožen je hudih prekrškov, to je izoblikovanja zločinske tolpe, katere cilj sta pranje umazanega denarja (zasluzka od kupoprodaje mamil) in nezakonito posredništvo pri deviznih poslih.

Mozaka so prijeli v Solopaci pri Beneventu, nanj pa so prežali istosno se v Rimu, Frosinoneju, Fondiju in Teleseju, ker ima povsod po eno stanovanje in ni v nobenem prebil več kot eno noč. Na muho so ga ujeli po zaslišanju Enrica Urso in Francesca Elma ter Belgijca Jeana Lucija Herigera, ki so jih uklenili v lisice pred nedavnim. D'Onofrio so po lastnem priznanju prvič srečali v rimski pisarni Antonia Marselle, proti kateremu so oktobra prav tako izdali zaporni nalog, a je izginil. To okoliščino sta potrdila general Walter Bruno in njegov sin Francesco, ki sta lastnika prostorov, v katerih sta Marsella in bivši tajni agent (za Cio je delal polnih 40 let) opravljala svoje uvozno-izvozne posle.

Tudi Francesco Elmo je bil nekako v agenturi, saj je bil zunanji obveščevalec vojaške tajne službe SISMI, po katere naročilu da je moral nadzirati D'Onofria. To naj bi mu bil zaukazal polkovnik Mario Ferraro, ki so ga našli julija letos mrtvega na domu v Rimu (okoliščine smrti se niso bile pojasnjene). O Američanu je bil govor že leta 1983 med preiskavo o trgovanju z orožjem, ki jo je vodil Carlo Palermo, in je veljal za enega od 30 placnikov CIA, torej tistih njenih funkcionarjev, ki so smeli segati po tekočih računih agencije National Security Agency (Ciine privatne banke). Poleg tega je imel tesne zveze z ameriško Coso nostro, pa tudi z Vatikansko banko. Elmo je se razkril, kakor poroča ANSA, da se je pred meseci na Blejskem gradu udeležil tajnega sestanka za odkup pošiljke orožja iz rok častnikov slovenske vojske, zaradi česar da je neapeljsko sodstvo že navezalo stik s policijo v Sloveniji. D'Onofrio naj bi tudi organiziral ilegalni prevoz orožja iz Hrvaske v Italijo preko Albanije.

OTRANTO / PO BRODOLOMU GUMENJAKA V MRZLIH VODAH JUŽNEGA JADRANA

Pogrešajo še 15 Albancev

Pet brodolomcev bodo jutri v domovino

OTRANTO - Močno razburkano morje ni dovolilo, da bi izvidniški colni kapitanije in finančne straže iz Otranta nadaljevali iskanje 15 Albancev, ki jih pogrešajo po brodolomu gumenjaka (na sliki ostanki plovila) z 22 osebami na krovu v bližini Sante Cesaree pred Leccejem v noči od četrta na petek. Pogrešane so iskali z dvema helikopterjema in z vojaško ladjo »Cassiopea«; v pristanišče je priplul tudi izvidniški coln otrsanski kapitanije, ki je prejšnjo noč sodeloval v reševalni akciji. Pet preživelih Albancev, ki so jih po petih urah iz mrzlih voda potegnili na varno, je trenutno v centru za prvo pomoč v Otrantu, kjer so jih preiskovalci že zaslišali.

Iskanje pogrešanih Albancev se je nadaljevalo vso prejšnjo noč, vendar brez uspeha: preiskovalci so vsekakor zatrdili, da se bo iskanje pogrešanih nadaljevalo tudi v prihodnjih dneh, seveda v upanju, da bodo vremenske razmere to dovolile. Medtem pa se je izvedelo, da bodo italijanske oblasti že jutri dopoldne odposlale v domovino pet preživelih albanških brodolomcev; njihovo zdravstveno stanje je se kar zadovoljivo, saj so včeraj mirno odgovarjali novinarjem, ki so včeraj v velikem številu prispeli v Otranto.

Kljub zelo razburkanemu morju pa se beg Albanec nadaljuje; sanje po boljši prihodnosti ne poznajo ovir, pa čeprav se prepogostoma končajo s tragedijo.

PREDSEDNICA MARIJA FERLETIČ O VPRAŠANJU POMOČI IZ SLOVENIJE

Interventna pomoč-SSO pojasnjuje

Prejeli smo in objavljamo:

Kam vodijo nase zalostno zaraščene stezice?

To vprašanje se mi vsiljuje ko moram preko časopisa komunicirati celo s skupno ustanovo in to v trenutku, ko se ne postavlja več vprašanje deželni podpora za katere vemo, da so končno v glavnem že izplačani ali že v zaključni fazi. Nanašam se namreč na članek in izjavo G.M. v četrtkovni številki P.D. pod naslovom: Interventna pomoč / G.M. zeli pojasnila.

Strinjam se, da razpredelnica objavljena v nedeljski številki ni bila dovolj razčlenjena. Kot izhaja iz zadnje številke K.G. je tudi nepopolna. Za objavljene številke v P.D. si jemljem odgovornost le za tiste, ki se nanašajo na sredstva posredovanja nasi organizaciji. To tudi samo za oktobrsko nakazilo. Primorskega dnevnika namreč niso zanimali podatki junjskega nakazila, ker bi drugače to bil objavil že v tistem mesecu. Slo je v bistvu za sredstva, za katera ni bilo sku-

pnega dogovora in to zato ker je SKGZ že konec maja ubrala svojo pot ne meneč se za skupna stališča iznesena v pismu z dne 23.5.1995, naslovljenemu zunanjemu ministru Z. Thalerju in ne za pozive Urada za Slovence po svetu pa tudi od strani drugih pristojnih uradov za predložitev usklajenega predloga.

Obstaja dolga serija pism, ki pričajo, koliko truda je naša organizacija zastavila, da bi zadostila uradnim zahtevam R.S. in tudi večkrat sprejeti obvezi za posredovanje usklajenega predloga in za ustanovitev skupnega sklada za pomoč ustanovam v potrebi. Sredstva, ki prihajajo preko krovnih organizacij za pomoč manjšini imajo isto proračunsko postavko »ustavne obveznosti pri uradu R.S. za Slovence v zamejstvu in po svetu«. Zato ni važno, kdo ustrezne dokumente podpisuje.

Iz objavljenega (glej prilogo) prospekta je razvidno, da je SSO za ustanove posredoval 1.085 milijonov lir, SKGZ pa 1.761.

Številke pojasnjujejo

zakaj. Iz slednjih se razbere tudi, zakaj se ni prislo do skupnega sklada. SKGZ je dobila namreč 950 milijonov več kot SSO. Iz tega tudi izhaja, da je moral tudi več dati. Upam, da se ne bo kdo spotaknil ob dejstvu, da so sredstva za P.D. bila plačana neposredno iz Ljubljane. To je le posledica odločnega stališča SSO, ki je odklonilo vlogo podrejenega kilmovskega partnerja. SKGZ dobro ve, da je za 70 milijonov tolarjev zahteval že konec maja nakazilo na svoj sklad za P.D. Vse to pa mimo SSOj, s tem je tudi zakasnilo izplačilo vsaj 46 milijonov razpoložljivih tolarjev. Kakšna bo posledica, če ne pridemo do skupnega dogovora? Tudi to je jasno. SSO bo spet naštrdal in z njim poleg organizacij tudi kulturne ustanove, za katere si že dve leti zaman prizadevamo, da bi ustvarili sklad, katerega bi izkoriščali v pričakovanju deželni sredstev.

In prav negotovost refinansiranja zakona st. 46 je dala povod za prošnjo za interventno pomoč v Sloveniji.

Strinjam se, da bi morale biti privilegirane ustanove, ki crpajo vsa svoja sredstva iz omenjenega zakona. To smo vedno zagovarjali. Rezultat pa je bil drugačen, P.D., ki brez dvoma, kakor tudi gledališče ima svoj problem z državo, kljub temu, da iz zakona st. 46 crpa le 190 milijonov, je iz prvega, najbolj pomembnega nakazila tudi z ozirom na takratne stiske ustanov, crpal levi del: 950 milijonov lir proti 1.692, ki so bili porazdeljeni med ustanovami.

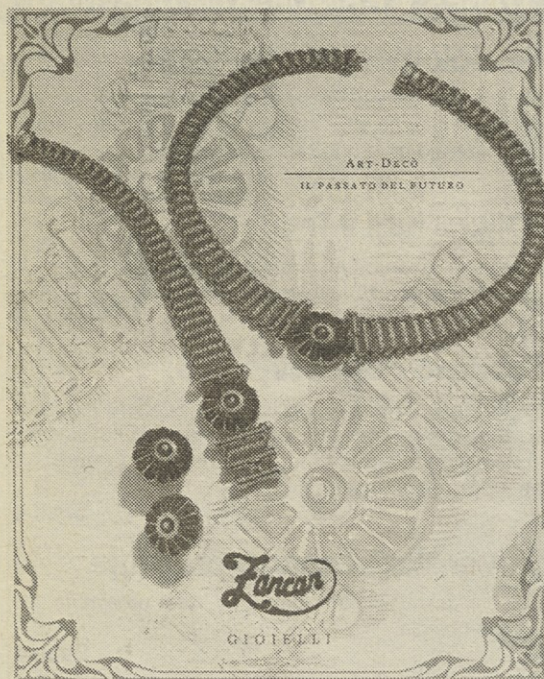
Ustanove, ki si dovoljujejo včasih brezobzirno napadati SSO, naj vedo, da jim stojimo ob strani. Pozorni smo na njihove probleme in jih skušamo reševati. Rabimo pa njih sodelovanje in ne prepirov. Ne morejo se pa vmešavati v odnose SKGZ in SSO, ki so že itak dovolj zapleteni, da jih sami ne razumejo. Naj le omenim, da ne poznam dogovorov, katere naj bil bil SSO krsil. Če kak dogovor obstaja prosim, da se ga objavi. Ta nam bo v veliko pomoč tudi v iskanju tistega prepotrebne skupnega jezika, katerega si ga naši ljudje tako globoko in upravičeno pričakujejo.

Končno upam, da nam bo uspelo priti v najkrajšem času do skupnega pozitivnega dogovora z SKGZ.

Marija Ferletič

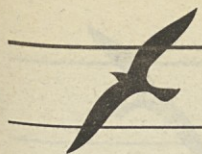
Skerlavai
draguljarna

Trst - Ul. Battisti, 2 - Tel. 7606012

V DECEMBRU ODPRTO TUDI OB NEDELJAH IN PONEDELJKIH ZA PREDSTAVITEV NOVE KOLEKCIJE DRAGULJEV ZANCAN

	SSO	SKGZ
Ustanove		
GM	278	652
E. Komel	175	—
Sola Speter	273	361
Slori	72	150
NSK	114	237
SSG	173	361
mediji	676	950
Skupaj	1.761	2.711

ŠOLA / TRITISOČGLAVA MNOŽICA OHROMILA MESTNO SREDIŠČE

Dijaški protest se je preselil iz šol na ulice

Psovke fašistov so utišali naši, pa tudi italijanski dijaki

Po zasedbah sol se dijaški protest se ni poleg, nasprotno, včeraj je spet zajel vse višje srednje šole s poulično manifestacijo, ki je ves dopoldan ohromila mestno središče. Po ocenah sil javnega reda se je spreveda udeležilo približno 3.000 trzaskih dijakov, ki so se jim pridružili tudi mladi iz drugih krajev dežele: 200 jih je prispelo iz Trzica (kjer so pred dvema tednoma prvi v nasi deželi zasedli šole) in iz Gorice, prav toliko pa iz Vidma in Cerinjana.

Dijaški spreved je krenil z Oberdankovega trga malo pred 10. uro, namenjen je bil na Trg Unità, kjer pa se je istocasnno odvijala solidarnostna manifestacija z Bosno. Zaradi tega so spreved upocasnili, da je prispel na osrednji trg po poldnevu, zaradi tega pa je bil promet v mestnem središču skoraj popolnoma ohromljen ves dopoldan.

Razlogi za protest so znani in so jih poudarili tudi na zaključnem zborovanju pred občinsko palačo, kjer je spregovoril tudi furlanski dijak, kot je podprl enotnost vseh mladitih v deželi. Dijaki se potegujejo za ohranitev in razvoj javnega solstva, ki ga ogrožata tako vsedravninski finančni zakon, iz katerega so črtali 1.200 milijard lir za solstvo, kot tudi deželni sklep, po katerem bodo namenili 40 odst. prispevkov zasebnim šolam in samo 60 odst. javnim zavodom. Poleg tega dijaki zahtevajo, naj bo šolski sistem bolj pozoren na »uporabnike« t.j. na dijake, ki bi jih morali obravnavati kot osrednji

subjekt šole. Zahtevajo tudi bolj kvalificiran pouk in posodobljene učne programe, takojšnje izvajanje na vseh solah dokumenta o pravicah in dolžnostih dijakov, in se podporne lekcije skozi vse leto za manj sposobne, obnovitev struktur in poslopij z dosledno uvedbo pripomočkov za fizično prizadete dijake, ter uveljavljanje od ustave zagotovljene pravice do solanja tudi za manj premožne.

Manifestacije so se udeležile vse trzaskе šole, z nekaterih zavodov so sicer bila prisotna samo številna predstavništva dijakov, ker so nekateri ostali na solah. V sprevedu so bili tudi slovenski dijaki liceja Fr. Preserna in trgovskega zavoda Zige Zoisa, ki so nosili transparent z napisom »Borimo se za boljše solo«, ter mladi z učiteljskega A.M.Slomskega in

tehničnega zavoda J. Stefana z dolgim in z lepimi napisom »Studenti smo, ne predmeti, boljša šola, boljša prihodnost«.

Sredi spreveda je bila skupnica kakih 50 v črne jopice oblečenih razgrajcev, ki so vihteli zastavo Trieste (!?), stegovali roke v rimski pozdrav in vzklikali zaljiva gesla, v katerih so največkrat omenjali iztebreke, kot se pač spodobi fašistom. Stalno so psovali trzaskęga župana Illyja, ki so ga ozmerjali z narkomanom in titovcem (!), znesli pa so se tudi proti slovenskim dijakom s staro zaljivko »Scavi de merda«.

Do hujšega ni prislo, ker so jim slovenski in tudi številni italijanski dijaki krepko odgovorili in jih utišali, ko se obmolčali pa jim je spreved se zabru-

sil ritmirano vzklikanje »zajci, zajci«, kar je za mlade fašiste verjetno huda psovka. Do izgredev ni prišlo tudi, ker so šole javnega reda vseskozi pozorno nadzorovale bolj »vroce« dele spreveda. Poleg običajnih policistov in karabinerjev je bilo včeraj prvič tudi 12 finančarjev posebne enote za vzdrževanje javnega reda, ki se sicer ukvarjajo z vročkovnimi navijaci na nogometnih tekmah.

Ko so se manifestanti razšli malo pred 13. uro, so napovedali, da s tem se ni konec dijaškega protesta. Vprašanja, ki so jih te dni mladi postavili v osredje pozornosti, se zdela niso rešeni. Napovedujejo nove proteste v deželnem merilu in vabijo tudi solnike, naj se pridružijo gibanju, ki zagovarja obnovitev in izboljšanje javnega solstva.

POLITIKA / TISKOVNA KONFERENCA

V Trstu zaživela Prodijska »Oljka«

Predstavitev pokrajinskega koordinatorskega gibanja in koalicije levosredinskih strank

Včeraj sta se javnosti predstavila novoustanovljeni trzaski Pripravljalni odbor gibanja Oljke in koordinatorski odbor Maurizio Fanni. S tem se je tudi formalno začelo delovanje zavezništva levosredinskih strank, kar bo privedlo do imenovanja 14 trzaskih delegatov, ki se bodo udeležili vsedravnega kongresa Oljke februarja prihodnjega leta.

Na včerajšnjem srečanju sta nastopila trzaska predstavnik Prodijskega »Odbora za Italijo, kakršno si želimo« Ulrico Bianchi za mesto in Marino Vocci za okolico. Ravno organizacija Romana Prodijskega je dala pobudo za novi politični kartel, ki ni stranka ampak gibanje ljudi, organizacij in strank za uveljavitev politike v plemenitem pomenu besede. Trzaski koordinatorski Maurizio Fanni, 55-letni univerzitetni profesor finančnih ved, po rodu s Sardinije, sicer pa že skoro 30 let v Trstu, je orisal v glavnih obrih politični okvir levosredinske koalicije, ki je za socialno državo, demokracijo, zaščito interesov sibejskih slojev, obenem pa tudi za gospodarsko učinkovitost in prilagajanje trendom razvite Evrope, za investicije v proizvodnjo in v izobrazbo. Na krajevni ravni to pomeni gospodarski in kulturni razvoj mesta, ki mora uveljaviti svojo mednarodno, obmejno in veokulturno vlogo. V najkrajšem bodo predstavili program gibanja, ki ga bodo analizirali s

strankami zavezništva in tudi na javnih skupščinah z organizacijami in posamezniki, in ga nato preverili na kongresu februarja, nakar bo postal uradni program, s katerim se bo zavezništvo, ki se zbira okrog Romana Prodijskega, predstavilo volilcem.

K trzaskemu gibanju Oljke je pristopilo 11 političnih strank leve sredine: Krščanski socialci, Demokratično zavezništvo, Dsl, Laburisti, Ljudska stranka, Pri, Pakt Se-

gni, socialisti SI, Zeleni, Slovenska skupnost in Rete. V bistvu gre torej za stranke, ki so že preiskusile sodelovanje pri predlanskih občinskih volitvah in tudi dosegle prepričljivo zmago.

Na včerajšnjem srečanju so tudi izrazili solidarnost s stavkajočimi dijakom in razumevanje za zahtevo po izboljšanju solskega sistema, ki je ključnega pomena za razvoj italijanskega gospodarstva in družbe nasploh.

PREVOZI / OSEMURNA STAVKA

Pojutrišnjem skoraj ves dan brez avtobusov ACT

Pojutrišnjem, 5. decembra, bodo uslužbenci medobčinskega avtobusnega podjetja ACT ostali osem ur krizem rok. Avtobusi ne bodo vozili od 9. do 13. in od 17.30 do 21.30, kar pomeni, da nam bodo na razpolago samo zgodaj jutraj in pozno zvečer.

Protest spada v okvir stavke namesencev podjetij za krajevne potniške prevoze v vsej državi, ki bo ta torek v severnem, dan zatem v srednjem in nato se v južnem delu Italije. Gre za pobudo stanovskih organizacij FILT (CGIL), FIT (CISL) in UILTrasporti, ki bodo na ta način podkrepile naslednje tri zahteve:

regionalizacija krajevnega potniškega prometa, kakor jo predvideva finančni zakon za leto 1996 in po kateri naj bi se država v bistvu ogradila od sleherne odgovornosti na tem pomembnem javnostoritvenem področju, naj se spelje previdno in postopoma, kajti vse deželne uprave niso enako pripravljene na novo breme in se kaj lahko zgodi, da se finančna sredstva porazgubijo v čisto drugačne namene; vlada naj zajamci, da se bo obnovitev kolektivne delovne pogodbe odvila v skladu s sporazumom z dne 23. julija 1993, da torej stroški zanj ne bodo bremenili tarif;

uslužbencem omenjenih podjetij naj se koreniito preuredi skrbstveni režim oziroma naj se ves ta delovni stan vključi v splošni pokojninski sistem, kot je bilo sicer že dogovorjeno med sindikati in izvršno oblastjo, a le-ta sporazuma se zmerom ni začela spostovati.

(NE) ZAPOSLOVANJE / PODATKI SINDIKATA CISL

Vedno več ljudi brez dela

Septembra je na Tržaškem iskalo službo kar 14.027 oseb

Med začetkom julija in koncem septembra se je zaposlenostna krivulja na Tržaškem spet upognila navzdol. Število delojemalcev se je zmanjšalo kar za 972, to pa velja pripisati prvenstveno osipu delovnih moči v industriji, kjer jih je zmanjkalo nič manj kakor 200. To ni sicer nobena novost in trend se na žalost nadaljuje. Kakšen bo celoletni obračun, bomo videli januarja, gotovo pa ne bo zavidanja vreden.

Res je, da so letos slabo vplivale na trg dela zlasti prigode v skedenjski železarni: delavce so najprej odslužili, potem spravili v režim mobilnosti, nazadnje pa spet zaposlili. Res je tudi, da je naveza Bolmat-Lucchini že začela jemati v službo sveže, mlade sile, toda učinki tega bodo zaznavni sele prihodnje leto. Prav tako pa je res, da močno skripelje v miljski ladjedelnici Cantieri Trieste (na preprihu je 26 uslužbencev), v tovarni jeklenih varovalk Orion (64 ljudi), v farmacevtskem obratu Don Baxter (od 136 zaposlenih jih pojde 60 v dopolnilno blagajno), v Telettri, ki se bavi s telekomunikacijami (60 namesencev naj bi bilo odvečnih), in se marsikje.

Iz razpredelnice, ki so jo sestavili analitiki pri deželnem vodstvu sin-

dikata CISL, je razvidno, da je ostalo število zaposlenih v kmetijstvu bistveno nespremenjeno, saj je znasala razlika med odslovljenimi in sprejetimi v službo +3, in da je bilo to razmerje na vseh drugih delovnih področjih (trgovina, obrt, turizem, storitve) negativno (-753).

Ce prikazano sliko dopolnimo se s podatkom, da je bilo ob koncu septembra na seznamu čakajočih na delo natanko 14.027 imen in da je bilo med temi kar 4.799 mladitih, ki so računali na prvo zaposlitev, potem je jasno, da ni nobenega razloga za optimizem.

S tem soglašata tudi omenjeni sindikat, ki svari pred samoobjekovanjem in poziva k preverbi vzrokov za nastale razmere. Tembolj se, ker je položaj se slabši na Goriskem, kjer je število čakajočih na delo poskociilo za 15% (!), v videmski in pordeonski pokrajini pa tudi ni ravno roznat.

Vzrokove se seveda več in niso le konjunkturne narave. Mednje je mogoče uvrstiti tudi okolščino, da zaradi znanih političnih trenj se ni bilo mogoče začeti izkoriščati trznega zaledja, ki nam ga je ponudila osamosvojitve Slovenije.

Drago Gasperlin

POMOČ ŽRTVAM VOJNE

Bakla solidarnosti in miru potovala skozi naše mesto

V Trst je včeraj prispela stafeta prostovoljcev z »baklo solidarnosti in miru« za otroke, ki so postali žrtve vojne v bivši Jugoslaviji; v našem mestu so jo najprej predali predstavnikom patronata INAS-CISL, ki so dali pobudo za to solidarnostno manifestacijo in pri kateri so sodelovali tudi združenje Caritas iz kraja Borgo San Lorenzo iz Firenc in Motoclub iz Poggiosusca pri Mantovi. Za tem pa so »baklo solidarnosti in miru« prenesli na zupanstvo, kjer je odbornik Gianni Pecol Cominotto sprejel predstavnike voluntariata.

Delegacija je bila iz razumljivih razlogov številčno omejena, pomen solidarnostne pobude pa je bil prav gotovo velik. Spremljala so jo tudi tri vozila z raznovrstnim blagom za bosaanske otroke, ki so zbrani v begunskem taborišču pri Postojni in kamor so vozila tudi odpotovala. Na zupanstvu je odbornik Pecol Cominotto v imenu Obcine

pristavil svoj podpis na pergament, ki je potoval skupno z »baklo solidarnosti« in na katerem je bil z mastnimi crkami poudarjen pomen solidarnosti.

NORD EST
Vespi e vacanze

Largo Barriera Vecchia 15
tel. (040) 636757 - 636800

urnik
6.30/12.30
15.30/18.30
sobota
8.30-12.00

MENJALNICA

Novoletna potovanja

PO ITALIJI IN TUJINI

BUDIMPEŠTA od 29. decembra do 2. januarja 900.000 lir	RIVIERA DEI FIORI CVETLIČNA OBALA od 29. decembra do 1. januarja 650.000 lir
DUNAJ od 29. decembra do 1. januarja 950.000 lir	POTOVANJE PO PUGLIJI od 28. decembra do 2. januarja 950.000 lir
MÜNCHEN in gradovi od 29. decembra do 1. januarja 850.000 lir	SILVESTROVANJE V MARCAH od 30. decembra do 2. januarja 630.000 lir
BARCELONA od 29. decembra do 2. januarja 890.000 lir	BOŽIČ in NOVO LETO v ROGAŠKI SLATINI od 23. decembra do 1. januarja 850.000 lir
ISTANBUL in KAPADOKIJA od 26. decembra do 2. januarja 1.280.000 lir	

REPREZENTANČNOST SINDIKATA SLOVENSKE ŠOLE

Predsednik Scalfaro odgovarja sindikatu

Predsedstvo države je predalo zadevo pristojnemu ministrstvu za šolstvo

Problem priznanja reprezentančnosti Sindikata slovenske šole ostaja v središču pozornosti. V teh dneh je prispel iz Rima odgovor na pismo, ki ga je Syndikat slovenske šole v zvezi s tem problemom dostavil predsedniku republike Oscarju Luigiju Scalfaru, ko se je mudil 3. oktobra na obisku v Gorici.

»Dobro vam je znana občutljivost državnega poglavarja do zagotavljanja ustavnih pravic in se zlasti pravic etnično-jezikovnih manjšin, saj njihovo izročilo in kulturno bogastvo predstavljata pomemben dejavnik za rast demokratične zavesti neke nacije,« piše v pismu, ki ga je po nalogu predsednika Scalfara podpisala nacebnica urada za pravne in ustavne zadeve pri predsedstvu republike Giovanna Ferri. »Toda po drugi strani je treba obvezno upoštevati tudi meje, ki jih postavlja pravna ureditev, in konkretne možnosti ukrepanja predsednika republike v zadevah, za katere so pristojni drugi državni organi. Lahko pa vam vsekakor zago-

tavljam, da je naš urad opozoril na problem ministrstvo za šolstvo, ki je sicer že bilo obveščeno o zadevi, ter ga prosilo, naj jo obravnava hitro in skrbno,« se zaključuje pismo.

V bistvu je torej predsedstvo države predalo zadevo pristojnim organom, v konkretnem primeru solskemu ministrstvu. To je seveda tudi povsem normalno. Upati je le, da bo opozorilo najvišje državne oblasti kaj zaleglo, da ne bi zadeva obticala v kakem zaprašenem predalu.

O velikih težavah, ki jih povzroča nepriznavanje reprezentančnosti SSS samemu sindikatu, a tudi celotni slovenski soli, je bil govor tudi na obecnem zboru goriskega dela sindikata, ki je bil na sporedu pedsinočnim v Gorici. Sicer pa bo o tem problemu govor tudi na srečanju SSS in Solskega odbora z deželno odborico za kulturo in šolstvo Alessandro Guerro, do katerega bi moralo priti v kratkem. Dezelna uprava bi lahko pomembno pomagala pri priznanju reprezentančnosti SSS.

POLITIČEN JUBILEJ

20-letnica stranke SSk

Proslava bo danes v goriškem Kulturnem domu

Slovenska skupnost bo danes proslavila 20-letnico svoje deželne organiziranosti. Proslava bo v Kulturnem domu v Gorici, Ul. I. Brass 20, z začetkom ob 16. uri. Poleg predstavnikov Slovencev v Furlaniji-Juljski krajini in siršega deželnega političnega življenja so svojo udeležbo napovedali zastopniki francoske in nemske manjšine iz Italije, slovenske iz Avstrije ter italijanske iz Slovenije, kakor seveda tudi predstavniki političnega življenja v Sloveniji.

SSk pa se na proslavi ne bo samo spominjala preteklosti, temveč se bo skušala

ozreti v svojo prihodnost in sploh v prihodnost slovenske manjšine v Italiji. V tem smislu bo predstavila svoje predloge za oblikovanje politične strategije Slovencev v Italiji.

Pristaviti velja, da se bo proslava odvijala na dan, ko v Gorici doseže vrhunec tradicionalni Andrejev sejem in je mesto kar prometno. Da bi olajšali prihod na proslavo, so prireditelji poskrbeli za parkirišče le kakih 50 metrov stran od Kulturnega doma, kakor tudi za smerokaze, ki bodo zlasti iz trzaski strani vodili voznike tako, da se bodo izognili prometnim težavam.

SKGZ / POKRAJINSKO VODSTVO

Kam gredo finančne podpore iz Slovenije?

Pokrajinska SKGZ ocenila tudi zasedbo slovenskih šol

Potem ko so bili v Primorskem dnevniku objavljeni podatki o letošnji izredni finančni pomoči iz Slovenije za manjšinske institucije, je vprašanje dobilo odmev tudi na seji trzaskega pokrajinskega odbora SKGZ, ki je izrekel zahvalo matici domovini za občutljivost, ki jo je izkazala v trenutku, ko je bilo delovanje manjšinskih ustanov resnično ogroženo. Prav je, je bilo soglasno ocenjeno na zasedanju, da je javnost seznanjena s tem, kam gredo finančne podpore, ker se tako v odnosu do organizacij in ljudi, ki to pričakujejo, uveljavlja potreba na jasnost in se onemogočajo spekulacije.

Pokrajinski odbor SKGZ pa je ob tem podčrtal tudi iz objavljenih podatkov nedvoumno izhajajočo ugotovitev, da je SKGZ v odnosu do včlanjenih organizacij povsem korektno opravila svojo dolžnost, potem ko si je za izredno intervencijo tudi vneto prizadevala pri slovenskih oblasteh. Žal ni mogoče istega trditi za drugo krovno organizacijo SSO, ki se ni držala sprejetega dogovora o enakovrednem finančnem prispevku za skupne institucije. Slednje so bile tako s strani SSO bistveno oskudovane, zaradi česar je mogoče predvidevati, da se bodo morale omenjene institucije kmalu soočiti z novimi problemi. Pokrajinski odbor je izrazil pričakovanje, da bo SSO za tako ravnanje dal priznanje članicam in javnosti ustrežna pojasnila.

Na sestanku vodstva trzaski SKGZ je bil govor tudi o pravkar zaključen

zasedbi slovenski višjih srednjih sol. Ocena, ki je izšla iz razprave je, da so slovenski dijaki ravnali odgovorno in dobro organizirano, kljub vsem nasprotujocim si ocenam in dilemam, ali je bila zasedba umestna ali ne. Dejstvo namreč je, je bilo ugotovljeno v razpravi, da je na Trzaskem zasedalo tri najst sol in v tem okviru slovenski dijaki niso mogli biti izjema. Ceprav sprico številnih odprtih problemov sole z eno zasedbo ni bilo pričakovati velikega uspeha, je bila akcija dijakov vendarle opozorilo na nevdzdrno stanje, v katerem se nahaja solski sistem. Slovenski dijaki so ob tem ponovno navezali stike z italijanskimi solami in opozorili tudi na specifiko slovenskega solstva, ki dozivilja vse hujše udarce. Njihova je tudi zasluga, da se italijanski dijaki niso dali speljati na limanice fašističnim provokacijam. Pokrajinski odbor je izrazil željo, da zasedba sol ne bi ostala le osamljena epizoda v prizadevanjih za rešitev solskih problemov.

Pokrajinski odbor je na seji razpravljajal tudi o regulacijskem nacrtu trzaski občine ter s tem v zvezi o številnih ugovorih, ki so jih na občinsko upravo naslovili mnogi posamezniki, kot tudi strokovne organizacije, KZ in SDGZ. Glede na pomen tega instrumenta, ki ureja življenje na teritoriju, pri čemer so v ospredju tudi konkretni interesi manjšine, je trzasko vodstvo SKGZ podčrtalo potrebo, da se predstavljeni ugovori obravnavajo z vso resnostjo.

GOLDONIJEV TRG / DAR OBČINE PODKLOŠTER

Božično drevo že stoji

Goldonijev trg od sinoči krasi lepo božično drevo, ki so ga že drugič na pobudo Mitteleevropskega kulturnega združenja podarile Trstu dezele Alpe Jadrana. Skoraj 30 metrov visoko božično drevo je letos Trstu darovala koroska občina Podkloster. Koroske goste sta popoldne sprejela zupan Illy in odbornik Damiani (na sliki), nakar je izpred občinske palače krenil sprevoz, ki je z godbama iz Podklostra in »Refolo« krenil do Goldonijevega trga, kjer je bila »uradna« predaja drevesa; po izmenjavi božičnih voščil sta zaigrali godbi, zapel pa je tudi mešani pevski zbor iz Podklostra.

Vila Cosulich: Italia Nostra sprejela predlog arh. Grisona

V sobotnem članku o predlogih za obnovo vile Cosulich na Greti smo zapisali, da je nacrt izdelala arhitektka Antonella Caroli, sicer podpredsednica trzaski sekcije združenja Italia Nostra.

V resnici pa je slednja z interesom osvojila predlog o preureditvi omenjenega zgodovinskega in zal razpadajočega poslopja, ki ga je izdelal arhitekt Dorian Grison za obnovo stare in opuščene trzaski vile, ki je tudi poznana kot vila Rutherford.

PORTOROŽ / SINOČI

Režiserju Jožetu Babiču nagrada za življenjsko delo

V naše primorje je zopet zavel filmski veter. Včeraj se je v Portoroku sklenil 5. slovenski filmski maraton in podeljene so bile Badjurove nagrade, slovenski oskarji, ki nagradujejo najboljše dosežke slovenskega filma. Jože Dolmark, Bojan Kavčič in predsednik žirije, režiser Jane Kavčič so takole odločili: zlato nagrado Metod Badjura z diplomom je prejel Miran Zupanic za celovečerni film Radio doc, ki je po mnenju žirije edini film celotne produkcije preteklega leta, ki učinkuje kot celostno in domisljeno delo.

Srebrno nagrado Metod Badjura je prejel Metod Pevec za scenarij, sicer tudi režijsko svojstvenega filma Carmen. Brane Bitenc pa je dobil bronasto Badjurovo nagrado za kratki film Lojze se je zbudil, tako kot po navadi. Nagrado Jan-ko Traven prejmejo so-

delavci slovenske kinoteke za publikacije izdane v preteklem letu in posebno priznanje Metod Badjura pa je slo Amiru Muratoviću, Zvonku Cohu in Milanu Ericu za eksperimentalni animirani film Utrinki iz snemanja.

Studentje AGRFT so letos ostali praznih rok zaradi slabe kvalitete predstavljenih izdelkov, zato pa je na filmsko prireditelji in portorokski Avditorija stopil režiser Jože Babič, ki se mu je slovenski film zahvalil s podelitvijo Badjurove nagrade za življenjsko delo. Predsednik društva slovenskih filmskih ustvarjalcev Marcel Buh se je v govoru nagrajencu zahvalil, da je bil s filmom Veselica začetnik jugoslovanskega družbeno kritičnega filma in poudaril Babičev psihološko niansiran realizem.

Aleš Doktoric

ČRNA KRONIKA / PRI OPČINAH

Finančni stražniki prijeli štiri bosanske pribežnike

Nezakonito prihajanje pribežnikov na italijansko ozemlje je pojav, ki mu ni videti konca niti pri nas. Ni minil se teden dni, odkar je vojska obhodnica prijela v bližnici Bazovice 2 romunska državljana, ko so varnostni organi zdaj zasacili 4 Bosance v bližini Opčin skupno z njihovim vodcem.

Pribežnike so tokrat prestregli finančni stražniki, in sicer na avtocestnem vstopu pri Opčinah. Četverica se je nahajala v volkswagen golf, ki ga je upravljal slovenski državljani - očitno njihov vodci. Pri njem so namreč finančni stražniki našli valuto za več kot pol drugi milijon lir vrednosti, ki je očitno predstavljala plačilo, ki ga je zahteval od pribežnikov. Četverica (en moški in tri ženske stari od 4 do 52 let) je prispela do slovensko-italijanske meje na tovornjaku, mejo je presla peš po gmajni, na drugi strani pa jo je čakal že omenjeni slovenski državljani, cigar istovetnost ni znana.

Prijeten večer pri Čupi

Pri jadralskem klubu Čupa je bil v petek prijeten kulturni večer. Bruno Volki Lisjak je namreč tokrat svojo knjigo o ribištvu predstavil klubskim sočlanom. V uvodu je Vera Tuta Ban poudarila pomen povezave ter prepletanja sporta s kulturo, nakar je spregovoril sam avtor. Sledil je izvirni nastop Atilija Kralja, ki je s svojimi duhovitimi narečnimi pesmimi, posvečenimi Čupi ter pomorskemu okolju, pozabaval občinstvo. (Domenis)

Protestni shod Edinosti

Danes od 11.30 do 12.30 bo v Trstu na sredini Trga Zedinjenja Italije 72. redno mesečno protestno zborovanje, ki ga priredi društveno-politično društvo Edinost v znak protesta zaradi 47-letne zamude pri izvajanju ustavne določbe o varstvu jezikovnih manjšin.

DSI prireja razstavo Slovenci v Londonu 1991-94

Društvo slovenskih izobražencev bo v ponedeljek, 11. decembra odprlo v Peterlinovi dvorani razstavo Slovenci v Londonu 1991-94. Gre za prikaz gradiva iz arhivov Slovenskega kriznega centra in glasila The Slovenian Newsletter iz Londona o delu Slovencev v Veliki Britaniji za neodvisnost, mednarodno priznanje in vsestransko predstavitev Slovenije.

O tem bo na večeru spregovorila arh. Jana Valencic iz Londona, ki si je razstavo zamislila in jo s sodelavci pripravila. Na večeru bosta sodelovala tudi dr. Marko Hawlina in dr. Zvezdan Pirtosek, ki sta takrat delala v Kriznem centru v Londonu.

V času razstave bo v petek, 15. decembra, ob 18. uri pogovor o slovenskem kulturnem in političnem delavcu, casnikarju Dušanu Plenčarju iz Londona ob 3. obletnici njegove prezgodnje smrti.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaski tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomski propaganda: Publist SRL
Trst, Ul. Valdirivo 36 / I. nad. postni predal 568
tel. 040-361888, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT
Naročnina za Italijo 430.000 LIT
Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

LUPUSINFABULA / DELAVNICI, SREČANJE IN RAZSTAVA

Vsakdo si lahko sam ustvari svojo knjigo

Dijake in vzgojitelje je pri tem vodila Valentina Lucchini

Družina knjig je sila pisana, saj v njo sodijo grozne, skrite, vesele, žalostne, drzne, plahe in se bi lahko naštevati. Gre sicer za nekoliko nenavadno družino, za družino Knjig brez pravil ... in brez meja, ki jo je včeraj trzaskim otrokom, staršem in solnikom delno predstavila Valentina Lucchini. Knjiga, ce se ji znas približati, lahko razkrije nesteto skrivnosti. Najbolje, ce se ji približas od vsega začetka, se pravi, da si jo ustvariš. Kako se tej stvari streže, je na vabilo združenja Lupusinfabula včeraj dopoldne v dveh delavnicah in popoldne na srečanju pokazala in povedala izkušena Valentina Lucchini s svojo sodelavko-animatorko Patri-

zio Marcato.

V dveh delavnicah, ki sta potekali dopoldne v

Gregorčičevi dvorani, so se z »grozno« in »skrito knjigo« soočili slovenski

in italijanski srednjesolci (foto KROMA). Združeno

VISOK ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90 let Ladija Podbrščka

Visoki življenjski jubileji niso nekaj vsakdanjega, zato pa toliko bolj izstopajo, zlasti se, ko je jubilar »nase gore list«. In tak jubilar je danes Vladimir Podbršček, za prijatelje in znanke preprosto Ladi, ki danasnji dan začena deseto desetletje svojega življenja, mladensko živahen, prozen in svež.

O našem jubilarju se da marsikaj zanimivega povedati, saj je njegovo življenje tako ali drugače povezano z lepim kosom naše preteklosti v trzaskem mestu. Rojen v Trstu, 3. decembra 1905 v družini matere Trzaskanke, sestre že mnogo let pokojnega trzaskega zobozdravnika dr. Kovacica, in očeta, po rodu iz Kanala ob Soci, v tistih letih vodje Trzaskega podpornega in bralnega društva, katerega so fasisti razdejali prav na tisti dan, ko so zažgali Narodni dom. Sedež društva je bil takrat v Ul. Torrebiana, v stavbi, v kateri je izhajal tudi časopis Ženski svet. V slovensko Ciril-Metodovo osnovno solo je hodil na Drevoredu XX. septembra v hiši, kjer je danes veleblagovnica Standa, potem na pripravnicu v Ul. Sv. Franciska in se v Slovensko gimnazijo na Ul. Diaz, kjer je zdaj muzej Revoltella. Toda le dva meseca do zime 1918, ko je po prihodu Italije zapustil Trst, odšel v Maribor in tam leta 1926 po končani nižji gimnaziji diplomiral na Trgovski akademiji. Naslednje leto se je vrnil v Trst in leta 1928 odšel v Rim in tam služboval pri nekem trgovskem podjetju polnih sedem let do leta 1935, ko se je spet vrnil v svoje rodno mesto. V Rimu skoraj nihče ni zmozel izgovoriti njegovega priimka, pa so ga zato kratkoma klicali »il ragioniere«. Sicer pa je knjigovodstvo bil njegov življenjski poklic, saj se je po povratku v Trst spet zaposlil kot knjigovodja pri podjetju Buzzi et comp. na Ul. Ghega, pri katerem je ostal skozi vso vojno do osvoboditve, ko se je začel drugi del njegovega službovanja, tokrat pri takratnem podjetju UJVOD, za katero je razen v Trstu istocasno služboval se na pomorski agenciji v Smededu, ki se je pozneje kot pomorska akademija preselila v Piran in je tam nekaj ur tedensko predaval knjigovodstvo, potem pa se v rudniku premoga v Divaci do njegovega zaprtja. Poslej je do upokojitve in se cez, tja do leta 1992, vedno kot knjigovodja delal pri neki zasebni tvrdki, v Trstu.

Tak bi bil približno delovni »curriculum« nasega jubilarja, vzporedno z njim

pa je teklo tudi ljubiteljsko udejstvovanje na narodnostnem področju. Leta 1927 je bil med soustanovitelji takratnega Trzaskega veslaskega kluba Sirena v Barkovljah in član do njegovega razpusta pod fasizmom, da bi leta 1974 bil spet med soustanovitelji obnovljenega Navtičnega kluba Sirena, bil nekaj let član njegovega nadzornega odbora, od leta 1984 pa je njegov častni član. Pred odhodom v Maribor je telovadil pri trzaskem Sokolu in bil član Sokola tudi v Mariboru, v prvih povojnih letih pa je bil od leta 1948 med predtelovalci na veličastnih prvomajskih množičnih telovadnih nastopih na Stadionu 1. maja in tajnik telovadne sekcije pri takratni Zvezi društev za telesno vzgojo (UCEF). S Trzasko telovadno sekcijo je nastopil tudi na zadnjem sokolskem izletu v Pragi leta 1948, vedno družno z takratnim vodjem sekcije, znanim telovadcem Milošem Strgarjem. Obenem je bil tudi član Folklorne skupine, ki jo je vodila Olga Gorjupova. Dvakrat se je udeležil Titove Stafete od Sv. Ivana do Kopra.

Pri trzaski Glasbeni matici je v solskih letih obiskoval pouk klavirja pri Soncu in Mahkoti in potem učenje klavirja nadaljeval se v Mariboru. Po vojni je sodeloval pri svetoivanskem društvu Skamperle, pri katerem je bil njegov oče odbornik, med vojno pa je bil od vsega začetka priista in član Osvobodilne fronte in je ob 40-letnici OF tudi prejel posebno priznanje.

Ladi Podbršček je v svojem življenju, predvsem v teh petdesetih povojnih letih, veliko potoval. Prekriziral je vso Evropo vedno z nepogrešljivim fotoaparatom, saj je fotografija že od mladih let njegov hobi, kakor je po drugi strani ljubitelj glasbe in je se zdaj redni abonent koncertnih dvoran. Je tudi ljubitelj in se vedno vnet hodec. Ce vsaj dvakrat na leto ne obhodi med drugim tudi Blejskega jezera, katerega obiskovalec je že 50 let, mu kar nekaj manjka.

Ni kaj reči, polna in vsebinsko bogata so bila ta dolga leta njegovega življenja. Seveda me je zanimal recept za njegov mladeniški napitek: »Ne kadim, vinčka le kozareček za kosilo in večerjo, mnogo ho-dim in vse me zanima. No, nekaj sreče pa tudi mora biti!« Vredno posnemanja, kaj menite?

Vse najboljše Ladi, zaenkrat do naslednjega okroglega jubileja.

in italijanski srednjesolci (foto KROMA). Združeno se je v Salezu začelo že leta 1914, ko je bilo ustanovljeno društvo Bratska sloga, pri katerem sta sodelovala pevski in tamburaski zbor ter dramska skupina. V času fasizma pa je oblast prepovedala vsakršno kulturno dejavnost v slovenskem jeziku in tako je saleško društvo leta 1927 dokončno prenehalo z delovanjem. Kljub temu so tudi v času vojne vasčani gojili ljubezen do materinega jezika in kulture. Pod vodstvom cerkvenega organista Hermana Milica so se poleg cerkvenih pesmi učili tudi narodne. Prirejali so tudi prizorke, ki jih je rezirala domaćinka Gizela Budin Pegan. Takoj po vojni je prišla do izraza želja po ustanovitvi prosvetnega društva. Na prvem sestanku 24. avgusta 1945 so določili tudi ime Prosvetno društvo Rdeča zvezda. Delovala je knjižnica, aktivna pa sta bila tudi dramski odsek in mesani pevski zbor. Pri društvu je izhajal stenski casopis Pravica. Prirejali so razne kulturne prireditve, proslavo ob dnevu slovenske kulture in dnevu žena, plesne in predavanja. Leta 1948 se je društvo zaradi resolucije informbiroja razdelilo v dva tabora. Delovanje se je omajalo. Nastala sta dva pevka zbora, eden pod vodstvom Hermana Milica, drugi pod vodstvom Janka Obada. Obnesel se je le en zbor, ki je ostal v šestdesetih letih edina kulturna dejavnost in ga je po zamenjavi Hermana Milica vodil Janko Obad. Leta 1969 je društvo doživelo pravi preporod. Pristopilo je veliko mladincev, razširilo je delovanje na celotno območje zgoniske občine. Nastal je mladinski pevski zbor, skupno s sportnim krožkom Kras pa je društvo izvedlo več prireditev, orientacijskih pohodov, izletov, tradicionalni ples na velikonočni ponedeljek. Leta 1979 je bila otvoritev društvenih prostorov v Salezu, kjer so se redno odvijale pevske vaje, seje, prireditve in razstave. Istega leta je pevski zbor prevzel Janko Simoneta. V naslednjih letih je deloval v raznih sestavah, moski, ženski in mesani. Leta 1978 je bila ustanovljena otroška folklorna skupina pod vodstvom Neve Ferluga z namenom, da bi v obliki igre in plesa približala mlade slovenski kulturi. Dve leti kasneje je začela delovati tudi mladinska folklorna skupina z vaditeljico Ljubo Vrtovec. V sklopu folklorne skupine je obstajal tudi tamburaski zbor pod vodstvom Maje Sutej. Bodisi otroška kot mladinska folklorna skupina sta imeli veliko uspeha, gostovali sta v različnih krajih v zamejstvu, po Italiji in bivsi Jugoslaviji,

KD Rdeča zvezda: 50 let uspešnega dela

Osrednja proslava bo v športno-kulturnem centru v Zgoniku - Nastop tudi dramske skupine

Kulturno društvo Rdeča zvezda iz Saleza proslavlja letos 50-letnico svojega delovanja. Ob tej priložnosti je društvo že izvedlo celo vrsto pobud, med katerimi zamisel o popravni spomenika padlim v vasi ter dvodnevni izlet v Mauthausen. Za prihodnji petek pa se člani društva vneto pripravljajo na osrednjo proslavo jubileja, ki se bo odvijala v športno kulturnem centru v Zgoniku. V ta namen je bila sestavljena tudi dramska skupina, ki bo izvedla vesele igrice, k pevskemu zboru pa bodo pristopili se nekdanji pevci.

Kulturno udejstvovanje se je v Salezu začelo že leta 1914, ko je bilo ustanovljeno društvo Bratska sloga, pri katerem sta sodelovala pevski in tamburaski zbor ter dramska skupina. V času fasizma pa je oblast prepovedala vsakršno kulturno dejavnost v slovenskem jeziku in tako je saleško društvo leta 1927 dokončno prenehalo z delovanjem. Kljub temu so tudi v času vojne vasčani gojili ljubezen do materinega jezika in kulture. Pod vodstvom cerkvenega organista Hermana Milica so se poleg cerkvenih pesmi učili tudi narodne. Prirejali so tudi prizorke, ki jih je rezirala domaćinka Gizela Budin Pegan. Takoj po vojni je prišla do izraza želja po ustanovitvi prosvetnega društva. Na prvem sestanku 24. avgusta 1945 so določili tudi ime Prosvetno društvo Rdeča zvezda. Delovala je knjižnica, aktivna pa sta bila tudi dramski odsek in mesani pevski zbor. Pri društvu je izhajal stenski casopis Pravica. Prirejali so razne kulturne prireditve, proslavo ob dnevu slovenske kulture in dnevu žena, plesne in predavanja. Leta 1948 se je društvo zaradi resolucije informbiroja razdelilo v dva tabora. Delovanje se je omajalo. Nastala sta dva pevka zbora, eden pod vodstvom Hermana Milica, drugi pod vodstvom Janka Obada. Obnesel se je le en zbor, ki je ostal v šestdesetih letih edina kulturna dejavnost in ga je po zamenjavi Hermana Milica vodil Janko Obad. Leta 1969 je društvo doživelo pravi preporod. Pristopilo je veliko mladincev, razširilo je delovanje na celotno območje zgoniske občine. Nastal je mladinski pevski zbor, skupno s sportnim krožkom Kras pa je društvo izvedlo več prireditev, orientacijskih pohodov, izletov, tradicionalni ples na velikonočni ponedeljek. Leta 1979 je bila otvoritev društvenih prostorov v Salezu, kjer so se redno odvijale pevske vaje, seje, prireditve in razstave. Istega leta je pevski zbor prevzel Janko Simoneta. V naslednjih letih je deloval v raznih sestavah, moski, ženski in mesani. Leta 1978 je bila ustanovljena otroška folklorna skupina pod vodstvom Neve Ferluga z namenom, da bi v obliki igre in plesa približala mlade slovenski kulturi. Dve leti kasneje je začela delovati tudi mladinska folklorna skupina z vaditeljico Ljubo Vrtovec. V sklopu folklorne skupine je obstajal tudi tamburaski zbor pod vodstvom Maje Sutej. Bodisi otroška kot mladinska folklorna skupina sta imeli veliko uspeha, gostovali sta v različnih krajih v zamejstvu, po Italiji in bivsi Jugoslaviji,

vendar sta obe skupini v letih 1985-86 propadli. V tem obdobju je z vajami začel ženski pevski zbor s pevovodkinjo Marto Werk-Volk, ki je kasneje prevzela tudi mešani zbor. Januarja 1985 je bil ustanovljen otroški pevski zbor, ki je nekaj let deloval pod vodstvom Mare Milic. Ob 40-letnici obstoja je društvo priredilo v vsaki vasi drugačno prireditev in seveda osrednjo proslavo. Pomembna dogodka za društvo sta bila otvoritev športno kulturnega centra v Zgoniku, ki je služil številnim prireditvam v organizaciji Kulturnega društva Rdeča zvezda in športnega krožka Kras ter odprtje občinske knjižnice v Salezu, kjer je bila zelo uspešna otroška delavnica ur pravljic. Kljub raznim kulturnim prireditvam, kot so bili nastopi Karst brothers, New swing quarteta, Alpskega kvinteta, organizacija glazbenih revij in gostovanje dramskih skupin, pa kulturno delovanje ni zazivilo. Odziv obstaja samo pri okrnjeni skupinici ljudi, ostali ostajajo do društva apatični spremljevalci dogodkov. Nekaj časa je sicer spodbudno deloval samo-

stojen odsek društva Sazgo, ki je bil prvotno ustanovljen kot pustna koalicija, nato se je prelevil v družabnost, tako da je organiziral vrsto disko plesov, pustovanja in druge prireditve v zgoniskem športno kulturnem centru. V zadnjih letih je društvo zabredlo v težave zaradi generacijskega zamenjave kadrov po umiku starejših kulturnih delavcev. K društvu je pristopilo precej mladih sil, ki pa so bile za vodenje kulturnega društva povsem neizkušene in je bilo tako breme zanje pretežko. Kljub temu jim je uspelo izpeljati nekaj zanimivih pobud, kot so razstava iz domače peči, glasbeni, filmski in literarni večeri, tamburaski tečaj, predavanja, otroška prireditve. Vsi smo prijatelji, tečaj fotografije, stiki s Kinoateljem iz Gorice, izlet v Režijo s sportnim krožkom Kras. Poleg tega je bilo društvo pristotno na vseh manifestacijah v občini. Pri društvu so v teku se zadnje priprave na osrednjo proslavo v upanju, da bo doživela primeren odziv pri publiku in da se je bodo udeležili vsi občani in ljubitelji kulture. (Bis)

HOINK ONTO TKB

NOVA IDEJA TKB-ja!

HRANILNA KNJIŽICA SAMO ZA MLAJŠE OD 14 LET!

DARILA...

POLNA VREČA UGODNOSTI: POSEBNE OBRETNOSTI MERE...

DARILA...

DARILA...

DARILA...

Avl. št. 10190

Varčevanje bo prava igra. Prihrani določen znesek in nagrada bo tvoja! Obišči TKB, spoznal boš novega prijatelja!

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRZASKA KREDITNA BANKA

OPČINE / V PETEK ZVEČER

Prvi jubilejni koncert MePZ Tabor-Primorec

Drugi krog slavlja bo v četrtek, 7. t.m. v Trebčah

Na koncertih ob 10-letnici zbor nastopa v razširjeni zasedbi (foto KROMA)

V izredno prisrčnem vzdušju je MePZ Tabor-Primorec izvedel prvega od dveh koncertov, s katerima proslavlja svojih prvih deset let uspešnega petja. V dvorani openškega Prosvetnega doma, v kateri se je v petek zvečer zbralo veliko starih in novih prijateljev, je zbor v razširjeni postavi pod vodstvom Matjaža Sčeka odpel program s skladbami starih avtorjev. Zbor se je namreč odločil, da svojo pomembno obletnico proslavi s starimi in novimi pevci - vabilu sedanjih se je odzvalo okrog 20 bivših članov - in s pesmimi Vremsaka, Lebiča, Merkuja in Kumarja. Pevskemu delu je sledila krajša slovesnost, nagovoru predsednice zbora Milene Padovan so sledili pozdravi gostov in čestitke. Za zaključek je seveda zbor moral zapeti se nekaj pesmi, program v celoti pa bo ponovil v četrtek, 7. decembra ob 20.30 v Ljudskem domu v Trebčah, ki so - tako kot Opčine - zborova »rojstna vas«.

OPENSKA GLASBENA SREČANJA

V znamenju Kurta Weilla

Nastopili bosta sopranistka N. Sgorbissa in pianistka E. Taverna

S koncertom za glas in klavir, tretji zaporedni iz jesenskega niza, se nadaljujejo Openška glasbena srečanja, ki jih prireja SKD Tabor. Danes ob 17. uri bosta v Prosvetnem domu na Opčinah nastopili sopranistka Nicoletta Sgorbissa in pianistka Elisabetta Taverna, ki se predstavita z izvirnim in neobicajnim programom.

Koncertni spored je namreč v celoti posvečen liku skladatelja Kurta Weilla, nemškega ustvarjalca, ki je zaradi svojih političnih idej moral zbežati iz nacistične Nemčije. Weill je posebej znan, ker je bil tesen sodelavec pesnika in dramaturga Bertolda Brechta in je uglasbil njegove najbolj znane pesmi. Brechtova pesniška besedila imajo v glavnem izrazito družbeno-politično vsebino in Kurt Weill je znal to sporočilnost prevesti v posebno in nadvse zanimivo glasbeno govorico.

Nicoletta Sgorbissa se je po dokončanem glasbenem studiju za solopetje na trzaskem konservatoriju, kjer je več let nastopala tudi kot solistka solskega zbora, posvetila predvsem sodobnim vokalnim repertoarjem in glasbi jazz. Aktivno in uspešno koncertno dejavnost po Italiji in Evropi usklajuje tudi s poučevanjem. Leta '93 je v duu s pianistko Taverna oblikovala koncertni spored skladb Kurta Weilla in s tem koncertom sta obe glasbenici prejeli pomembna priznanja.

Koncertni del sporeda bosta izvajalki dopolnili s kratkimi predstavitvami, ki bodo smiselno uokvirile skladbe v zgodovinski, umetniški in družbeni čas, v katerem so nastale.

Zaradi značilnosti koncerta, je pobuda, na željo izvajalk, glasbeni poklon 50-letnici osvoboditve.

Nives Košuta

OBISK ŠOLARJEV K. ŠIROK V OPENSKI BANKI

Otroci nam pišejo

Vsako solsko leto obiščemo kako banko, zato smo si letos ogledali openško hranilnico. Iz sole smo se odpeljali z avtobusom in izstopili na trgu Oberdan. Pocakali smo openški tramvaj, se posedli in veselo opazovali mestni vrvež skozi okna. Voznja do Opčin je trajala približno pol ure. Zelo lepo je bilo, ko se nam je odprl pogled na Trst in ves zaliv. Vsak izmed nas je hitel pripovedovati učiteljicam, kje je grad sv. Justa, kje univerza, kje je bazen »Bianchi«, kjer plavamo ob ponedeljkih in se in se... Ko smo izstopili na zadnji tramvajski postaji na Opčinah, smo se peš napotili na vrt Prosvetnega doma, kjer smo pomalicali, se spet uredili in pripraviili za vstop v banko, ki se nahaja v isti ulici, prav nasproti.

Poslopje je moderno, veliko in lepo urejeno. Ze pred avtomatiziranimi vrati smo razumeli, da je opremljena z vsemi tehničnimi novostmi. Ob vstopu nas je sprejel vljuden uradnik, ki nas je pospremil v podzemlje, kjer se nahaja varnostna soba - caveau. V njej so varnostne skrinjice, kjer hranijo klienti svoje dragulje, vrednostne papirje in dokumente. Vrata te sobe se odprejo samo s posebno razpoznavno kartico, ki je osebna. V notranjosti so bile na zidovih pod stropom posebne notranje »telekamere«, ki so filmale vse, kar se dogaja. Skrinjice so bile ostevilčne in vsaka je imela svoj ključ, od katerih ima eno kopijo banka, drugo pa klient. Glavni bla-

gajnik nam je tudi podrobno opisal in nazorno pokazal, kako delujejo težka in blindirana vrata varnostne sobe. Od tu nas je direktor spremljal in vodil po drugih uradih. Najprej smo si ogledali urad za pošto, od koder pošiljajo obvestila klientom. Izredno zanimiv je bil stroj, ki pripogne list na tri dele, ga da v ovojnico, jo zalepi in odtisne žig za znamko in vse to v nekaj sekundah. Stroj za »notranjo pošto« pa nas je se bolj navdušil in kar nismo se mogli dovolj nacuditi tej iznajdljivi napravi. Nadaljevali smo do centra za obdelavo podatkov. Tu so prisli na račun vsi, ki so jim vseh computer-ji. V tem uradu imajo veliko protipožarno omaro, kamor spravljajo pomembne podatke, ki jih morajo obraniti pred požarom. Vse je bilo izredno zanimivo in cas je hitro mineval, tako da smo obzalovali, ko smo se napotili proti sejni dvorani, kar je pomenilo konec obiska. Toda čakalo nas je veliko in prijetno presenečenje: zagledali smo obloženo mizo s slasticami in pijaco, vsak izmed nas pa je dobil se darilni paket, v katerem je bilo mnogo koristnih in uporabnih pripomočkov za nas učenice.

Zahvalili smo se gospodu direktorju za čudovit sprejem, lepa darila in se poslovili polni krasnih vtisov in bogati za veliko novih spoznanj.

Učenci IV. in V. razreda
OS »Karel Sirok«

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
3. decembra 1995
ADVENTNA N.

Sonce vzide ob 7.27 in
zatone ob 16.22 - Dolžina
dneva 8.55 - Luna vzide ob
14.29 in zatone ob 4.40.

Jutri, PONEDELJEK,
4. decembra 1995
BARBARA

VREME VČERAJ OB 12.
URI: temperatura zraka 8,2
stopinje, zračni tlak 1026,4
mb narašča, veter 25 km na
uro vzhodnik severovzhod-
nik, burja, vlaga 67-odstot-
na, nebo rahlo pooblačeno,
morje razgibano, temperatu-
ra morja 12 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Igor De Luisa,
Matteo Cvenček in Daniel Starc.

UMRLI SO: 89-letna
Ema Klaric, 85-letna Zoe
Stocovaz, 73-letni Giuseppe
Pahor, 97-letna Maria Zuc-
colin, 83-letna Virginia Po-
zar, 30-letna Serena Del De-
gan, 89-letna Albina Hirn-
schrodt, 86-letni Giovanni
Jugovac, 63-letni Sergio Ko-
sir, 70-letna Stana Caharija,
84-letni Adeodato Cavani,
87-letna Ema Caharija.

LEKARNE

NEDELJA, 3. decembra
1995

**Lekarne odperte od 8.30
do 13.00**

Ul. dante 7 (tel. 630213),
Ul. Costalunga 318/A (tel.
813268), Ul. Giulia 14 (tel.
572015), Borzni trg 12 (tel.
367967), Ul. Cavana 11 (tel.
302303), Ul. dell'Orologio
6-Ul. Diaz 2 (tel. 300605),
Istrska ulica 33 (tel.
638454), Trg Cavana 1 (tel.
300940), Trg Ospedale 8
(tel. 767391), Mazzinijev
drevored 1 - Milje (tel.
271124).

**PROSEK 161 (tel.
225141)**

**Lekarne odperte od 13.00
do 16.00**

Ul. Dante 7, Ul. Costa-
lunga 318/A, Ul. Mazzinijev
drevored 1(Milje).

**PROSEK 161 (tel.
251141/225340)** - samo po
telefonu za najnujnejše pri-
mere.

**Lekarne odperte od 16.00
do 19.30**

Borzni trg 12, Ul. Cavana
11, Ul. dell'Orologio 6-Ul.
Diaz 2, Istrska ulica 33.

**Lekarne odperte od
16.00 do 20.30**

Ul. Dante 7, Ul. Costa-
lunga 318/A, Ul. Giulia 14,
Mazzinijev drevored 1
(Milje).

**PROSEK 161 (tel.
225141/225340)** - samo po
telefonu za najnujnejše pri-
mere.

NOCNA SLUŽBA

**Lekarna odprta od 20.30
do 8.30**

Ul. Giulia 14 (tel.
572015).

**Od PONEDELJKA, 4., do
NEDELJE, 10. decembra
1995**

**Normalen urnik lekarn
od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30**

**Lekarne odperte od 13.00
do 16.00**

Korzo Italia 14 (tel.
631661), Ul. Zorutti 19 (tel.
766643), Ul. Flavia 89 -
Zavljje (tel. 232253).

ZGONIK (tel. 229373) -
samo po telefonu za najnuj-
nejše primere.

**Lekarne odperte od 19.30
do 20.30**

Diamant - za vedno.

*Diamantni prstan.
Izpoved ljubezni.*

Izberi ga tu.

Dragulji

malalan

OPČINE - TRST - NARODNA UL. 28 - TEL. 040/211465

Od leta 1949 Vaša Draguljarna

DIMENSIONE DIAMANTE

SKD I. GRUDEN
pod pokroviteljstvom
Zadružne kraške banke,
v sodelovanju
s Kraško gorsko skupnostjo
vabi na ogled

IV. RAZSTAVE "KAMEN ..."

Razstavljajo krajevni obrtniki in oblikovalci
kraškega kamna v župnijski dvorani v Nabrežini

od 7. do 10. in v nedeljo, 17. decembra

s sledečim urnikom:
delavniki od 18. do 20. ure
prazniki od 10. do 12. ure ter od 16. do 20. ure

KD I. GRBEC Skedenjska ul. 124
**"Jutri pride sv. Miklavž!
Kaj mi bo prinesel?"**

Na Miklavževi razstavi knjig, ki jo otvorimo danes, 3.
decembra, ob 16. uri si boste lahko zbrali lepo knjigo in
si ogledali igrice, ki jo bodo prikazali mali igralci
otroskega odra J. Stoka s Proseka - Kontovela.

Pridite! Veselo bo!

Razstava bo odprta tudi jutri, 4. t. m. od 15.30 do 17.30.

KD S. SKAMPERLE

vabi na

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo **jutri, 4. decembra, ob 20. uri** v prvem in ob 20.30 v
drugem sklicanju v društvenih prostorih, Vrdelska cesta 7.

Ob tej priliki bo odbor razstavil darila in nagrade, ki jih je pev-
ski zbor S. Skamperle prejel na turneji po bivši Jugoslaviji.

Vabljeni člani in prijatelji!

Korzo Italia 14, Ul. Zo-
rutti 19, Ul. Giulia 1, Ul.
Flavia 89 (Zavljje).

ZGONIK (tel. 229373) -
samo po telefonu za najnuj-
nejše primere.

NOCNA SLUŽBA

**Lekarna odprta od 20.30
do 8.30**

Ul. Giulia 1 (tel. 635368).

**Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 -**

TELEVITA

Urad za informacije

KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE
deluje od ponedeljka do
petka od 8. do 13. ure. - tel.
573012.

**Zdravstvena dežurna
služba**

Nočna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraz-
nična od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-

USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.15, 19.45,
22.15 »Clockers«, r. Spike
Lee.

EXCELSIOR - 15.15,
17.00, 18.45, 20.30, 22.15
»Pocahontas«, risani film,
prod. Walt Disney.

EXCELSIOR AZZURRA-
16.00, 18.00, 20.00, 22.00
»Il profumo del mosto sel-
vatico«, i. Keanu Reeves.

AMBASCIATORI -
15.45, 18.45, 21.45 »Bra-
veheart - Cuore impavido«,
i. Mel Gibson, Sophie, Mar-
ceau.

NAZIONALE 1 - 10.30,
11.30 in 15.00 »Un uomo
chiamato Flintstones«, ri-
sanka; 16.30, 18.20, 20.15,
22.15, 24.00 »Mai con uno
sconosciuto«, i. Antonio
Banderas, prepovedan mla-
dini pod 14. letom.

NAZIONALE 2 - 15.30,
17.00, 18.45, 20.30, 22.15,
24.00 »Io no spik english«,
i. Paolo Villaggio.

NAZIONALE 3 - 15.15
»Mowgli - Il libro della
giungla«; 17.00, 18.40,
20.30, 22.15, 24.00 »Nel bel
mezzo di un gelido inver-
no«, r. Kenneth Branagh.

NAZIONALE 4 - 16.15,
18.15, 20.15, 22.15, 24.00
»Amiche« i. Chris O'Don-
nell, Minnie Driver.

MIGNON - 16.30, 18.20,
20.15, 22.15 »Mortal Kom-
bat«, i. Christopher Lam-
bert.

CAPITOL - 15.30, 17.00,
18.45, 20.30, 22.15 »Trap-
pola sulle montagne roccio-
se«, i. Steven Seagal.

ALCIONE - 16.00, 18.00,
20.00, 22.00 »Terra e li-
bertà«, r. Ken Loach, i. Ian
Hart, Rosana Pastor.

LUMIERE - 17.30, 19.00,
20.30, 22.15 »La seconda
volta«, i. Nanni Moretti.

*Družino Leghissa iz
Cerovelj je razveselilo
rojstvo prvorojenčka*

Emiliana

Antonelli in Valterju če-
stitamo, malčku pa želimo
vso srečo in obilo zdravja

člani SKD
Cerovlje-Mavhinje

Prikolesaril je

Gregor

Ocetu Zdravku in
mami Alenki čestita

sekcija
Slovenske skupnosti
občine Zgonik

OBVESTILA

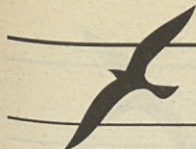
**SRENJA DOLINA in KD
V. VODNIK**, Mladinski
krožek, Majenca, Zadruga
Dolina in Zadruga Dolga
Korona vabijo vse vasčane
in vasčanke, da se ude-
ležijo na Brdu v okviru
projekta Dolina 2000. Zbi-
rališče danes, 3. decembra,
ob 8. uri na zgornji cesti
pri »stari stalcu«.

**OBČINA DEVIN - NA-
BREŽINA** prireja tečaje
angleščine, nemščine in
slovensčine, ki se bodo
vrsili od januarja do junija
1996. Interesenti lahko
dvignejo vpisne pole v
občinskem uradu za solst-
vo in kulturo, soba st. 2
(tel. st. 6703111) od 9. do
11.30 do petka, 15. decem-
bra t.l.

**ZVEZA CERKVENIH
PEVSKIH ZBOROV** opo-
zarja, da je bilo srečanje
predstavnikov cerkvenih
pevskih zborov napoveda-
no za danes, 3. decembra,
ob 16. uri na sedežu Zveze
v Ul. Donizetti 3 v Trstu
odloženo na poznejši dat-
um o katerem bodo pra-
včasno obveščeni.

UPRAVA občine Dolina
obvešča, da bo JAVNI SE-
STANEK v Srenjski hisi v
Prebenuju v torek, 5. de-
cembra, ob 20. uri.

DSU iz Trsta in za Gori-
co, ZVI, ZAOG, Podporno
društvo Zveze v sodelo-
vanju s krožkom KRUT
prirejajo TRADICIONALNO
NOVOLETNO
DRUZABNOST v veliki
dvorani UGG v Gorici.
Družabnost bo 28. decem-
bra, ob 17. uri. Vstop z va-
bili, ki so na razpolago na
sedežu društev v Ul. Cice-
rone 8 in 8/b, tel. st.
3720062. Zagotovljen je
prevoz z avtobusom.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

George Tabori

MEIN KAMPF

Režija: BORIS KOBAL

PONOVITEV

Danes, 3. decembra, ob 16. uri - ABONMA RED C

RADIJSKI ODER
in MLADINSKI DOM BOLJUNEC
vabita na ogled
Mladinske operete v treh dejanjih

MIKLAVŽ PRIHAJA

Avtor: JERKO GRŽINČIČ

Izvajca: Mladinski mešani pevski zbor ROMAR društva MIK iz Črnuč pri Ljubljani

Vodi: ALBINCA REBOLJ

danes, 3. decembra, ob 16. uri
v gledališču F. Prešerna v Boljuncu.

DRUŠTVO SLOVENSKIH
IZOBRAŽENCEV

vabi na večer z župnikom

Paskvalom
Gujonom

jutri, 4. t. m., ob 20.30

Večer o dogodkih
v Matajurju bo uvedel
casnikar Giorgio Banchig

Anuška

velika izbira daril
za
prijeten
božič

Nabrežina 149
tel. 040-200082

Perzijske preproge

po nižjih cenah kot na razprodaji

v trgovini

PODOBNIK
na Opčinah

Velika izbira perzijskih preprog z garancijo
direktno iz uvoza.

Pertot
Silva

MIKLAVŽEVA
IN
BOŽIČNA DARILA

HIŠNI TEKSTILNI ARTIKLI
ŽENSKO IN MOŠKO PERILO
PIŽAME - HALJE - TRENIRKE
ŽENSKA OBLAČILA IN PLAŠČI

v decembru odprto
tudi ob nedeljah in ponedeljkih

Ul. Ginnastica 22 Tel. 7600051

Finzgarevega doma v Marijanu. Vabljeni!

SKD TABOR Općine - Prosvečni dom. Do 10. decembra razstavlja DEMETRIJ CEJ. Ogled ob delavnikih med 16. in 20. uro ter ob prireditvah.

SKD VIGRED prireja MIKLAVŽEV IN BOŽIČNI SEJEM knjig in ročnih del jutri, 4. decembra in v nedeljo, 17. decembra od 17. do 19. ure, v sredo, 20. decembra in v četrtek, 21. decembra od 16. do 19. ure v društvenih prostorih v Sempolaju.

KD KRASKI DOM priredi danes, 3. decembra MIKLAVŽEVANJE s prodajo knjig in predavanjem slovenskega filma Pastirci s pricetkom ob 11. uri v Bubernem domu v Renu.

SKD TABOR - Openska glasbena srečanja - danes, 3. decembra v Prosvečnem domu na Opčinah s pricetkom ob 17. uri koncert za glas in klavir posvečen 50-letnici osebnosti. Nastopili bosta sopranistka Nicoletta Sgorbissa in pianistka Elisabetta Taverna z izbranim sporedom skladb, ki jih je nemški skladatelj Kurt Weill sestavil na Brechtovih besedilih. Prisrčno vabljeni!

KD LONJER - KATINARA prireja danes, 3. decembra tradicionalni celodnevni OTROSKI DIRENDAJ. Zbirališče ob 10.30 v društvenih prostorih v Lonjerju. Vabljeni osnovnošolci in otroci iz vrtca.

BIVSA DRUŠTVENA GOSTILNA V RICMANJIH vabi na ogled likovne razstave Liliane Spirito do 10. decembra.

SKD CEROVLE - MAVHINJE prireja v torek, 5. decembra, ob 19. uri MIKLAVŽEVANJE za otroke v dvorani sportnega centra v Vizovljah. Večer bo popestil Roberto Leopardi s svojimi lutkami. Otroci, ne zamudite, pridite! Angelčki bodo zbirali darila v društvenem sedezu v Mavhinjah jutri, 4. decembra od 20. do 21. ure.

SKD VIGRED vabi na MIKLAVŽEVANJE z otroškim zborom Vigred in Robertom z lutkami v torek, 5. decembra, ob 17.30 v osnovno solo v Sempolaju. Angelčki sprejemajo darila v ponedeljek, 4. decembra od 17. do 19. ure v društvenih prostorih v Sempolaju.

OTROSKI VRTEC in osnovna sola iz Barkovelj v sodelo-

vanju s kulturnim društvom vabita na ogled igrice PETER IN VOLK, ki bo ob priliki miklavževanja sredo, 6. t. m., ob 14. uri v prostorih TPK Sirena.

KD LIPA iz Bazovice prireja v četrtek, 7. t. m., ob 20. uri v Bazovskem domu VECER O NARAVNIH ZNAMENITOSTIH AMERISKEGA JUGO-ZAHODA, ki jih bo prikazal Lojze Abram. Vabljeni!

V CETRTEK, 7. t. m., ob 16. uri bo na Visoki soli modernih jezikov za prevajalce in tolmače (Ul. D'Alviano 15) bo predavala dr. Alenka Sivic - Dular o slovenskem etimološkem slovarju. Vabljeni!

GODBA NA PIHALA IZ RICMANJ vabi na ZAKLJUCNI KONCERT pod vodstvom Marina Marsiča v nedeljo, 10. t. m., ob 17. uri v občinskem gledališču F. Prešeren v Boljuncu.

MePZ PRIMOREC-TABOR vabi na KONCERT OB 10-LETNICI pod vodstvom Matjaža Ščka, v četrtek, 7. decembra, ob 20.30 v Ljudskem domu v Trebcah. Na sporedu pesmi Merkušja, Kumarja, Vremsaka in Lebica. Vabljeni!

ČESTITKE

Nevidi, Robertu in Maji se je pridružila mala NIKA. Srečni družini čestitke, novorojenki pa zeli veselo in srečno življenje KD Primorsko - Mackolje.

ŠOLSKE VESTI

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO SV. IVAN vabi na predavanje dr. Viljema Šcupe na temo SODOBNI PRISTOP K PROBLEMOM SOLANJA, ki bo v torek, 5. decembra, ob 18. uri v prostorih osnovne sole O. Župancica pri Sv. Ivanu, Ul. Caravaggio 4.

MALI OGLASI

VOLVO 460, letnik avgust 92 v dobrem stanju prodam za 16.000.000 lir, edini gospodar. Tel. na št. 0481/530407.
FORD ESCORT Ghia 16 V, katalizator, letnik '92, 34.000 km v odličnem stanju prodam. Tel. št. 813814 ali 22917.
PRODAM Sintetiser Jamaha DX-7 2 D s stojalom in kovčkom v odličnem stanju

Loterija		2. decembra 1995				
BARI	34	75	19	2	56	
CAGLIARI	71	37	90	1	75	
FIRENCE	56	59	7	68	19	
GENOVA	2	50	32	18	26	
MILANO	2	23	80	84	28	
NEAPELJ	26	25	66	37	86	
PALERMO	78	4	26	35	68	
RIM	2	10	8	7	44	
TURIN	21	4	36	11	64	
BENETKE	67	6	25	77	54	
ENALOTTO						
X 2 X 1 1 1 2 1 1 2 1 1						
KVOTE						
12 36.467.000.-						
11 1.749.000.-						
10 158.000.-						

Z A V A R N O S T
VAŠEGA STANOVANJA

Vam v rekordnem času inštaliramo najnovejšo brezžično alarmne sisteme

Izredne PROMOCIJSKE cene!

P&E project - OPĆINE - tel.: (040) 214472

Rigutti
oblačila za moške

Za sodobnega moškega

NOVO PRODAJNO MESTO

Reporter

Ul. Mazzini 43 - TRST

(zelo malo rabljen). Tel. od jutri do četrta po 20. uri na št. 040/823054.

GRADBENO podjetje prodaja zerjav Astom in mesalec za beton. Tel. št. 0481/639915.

POKLICNA bolničarka nudi zdravstveno pomoč bolniku ali ostareli osebi. Tel. št. 213287.

SLASCICARNA saint Honoré zaposli vestno prodajalko-vajenka. Tel. ob poslovanju trgovine na št. 213055.

DRUZINA stanujoca pri Hipodromu isce osebo za varstvo majhnega otroka le tri ure dnevno, ob nedeljah ne. Tel. št. 948080.

MALI OGLASI IN RAZNA OBVESTILA ZA OBJAVO NASLEDNJI DAN
se sprejemajo
od 8.30 do 12.30
od ponedeljka do petka
OB SOBOTAH IN PRAZNIKIH
ZAPRTO
PUBLIST - Ul. Valdirivo 36 - I. nad.
Tel. 361888 - Fax 768697

DIPLOMIRANA na fakulteti tujih jezikov z izkusnjo poučevanja nudi lekcije iz angleščine in spansčine. Tel. 040/308089.

GRADBENO podjetje isce resnega zidarja. Tel. v večernih urah na št. 0481/42024.

UCENCI COS P. TOMAZIC iz Trebc iscemo rabljene slikarice, otroške knjige in družabne igre. Z njimi bomo popestrili naše solske odmore v deževnih in mrzlih dneih. Darovalcem se vnaprej zahvalujemo.

DAJEM v najem približno 2.000 k. m vinograda. Tel. št. 040/231704.

HOTEL PALACE v Gorici dajem v najem restavracijo 1. kat. (170-200 pogrninokov) z locenim vhodom. Ponudbe poslati na Hotel Palace - Cso Italia 63 - 34170 Gorica.

AGRO - ITTICA GLINSICA iz Boljunca obvešča cenjene kupce, da so v prodaji izvrstni Salmerini. Umik prodaje v ribogojnici: petek in sobota od

OBVESTILO
vsem kulturnim in športnim društvom

Božična in noveletna voščila na Primorskem dnevniku

sprejemamo vsak dan
do 15. decembra 1995
na

PUBLIESTU SRL
Ul. Valdirivo 36
1. nadstr. - Trst
ali po telefonu
na št. 361888
od 8.30 do 12.30

Kam po bencin

Danes bodo na Trzaskem obratovale naslednje crpalke:

AGIP
Ul. Giulia 76
Miramarski drev. 231
Furlanska cesta 5
Ul. F. Severo 2/4
Nabrežje N. Sauro 2/1
Ul. Forti (Naselje sv. Sergija)
Istrska ul. (nasproti pokopališča)
MONTESHELL
Largo Giardino 1/4
Sentjakijski trg
Ul. Locchi 3
Trg Duca degli Abruzzi 4/1
ESSO
Trg Foraggi 7
Nabrežje O. Avgusta
IP
Trg Valmaura
Miramarski drev. 9
ERG PETROLI
Ul. F. Severo 2/7
API
Drev. Campi Elisi (vokal Ul. Meucci)
SAMOSTOJNI ACI
Ul. Punta del Forno 4

NOCNE CRPALKE
(self service)
TAMOIL - Ul. F. Severo 2/3
ESSO - Trg Valmaura 4
AGIP - Istrska ulica
AGIP - Miramarski drev. 49

NA AVTOCESTAH
(odprte 24 ur)
AGIP
Devin (sever)
Devin (jug)

8. do 13. ure. Tel. št. 040/228297.

NUJNO iscem zazidljivo zemljišce med Općinami in Bazovico. Placam dobro. Tel. ob uri obedov na št. 948121.

MILIC iz Zagradca ima odprt agroturizem se danes, 3. decembra. Zaprt ob torkih. Tel. št. 040/229383.

OSMICO je odprl Walter Leghissa - Medja vas št. 16. Toči belo in črno ter nudi prigrizek.

V BORSTU ima Igor Barut osmico.

KMECKI turizem pri Justu Škerlju v Salezu je odprt se danes, 3. t. m.

V DOBERDOBU je Berto Tonkič odprl osmico. Toči belo in črno vino ter nudi domač prigrizek.

KUKUKEVI v Doberdobu so odprli agroturizem. Zaprt ob torkih in sredah. Vljudno vabljeni!

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvo Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (prilicje) tel. 360072, s sledečim urnikom: 9.00-13.00 in 14.00-17.00 od ponedeljka do petka.

Zapustila nas je naša draga

Ginevra Pozar por. Miklavec

Zara bo položena v okostnjak vojaškega pokopališča v soboto, 9. t. m., ob 11. uri.

Zalostno vest sporočajo
mož Ferruccio, hči
Mava, vnukinja Lara ter
ostalo sorodstvo

Trst, 3. decembra. 1995

(Pogrebno podjetje Zimolo)

Ob boleci izgubi drage mame in none izrekata občuteno sozalne Mavi in Lari

družini Vidali in Di
Lenardo

†
Ob smrti drage mame

Marije Verc

se najlepše zahvalujemo dr. Danijelu Zerjalu za vso izkazano požrtvovalnost.

Hcere
Trst, 3. decembra. 1995

ZAHVALA

Ob izgubi našega draga

Maria Smotlaka

se prisrčno zahvalujemo vsem, ki so se na katerikoli način poklonili njegovemu spominu in ga pospremili na zadnji poti.

Posebna zahvala zupniku g. Zarku Škerlju in zdravniku dr. Fajdigi ter osebju pnevmološkega oddelka.

SVOJCI
Mackolje, 3. decembra. 1995

ZAHVALA

Ob boleci izgubi naše drage

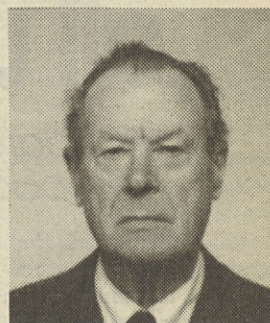
Annamarije Ciacchi por. Grgič

se iskreno zahvalujemo dr. Ivanu Hrovatinu in svakinji Majdi za vsestransko nude-no pomoč.

SVOJCI
Fernetici, 3. decembra. 1995

†
Po krajsi bolezni je tiho odšel k Gospodu naš predragi

Jožef Pahor

Pogreb bo jutri, 4. t. m., ob 12. uri iz mrtvasnice glavne bolnišnice v stivansko cerkev.

Zalostno vest sporočajo
zena Ivanka, sinova
Franko s Sandro in
Stojan z Dario ter ostalo
sorodstvo

Stivan, Medja vas,
3. decembra. 1995
(Pogrebno podjetje Zimolo)

Ob izgubi očeta izreka Stojanu in svojem iskreno sozalne

Slovenska zamejska
skavtska organizacija

†
Nepričakovano in na tiho se je poslovila naša ljuba

Ema Klarič vd. Šuc (TISCEVA)

Zalostno vest sporočajo
hči Elda z možem
Silvestrom, sin Lucijan z
zeno Dani, ljubljena
vnuka Rudi in Roberto,
sestra Kristina z otroci in
drugo sorodstvo.

Pogreb bo v sredo, 6. t. m., ob 12. uri iz mrtvasnice v Ul. Costalunga na pokopališče v Mavhinjah.
Vizovlje, Sesljan,
3. decembra. 1995

Za drago teto Emo za-
luje
necakinja Bogomila
z družino

ZAHVALA

Ob boleci izgubi naše drage

Annamarije Ciacchi por. Grgič

se iskreno zahvalujemo dr. Ivanu Hrovatinu in svakinji Majdi za vsestransko nude-no pomoč.

SVOJCI
Fernetici, 3. decembra. 1995

SPREJEM OSMRTNIC

od ponedeljka do petka od 8.30 do 15. ure
PUBLIST - Trst Ul. Valdirivo 36
tel. 040-361888 - fax 040 - 768697

ob sobotah, nedeljah in praznikih
redakcija Primorskega dnevnika
Ul. Montecchi 6 - tel. 040-7796600

OB 50-LETNICI OSVOBODITVE / ZBOROVANJE ZGODOVINARJEV

Vpogled v dogajanja leta 1943 ali upor Davida proti Goljatu

Poudarek na septembrskih dogodkih, po političnem in vojaškem propadu Italije - V avli Univerze odprta dokumentarna razstava

Celodnevni mednarodni simpozij o drugi svetovni vojni in odporniškem gibanju na Goriskem in v Furlaniji je - po 22 letih premora po prvem - zbral v Sedejevem semenišču, zdaj sedežu Univerze, lepo stevalo zgodovinarjev in raziskovalcev, ki svojo pozornost se vedno usmerjajo v to obdobje naše skorajšnje zgodovine. V razmeroma kratkem času je sledil odličnemu nizu predavanj univerzitetnih profesorjev, ki so jih imeli v Gorici, na pobudo Trzasko univerze in goriskega Instituta za družbeno in cerkveno zgodovino na temo "Od nacionalnih prerodov do krize demokracij". Namenjen je bil profesorjem zgodovine srednjih sol na Goriskem za njihovo poglobljeno delo z mladimi, ki jim je zgodovinski spomin v učnih načrtih preveč okrnjen. Prisotnost srednjesolcev, ob razumljivo velikem številu nekdanjih borcev, udeležencev odporniškega, partizanskega boja na Goriskem, je dajalo pose-

ben ton četrtkovemu zgodovinskemu srečanju. O Mussolinijevi toliko zazeljeni in izgubljeni II. svetovni vojni, o italijanskem političnem in vojaškem kolapsu tudi v Julijski krajini, ki je bila po kapitulaciji države nenadoma in neposredno vpletena v svetovni vojni spopad, je govoril Galliano Fogar, ki je povdaruil največkrat pozabljeno dejstvo, da moramo za povojno tragična dogajanja iskati vzroke tudi v več desetletni fasistični represiji večinskega slovenskega in hrvaskega prebivalstva Julijske krajine, ki je bilo globoko prezeto z nacionalnim in antifasističnim duhom. Ko doseže v letu 1941 fasistično nasilje nad uporniškim prebivalstvom dežele vrhunec in Mussolini ob svojem zadnjem obisku v Gorici poduči generala italijanske vojske, da imajo pri čiščenju terena proste roke, doseže spopad med obema stranema kulminacijo. Partizanska politična in vojaška uprava je na Primorskem polno

zazivala že pred 8. septembrom, ko mu je sledila vesplošna vstaja slovenskega in hrvaskega naroda za priključitev k matici. To svojo željo so dokazali primorski ljudje tudi z oboženim uporom proti Nemcem in z ustvarjanjem lastnega političnega vodstva Narodnoosvobodilnega sveta za Primorsko, ki je v sicer hudih dneh nemške ofenzive in mobilizacije uspel s svojim zakonodajnim delom voditi upravno in politično življenje osvobodjenega dela Primorske.

O tem času je govoril prof. ljubljanske univerze dr. Tone Ferenc, ki je poslušalce seznanil tudi z dejstvom, da je bilo po 8. septembru med 16. novimi brigadami na slovenskem ozemlju kar 11. partizanskih brigad ustanovljenih na Primorskem. O razbitju Italije na tri dele - po njeni kapitulaciji - o njeni takratni trojni zgodovini je poslušalce pritegnilo predavanje prof. Guida D'Agostina z neapeljske univerze, ki je dal odporniškiemu gibanju Italije tisti vesplošen dragocen nacionalni okvir, s katerim se je Italija lahko odkupila.

Da nemške okupacijske enote v Julijski krajini ne bodo imele lahkega dela je Himmlerja seznanil koroski gaulajter Reiner že 26. julija 1943, saj je bil sam odlično poučen o stanju na zasedenih območjih Slovenije. Koroski esesovski veljak uspe sele v začetku septembra prepričati nadrejene o potrebi vojaške zasedbe cone, takrat ko se tudi že v dnevnikih poročilih nemškega generalstaba pojavljajo opozorila o uporniških akcijah na Goriskem. Goriska fronta je v polnem razmahu; tržiški delavci se skupaj s slovenskimi partizani na južni goriski železniški postaji junaško upirajo nemškemu oklopnemu enotam, ki prodirajo v mesto. Na griču Sv. Marka in na Vodovem hribu ter na

V avli Univerze so v četrtek odprli obsežno fotografsko in dokumentarno razstavo o Odporništvu - foto S.R.

ostalih okoliskih gričih mladi fantje in dekleta iz slovenskih vasi junaško grabijo za puške, ki jih niso nikoli videli. David proti Goljatu! Zrtev je bilo veliko med borci pa tudi med domaćini, med nemocnim prebivalstvom. Gorele so hiše in vasi po Goriskem; vse do Brkinov in se dlje se je širil odpor proti nemškemu okupatorju. Hitler zahteva iz Berlina od podrejenih mir in red v priključenem Adriatskega Kuestenlandu. Prof. Avgust Waltz s celovške univerze nas seznani z velikopoteznimi načrti oblastiteljskega gaulajterja Reinerja, ki bi zase želel celotno alpsko-jadransko področje; Korosko, Slovenijo in Julijsko Krajino. Vse povsod namešča le svoje zaupnike; koroske esesovske veljake, ki vedo, kako je treba ravnati z drugimi, manj vrednimi ljudmi. In tako vozijo vlaki, tovrstne kompozicije iz Trsta in Gorice v nemška uničevalna taborniška, v iznajdbo nacional-socialističnega režima, na tisoče Slovencev, Hrvatov, Italijanov, Furlanov in Judov. Prof. Marco Coslovich

nas seznani s strahotnim dejstvom; prebivalstvo Julijske krajine znaša takrat komaj 3, 8 odst. vsega prebivalstva Italije, toda v Nemčijo jih je bilo odpeljanih 20 odstotkov. Za zadnji simpozij o Goriski fronti in dogajanjih v septembru leta 1943 najbolj zaslužen mož Silvino Polletto, nam je opisal stanje v takratni Gorici. Bilo je to mesto vojaških enot vseh vrst; od esesovskih do četniških in onih iz Salòja, toda tudi mesto odpora in zrtvovanja. V takih tragičnih okoliščinah živijo njegovi prebivalci, v strahu pred zapori, pretepanjem, odhodom v tuje kaznilnice in v nemške krematorije. Toda tudi v takem času je mogoče, kot je povedal ob zaključku srečanja Luigi Tavano: Narediti malo za vojno in veliko za mir. Mnogo je bilo duhovnikov in laikov v mestu in po vaseh, ki se niso ustrašili pomagati preganjanim in trpečim. Tudi o tem govorijo dokumenti in tudi ti bodo doprinosi k najnovejši raziskavi tragičnega septembra 1943 na Goriskem in v Furlaniji. (D.M.)

OBVESTILA

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV NA GORISKEM priredi, skupaj s sorodnim društvom iz Trsta, tradicionalno silvestrovanje v veliki dvorani UGG na Battistijevem trgu. Prireditve bo 28. decembra ob 17. uri. Vstop samo z vabilom.

ČRPALKE

Danes so odprte naslednje bencinske črpalke:

GORICA
ESSO - Ul. Aquileia 40
MONTESHELL - Trg Municipio 20
AGIP - Ul. Lungo Isonzo
IP - Ul. Di Manzano 4
ESSO - Ul. Trieste 102
GRADISCE
ESSO - Trg Unità
MEDEA
ESSO - Most na Birsu
TRZIC
AGIP - Ul. Valentinis 65
MONTESHELL - Drevo-red S. Marco 82/A
IP - Ul. IV Novembra
ROMANS
AGIP - Ul. Aquileia
SKOCJAN
ESSO - Trg Libertà
STARANCAN
ERG - Trg Repubblica 2
KRMIN
AGIP - Drev. Ven. Giulia
FARA
ERG - Ul. Gorizia
FOLJAN-SREDIPOLJE
IP - Ul. III Armata 58

VČERAJ-DANES

Podatki iz matičnega urada goriske občine od 25. novembra do 1. decembra 1995.

RODILI SO SE: Elia Esposito, Giulia Peressin, Davide Pisacane, Angela Donadio, Matteo Cadin, Teresa Toros, Elisa Gonella, Stefano Chiarparin in Giovanni Bearzotti.

UMRLI SO: 91-letna Nerina Casolini vd. Cobianchi, 90-letni upokojenec Mario Tess, 92-letna upokojenka Natalina Tonso vd. Pecorari, 65-letni upokojenec Luigi Mario Badin, 67-letni upokojenec Loris Sgubin, 91-letna upokojenka Isidora Princic vd. Anzelin, 73-letna upokojenka Fulvia Blasizza vd. Brumat, 70-letni kmet Luciano Samar, 62-letna uradnica Liliana Marini, 87-letna upokojenka Alda Portelli, 69-letni upokojenec Franco Mocellini, 85-letna upokojenka Maria Luisa, 84-letni upokojenec Bruno Marangoni, 76-letna upokojenka Leonina Businelli vd. Buttignon, 67-letni upokojenec Giusto Fabiani, 79-letni upokojenec Giuseppe Clemente.

OKLICI: podjetnik Silvio Ierman in gospodinja Roberta Pintar, natakari Massimiliano Gri in Martina Brisco, zdravnik Giorgio Stori in trgovka Vera Kulaj.

POROCILI SO SE: trgovski zastopnik Andrea Codermaz in studentka Cecilia Eugenia Tolosa, delavec Davide Iuran in delavka Simona Nanut, podjetnik Corrado Frati in trgovska pomočnica Sabina Nicolosi.

ZSKD GORICA

v sodelovanju z

Upravo Dijaskega doma "Simon Gregorčič" in Odrom '90 vabi na

MIKLAVŽEVANJE

v torek, 5. 12. 1995. ob 17. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici.

ZSKD - GORICA

PREDSTAVE

V KULTURNEM DOMU jutri, ob 20.30, "La Fortuna con effe maiuscola". Uvodna predstava decembrskih kulturnih prireditev pod pokroviteljstvom Občine. Gre za delo Eduarda De Filippa in Armanda Curcia, nastopa Carlo Giuffrè. Vstopnice so na razpolago v turističnem uradu Appiani.

PIREMITVE

MIKLAVŽEVANJE bo v torek, 5. decembra ob 19. uri v župnijski dvorani v Doberdobi, kjer pripravljajo igrice Kdo bo spremljal sv. Miklavža. Vabljeni.

RAZSTAVE

V GALERIJ KINA VITTORIA razstavljajo na pobudo krožka Exit goriski slikarji Sergio Altieri, Ignazio Doliach, Franco Dugo, Luciano de Gironcoli, Alfredo de Locatelli, Mauro Mauri, Cesare Mocchiutti in Claudio Mrakic.

Na psihološki fakulteti v Padovi je z odliko diplomirala

Elena Codermazzi

Iskreno ji čestita družina Kovic - Codermazzi.

PRISPEVKI

NN iz Sovodenj je za Društvo slovenskih upokojencev na Goriskem daroval 40 tisoč lir.

Aldo Persolja in Rajka Hmeljak sta prispevala 100 tisoč lir za izdajo knjige ob 50-letnici KD Sovodnje.

KINO

GORICA
VITTORIA 11.15»Pollicina«. Film za otroke.

16.00-18.00-20.00-22.00»Santa Claus«. Igra Tim Allen. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 16.00-18.00-22.00-22.00»Io no spik inglish«. Igra P. Villaggio.

TRZIC
COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00»Al di là delle nuvole«. Rez. Michelangelo Antonioni (s sodelovanjem Wim Wendersa). Igrajo John Malkovich, Sophie Marceau.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
MORANDINI, Rastel 65, tel. 533349.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
AL REDENTORE, Ul. Rosselli 23, tel. 410340.

LEKARNA V SOVODNJAH
dr. M. Rojec, Ul. I. Maja 76, tel. 882578.

KRZNARSTVO

pellicceria

Elbra

Ul. Garibaldi 3 - GORICA - Tel. 0481/32363

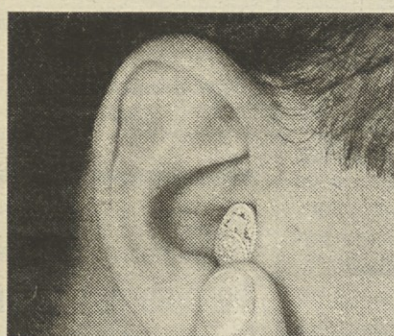

- nerc
- svizec
- lisica
- bober

Po meri krojeni in gotovi krzneni plašči

Ugodni plačilni pogoji

NAGLUŠNOST PHILIPS

SLUŠNI
APARAT
PHILIPS

DELUJE AVTOMATIČNO BREZ STRANSKIH UČINKOV

SLUŠNI APARAT JE GLOBOKO V UŠESU PRIHRANI DO 30% ENERGIJE KAR POMENI DA NE POVZROČA ODMEVA, SUMOV TER SKROMNA PORABA BATERIJ.

BREZPLAČNA POJASNILA PRI

NOVI DIAGNOSTIČNI CENTER PHILIPS:
v Gorici, Ulica Marconi 3 - Tel. 0481/30030
urnik: torek, sredo in četrtek 9.00 - 12.30

v Trstu pri OTTICA DOLOMITI
Drevored XX Settembre 10 - Tel. 040/368275
vsako sredo 9.30 - 12.30

MARTINŠČINA

Tri dni mrtev v avtu

Tragična odločitev 53-letnega delavca

Doma, v Cervinjanu, so ga pogresali že od 21. novembra, včeraj pa so našli mrtvega v avtomobilu, na območju Martinščine, na gozdni poti v kraju, ki mu domaćini pravijo Fontane, precej stran od občinske, oziroma pokrajinske ceste. Smrt je nastopila že pred kakimi tremi dnevi. To je tragična zgodba 53-letnega Giovannija Tria, rojenega v Gradezu, s stalnim bivaliscem v Cervinjanu, Borgo Salomon 20. Tria je včeraj zjutraj našel naključni sprehajalec, oziroma atlet, domaćin iz bližnjih Poljan. Takoj

je o najdbi obvestil pristojne oblasti, začel se je za take primere predvideni postopek. Nobenega dvoma ni, kakor se zdi, glede vzrokov smrti, saj je Tria v kabino avtomobila visa citroen napeljal gumijasto cev, priključeno na izpušno cev. Smrt zaradi zastupitve s strupenim plinom je nastopila vsaj 72 ur pred najdbo trupla, je ugotovil sodni zdravnik. Truplo je bilo se kar dobro ohranjeno zaradi nizkih temperatur v zadnjih dveh dnevih. Preiskavo o tragičnem dogodku vodijo karabinjerji v Martinščini.

Še vedno v sporu

V krožku Stranke komunistične preno-ve se nadaljujejo polemike, kdo je in kdo ni legitimni predstavnik. Po izjavi tajnika Goriskega krožka Romana se je v našem uredništvu oglasil gospod Stanko Maligaj, ki je bil na izrednem kongresu 19. novembra izvoljen za političnega tajnika ter nam dostavil sklepe kongresa. V pismu, kjer povzema dogajanje glede sklica in poteka kongresa, svari pred objavljanjem stališč in sporočil, ki ne bi bila podpisana od njega osebno.

REFERENDUM / MESTNA DSL

Enomesečni rok je mimo

Odbor garantov se ni izrekel
Uprava naj spoštuje Statut

Zadnji dan oktobra je odbor za razpis posvetovalnega referenduma glede gradnje sole - vojasnice za finančno strazo na letališču na občini vložil predlog za razpis posvetovanja in s tem dejansko sprožil točno določeno proceduro. Na to v posebnem sporočilu za javnost opozarja mestni odbor DSL, ki dodaja, da ne bi smelo biti novih ali dodatnih ovir za razpis glasovanja. Člen st. 87/4 občinskega statuta namreč zelo jasno določa da mora Odbor garantov izreči mnenje v roku tridesetih dni. Če v tem roku ne izreče nobenega mnenja, se predlog za razpis referenduma smatra kot sprejet. "Tako bi moralo biti", ugotavlja mestno tajništvo DSL. Rok je že potekel, saj so člani promocijskega odbora predlog vložili 31. oktobra, tacas pa so bili predloženi tudi podpis (1500). DSL pa že zdaj opozarja na možnost in

nevarnost, da bi tisti, ki si prizadevajo za gradnjo sole-vojasnice, tudi tokrat ravnali enako ali podobno kakor že pred tremi leti. Takrat je Odbor garantov o zadevi razpravljal izven določenega roka in zavzel negativno stališče. Na deželnem upravnem sodišču pa je bil vložen priziv. Sodišče o zadevi se ni razpravljalo. Bo treba tudi tokrat vlagati priziv? Kaj lahko občani pričakujejo od občinske uprave? Najbolj preprosto bi bilo sprejeti dejstvo, da odbor garantov o zadevi ni razpravljal niti zavzel stališča. In seveda ustrezno ukrepati. Treba je torej upoštevati določila Statuta.

Seveda vse to, če verjamemo v pravila demokratične družbe, ki jih je treba dosledno spoštovati, kakor je treba spoštovati voljo 1500 občanov, ki so s svojim podpisom podprli predlog za razpis referenduma.

SV. GORA/ODKRILI ZNAMENJE SPRAVE

Mejnik predvsem za prihodnost

Spomin na vse žrtve vseh vojn

V romarskem svetiscu na Sv. Gori so včeraj opoldne blagoslovili "Znamenje sprave" - v steno vzdignjen leseni križ z napisom Concordia et Pax ter letnicama 1945 - 1995. Za postavitev znamenja sta si prizadevala Goriska dekanija in Gorisko pastoralno ob-

močje, v spomin vseh žrtev vseh vojn in to v letu ko proslavljamo 50. obletnico konca druge svetovne. Znamenje bo mejnik ob katerem se srečuje preteklost in začena prihodnost, ki je možna le v slogi in miru, kar izražajo na obeležju napisane besede ter od-

pušcanju, kar izhaja iz simbolike (križa). Goriska in novogoriska cerkev začenjata, oziroma nadaljujeta skupno pot, saj obe izhajata iz istega debela (Ogleja), sta na včerajšnji slovesnosti podčrtala goriski nadškof Bommarco in koprski škof Pirih, ki sta pred slovesnostjo, ki se je odvijala na zunanji strani bazilike, kjer je vgrajeno Znamenje sprave, masevala v cerkvi ter v nagovoru podčrtala pomen simboličnega pravega dejanja za bodočnost narodov ob meji, "ki smo jo zmeraj smatrali ne kot pregrado, ampak kot most". Kljub nekoliko neobičajni uri, se je na slovesnosti zbrala mala množica vernikov. Prisotni so bili tudi predstavniki krajevnih ustanov in raznih združenj. Tako sta se slovesnosti udeležila goriski in novogoriski župan, predsednica Pokrajine Marcoliničeva, senator Bratina in tudi načelnik urada za negovanje spomina padlih italijanskih vojakov gen. Gavazza. Predstojnika goriske in novogoriske Cerkve sta se po slovesnosti na Sv. Gori poklonila spominu žrtev v breznu nad Gragarjem. Na sliki - foto Bumbaca - včerajšnja slovesnost na Sv. Gori.

NOVICE

Miniavtobus vozi med Rdečo hišo in glavno pošto

Zaradi Andrejevega sejma bodo avtobusi na progi st. 1 do jutri vozili po nekoliko drugačnem razporedu. nekaj sprememb je tudi glede postajališč na območju Travnika. Danes bodo avtobusi na omenjeni progi začeli voziti ob 8. uri s presledkom 25 minut. V popoldanskem času bo presledk 12 minut. Jutri bodo avtobusi vozili ob upoštevanju prazničnega voznega reda, po potrebi bodo prilagodili število voženj. Podjetje posebej obvešča, da je za obiskovalce sejma iz drugih krajev na razpolago miniavtobus (danes in tudi jutri) na relaciji Rdeča hiša (parkirišče) - glavna pošta. Vozil bo od 13.18 do 19.18. Vozovnico je mogoče kupiti direktno na avtobusu. Avtobus bo vozil po sledečem razporedu: Rdeča hiša, ul. Giustiniani, Travniki, Mamelijeva ulica, glavna pošta.

Na sejmju Vite 95 bo danes posvetovanje čebelarjev

Na razstavišču v ulici della Barca bo danes zadnji dan mednarodnega sejma trsnih in sadnih sadik Vite 95/ Poma 95. Zivahen obisk pričakujejo že v dopoldanskem času, saj se bo, s pričetkom ob 9. uri uri, odvijalo mednarodno srečanje čebelarjev, ki ga prireja pokrajinski konzorcij. Včeraj sta bili v okviru sejma dve strokovni srečanja o vinogradništvu in vinarstvu. Zelo zanimiva je bila okrogla miza na temo Trta in vino v tretjem tisočletju. Obiskovalcem sejma svetujemo, da si poleg drugega ogledajo zares bogato in zanimivo razstavo (in pokušnjo) preko šeststo vrst sadja. Prevladujejo seveda jabolka. Sejem je odprt od 9. do 18. ure.

Prometna nesreča v Krminu

V prometni nesreči v Krminu - zgodila se je v petek zvečer - je bil težko ranjen 68-letni upokojenec Alfredo Plaino. Prepeljali so ga na zdravljenje v bolnišnico na Katinari, zdravniki so si pridržali prognozo. Plaina je zadel tovornjak, ki ga je vozil 25-letni Krminčan. Preiskava se ni zaključena.

ANDREJEV SEJEM / POLEG PRAZNIKA POLEMIKE IN PROTESTI

Krošnarji "oblegali" mestne redarje

Spor so zgladili s kompromisom: stojnice so lahko postavili v ulici Alviano

Zanimanje za tradicionalni goriski sejem je med krošnarji zelo veliko, žal pa je prostor omejen, vsem ni mogoče ustreči. Včeraj dopoldne je nekaj deset nezadovoljnih krošnarjev, ki niso mogli postaviti svojih stojnic, priredilo odločno protestno akcijo pred sedežem mestnih redarjev z zahtevo, da jim občina izda dovoljenje. Posegla je tudi policija, (kvestura je samo kakih sto metrov stran) vendar pa se je zadeva po dobri uri medsebojnega prepričevanja nekako urenila: krošnarji so izjemoma lahko postavili stojnice na ulici Alviano. Že pred dnevi smo pisali, da je bilo vseh prosenih preko 600; ugodili pa so lahko le dobri tretjini to je 240. Krošnarji menda vztrajajo na stališču, da jim mora

občina vsekakor dodeliti prostor, na občini, oziroma pri mestnih redarjih pa predpise tolmicajo drugače. Nerodno je ker bi se nesporazumi lahko rešili

pravočasno. Sicer pa se je včeraj zares začel Andrejev sejem, ki bo trajal do jutri. Že včeraj so zabeležili živahen obisk - tudi zaradi ugodnega vremena - pravi

naval pa bo predvidoma danes in jutri. Na sliki - foto Studio Reportage - med protestno pobudo krošnarjev pred sedežem mestnih redarjev.

URARNA - ZLATARNA

DRAGULJARNA

Giovanni Fuchs

Ul. Rastello 26 - GORICA

Tel. 530020

MENJALNICA

CAMBIO

ISONTINO

Gorica - Korzo Verdi 58

menjalnica in prodaja tujih valut, slo-

venskega tolarja, hrvaške kune,

madžarskega florinta, češke krone.

URNIK: od torka do sobote

8.30 - 13.00 in 14.30 - 18.00

Tel. 0481/536322 - fax 0481/531210

BETONPRESS

FARRA D'ISONZO - Ul. Gorizia 146
(ob državni cesti Gorica - Gradisca) - Tel. 0481-888027

ploščice - sanitarije - kadi za
hidromasažo - armature - kopalniška
oprema - vrtna oprema - ter kamini

in peči
CAMINETTI
MONTEGRAPPA

POPOLNA RAZPRODAJA OD 29. NOVEMBRA DALJE ZARADI PRENOVITVE MANUFAKTURNE TRGOVINE

MARTELLANI

Gorica - Korzo Verdi 91

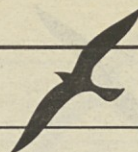
zavese - platno - modno metrsko blago - pregrinjala - odeje blago za notranjo opremo

popusti od 30% do 60%

Prodaja ostankov na težo.

V decembru odprto tudi ob nedeljah in ponedeljkih

obvestilo občini

MIROVNI PROCES V BOSNI IN HERCEGOVINI

Bosanski Srbi proti prihodu Natovih vojakov

Slobodan Milošević obljubil podporo mednarodnim silam

BRUSELJ (Reuter) - Prvih 2500 vojakov zveze Nato, med katerimi naj bi bilo 700 ameriskih, naj bi se po navedbah visokega ameriškega častnika, ki spremlja Clintona na evropski turneji, na krizna območja nekdanje Jugoslavije napotilo v roku šestintridesetih ur. Predhodnica naj bi pripravila vse potrebno za namestitev mirovnega kontingenta, ki bo štel 60 tisoč pripadnikov.

Prihod prvih vojakov Nata spremljajo negativne ocene oblasti bosanskih Srbov, ki so znova zavrnilo daytonski mirovni sporazum. Nekaj tisoč Srbov, ki živijo v predelih Sarajeva, ki naj bi prisli pod nadzor muslimansko-hrvaske federacije, je včeraj nadaljevalo proteste proti daytonskemu načrtu.

Predsednik Clinton skuša doseči podporo ameriškega kongresa načrtovani mirovni operaciji z zagotavljanjem, da ameriške enote ne bodo izpostavljene prevelikim tveganjem. Republikanski senator Dole je včeraj predsednika pozval, naj v kongresu predstavi konkreten načrt pomoči, ki naj bi bosanskim vladnim enotam omogočil vzpostavitev vojskega ravnotežja. Ameriški podpredsednik Gore je izjavil, da bo program pomoči potekal vzporedno in da Nativne mirovne enote ne bodo

dejavno sodelovale v tem procesu.

Clintonov optimističen nastop v nemškem oporišču, kjer je nastanjena ameriška 1. oklepna divizija, spremljajo ostre kritike francoskega častnika ZN v Bosni Bacheleta, ki je daytonski mirovni sporazum označil kot Clintonovo predvolilno potezo, ki bo na terenu doživela neuspeh. Francoski predsednik Chirac je v pismu Clintonu zahteval dodatna zagotovila za sarajevsko Srbe, ki naj bi v skladu z mirovnim sporazumom prisli pod nadzor vlade v Sarajevu. Francoske zadržke kaže razumeti predvsem v luči nadaljevanja amerisko-francoskega spora o vlogi enot Severnoatlantske zveze v zagotavljanju miru Bosni. Negotovost glede namestitve prvih mirovnih enot Nata spremljajo tudi vesti o hrvaškem poziganju srbskega imetja na območju Mrkonjić Grada, ki naj bi spet prisel pod nadzor bosanskih Srbov.

Milošević je v Beogradu sprejel delegacijo sedemnajstih članov ameriškega kongresa iz demokratske in republikanske stranke. Vodja ameriške delegacije Susan Molinari je povedala, da so se pogovarjali o najnovejših dogodkih in ameriški vlogi v mirovni operaciji. Milošević je izjavil, da bodo mednarodne sile uživale tako podporo ZRJ kot tudi Republike srbske.

Medtem ko so sarajevski Srbi protestirali proti Daytonu, je Milošević gostil ameriške kongresnike (AP)

BOLEČI UDARCI TUĐMANOVI HDZ

Opozicija vlada v prestolnici

Novi zagrebški župan je Goran Granić

ZAGREB (G. G. in STA) - Tudmanova stranka je včeraj v Zagrebu prvič po petih letih, odkar je na oblasti, dobila kar dva boleca politična udarca. Prvi je prisel z zasedanja mestne skupščine, drugi pa s protestnega srečanja, na katerem se je zbralo od pet do deset tisoč Hrvatov iz bosanske Posavine.

Na prvem zasedanju mestne skupščine so združene opozicijske stranke za predsednika skupščine izvolile Zdravka Tomca, za zagrebškega župana pa dr. Gorana Granića. Oba prihajata iz opozicijskih vrst - Tomac je član Racanove Socialdemokratske stranke, Granić pa pripada Budisevim liberalcem. Do taksnega izbora vodilnih ljudi je prišlo kljub nasprotovanju HDZ, ki se zasedanja ni udeležila in ga je razglasila za nezakonitega. Na zasedanju je bilo navzočih 31 poslancev koalicijske iz sedmih političnih strank, dva poslanca Hrvatske stranke prava in sedemnajst poslancev vladajoče Hrvatske demokratske skupnosti pa se ga ni udeležilo. Po mnenju HDZ je zupen se vedno njen član Branko Mikša. Pričakuje se, da bo HDZ poskušala razveljaviti včerajšnje volitve. Hrvatski predsednik Franjo Tuđman je namreč izjavil, da ne morejo dopu-

stiti, da bi se v Zagrebu oblikovala opozicijska oblast, ki bi se vpletala v državno politiko, ko pa Zagreb vendarle predstavlja četrtino Hrvatske, zlasti v gospodarskem smislu. Opozicija zavrača Tuđmanov in hadezejevski odnos ter ga označuje za totalitarne in enostranskega, saj je na lokalnih volitvah v Zagrebu dobila več glasov kot vladajoča Hrvatska demokratska skupnost. V 50-članski mestni skupščini imajo združene opozicijske stranke 33 poslancev, HDZ pa samo sedemnajst. Hrvatski protestniki iz bosanske Posavine, ki so se zbrali v središču Zagreba, so protestirali proti daytonskemu sporazumu, po katerem naj bi večji del te pokrajine pripadel Srbom. Protestniki, večinoma ženske v črnem in ravnobelimi obleki, so obtožili predsednika Tuđmana, da je »izdajalec naroda« in da je »podaril Posavino Miloševiću«. »Od parlamenta bomo zahtevali, naj predsedniku Tuđmanu prepriči, da bi odšel v Pariz in podpisal mirovni sporazum,« je dejal predsednik hrvatskega združenja za zaščito žrtv Zvonimir Separović. Včerajšnji protest je bil največji od osamosvojitve Hrvatske leta 1991.

NATO SI ŽELI Z OPERACIJO V BOSNI DVIGNITI UGLED

V Washingtonu zaupajo Solani

Španija je med najdejavnejšimi članicami Severnoatlantske zveze

BRUSELJ - Ameriški državni sekretar Warren Christopher, ki spremlja predsednika Billa Clintona v okviru njegove evropske turneje, se je včeraj sestal z novo imenovanim generalnim sekretarjem Nata Javierjem Solanom in z njim razpravljalo o napotitvi Natovih enot v Bosno, kjer naj bi sodelovali v kompleksni operaciji zagotavljanja miru v nekdanji Jugoslaviji.

Christopher je izrazil prepričanje, da bo Solana kot »odločen prvi mož Nata veliko pripomogel v najpomembnejši operaciji od njenega nastanka«. Nato močno upa, da ga bo načrt napotitve 60 tisoč svojih vojakov za zagotavljanje miru v BiH postavil za najpomembnejšo evropsko varnostno strukturo in zmanjšal čezatlantska razhajanja.

Predstavniki zveze Nato je izjavil, da bo bosanska akcija nedvoumno pokazala, da je Nato najpomembnejši, če ne tudi edini dejavnik evropske varnosti.

Dodal je, da se napotitev vojske v Bosno, kar je prva akcija zveze na tleh države nečlanice, zgovorno kaže na spremembe, ki jih je organizacija doživela od konca hladne vojne.

Severnoatlantski svet, ki je glavni oblikovalec politike Nata, je v petek odobril odhod 2600 vojakov, strokovnjakov za logistiko, ki bodo kot predhodnica pripravili teren v Bosni in na Hrvaškem za glavnino vojske. Kmalu

po tej odločitvi so se na skupnem sestanku srečali veleposlaniki 16 držav članic zveze in Sveta ter končali več tednov trajajoče mučne prepire, ki bi bili na visku napetosti med Vzhodom in Zahodom neupravičeno. Sestanek je privedel do neuradnega soglasja o imenovanju Javierja Solane za generalnega sekretarja zveze, ki ga bodo dokončno potrdili v tork. Španija se je zvezi Nato priključila leta 1982 in se ni popolnoma vključena v njeno vojsko strukturo.

Španski »zavezniki«, med njimi so najmočnejše ZDA, poudarjajo visoko mero dejavnosti Madrida v organizacijski strukturi Nata. Španija se udeležuje sestankov skupine za jedrsko načrtovanje in rednih sestankov vojske komisije ter je veliko dejavnejša od Francije, ki je leta 1966 zrahljala svoje vezi z Natom. Francija je se vedno malce uzaljena, ker njen kandidat danski zunanji minister Uffe Ellemann-Jensen ni dobil podpore ZDA.

Kakorkoli že, ostaja dejstvo, da se kaj taksnega ne bi moglo zgoditi v starih casih, kar potrjuje spremembe v Natu.

Španska vojska v mirnih casih ne sodi pod skupno vojsko poveljstvo zveze, kljub temu pa je Španija požela veliko priznanj zaradi sodelovanja v mirovni misiji na Balkanu, v kateri sodeluje že skoraj od začetka. Španski veleposlanik pri Natu Carlos Miranda je izjavil, da je izvolitev 53-letnega Solane veliko priznanje španskim prizadevanjem v organizaciji. Zunanji in obrambni ministri članic zveze se bodo prihodnji torek sestali v Bruslju in sprejeli odločitev o napotitvi 60 tisoč vojakov v Bosno ter dokončno potrdili novega generalnega sekretarja. Zveza vidi v bosanski mirovni operaciji tudi priloznost, da pokaže, kaj zmore, hkrati pa pomiri Ruse, ki že od začetka nasprotujejo preveliki razširitvi zveze na nekdanje članice vzhodnega bloka. Največji predsednik bosanske operacije pa je nedvoumno zgodovinsko sodelovanje zahodnih vojaških sil v mirovni operaciji z nekdanjimi največjimi sovražniki Rusi.

Jonathan Clayton/
Reuter

BEOGRAJSKI IN ZAGREBSKI ODMEVI NA SLOVENSKO PRIZNANJE ZRJ

Nekdanji jugoslovanski trg je najbolj dobičkonosen

BEOGRAD (STA) - »Slovenija je svoj odnos do ZRJ vedno usklajevala z ravnanjem mednarodnih organizacij in vplivnih držav; ko so te zaostrovale svoja stališča o ZRJ, je tako ravnala tudi Slovenija, ko pa so stališča ublazile, je to storila tudi Slovenija,« ugotavlja Poltikin dopisnik iz Ljubljane Milan Jaksic in poudarja, da je tudi slovensko priznanje ZRJ posledica aktualnih mednarodnopolitičnih smernic.

Dopisnik omenja, da so nekateri slovenski analitiki do priznanja ZRJ zadržani, vendar to ne more zasenčiti njegovega dolgoročnega gospodarskega pomena. »Nekateri slovenski gospodarstveniki so namreč dejali, da je nekdanji jugoslovanski trg 'za Slovenijo najbolj dobičkonosen, pa če to prizna ali ne',« navaja Jaksic. »Slovenija bo v prihodnje veliko bolj potrebovala ZRJ kot nasprotno, saj ima jugoslovanski trg 10, 5 milijona potrošnikov, slovenski trg pa je celo manjši od beograjskega. Te številke bo morala slovenska politika se kako upoštevati,« poudarja dopisnik Politike.

Večernje novice pišejo, da Slovenci ne prikrivajo, da so sprejeli sklep o priznanju zato, da jih ne bi kdo prehitel. Zagrebški dopisnik komentira srečanje med slovenskim in hrvaškim zunanjim ministrom in ugotavlja, da je Thaler v dvorcu Bezanec dojel, da Slovenija s Hrvati ne more najti skupnega jezika. »Predvsem ga je razjezilo to, da nameravajo Hrvati zamenjati Prevlako za zaledje Dubrovnika, Sloveniji pa ne dovolijo, da bi v Piranskem zalivu dobila dostop do odprtega morja. Ko se je Thaler vrnil domov, so na seji slovenske vlade sprejeli sklep o priznanju ZRJ, kar je bil hitropotezni udarec proti hrvaški zunanji politiki, vendar brez večjega učinka,« ugotavlja dopisnik Večernjih novosti. »Sklep slovenske vlade o priznanju ZRJ je potrdil napovedi Milana Kučana, izgovorjene ob prepovedi ljubljanskega 'mitinga resnice' kosovskih Srbov leta 1989, da je prvi december simptomatičen datum,« ugotavlja N. Kovačević in N. Odalović v Nasi borbi in se spominjata, da je prepovedi sledil srbski bojkot gospodarskega sodelovanja s Slovenijo. »Sklep slovenske vlade o priznanju ZRJ potrjuje, da čas zaceli vse rane - morda bomo v Srbiji lahko spet kdaj docakali prihod vlada slovensko-srbskega prijateljstva,« napovedujeta novinarja.

Odločitev je posledica frustracij zunanje politike

ZAGREB (STA) - »Odločitev Drnovskove vlade, da prizna ZRJ kot novonastalo državo, močno odmeva v slovenski javnosti, ki ji niso usla opozorila, da je ta gesta dobre volje do Beograda prezgodnja,« poroča Vlado Zagorac, dopisnik Večernjega lista iz Ljubljane v sobotni številki.

»Presenečenje je večje tudi zato, ker je do priznanja prislo se pred parisko konferenco, kjer bo sporazum podpisan. Kako hitro se je odločila slovenska vlada, priča tudi trditve novinarja Radia Slovenije, ki je v Bruslju spremljal obisk slovenskega predsednika Milana Kučana. Ko je Kučan evropskim sogovornikom pojasnjeval stališče svoje države o ZRJ in težave z nasledstvom SFRJ, ni vedel, da je vlada njegove države ZRJ že priznala,« piše dopisnik Večernjega lista.

Komentator zagrebškega Vjesnika Mihailo Nicota poudarja, da »za dobre poznavalce napoved Ljubljane, da bo priznala vlado v Beogradu, ni nepričakovana in je posledica frustracij, ki so v zadnjem času bremenile slovensko zunanjo politiko«. Slovenska končna ocena daytonskega sporazuma bo odvisna od verodostojnosti sporocil, da se tam niso pogajali v škodo Slovenije, Ljubljana pa želi se pred parisko konferenco razjasniti vprašanje nasledstva SFRJ. Komentator omenja, da je prav zaradi tega vprašanja slovenski zunanji minister Thaler zahteval sestanek s hrvaškim ministrom Granićem. »Thaler je od Granića dobil obljubo, da hrvaško priznanje ZRJ v Parizu ne bo pomenilo tudi priznanja Beogradu, da lahko nasledi vso lastnino nekdanje federacije. Naslednji dan so v Sloveniji objavili samo že prej 'kuvertirano' odločitev slovenske vlade o priznanju ZRJ, Thaler pa je ob tem dejal: 'Pomembno je, da smo to naredili pred Hrvaško!'.« V zvezi z željo slovenskega gospodarstva po navzočnosti na »južnih« trgih bi po mnenju Nicote lahko rekli, da se slovenska parola dneva glasi: Yufta je najboljša! Pojasnjuje, da je Jože Mencinger v gospodarskem časniku Finance uvedel termin Yufta za celotni trg nekdanje Jugoslavije. »Slovensko zanimanje za te trge ni ugasnilo niti med vojno, Yufta pa je - za Nemčijo - drugi slovenski zunanjetrgovinski partner. V trenutku, ko Slovenija se caka pred zaprtimi vrati EU, so v Ljubljani odprli rezervni psihološki ventil, ki opozarja: pomembno je biti prvi, pa čeprav na Balkanu! To je tudi pravi smisel 'nenadne' odločitve o priznanju ZRJ. Torej: ne Efta, ne Cefta, naj živi Yufta!« ugotavlja Mihailo Nicota.

MADŽARSKO-SLOVENSKO SREČANJE NA VRHU

Prijateljstvo in dobro sodelovanje med državama

Göncz in Kučan se zavzemata za boljši položaj manjšin

LEDAVA - Tudi tokratno srečanje predsednikov Slovenije in Madžarske, Milana Kučana in Arpada Göncza, je bilo prisrčno, prijateljsko in delavno hkrati. Ker je takšno tudi sodelovanje med državama, sta se predsednika udeležila pomebnega jubileja prekmurskih Madžarov, dvajsetletnice njihove organizacije.

Prijateljstvo in dobro sodelovanje sta potrdila z besedami, da sta oba prišla domov. Predsednik prekmurskih Madžarov Jožef Balasko je dejal, da Slovenija vzorno skrbi za manjšine. Narodnost se ne čuti zapostavljena, temveč je enakovredna povsod, zato je tudi zadovoljna, da je predsednik Kučan

sprejel pokroviteljstvo nad prireditvami ob njeni dvajseti obletnici. Pri tem pa predstavniki madžarske narodnosti opozarjajo tudi na naloge in težave, zlasti pri povezovanju z madžarskim gospodarstvom, izobraževanju in sodelovanju s predstavniki v novih občinah. Po pogovoru z vodstvom, na katerem

sta predsednika govorila udeležencem konferenice, je več navzočih razpravljalo o preteklosti, sedanjosti in prihodnosti madžarske narodnosti. Slovenski predsednik Milan Kučan je poudaril, da naša država skrbi za manjšine, ne glede na njihovo število. Dejal je tudi, da manjšinske pravice ne smejo biti odvisne od siceršnjih meddržavnih odnosov. Zavrnil je tudi poskuse, da bi zmanjšali sedanjo raven manjšinskih pravic, denimo pri dvojezičnih dokumentih in na drugih področjih. Madžarski

predsednik Arpad Göncz pa je poudaril, da so matične države dolžne pomagati manjšinam. Udeleženci konference so se pogovarjali tudi o novih pogojih, ki so jih za tuje študente postavile madžarske visoke šole, saj bodo morali po novem biti leto dni pripravniki. Ta odločitev bo vsekakor prizadela tudi slovenske študente madžarske narodnosti, ki studirajo na Madžarskem. Srednje šole v sosednji Madžarski obiskuje 20 slovenskih Madžarov, visoke pa trinajst.

Boris Hegedűs

Predsednika Göncz in Kučan med srečanjem v Prekmurju (Foto: B. Hegedűs)

NOVICE

Ševardnadze razpustil protiteroristično enoto

TBILISI (Reuters) - Gruzinski predsednik Eduard Ševardnadze je razpustil protiteroristično enoto, saj so odkrili, da je bila vpletena v poskus atentata na predsednika. Minister za varnost Avtandil Joselijani je povedal, da je eden od višjih častnikov v enoti sestavljal bombo, ki so jo namestili v avto, ki je eksplodiral 29. avgusta. Atentat, v katerega so bili vpleteni tudi drugi pripadniki enote, je organiziral nekdanji vodja enote Igor Džorgadze. Ševardnadze je Džorgadzeja odpustil takoj po poskusu atentata in prevzel neposreden nadzor nad enoto. Joselijani je se izjavil, da bodo sestavili novo protiteroristično enoto, v katero bodo vključili tudi pripadnike prejšnje enote, ki z napadom niso bili povezani.

Živahni kitajsko-ruski odnosi

PEKING (Reuters) - Podpredsednik kitajskega vojaškega odbora Liu Huaking, ki se je odzval povabilu ruske vlade, je kljub težavnim kitajsko-ameriškim in rusko-ameriškim odnosom včeraj odpotoval na enotedenski obisk v Rusijo. Njegov obisk je nastopil ravno v času, ko imata obe državi težave v odnosih z ZDA; Rusija se jezi zaradi Natove siritve v vzhodno Evropo in Natovih letalskih napadov v Bosni, kitajsko-ameriški odnosi pa so napeti zaradi vmesavanja Washingtona v clovekove pravice na Kitajskem in zaradi nesporazumov v zvezi s Tajvanom.

Tajvanski narodnjaki doživeli udarec

TAJPEH (Reuters) - Tajvanska vladajoča Narodna stranka je na parlamentarnih volitvah doživela hud udarec, čeprav je zanjo volilo 45 odstotkov volilcev in bo v 164-sedežnem parlamentu imela večino. Po letu 1945 so narodnjaki tokrat s 45-odstotno podporo dosegli najslabši rezultat. Generalni sekretar stranke je povedal, da so bile za narodnjake volitve hud udarec, vendar jih je narod potrdil kot vladajočo stranko. Glavni zmagovalec volitev je opozicijska Nova stranka, ki je dobila 21 sedežev v parlamentu. Demokratska stranka napredka, ki se za razliko od Nove stranke in narodnjakov zavzema za neodvisnost Tajvana, bo imela v parlamentu 54 poslancev.

Sodni nalog za nekdanjega predsednika

SEUL (Reuters) - Juznokorejsko sodišče je včeraj izdalo zaporni nalog za nekdanjega predsednika Čun Do Hvana zaradi njegove vloge v državnem udaru 1979 in moriji, do katere je prišlo na protestih maja 1980. Čun je se pred izdajo naloga dejal, da ne bo odšel na sodišče, grobo napadel predsednika Kim Jong Sama in se odpravil v svoj rodni kraj, kjer ga slavijo kot heroja. Dodal je tudi, da ne bo sodeloval v procesu, saj je prepričan, da je odslužil svoje, njegov prihod na oblast pa je zaključena zadeva. Zaporni nalog je tožilstvo izdalo po tem, ko je pretekli mesec predsednik Kim sprejel poseben zakon, s katerim je omogočil Čunovo kaznovanje.

Laos ostaja zvest komunizmu

VIENTIANE (Reuters) - Komunistično vodstvo Laos je včeraj zaznamovalo 20-letnico oblasti Ljudske revolucionarne stranke in izjavilo, da bo država v novo tisočletje vstopila v znamenju komunizma. Na skromni proslavi ob obletnici so voditelji povedali, da bo vladajoča stranka ohranila osrednjo vlogo tudi v prihodnosti oziroma naj bi jo celo okrepila. Njena cilja sta tudi zagotovitev politične stabilnosti in družbenega reda v državi ter ohranitev osemstotne letne stopnje gospodarske rasti.

PRESTRUKTURIRANJE MADŽARSKEGA GOSPODARSTVA

Mrzel veter nad reko Donavo

ANTHONY ROBINSON, VIRGINIA MARSH

Preteklo leto je bilo za Madžare v znamenju izgubljenih iluzij in zrtvovanja. Tako imenovani »golaz komunizem« je postal stvarilni primer gospodarskega razcveta pod starim režimom, ki je bil financiran z zadolževanjem v tujini. Prva demokratično izvoljena vlada je podedovala »napihnen« sistem socialne varnosti, a ji je primanjkovalo poguma, da bi ga oklestila.

Toda v začetku letošnjega leta je socialistična vlada predstavila strog program varčevanja, ki sili Madžare, da se soočijo s kruto resnico, da so dolga desetletja živelj prek meja svojih gospodarskih zmoglosti. To je grenka izkušnja za milijone Madžarov, katerih povprečni mesečni zaslužek znaša 300 ameriških dolarjev in ki so se v zadnjih petih letih morali soočiti z obseznimi gospodarskimi spremembami in socialno negotovostjo. Letos se bodo morali sprijazniti z enajstodstotnim znižanjem realnih plač, medtem ko naj bi se te v letu 1996 znižale še za tri do štiri odstotke. To je logična posledica zasilnih ekonomskih in finančnih ukrepov ter tečajne politike, ki jo je vlada predstavila marca. Njen cilj je bil omiliti učinke nenehnega naraščanja realnih dohodkov pred volitvami leta 1994, ustaviti naraščanje uvoza in placilnobilančnega primanjkljaja ter preprečiti večanje domačega in tujega dolga, ki bi lahko vodilo k inflacijskim pritiskom in naraščanju obrestnih mer.

Dober začetek - vprašljiv konec

Do začetka jeseni statistike kažejo, da so imeli sprejeti ekonomski ukrepi zelene učinke. Predvsem izvoz se je zelo dobro odzival na 21-odstotno razvrednotenje tečaja v prvi polovici letošnjega leta. Živahnejša investicijska dejavnost je pomagala nadomestiti nižje potrošniško povpraševanje, ki je upočasnilo naraščanje uvoza in zmanjšalo pritisk v domačem gospodarstvu. Inflacijska stopnja in obrestne mere so se prav tako začele zniževati. Toda dolgoročni učinki sprejetega »varčevalnega načrta« se vedno niso znani. Končni izid bo odvisen tudi od tega, ali se bodo delavski sindikati sprijaznili z znižanjem življenjskega standarda, ki ga prinaša »marčevski paket«, in od tega, ali bo vladajoča socialde-

mokratska koalicija, ki jo vodi predsednik Socialistične stranke Gyula Horn, sposobna do konca izpeljati načrtovane reforme socialnega in zdravstvenega zavarovanja. Obljubljene reforme so ključni element v strategiji za zniževanje državnih izdatkov, obrestnih mer in stroškov financiranja visoke ravni domačega in tujega dolga. Nedavno poročilo OECD o socialni politiki in politiki tga delovne sile na Madžarskem je pokazalo potrebo po reformi neučinkovitega pokojninskega sistema, ki je v letu 1993 pozrl kar enajst odstotkov bruto domačega proizvoda, in po spremembi sistema socialne pomoči, ki je zahteval nadaljnjih pet odstotkov BDP.

Socialne ugodnosti so preteklost

Z marčevskim programom je vlada odpravila nekatere socialne prenose, uvedla obvezne prispevke za prej brezplačne izobraževalne in zdravstvene storitve ter obljubila, da bo do konca izpeljala strukturne reforme, ki zadevajo plačila in storitve državnih organov. Nekateri od sprejetih ukrepov je razveljavilo ustavno sodišče z utemeljitvijo, da je bilo tako naglo zmanjšanje socialne pomoči brez vnaprejšnjih opozoril v nasprotju z ustavo in slabo načrtovano. Proračun za leto 1996, ki je bil sprejet v skladu s priporočili Mednarodnega denarnega sklada, vključno z zmanjšanjem proračunskega primanjkljaja na štiri odstotke BDP (v letu 1994 je ta namreč znašal 9,5 odstotka BDP), bo nadomestil izpad proračunskih dohodkov, do katerega je prišlo zaradi odločitve ustavnega sodišča.

Socialni standard in plače državnih uslužbencev, učiteljev, zdravstvenih delavcev in drugih delavcev v javnem sektorju so se po padcu socializma nenehno zniževali, tako da so glasovi teh delavcev leta 1994 socialistom pomagali priti znova na oblast. Sandor Nagy, vodja madžarskih sindikatov, je odigral pomembno vlogo pri pridobivanju glasov za socialistično stranko. Zdaj ko se je umaknil iz sindikalnega gibanja, je videti nekoliko neodločen glede tega, ali naj sprejme položaj na ministrstvu, če bi mu ga ponudili, ali pa postane novi vodja leveice.

Predsednik Horn pa je pripravljen sprejeti kritike znotraj svoje stranke ter nadaljevati socialne reforme in privatizacijo, v upanju, da bodo ti ukrepi ozivili gospodarstvo in začeli prinasati »politične dividende« se pred naslednjimi volitvami leta 1998. »Da bi znali ceniti to, kar smo dosegli, je treba vedeti, da smo odpravili ugodnosti, ki so jih Madžari imeli za nedotakljive,« je povedal Horn, idejni vodja komunističnih reform, ki je na volitvah leta 1994 prenovljeno socialistično stranko popeljal k zmagi, zdaj pa ga obtožujejo krčenja socialnih pravic in nagle privatizacije v slogu thatcherizma. Lajos Bokros, nekdanji bankir, ki je postal finančni minister v marcu, ko je bil na mesto guvernerja centralne banke izvoljen Gyorgy Suranyi, je se ostrejši v svojih izjavah. »Zgodovinska naloga socialistične vlade je krčenje države blaginje.« Zmanjšanje vloge države v gospodarstvu in družbi najbrz ni tisto, kar so imeli v mislih volilci, ko so na zadnjih volitvah glasovali za socialiste. Toda Horn je poudaril, da so se gospodarske in socialne reforme na Madžarskem začele že v obdobju komunizma, pred padcem sovjetske nadvlade v vzhodni Evropi.

Kam z javnim dolgom?

»Ugotovili smo, da je takratna vlada življenjski standard umetno vzdrževala na višji ravni s tujimi posojili, kar je nujno vodilo v gospodarske reforme, da bi Madžarska lahko odplacala svoje dolgeve,« je v intervjuju povedal Horn. Po padcu komunizma leta 1990 je oblast prevzel konservativni Madžarski demokratični forum. Ampak vlada zaradi napadov leveice, češ da je trdosrčna in nerazumevajoča, ni zmogla zmanjšati obsega socialne pomoči in učinkovito nadaljevati procesa hitre privatizacije, da bi zmanjšala izdatke javnega sektorja. Pred Madžarsko je težavno obdobje, a je na koncu predora vendarle opaziti luc. Dve desetletji zadolževanja v tujini sta Madžarski zapustili najvišji javni dolg na prebivalca med nekdanjimi komunističnimi državami. Hkrati pa si je pridobila tudi veliki sloves zaradi prefinjenih metod servisiranja javnega dolga in odličnega poznavanja finančnih trgov.

Zaradi dobrega poznavanja zahodnih finančnih trgov in dveh desetletij previdnih, tržno usmerjenih reform si je Madžarska pridobila pomembne prednosti pred drugimi nekdanjimi komunističnimi državami pri privabljanju tujega kapitala, ki naj bi pomagal pri posodabljanju madžarskega gospodarstva in vključevanju Madžarske na svetovne trge. Kot posledica tega so v zadnjih petih letih zasebni vlagatelji vložili v Madžarsko gospodarstvo deset milijard ameriških dolarjev kapitala, kar je skoraj polovica od skupaj 22 milijard tujih naložb na Madžarskem od leta 1990.

Številne naložbe iz tujine

Vec kot trideset od petdesetih največjih mednarodnih podjetij je vlagalo v madžarsko gospodarstvo. Mednje sodi tudi ameriška korporacija General Electric, ki je prevzela podjetje Tungsram ter izbrala Madžarsko za izhodišče svoje proizvodnje električnih svetil in raziskovalno-razvojne dejavnosti v vzhodni Evropi. Nekatera nemška podjetja izdelujejo tehnološko zahtevne sestavne dele v tovarni na zahodu Madžarske, kjer proizvodnja teče nepretrgano 24 ur dnevno in sedem dni v tednu, v tovarni pa so zaposleni visoko usposobljeni inženirji in tehniki.

Zahvaljujoč takšnim naložbam in strukturnim spremembam v nekdanjih državnih podjetjih, ki so se lastnili na neposredno prodajo strateških vlagateljem, je madžarsko gospodarstvo doživelo velike spremembe na mikroekonomski ravni. Produktivnost v industriji je v zadnjih treh letih narasla za približno petdeset odstotkov, in to predvsem zaradi zaprtja in prestrukturiranja številnih državnih podjetij, ki so ustvarjala izgube, ter uvajanja novih tehnologij in metod vodenja.

Letosnje boleče znižanje javnih izdatkov in premik od domačega povpraševanja k izvozu se že kazeta v nižji inflaciji in povečanju izvoza. Investicijska dejavnost narašča, kar ugodno vpliva na gospodarsko rast. Če bo vlada sposobna do konca izpeljati zastavljene nacrte in če je delavski sindikati pri tem ne bodo ovirali, bi Madžarska lahko bila na poti k stabilni gospodarski rasti se pred iztekom prihodnjega leta.

EVROPSKA TURNEJA BILLA CLINTONA

Pri vojaki v Baumholdru

V Madridu o sodelovanju ZDA in EU

BONN (Reuter) - Ameriški predsednik Bill Clinton je včeraj v okviru evropske turnee iz Irske odpotoval v Nemčijo in se sestal z nemskim kanclerjem Helmutom Kohlom. Clinton je popoldne nagovoril pripadnike ameriške 1. oklepne divizije, nameščene v nemškem oporišču Baumholder, ki bodo sodelovali v mirovni misiji v Bosni.

Pripadnike enote, ki so se borili že v zalivski vojni in bodo tvorili jedro ameriškega kontingenta v Bosni, je Clinton nagovoril z besedami: »Tokrat ste poklicani, da služite miru. Vase delo ne bo povsem brez tveganja, vendar bomo storili vse, kar je potre-

bno za vašo varnost. Na vsak oboroženi izziv boste lahko odgovorili takoj in z ustreznim silo. Prepričan sem, da se boste uspešno spoprijeli z zahtevno nalogo.« Clinton je zbranim ameriškim vojakom in ameriški javnosti zagotovil, da »ameriški fantje« ne bodo postali ujetniki balkanske morije.

Zvečer je Clinton odpotoval v spansko prestolnico, da bi z evropskimi partnerji uskladił slovesno deklaracijo o transatlantski skupnosti Združenih držav in Evrope. Predsednik je bil v večernih urah gost na večerji pri španskem kralju Juanu Carlosu.

Danes se bo Clinton sestal s španskim premierom Felipejem Gonza-

Clinton je prišel v oporišče Baumholder bodrit ameriške vojske pred odhodom v BiH (AP)

lezom in predsednikom Evropske komisije Jacquesom Santerjem.

Na delovnem kosilu bodo dokončno uskladiłi besedilo deklaracije o novem transatlantskem sodelovanju. Deklaracija naj bi obsegala širok razpon vprašanj - od demokracije ter sodelovanja na obrambnem področju in področju varovanja okolja do preprečevanja trgovine z mamilami in skupnega boja proti nalezljivim boleznim.

Opazovalci pričakujejo, da bo velik del deklaracije namenjen vprašanju trgovinskega sodelovanja med Združenimi državami in EU. Dekla-

racija bo najverjetneje kljub francoskemu ostremu nasprotovanju vsebovala predlog o oblikovanju skupnega transatlantskega gospodarskega prostora. Ameriški in evropski pogajalci so v preteklih dneh resili večino spornih vprašanj, zlasti na področju trgovine s kmetijskimi pridelki, živili, polprevozni in kemičnimi izdelki. Ameriški trgovinski pogajalec Micky Kantor je izjavil, da bo EU postopoma znižala carinske stopnje za nekatere kmetijske pridelke, polprevodnike in za približno 200 različnih kemičnih proizvodov. Kantor je potrdil, da bo-

do Združene države umaknile tožbo pri Svetovni trgovinski organizaciji, ko bo ministrski svet EU potrdil sporazume.

V deklaraciji bo predvidoma govora tudi o osrednji vlogi Nata v zagotavljanju varnosti na svetovni ravni, krepitvi vloge evropskih varnostnih mehanizmov, kot sta WEU in OVSE, in vlogi Združenih držav v mirovnem procesu na območju nekdanje Jugoslavije. Države bodo v deklaraciji podprle tudi mirovna prizadevanja na Bližnjem vzhodu, o čemer bodo razpravljali na konferenci sredozemskih držav ta teden.

NAPOVED NOVIH STAVK V FRANCJI

Katastrofalne posledice

Gospodarstvo ohromljeno

PARIZ, COTONOU (Reuter, dpa) - Francoski minister za industrijo Franck Borotra je včeraj opozoril, da bo nadaljevanje stavkovnega vala v državi povzročilo katastrofalne posledice za nacionalno gospodarstvo in ogrozilo številna delovna mesta.

V ponedeljek naj bi se stavkajočim železnica-rijem in delavcem v javnih prevoznih podjetjih pridružili tudi delavci, zaposleni v državnih finančnih službi in na carini, uslužbenci francoskega Telekom, zaposleni v bolnišnicah in nekaterih pariskih solah. Stavko napovedujejo sindikati delavcev letalskih družb Air France in Air Inter, v sredo pa naj bi stavkali tudi delavci podjetja Renault. Vlada bo poskušala prometne zagate v Parizu rešiti z najemom 1500 zasebnih avtobusov, ki bodo prevzeli funkcijo javnih prevoznih sredstev, pozvala pa je tudi k državljanjskim protestom proti stavkam.

Včeraj se je v beninskem Cotonouju začelo sesto zasedanje organizacije La Francophonie, v katero je vključenih 47 francosko govorečih držav s 400 milijoni prebivalcev. Beninski predsednik Nicéphore Soglo je

v uvodnem govoru poudaril potrebo, da organizacija frankofonskih držav postane tudi politična sila na mednarodnem prizorišču. Po njegovem mnenju bo Cotonou prelomnica v delovanju združenja, saj naj bi poslej več pozornosti posvetili gospodarskim vprašanjem in medsebojnemu sodelovanju.

V sklepih izjavi srečanja naj bi poudarili predvsem problem ruandskih beguncev ter kulturno prevlado ZDA na področju filmske in televizijske industrije, čemur naj bi se frankofonske države uprle s spodbujanjem rabe francosčine v mednarodni trgovini, izobraževanju in na Internetu. Vprašanje dostopnosti informacij in z njimi povezanega družbenega napredka je v svojem govoru omenil tudi francoski predsednik Jacques Chirac. Sklepa izjava ne bo govorila o kršitvah človekovih pravic v Nigeriji, izognila pa se bo tudi vprašanju opravljanja jedrskih poskusov. La Francophonie bo na cotonoujskem srečanju oblikovala stalni sekretariat organizacije in v svoje vrste sprejela še dve članici - Moldovo ter nekdanjo portugalsko kolonijo Sao Tome in Principe.

ALPSKI RAJ OB VSTOPU V 21. STOLETJE (2.)

Svetinje, stare poldrugo stoletje

JANEZ VOUK

Neutrlnost je v Svici se vedno sveta beseda ali pa kar sinonim za državo. S spremembami v Evropi po letu 1989, ko je izginila napetost med vzhodnim in zahodnim blokom, največja grožnja miru, se je morala tudi Svica prilagoditi novim razmeram.

Po besedah predstavnikov zveznih organov švicarskega neutralnosti ni več vodilo zunanje politike, temveč samo se njen instrument. Leta 1992 je parlament sprejel dopolnilo k zvezni ustavi, ki opredeljuje neutralnost države in njene smernice. Svica se se vedno ne namerava priključiti nobeni vojaški zvezi, vendar pa njeno morebitno prihodnje članstvo v Združenih narodih ali Evropski uniji ne bo v nasprotju z nevtralno politiko države. Pri tem se bo Bem zgledoval predvsem po avstrijskem primeru. Avstrija je namreč po drugi svetovni vojni razglasila nevtralnost po prilagojenem švicarskem vzorcu, kar pa je pomenilo, da je lahko vstopila v ZN in s 1. januarjem letosnjega leta tudi v EU. Učitelj se torej zdaj uči od nekdanjega učenca. Čeprav niso člani svetovne organizacije, so Švicarji spoštovali gospodarske ukrepe, ki jih je proti Iraku, ZRJ in Haitiju uvedel Varnostni svet. Dovolili so tudi prelete letal tipa Awacs in transportnih letal s človekoljubno pomočjo, ki so opravljala svoje naloge v Bosni in Hercegovini. Seveda bo dokončno besedo o prihodnosti švicarske neutralnosti imelo ljudstvo na referendumu, toda podobno kot v primeru EU se bo moral tudi evropski varnostni sistem dokazati, da je učinkovitejši od tradicionalnega švicarskega sistema milicijske vojske, ki je državo obvaroval pred vojnami v zadnjem stoletju in pol.

Vojska, v katero so vključeni vsi moški v starosti od 20 do 42 let, višji častniki pa do starosti 52 let, je nedvomno povezovalni element Švicarjev. V Svici to ni samo puhla fraza, kot je bila v nekdanji Jugoslaviji. Vojaki so večinoma razporejeni v enote v bližini svojih domačih krajev, kar ni težko, saj je Svica majhna, častniki pa jim poveljujejo v njihovem materinem jeziku. Švicar služi voj-

sko v klasičnem pomenu besede samo petnajst tednov, ko dobi v naborniskih učnih centrih osnovna znanja in vojaško opremo, ki jo ob koncu usposabljanja, vključno s puško, odnese domov. Potem ima vsaki dve leti tritedensko »osvežitveno tecačo«, podobno našim orožnim vajam, vendar z večjim poudarkom na učenju in spoznavanju nove tehnologije, dokler ne opravi deset takšnih tecačev. Švicarska vojska ni poklicna vojska. Poklicni vojaki so le najvišji generali in nekateri častniki s posebnimi znanji - na primer piloti lovskih letal in vojaški instruktorji. Ostali vojaki in častniki imajo redne službe v gospodarstvu, velikokrat so njihove funkcije v vojski povezane s poklicem, ki ga opravljajo, in vsaj leto vnaprej vedo, kdaj bodo odsotni z dela zaradi vojaških obveznosti. Vojska ima pomembno družbeno funkcijo. Ker je vsak moški, razen redkih, ki so zdravstveno nesposobni za vojaško službo, vojak, je vojska okolje s hierarhijo, podobno družbeni lestvici v civilnem življenju. Kdor se dokaže v uniformi, ima večje možnosti za napredovanje tudi v službi ali pa v javnem življenju svojega kraja. Seveda so tudi med Švicarji ljudje, ki iz verskih ali moralnih razlogov

zavračajo orožje. Se pred nekaj leti je bilo oporečništvo kaznivo; kdor je zavrnil služenje vojaškega roka, je bil brez pretiranih pomislekov obsojen na zaporno kazen. Zdaj lahko mladenič, ki dokaže, da je nošenje orožja v nasprotju z njegovim prepričanjem, namesto v uniformi odsluži vseh 42 tednov vojaške službe hkrati v civilnih ustanovah, kot so bolnišnice, gasilske brigade in podobno. Po 42. letu starosti pa mora tako kot vojaški obvezniki stopiti v vrste civilne zasluge, organizacije, ki je podobno kot švicarska vojska med najboljše organizirani na svetu.

Vendar Svica ni militaristična država. Med vožnjo z vlakom lahko potnik skozi okno kje opazi kakšen vojaški tovornjak ali terensko vozilo, parkirano pred garažo družinske hiše, tudi vojak z velikim nahrbtnikom in puško, ki teče po peronu železniške postaje, ni osamljen pojav, švicarske »znamenitosti« pa so nekaj povsem drugega. V mestih so to številne prodajalne, ki so razporejene po vzorcu: ure, ure, ure, švicarski noži, ure, čokolade, ure in spet švicarski noži. Popolnost, s katero Švicarji ponujajo svoje po vsem svetu znane simbole, je že kar pretirana. Pred dobrimi desetimi leti je takrat umirajoči urarski industriji s poceni in zanesljivo uro swatch uspel veliki met. Majhne, srednje, velike, plastične pa tudi kovinske, predvsem pa ekstravagantne in pisane »svčke« ponujajo že na vsakem koraku. Ker gre prodaja v tisoče, so si opomogli tudi proizvajalci dragih ur, ki se vedno najdejo kupce med bogatimi Arabci, Japonci in Američani. Zdaj se odpirajo se trgi v vzhodni Evropi, kjer je dovolj novopečenih bogatašev, ki se pač morajo pokazati v javnosti z nekajletno delavsko plačo na zapestju. Švicarji se zavedajo, da je njihovo gospodarstvo močno odvisno od svetovnih razmer, vendar pa so sposobni, da se, prav zato ker so majhni, vedno znova hitro in uspešno prilagodijo ter povlečejo do bicek. Mogoče bi lahko tudi Slovenija iz tega potegnila kakšen nauk ali dva.

NOVICE

Washington opozarja Kairo

KAIRO (Reuter) - V izbruhih nasilja, ki je spremljalo parlamentarne volitve v Egiptu, na katerih je že v prvem krogu zmagala Nacionaldemokratska stranka predsednika Mubarak, je bilo po pisanju casnika Al Ahram ubitih najmanj dvanajst ljudi. Zaradi poročil, da je egiptovska vlada priprla več opozicijskih aktivistov, hkrati pa je na voliških prislo tudi do vrste nepravilnosti, so odkrito zaskrbljenost in nejevoljo izrazile tudi Združene države Amerike. Po se neuradnih podatkih je vladajoča stranka na volitvah dobila kar 123 od 136 sedežev v parlamentu.

Sirija naj zaustavi Hezbolah

JERUZALEM (Reuter) - Združene države, ki si že stiri leta prizadevajo za podpis izraelsko-sirskega mirovnega sporazuma, so pozvale Damask, naj skusa prepričati Hezbolah, da bo opustil raketne napade iz južnega Libanona na izraelsko ozemlje. Zato naj bi prihodnji teden Bližnji vzhod znova obiskal ameriški posrednik Dennis Ross. Ker so pripadniki proiranskega gibanja v zadnjih dneh večkrat obstreljevali zidovska naselja na severu Izraela, je namestnik izraelskega obrambnega ministra Ori Orr včeraj opozoril, da se bo Tel Aviv morda odločil za »konkretne akcije«, s katerimi naj bi Sirijo in Libanon »spodbudili, da preprečita napade Hezbolaha na izraelsko ozemlje«. Orr, ki je govoril v oddaji izraelske vojaške radijske postaje, je opozoril, da bo morada treba izvesti operacijo, zaradi katere bodo sirska in libanonska vlada ter Hezbolah spoznali, da bodo »nazadnje potegnili krajsi konec«. Čeprav se je več izraelskih ministrov po nedavnih napadih Hezbolaha zavzelo za ostre povratilne ukrepe, se premier Peres doslej zanje ni odločil.

Džafna je dokončno obkoljena

KOLOMBO (Reuter) - Včeraj je vladna vojska po večtedenskem obleganju z vseh strani obkolila uporniško prestolnico Tamilskih tigrov Džafno, vendar po izjavi tiskovnega predstavnika vojske središča mesta se ni zavzela, zato »operacija ci-sčenja« se poteka. V hudih spopadih je bilo po prvih poročilih ubitih 26 vladnih vojakov in 80 upornikov. Po pisanju obrambnega ministrstva bo vojska kmalu zavzela tudi središče mesta, kamor so se zatekli uporniki, »zato se bodo morali predati, ali pa narediti samomor«.

Nedeljske teme

SLOVENIJA IN EVROPA

Ko so mediji močnejši od politike

BOJAN BREZIGAR

Berem na prvi strani ljubljanskega Dela: »EU za čim hitrejši podpis sporazuma.« Potem vzamem v roke Primorski dnevnik, ki ima daljši naslov: »Sprememba ustave o nepremičninah pogoj za asociacijsko pogodbo,« in takoj ugotovim, da se nekaj ne sklada. (Mimogrede, domala vsi veliki italijanski dnevniki navajajo enako stališče). Pa ne, da smo ga polomili?

Nato berem besedilo resolucije, ki jo je odobrila evropski parlament in na katero se nanašajo omenjeni clanki. V njej pod točko c piše, da je Slovenija »dolžna spremeniti svojo zakonodajo tako, da bo tujcem dovolila prost dostop do nepremičnin, ki je zdaj dovoljen samo slovenskim državljanom«. Res ne vidim, kje je tu zelena luč... Kljub temu pa slišim iz Ljubljane velik optimizem, iz katerega razumem, da bi Evropska unija lahko že jutri sprostila pridruženo članstvo Slovenije. V Madridu pa pravijo, da tega vprašanja sploh ni na dnevnem redu.

Na prvi strani ljubljanskega Dela berem tudi oster napad na slovensko vlado, ker je priznala Zvezno republiko Jugoslavijo, češ da Beograd ni izpolnil bistvenega pogoja, ki ga je postavljala Slovenija, to je, da se mora odpovedati zahtevi po državni kontinuiteti s prejšnjo Jugoslavijo. Ob podpisu Daytonskega sporazuma je na italijanski televiziji Pippo Baudo prekinil svojo oddajo za neposredni prenos dogodka, na slovenski televiziji pa smo ta prenos zaman čakali. Domala vsi veliki slovenski mediji pa opozarjajo na razburjenje bosanskih Srbov in z velikim poudarkom poročajo o manifestacijah proti Daytonu, tako da ima človek včasih celo neprijeten občutek, da jim je žal, da je do sporazuma sploh prišlo. Takorekoc, vojni smo se privadili in mir je motilni element te nase navade. Oziroma, z drugimi besedami: na jugu Slovenije je bila doslej meja med mirom in vojno; le zakaj »nam« sedaj jemljejo to mejo. Zadržanje poslancev opozicije v slovenskem državnem zboru je v skladu s temi ocenami.

Priznati moram, da marsičesa ne razumem. Oziroma, ne razumem, kaj mislijo in kaj hočejo doseči nekateri ljudje v Sloveniji in zakaj časopisi vztrajno »farbajo« ljudi z netočnimi in posiljenimi informacijami.

Poglejmo na primer odnose med Slovenijo in Evropsko zvezo. Stanje je sedaj precej jasno in kaže na težave, ki bodo v prihodnjem letu zelo težko

premostljive. Dejstvo je, da je slovenska vlada jeseni lanskega leta obljubila Evropski zvezi spremembo ustavnih določil, ki prepovedujejo tujcem odkup nepremičnin. Te obveze ni izpolnila. Pa ne samo to: vlada ni niti posredovala zadevnega predloga v obravnavo državnemu zboru, kar pomeni, da se postopek za spremembo ustave sploh se ni začel. Evropa torej upravičeno vztraja pri terjatvah, saj je treba obljube izpolniti.

Italija se v to zadevo vključuje samo posredno, saj gre formalno za odnose med Slovenijo in EZ. Povsem jasno je sicer, da je v zakulisju vseh teh dogajanj spretna igra italijanske diplomacije, vendar se je rimska vlada izveleka iz kaše in predala stafetno palico Bruslju. To je pač sedaj dejstvo in na to dejstvo mora Slovenija računati.

Vse pa kaže, da v Ljubljani razmislijo drugače in da se nadaljuje zavajanje javnega mnenja, češ da grešni kozel tiči samo v Rimu in da je slovenska politika pri vsej tej zadevi popolnoma nedolžna. Čeprav je res, da bi morebiten podpis italijansko-slovenskega sporazuma o nepremičninah (glede na sedanje politično stanje v obeh državah pa do takega sporazuma enostavno ne more priti!) »zamrznil« tudi evropsko terjatev, je danes kamen spotike prav slednja. Ko bi Slovenija spremenila ustavo (glede na politično stanje v državi pa se tudi o

ne more zgoditi) bi verjetno tudi Italiji zmanjkalo maneverskega prostora za blokado. Morda bi res že zadoščeval začetek postopka za spremembo ustave, vendar zaenkrat nič ne kaže, da bi bili v Ljubljani voljni do tega priti.

Povsem nesmiselno bi bilo razlagati, da to stanje škoduje predvsem Sloveniji in v mnogo manjši meri Italiji. Kar zadeva Italijo je sicer res, da napetost v odnosih s Slovenijo škoduje dobrososedskim odnosom ob meji, ne omogoča smotrnega razvoja tržskega gospodarstva in gospodarstva drugih obmejnih krajev ter zavira zaščito jezikovnih manjšin. Vendar so ta vprašanja Rimu zelo daleč in za državo očitno marginalnega značaja, tako da ni pričakovati, da bi se zaradi teh aspektov, ki pa jih obmejno prebivalstvo negativno občuti na lastni koži, kdo v svetem mestu poseben raznežil.

Mnogo večja je škoda, ki jo utrpí Slovenija. Ta škoda je dvojna: prvič, ker se Slovenija ne more gospodarsko razvijati vzporedno z razvojem drugih držav nekdanje vzhodne Evrope, ki so se pridružene članice EZ; drugič, ker zavlačevanje dejansko potiska Slovenijo na Balkan, v smislu, da bo v Evropi postalo čedalje aktualnejše celovito obravnavanje vseh

držav nekdanje Jugoslavije, to pa bi za Slovenijo pomenilo veliko zavlačevanje pri približevanju Evropi in bi dejansko zajezilo njeno gospodarsko rast.

Namesto stvarnega obravnavanja teh vprašanj pa v osrednjem slovenskem tisku beremo v bistvu samo propagando, včasih vredno najtemnejših agit-propovskih časov, iz katere izhaja, da imajo »naši« vedno prav, »nasprotniki« pa so vedno vsega krivi. Očitno reminiscence partijske sole se vedno vplivajo na nekatere novinarje.

Da ne bi kdo napačno razumel: ne gre, da bi sedaj skakali slovenski vladi ali slovenski politiki v hrbet in se ogrevali za stališča »nasprotnikov,« v tem trenutku očitno Italije. Ne, Italija je svojo igro zaigrala. Zaigrala jo je spretno, kar ne pomeni, da je bila postena (v kolikor to besedo lahko v politiki uporabljamo) do Slovenije.

Skrbela je pač za svoje interese in zanje se vedno skrbi. Pri tem gre za eno osnovnih vprašanj novinarske etike, po kateri je naslov na temo, da je EU za »čim hitrejši« podpis sporazuma potreben dopolnila, da je EU za to vedno bila.

S kakšnimi rezultati pa vemo prav vsi.

Vprašanje zase je, kakšno vlogo imajo pri tem razni samozvani strokovnjaki, ki se s svojimi dolgimi in vedno v eno smer ubranimi zapisi pojavljajo na straneh nekaterih slovenskih časopisov. Ni znano, ali so bili ti »strokovnjaki« tudi navdihovalci slovenske zunanje politike in zelo slabo bi bilo, ko bi bilo tako. Dejstvo pa je, da ti zapisi zvenijo, kot da bi jih demagoško razglasali nekakšni novopečeni ljudski tribuni. Ker je v njih napisano tisto, kar Slovenci radi slišijo oziroma berejo, imajo ti »strokovnjaki« prost dostop na najuglednejša mesta v tisku. Ob tem pa s črno-belo tehniko pisanja o slovensko-italijanskih odnosih zavajajo javno mnenje in ustvarjajo v Sloveniji vzdušje, ki ne temelji na dejstvih, ampak samo na trenutnih počutjih.

Ce potem dodamo, da so med temi tribuni ljudje, ki so se poleti 1991 javno zavzemali za celovitost Jugoslavije in torej proti samostojnosti Slovenije, ter so sele mnogo kasneje priredili svoja stališča trenutnemu vetru, in če k temu dodamo domnevo, da se sedaj navdušujejo za stališče, ki oporeka priznanju Zvezne republike Jugoslavije, se lahko res vprašamo, ali se v slovenski medijski prostor niso vrinila stališča, ki samo navidezno ustrezajo interesom Slovenije, dejansko pa gradijo okope med Slovenijo in Italijo, med Slovenijo in Evropsko zvezo, med Slovenijo in Zvezno republiko Jugoslavijo, med Slovenijo in...

Tu se seveda postavlja vprašanje, kdo ime pri tem interes. So to notranjepolitični razlogi, ali gre za sirše mednarodne interese, one, ki dejansko potiskajo Slovenijo zopet na Balkan? Razumeti bi bilo, da gre prav za to, saj se tako izide igra, ki se je začela s poudarjanjem celovitosti Jugoslavije in z ugovarjanjem osamosvojitvi Slovenije.

Ce je tako, potem bodo zaman vsa prizadevanja slovenske vlade, da premesti sedanje težave. Mediji so namreč močnejši od politike - to je menda prav vsem jasno - in dokler ne bo v njih prevladalo prepričanje, da Slovenija ni otok sreče sredi razburkanega evropskega morja, ampak da je tudi sama sestavni del tega morja, politiki ne bo uspelo preseči sedanjega trenutka. Rovarjenje skrajne desnice bo imelo tako tudi v prihodnje lahko delo.

BRANKO LAKOVIČ

Upam v mlade

Intervjuvati kolega? Najprej sem pomislila, da se »sportniki« salijo, saj ni navada, da bi se med sabo dajali v casopis, povrhu pa je intervju z novinarjem nekakšno bogokletstvo, se toliko bolj, če novinar govori za svoj casnik. Toda gre za »Lakota« vendar, ki je prejel Bloudkovo priznanje, kar se ne dogaja ravno vsak dan. Priznati sem si morala, da bi bilo res narobe, če »Lakotu« ne bi naredili intervjuja samo zato, ker je novinar. Saj vendar ni nikomur zakrivil niti lasu in sploh ni greh, če je novinar, namesto da bi bil pek. Saj, če bi bil pek, ne bi o tem, da moramo nagrajenca posvetiti stran njihce podvomil.

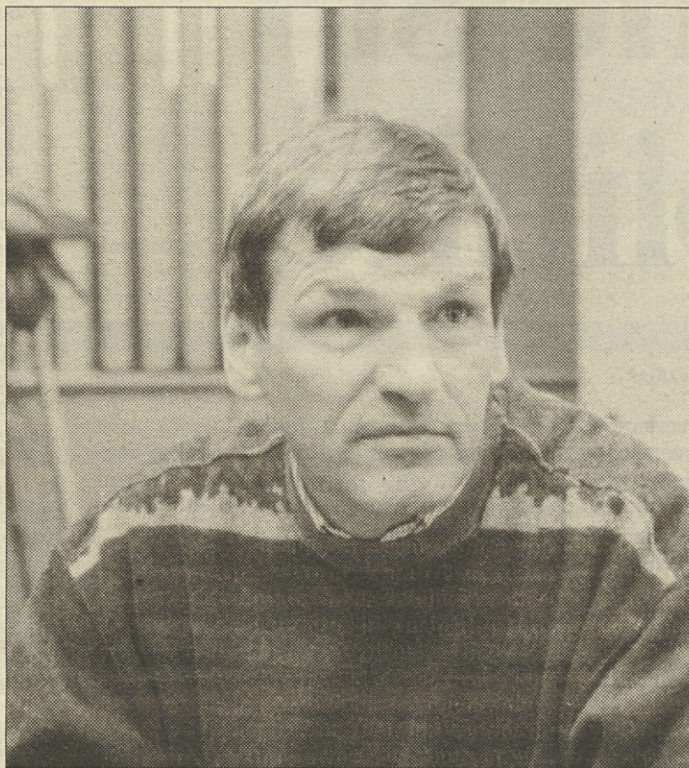
»Zakaj pa ravno jaz?« sem hotela vedeti od sefa sportne redakcije. Zato, ker imas rada kosarko in ker je sploh krasno, če se s »sportnikom« pogovarja »gospodarstvenica«. Pa me je preprical, ceprav potihlo priznam, da si naloge ne bi dovolila odkloniti ze iz spostovanja do Branka Lakovica. Da, o njem govorimo, za tiste - redke, ki ga ne poznajo pod »pseudonimom«. Posebno v sportnih krogih je namrec zelo, zelo znan, kar pa bo seveda po tem, kar bo bralcu razkril ta najin zelo neformalen pogovor, povsem razumljivo.

Toda dovolite mi, da vam Branka najprej predstavim cisto po svoje. Biza se petdesetim (sicer jih ima »komaj« 48), pa je se vedno tisti velik fant z dobrodusnim nasmehom, ki vse kolege po vrsti pozdravlja z nasmehom in s pomanjsevalnicami, ki so se kar razleze po redakciji: Sandorini, Bredica, Duskini, Bojanuci, Saskini, Martinuco, Tomini, Vlastica in tako naprej. Nic cudnega, ce ga mi v zameno ne klicemo Lako, ampak Lakovini. No, ta nas Lakovini je oni dan prinesel pijačo in se nekaj za pod zob, da smo nazdravili njegove plaketi. V Ljubljani so mu namrec tisto dopoldne podelili eno izmed desetih plaket inz. Stanka Bloudka in priznanje utemeljili z velikimi zaslugami, ki jih ima Branko za razvoj kosarke pri nas. Kolegi smo ob tem seveda zbijali sale, kot se za vsako urednistvo spodobi, ceprav je bilo v zraku cutiti neke vrste ganjenost, ker je njegovo priznanje tudi priznanje za nas, za nas dnevnik in se predvsem zato, ker si ga Branko resnicno zasluži. Pa smo pri najinem intervjuju, ki se zacanja prav pri Bloudkovi plaketi.

Precej let se ze poznavam, sama pa sem te verjetno spoznala prepozno, da bi vedela za tvoje zasluge in podvige. Poznam pa tvojo kosarskarsko zilico, vem, da si velik ljubitelj kosarke, da si se svojcas aktivno ukvarjal s tem sportom. Tvoje Bloudkovo priznanje pa je v meni zbudilo radovednost, da sem se malo pozanimala pri kolegih. Potrdili so mi, da si bil nekaken pobudnik in ideator kosarke v tem nasem manjsinskem prostoru. Zacniva pri teh zacetkih.

Ja, najprej moram reci, da je Bloudkova plaketa priznanje ne samo zame, ampak za vse tiste kosarskarske delavce, ljubitelje, trenerje in igralce, ki so vseh teh trideset let garali, zrtvovali svoj prosti cas in delali z mladino. Sam sem zacel s kosarko

se dve leti prej, torej pred 32 leti, ceprav je bil moj prvi sport nogomet. Ekipa, v kateri sem igral, se je imenovala CRDA (Cantieri Riuniti del Adriatico) in kot skoraj vse italijanske ekipe ni hotela igrati proti Primorju (izjema je bila ena sama italijanska ekipa), cesar seveda kot Slovenec nisem mogel

sprejeti. Zato sem jih zapustil in se lotil odbojke pri Boru. Bojan Pavletic me je nekega dne vprašal, ali bi me zanimal tecaj za kosarske trenerje v Seci in jaz sem se odzval. Tako sem postal prvi »zamejec«, ki se je udeležil nekega kosarskega tecaja v Sloveniji.

Kako je bilo mogoče, da kosarka pred tremi desetletji kljub razvejani sportni dejavnosti pri nas ni bila »udomacena«? Saj je bila vendar zelo razvita v Sloveniji oziroma v takratni Jugoslaviji in tudi pri Italijanih.

V italijanskem ambientu, v Trstu in Gorici, je bila med vodilnimi panogami. Med Slovenci pa ni zazivela, kajti tisti, ki so ljubili ta sport, so sli raje v sredine, kjer je bila ze razvita. Pri nas je kosarka v bistvu nastala s sportnimi igrami, ki jih je v zacetku prirejal Bor, nato pa Združenje slovenskih sportnih drustev v Italiji. Nekaj mostov je nastalo tudi po drustvih, nato pa je kosarka zazivela se po solah. Ustvarila se je tako skupinica ljudi, mene pa je Pavletic, kot receno, poslal v Seco. 9. septembra 1965 je bila pri Boru formalno ustanovljena kosarska sekcija.

To je torej uraden zacetek kosarske dejavnosti pri nas. V Sloveniji je bila takrat kosarka zelo popularna in razvita sportna panoga.

Ne samo v Sloveniji, tudi v takratni Jugoslaviji, zato smo vse bolj pogosto hodili na tecaje cez mejo. K nam pa so zaceli prihajati vrhunski jugoslovanski kosarski strokovnjaki, na primer Zeravica, Novosel, Nikolic. Zasluga za tako hiter in skokovit razvoj kosarke pri nas gre tudi temu, da smo imeli stalne stike s kosarskimi okolji v matični domovini. Marsicesa smo se naucili, a smo tudi posredovali italijanske izkusnje.

Kdaj je bila tista prelomnica, ko si ti zacel aktivno igrati ko-

sarko. Kjer si igral in v kakšni vlogi?

Dve leti pred ustanovitvijo kosarskega odseka pri Boru sem zacel igrati pri trzaskem klubu Hausbrandt, po ustanovitvi sekcije pa sem seveda presedlal k Boru. To je bilo v sezoni 1965-66, ko smo nastopali v prvi diviziji.

igral v B ligi (ki bi bila danes A2).

In ko si odslužil vojaški rok?

Sem se vrnil k Boru. Potem pa sem imel nesrečo s hrbtom.

Kaj se ti je zgodilo?

V pristaniscu sem se med potjo pogovarjal s trenerjem Marijem, ko je zacel manever tovornjak z odprtim prostorom za tovor, na katerem so bili nalozeni vozicki s premogom. Eden se je premaknil in zgrmel na moj hrbet. Potem se je zacel moj križev pot, kajti problemi se niso omejili le na hrbet, zato sem bil pri 24. letih prisiljen opustiti kosarko.

Pustiva križe, saj jih nikoli ne manjka. Tistega dne, ko smo v urednistvu proslavljali tvojo plaketo, mi je kolegica povedala, da si bil kot kosarkar idol zamejskih najstnic.

A res? Jaz nic ne vem o tem.

(Zadrega je kljub letom cisto pristna, op. ur.)

Od aktivne sportne kariere k pasivni torej, ceprav ravno tako zahtevni. Tvoja ljubezen do kosarke se seveda ni ohladila.

Sele takrat se je zacelo pravo delo, prava organizacija, ker smo imeli pri Boru polne roke dela. Ustanovili smo mladinske ekipe, minibasket, prirejali smo turnirje, v bistvu smo postali druga najmočnejša sekcija pri Boru. Tam je bila prava geneza basket, razni Borovi igralci, ki so bili s Kontovela, iz Nabrezine, Doline itd. pa so pocasi zaceli ustanavljati kosarske sekcije tudi po svojih vaseh. Tako se je kosarka mocno razmahnila in hitro smo zacutili potrebo po ustanovitvi neke združene ekipe. Talenti so bili namrec razpršeni po drustvih in tako je leta 1976 nastal Jadran.

Kakšna je bila pri tem tvoja vloga?

Pri ustanovitvi sem bil eden izmed pobudnikov in potem sem delal naprej pri Boru, v glavnem z mladinskimi ekipami. Pred nekaj leti sem bil tajnik pri Jadranu, zadnji dve leti

va, ki se je nabralo v treh desetletjih. Tako sem zacel zbirati gradivo, ki ga kar ni hotelo biti konec. In zdaj je nastala knjiga s podatki, v kateri bo priblizno 400 strani in 540 fotografij. Z njo zelim tudi dokazati, da smo bili Slovenci res kosarsko navzoči na tem ozemlju. Upam, da bo knjiga imela uspeh.

Kdo jo je zalozil?

Za zdaj gre za samozalozbo, saj je bila pobuda moja. Seveda je to zelo zahtevno in brez pomoči domaćih zalogaja ne bi zmogel. Tudi ZSSDI mi je obljubilo pomoč po svojih zmogljivostih, kar zelo cenim. Upam, da bo slo s prodajo knjige, za katero stoji veliko truda in ki bo izšla v 500 izvodih.

No, zadoščenja ti ob tem jubileju manjsinske slovenske kosarke ne manjka. Ne vem, ali si Bloudkovo plaketo pričakoval, nedvomno pa gre za lepo priznanje.

Brez dvoma, vendar se enkrat ponavljam, da je to priznanje za vso našo kosarko, pri kateri sem jaz verjetno najstarejši predstavnik.

Posameznik s se tako dobro voljo brez sodelovanja česa takega seveda ne more doseči.

Res, ker tukaj je bila prava armada ljudi, stotine ljudi, igralcev, trenerjev, odbornikov, in seveda tudi navijačev. Bilo je to kar pravo gibanje.

Pa se vrniva se malo nazaj. Kdaj pa se je zacela tvoja poklicna, novinarska pot?

Po svoje ze v dijaških letih, ko sem postal dopisnik Primorskega dnevnika. To je bilo leta 1962, ko sem prišel iz rojstnega Doberdoba v Trst. Poleti sem bil vedno na dnevniku, v redakciji sem bil kar doma. Po vrnitvi od vojakov sem zacel delati na dnevniku, ceprav se nisem imel statusa novinarja.

Obdobje tvoje pripravnosti

in po velikanski sreči prišel v stik z enim največjih kosarkarjev vseh časov, Oscarjem Robertsonom. Ker sem bil edini Evropejec, me je takoj »vzel za svojega« in sva postala prijatelja. Bil je temne polti in je cenil Evropejce kot zelo odprte ljudi. Ni bil samo enkratni sportnik, ampak tudi izreden clovek. No, on me je povabil na kosarkarski kamp blizu Springfielda v Conneticutu. Tam sem bil 25 dni in sem si nabral bogatih izkusenj, ki sem jih potem s pridom uporabil doma.

Kaj pa drugo potovanje?

Drugo ni bilo neposredno vezano na kosarko. Bilo je leta 1985, ko sem bil dva meseca v New Yorku. Prvi mesec bivanja je bil brezplačen, ker sem na tecaju rusčine v Moskvi spoznal cloveka, ki mi je prek neke organizacije to omogočil. To je bilo nekako priznanje za jezikovno pomoč, ki sem mu jo nudil v Rusiji.

Iz tvoje pripovedovanja vem, da bi si to newyorsk obdobje zaslužilo poseben intervju, za katerega pa nimava prostora. Najbolj radovedni bralci si lahko v takratnih številkah dnevnika preberejo tvoj potopis.

Branko, glede na to, da sva kolega, se besedo o Primorskem dnevniku. Kako ocenjuješ nujen, a izjemno boleč ukrep o ukinitvi ponedeljkove, izrazito sportne številke, do katere bo najbrž prišlo po novem letu?

To je hud udarec. Jaz sem prišel na dnevnik leta 1962 in do pred tremi leti ponedeljkove številke casopis ni nikoli imel. Po tolikih letih smo prišli do te velike pridobitve, za katero stoji ogromno dela dopisnikov in sodelavcev. Ustvarili smo zavirljivo mrežo sodelovanja, tudi z italijanskim sportnim tiskom, s katerim si izmenjujemo informacije. Ce bomo to mrežo prekinili, jo bo težko obnoviti, kajti podreti je lahko, gradnja pa zahteva veliko casa. Se bolj pa je zalostno to, da bodo izgubili ponedeljkovo številko predvsem mladi bralci, ki jo najbolj berejo. To pa je izguba za nas sport in za našo mladino, ki ji bo zmanjkala slovenska sportna beseda.

To je torej osiromašenje tudi z duhovnega, ne samo s sportnega vidika, kajti sport ima tudi veliko vzgojno vlogo.

Brez dvoma. Mladi, ki se zanimajo za sport ali se z njim ukvarjajo, teze zaidejo na stranke poti.

Imas se kaksne nacрте na kosarskem polju?

Zelim si, da bi ostal kot odbornik pri kaksnem drustvu, letos pa bomo imeli s to 30-letnico celo vrsto prireditev. 20. decembra se bodo zacele s predstavitvijo te knjige, ki nosi naslov »30 let naše kosarke«, nato bodo fotografске razstave po drustvih, Jadran pa bo spomlad priredil mednarodni turinir, kar bo vrhunec proslavljanja kosarskega jubileja. Dela je torej veliko, vendar si zelim, da bi zanj poprijeli mladi, kajti samo z njimi bo naša kosarka zivela.

Branko, za konec se enkrat cestitke za priznanje in zelja, da bi kljub vsemu ostal naš kosarki blizu.

Pogovarjala se je Vlasta Bernard

Borova postava v sezoni 1969/70. Branko je na skrajni desni v prvi vrsti, posnetek je iz njegove knjige »30 let naše kosarke«.

(najin sedanji kolega) 1,96, Peter Starc 1,94, Rajmund Kralj 2,02 metra, potem je bil se pokojni Savo Spacal in drugi.

Kako je potem ta ekipa uspevala? Je napredovala v višjo ligo?

Ja, prisli smo do D lige in zaceli tudi malo potovati naokoli. Potem sem sel k vojakom in v Brindisiju sem

pa sem skoraj povsem zapustil kosarko. Pomagam sicer se tu in tam, na primer pri Poletu, trenutno pa vse moči posvecam knjigi o 30 letih kosarke pri nas.

Kako je prišlo do te zamisli?

Ponudila jo je letosnja obletnica sama, ceprav me je nekdo ze pred dvema letoma vprašal, zakaj se ne lotim objave gradi-

stva je bilo torej zelo dolgo.

Profesionalni izpit sem opravil leta 1978. Vedno sem se ukvarjal s sportom in se posebej s kosarko. Imel sem tudi razna dopisniška razmerja.

Ce se ne motim, te je tvoja strast za kosarko popeljala tudi v Združene države Amerike.

Res je, kar dvakrat. Prvikrat ze leta 1972, ko sem cisto po

Moderen način življenja ogroža naravni botanični vrt

SABOTIN

Sabotin je že od nekdaj znan po raznolikosti rastlinja. Razlog za to je po vsej verjetnosti v legi nekaj kilometrov dolgega hrbta, ki na severovzhodni in jugovzhodni strani strmo pada v dolino Soče, na severozahodni in jugozahodni strani pa zloznejše prehaja v flisnata Brda. Blizina morja, precejšnje temperaturne razlike med posameznimi območji gore, prepletanje lapor-natega in apnenčastega sveta nam pomagajo razumeti, zakaj je na razmeroma majhnem območju zbrano zelo veliko rastlin, od takih, ki so značilne za alpsko območje, do vrst, ki so pretežno razširjene in značilne za dinarsko območje pa tudi submediteranskih in celo izrazito mediteranskih vrst.

Gora, visoka nekaj nad 500 metrov, ki s severne strani varuje Gorico, je že v prejšnjih stoletjih zbuja pozornost botanikov. Tu je v 16. stoletju, približno v Trubarjevem času, nabiral in odkrival nove rastlinske vrste P.A. Mattioli. Na gori je odkril in prvič opisal rastlino, danes poznano z imenom *Scopolia carnolica* (Kranjska buniko). Zanimanje za raziskovanje rastlinskih vrst se je razbohotilo zlasti v prejšnjem stoletju. S sabotinsko floro so se ukvarjali tržaski botanik Muzio Tommasini, zdravnik in naravoslovec Carlo Marchesetti, K. Zirnich, tržaski profesor ceskega rodu E. Pospichal pa tudi Gorican Franc Krasan (rojen v Sempasu leta 1840, umrl v Gradcu 1907). Slovese segel tudi preko meja takratnega cesarstva. Anton Kutin poroča v svojem delu *Opis Stmavra* (izšlo leta 1905), da se je v začetku devetdesetih let za sabotinsko floro zanimal ruski znanstvenik Smirnov. Doma je bil v Odesi.

Pogled z goriškega gradu proti Sabotinu - foto Studio Reportage

V novejšem obdobju so sabotinsko floro raziskovali nekateri mlajši slovenski botaniki. Med temi velja omeniti Vinka Strgarja. Zadnji popis pa je v lanskem letu (1994) sestavil dr. Igor Dakskobler, raziskovalec na biološkem inštitutu ZRC SAZU. Raziskava, pri kateri so sodelovali tudi magister Andrej Seliskar, dr. Darinka Terpin in magister Branko Vreš (zlasti kar zadeva določanje na terenu nabranih rastlin), je potrdila že znane ugotovitve: območje Sabotina velja za eno s florističnega vidika najbogatejših območij v Sloveniji. Dr. Igor Dakskobler v studiji *Floristična in vegetacijska oznaka Sabotina* (september 1994) navaja vrsto izredno zanimi-

vih podatkov.

Studija bo služila kot osnova (gradivo) za ukrep, ki ga nameravajo sprejeti v Novi Gorici (tudi v sodelovanju z občino Kanal), da bi celotno območje zascitili in proglasili za naravni in kulturni spomenik.

"Naravni" botanični vrt je namreč v nevarnosti. Flore ne ogroža samo množičen obisk (trganje, nadelava novih stez), ampak tudi opuščanje nekdanjih značilnih kmetijskih dejavnosti, kot so košnja oziroma žetev trave, kar ima kot neposredno posledico hitro zaraščanje travniških površin, oziroma prehajanje kraške gmajne v strnjen gozd.

Raziskava

Dr. Dakskobler je območje gore razdelil na tri glavne predele: južno in jugovzhodno pobočje, vršni greben in severovzhodna pobočja. Raziskava temelji na šestih ek-skurzijah (od zgodnje pomladi do zgodnje jeseni) in na v omenjenih dneh opravljenih 35 fitocenoloških opisih.

Po številu ugotovljenih rastlinskih vrst, je najbogatejše območje osojnih (severovzhodnih) pobočij, ki padajo proti Soci. Na tem območju so ugotovili prisotnost okrog 160 rastlinskih vrst. Sledi zelo ozek pas vršnega grebena (138 vrst), medtem ko so na južnih pobočjih ugotovili okrog 120 rastlinskih vrst. Velja vsekakor navesti tudi ugotovitev, da je na podlagi zadnjega se-

znama, izpopolnjenega s podatki iz literature, na celotnem območju ugotovljenih nad 450 vrst, kar predstavlja šestino vseh v Sloveniji ugotovljenih vrst.

Značilnosti: prisotnost redkih ali ogroženih rastlinskih vrst, kranjska in brstična lili-ja, tisa (*taxus baccata*), bodika (*ilex aquilifolium*).

Pravi botanični vrt v malem pa je skalna izboklina z imenom Stena, nasproti vodnega zajetja Mrzlek. Tu se v težko dostopnem skalovju ohranja kolonija črnike (*Quercus ilex*) zimzelenega hrasta, ugotovili so nadalje prisotnost skupine tisinih drevesc, rumenega vrednika in drugih redkih ali doslej neprisotnih rastlinskih vrst.

Je ohranjena bogata flora res prvobitna?

Dr. Dakskobler navaja, da bi bilo zelo težko ugotoviti, v kolikšni meri je danes prisotna vegetacija na Sabotinu prvobitna. Zaradi poseganja cloveka v prostor, pa tudi zaradi sprememb podnebja, se je v stoletjih marsikaj spremenilo. Na jugozahodnih pobočjih so prvotni gozd izkrcili že v prejšnjih stoletjih in so prevladovali kosene oziroma senožeti. Gora je od nekdaj pripadala stmavski, oziroma podsabotinski skupnosti. Po nekaterih virih sodec (A. Kutin: *Opis St. Mavra*) na južnih in jugozahodnih pobočjih gore ni bila razvita pasa, pač pa so travo kosili, predvsem pa zeli in na hrbtu nosili v dolino. Manj sprememb je verjetno doživljal erarialni gozd na strmih pobočjih nad Sočo, ki obsega kar okrog 200 hektarjev.

V prejšnjih stoletjih je bila, kakor lahko sklepamo po prisotnosti fitotoponimov na južnih pobočjih in na bližnjem flisnatem svetu, ki sodi že v Brda, prisotna tudi bukev, ki pa je danes povsem izginila.

Celotno območje Sabotina je bilo močno razdejano med prvo svetovno vojno.

V zadnjih petdesetih letih, po vzpostavitvi državne meje, ki je speljana tudi po grebenu gore, je bil vpliv cloveka omejen, ker je bilo območje gore zaradi meje in prisotnosti vojaških postojank skorajda nedostopno. Narava je hitro celila rane, vendar po svojih zakonitostih.

Ne bo odveč, če ob tem zapisemo, da se je tako raznolika flora ohranila morda prav zaradi nedostopnosti. Danes pa se zastavlja vprašanje, kako to bogastvo ohraniti.

Vlado Klemše

Sabotin morda naravni in kulturni spomenik

Glede zaščite naravne in kulturne dediščine - sem sodijo tudi razvaline srednjeveške cerkvice in samostana na sv. Valentinu - imajo na Zavodu za varstvo naravne dediščine v Novi Gorici že oblikovan predlog. O tem sva se pogovarjala z gospo Mirjam Gorkič.

»Popis, ki ga je opravil dr. Dakskobler bo služil kot osnova, oziroma razlog za postopek in sprejem sklepa o varovanju celotnega območja. Menim, da bi bilo najbolj primerno, ko bi za to poskrbela Občina. Hitreje gre, po drugi strani pa je upravljanje na krajevni ravni lažje in predvsem uspešnejše.«

Torej predlagate naj bi Sabotin proglasili za naravni spomenik?

»Ne samo naravni, ampak tudi kulturni spomenik, saj je gora še danes prepletena s ka-

vernami, jarki in drugimi ostalinami iz prve svetovne vojne. Zanimive so tudi ruševine cerkve in samostana iz poznega srednjega veka.«

Bo to nujno pomenilo omejevanje dostopa. Znano je, da je gora postala zelo priljubljena izletniška točka?

»Nikakor ne. Smo za aktivno obliko zaščite, kar pomeni, da bi bilo treba ta naš "naravni" botanični vrt ustrezno predstaviti, obiskovalce seznaniti z značilnostmi, povabiti jih k spoštljivemu odnosu tako do žive, kakor do nežive narave. Sicer pa bo morala Občina določiti vsebino in način varstva, pa tudi kdo naj izvajanje takega ukrepa nadzoruje. Med obiskovalci gore je velika večina takih, ki imajo do okolja spostljiv odnos. Vsekakor v vseh okoljih se najdejo tudi izjeme.

Ne gre samo za preprosto, oziroma sankcioniranje trganja značilnih, redkih ali ogroženih vrst: rastline ne izginjajo samo zaradi trganja. Izginjajo ker se spreminja njih rastišče. Nadelava novih stez, opuščanje rastišč, nekaksen motilni element, vdor v prostor, zato novih poti ne bi kazalo nadelovati. S primernimi ukrepi (tudi v obliki subvencij) pa bi morali poskrbeti za ohranitev košenic, oziroma travnišč, ki jih danes prerasca gozd.«

Ceprav je gora z mejo razdeljena, jo gre jemati kot celoto. Ste se že pogovarjali z italijanskimi oblastmi kako bi jo skupno zavarovali?

»To vprašanje se bo veliko uspešneje in hitreje reševalo v drugi fazi. pomembno je, da nekaj konkretnega naredimo najprej pri nas.«

NITI ČAS NITI VOJNA NISTA UNIČILA VSEGA

Zanimanje za ruševine cerkve na gori

Samostan in cerkev sv. Valentina zaprli leta 1786 na podlagi cesarskega ukaza

Na vrhu sv. Valentina je nekoč stala cerkev, dolga okrog 15 metrov, široka 6 in visoka okrog 5 metrov. Domnevajo, da je bila sezidana že v 14. stoletju. Pod cerkvijo, na južni strani, je stalo manjše poslopje, ki je, po vsej verjetnosti, služilo za stanovanje redovnikom, ki so tu gori bivali v poletnem času, medtem ko so se pozimi, kot se zdi, selili v dolino. Na gori je bila vsako nedeljo masa. Domnevati je mogoče, da je bila to romarska točka za bližnjo okolico. Njeno mesto naj bi sčasoma prevzela Marija na Sveti Gori. Usodo cerkve in samostana je zapечатil avstrijski cesar Jožef II. Leta 1786 so objekt zaprli, cerkveno opravilo pa prodali na dražbi. Glavni oltar so prenesli v dolino, prav tako zvonova. Tako piše Anton Kutin, v knjizici, ki je izšla pred devetdesetimi leti. Stavbi na gori, v kolikor ju niso že ob opustitvi podrli, sta

zaceli naglo propadati. Udrli se je streha, vendar pa so kamniti zidovi še dolgo samevali in opozarjali obiskovalce, da je tu nekdaj stala precej velika stavba. Na razglednicah izpred prve svetovne vojne - Zdenko Vogrič nam je

iz bogate zbirke posodil za reprodukcijo gornjo sliko - se se lepo vidijo zidovi sakralnega objekta. Kar je že opravil čas, pa je nekaj let zatem dokončala prva svetovna vojna, ki je ruševine do kraja porušila. Ze nekaj let pa se raziskova-

nju in predvsem odkopavanju ruševin posveča gospod Mario Muto, ki je z vztrajnim delom odkopal temelje dela stavbe. Slisati je bilo tudi predlog naj bi cerkvico obnovili. Priložnost za to naj bi bila bližnja tisočletnica Gorice.

INTERVJU

KAREL SMOLLE

Naj se dviga prah!

Padec velike koalicije med socialdemokati (SPÖ) in ljudsko stranko (ÖVP) zaradi nesoglasja o proračunu za leto 1996 ter razpust državnega zbora oktobra letos imata za posledico, da bodo Avstrijci 17. decembra - torej samo 14 mesecev po zadnjih državnozborskih volitvah - spet poklicani na volišča. Na listi Liberalnega foruma, stranke ki jo je ustanovila bivša Haiderjeva namestnica Heide Schmidt po izstopu iz svobodnjaške stranke, kandidira na dokaj izglednem dvanajstem mestu koroški Slovenec Karel Smolle(51). Smolle, po poklicu podjetnik, predsednik Centra avstrijskih narodnosti (CAN) na Dunaju, je že bil član avstrijskega parlamenta in sicer v letih 1986 do 1990 na listi Zelenih. Znotraj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem pa je več let kot predsednik vodil Enotno listo (EL), bil pa je tudi podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS).

Gospod Smolle, po petletni odsotnosti se želite spet vrniti kot poslanec in zastopnik manjšin v avstrijski državni zbor. Kaj je bil sploh vzrok, da ste se leta 1990 razšli z Zelenimi in da Vas je pri Zelenih nasledila kot manjšinska govornica gradiscanska Hrvatice Terezija Stojšić?

Poleg splošnih spletk, ki so sestavni del politike, je slo predvsem za osnovno razhajanje v manjšinski problematiki. Trdim namreč, oziroma postavljam tezo, da ni ne zelene, ne liberalne, ne socialdemokratske in tudi ne druge strankarsko obarvane manjšinske politike, temveč le samo manjšinska politika, ki jo vodijo prizadeti. Manjšinska politika mora namreč črpati iz potreb in interesov manjšin. Razhajanje se je začelo že pred iztekom mandata, ko so začeli Zeleni uveljavljati nekakšno zeleno manjšinsko politiko, kar sem z vso odločnostjo odklonil, ker ne gre, da bodo stranke manjšinam solile pamet in da bodo same presojele, kaj je dobro za koroške Slovence, gradiscanske Hrvate in druge avstrijske narodnostne skupnosti. Zeleni pa mojega stališča, da je treba najti maksimalni konsenz prizadetih manjšin, niso sprejeli.

Vaša naslednica pri Zelenih Stojšićeva je v pogovoru za naš dnevnik izpostavila, da je bilo vaše delo kot manjšinski govornik Zelenih učinkovito in da ste ji ustvarili osnovo, na kateri je lahko naprej gradila in dosegla tudi uspehe. Vi zdaj ob vsaki priložnosti trdite, da se z Vašim odhodom ni več nič premaknilo v manjšinski politiki, Stojšićevi celo očitate, da je manjšinsko politiko »privatizirala«.

Mislil da je gospa Stojšićeva dosti storila predvsem na področju zavzemanja za določene individualne pravice in probleme posameznih beguncev pa tudi morda manjšincev, vendar ne vidi celotnosti tega problema, ki ne obstoja v nekem individualnem prostoru, ampak je treba upoštevati celotno skupinsko situacijo. Moja osnovna kritika je zato ta, da je gospa Stojšić imela pet let casa za predložitev obsirnega in celotnostnega osnovnega zakona za manjšine v Avstriji - to, kar je zdaj naredil Center avstrijskih narodnosti. Mislil

sem, da se bo manjšinska govornica Zelenih lotila tega vprašanja in skušala v dogovoru z manjšinami ustvariti res stvarne osnove za boljše manjšinsko pravo, toda žal tega ni storila. Se enkrat vsa cast njej za angažiranost v posameznih zadevah, včasih tudi zelo zapletenih, vztrajam pa pri očitku privatizacije manjšinske politike. Privatizacije v tem smislu, da se je zanimala za nekatere privatne ali osebne probleme nekaterih ljudi oziroma vprašanj, ki so ji bili dobrodošli v političnem vsakdanu, ne pa, da bi sla v reševanje globalnih manjšinskih vprašanj.

Najbolj pa ji nasprotujem, ker je ona vodila pobudo za odpravo samostojnega manjšinskega mesta. Temi manjšin so se torej zeleni odpovedali.

Ko že govorimo o privatizaciji manjšinske politike: tudi Vam marsikdo očita, da stojijo pri Vaši kandidaturi osebni interesi prevladujejo nad vsebino. Praviijo, da Vam je vseeno, na kateri listi kandidirate, pomembno je, da pridete spet v državni zbor.

Ti očitki imajo svoj izvor v političnih spletkah in jaz se s temi čencami nočem baviti. Osebo ocenjujem, da bi moral začeti delovati v zadevi manjšin na evropskem področju, saj veste, da sem predsednik avstrijskega komiteja Evropskega biroja za manjšinske jezike. Nekaj pobud sem sprožil in hocem z njimi tudi nadaljevati, ker je to pač potrebno; sem pa od jesni tudi svetovalec Organizacije združenih narodov za manjšine in vprašanja človekovih pravic. Na željo manjšin pa sem tudi še naprej tudi predsednik Centra avstrijskih narodnosti.

Dela imam torej dovolj, nočem pa zanikati, da bi mi parlamentarno mesto bistveno olajšalo nekatere uspehe, ker bi imel bolj neposreden dostop do merodajnih oseb in uradov tako na nacionalni kot tudi na mednarodni ravni. Poslansko mesto bi mi torej izboljšalo delovne pogoje. Hkrati pa se bom moral kot parlamentarec ukvarjati tudi z vprašanji, ki mi niso pri srcu - že iz solidarnosti do kolegov iz Liberalnega foruma.

Katero je potemtakem dejansko izhodišče za Vašo kandidaturo?

Izhodišče moje kandidatu-

re je pogodba - lahko bi ji rekli prav koalicijska - med Enotno listo na Koroškem in Liberalnim forumom. V pogodbi je na kandidatni listi Liberalnega foruma zagotovljeno Enotni listi oziroma koroškemu Slovincu dvanajsto mesto. Enotna lista je na to mesto imenovala mene. Pri tem je se posebnega pomena, da je ta mandat vsebinsko zagotovljen Enotni listi in reprezentativnim organizacijam narodnih skupnosti v Avstriji. To konkretno pomeni, da bodo predlogi, ki jih bom postavljal v okviru tega mandata, nosili pečat Enotne liste kot neposredne partnerice Liberalnega foruma in tudi pečat drugih manjšin v Avstriji. To zaradi tega, ker naj bi v novi parlamentarni dobi nastali pomembni zakoni za vse avstrijske narodnostne skupnosti.

Vaša kandidatura je še posebej med koroškimi Slovenci dvignila veliko prahu; mnenja znotraj narodnostne skupnosti so deljena. Narodni svet koroških Slovencev za Vas doslej še ni dal volilnega priporočila, slovenski katoliški tabor molči, Zveza slovenskih organizacij pa je že izjavila, da podpira kandidate na listi socialdemokratov in Zelenih.

Ce je moja kandidatura dvignila veliko prahu med koroškimi Slovenci, potem se tega zelo veselim. Namreč, tam kjer prah samo leži, tam ni življenja. Torej prah pri nas koroških Slovincih naj se ne nabira; vsaka stagnacija je namreč nazadovanje. Zato: naj se dviga prah, poskrbel bom tudi za prepil, kot sem to delal tudi že v preteklosti. Odprl bom okna, odprl bom vrata in bom nekatere birokratne predramil, da bodo spet vedeli, zakaj sedijo za določenimi pisalnimi mizami - in to tako na levi kot na desni.

Kar se tiče Narodnega sveta koroških Slovencev sem mnenja, da lahko pristopi k pogodbi, kajti v tretji točki pogodbe med EL in Liberalnim forumom jasno piše, da mandat vsebinsko določajo Enotna lista in reprezentativne manjšinske organizacije v Avstriji. Zato bom jaz tudi povabil k sodelovanju kulturne, gospodarske in politične organizacije, tudi Zvezo slovenskih organizacij.

Kar se tiče katoliškega tabora, mi je seveda dobrodošel vsak glas, razumem pa tudi, da povzroča program Liberalnega foruma nekaterim v določenih točkah težave. O tem se je treba pogovoriti. Vendar pa želim, da me levi, desni, katoliški in ne vem kdo se na teh volitvah podprejo, kajti v bodoči parlamentarni dobi me caka težko delo.

Ali lahko popolnoma soglašate s programom Liberalnega foruma, saj je prav program te stranke razlog za vroče diskusije znotraj slovenskega katoliškega tabora, ki pa je hkrati močan volilni

rezervoar Enotne liste.

Glede programa liberalnega foruma rade volje zavzemam stališče in tudi povem, da ne soglašam z vsemi točkami. Ce gremo na najbolj sporne zadeve: glede zahteve Liberalnega foruma, naj se verouk v solah odpravi kot obvezni predmet, sem mnenja, naj se to ne spremeni, vsaj dokler ni alternativne. Kljub temu mislim, da se bomo morali tega problema lotiti v prihodnosti, ker je to aktualno vprašanje, se posebej v večjih mestih, kjer so otroci sicer prijavljeni k verouku, ga pa ne obiskujejo več. In kaj z odjavljenimi in nevernimi?

Na splošno pa bi poudaril, da je Liberalni forum se mla-da stranka in njen program se v marsicem ni tako razvejan ter bo zato treba še mnogo notranje strankarske razprave o najrazličnejših pozicijah. Nesporo pa je, da Liberalni forum v svojem programu polaga veliko pozornost prav uveljavitvi človekovih pravic, na osnovne državljanske pravice ion tudi na osnovne pravice določenih skupin v avstrijski družbi - tako glede volitev kot tudi manjšinskega prava. Prepričan sem, da je dovolj stičišče med Enotno listo in Liberalnim forumom, poudarjam pa, da gre za predvolilno koalicijo med dvema strankama.

Zakaj predvolilno koalicijo?

Za koroške Slovence in druge manjšine v Avstriji, ka-

terim je pot v državni in deželni parlament preprečena, na Koroškem zaradi nedemokratskega volilnega reda, v državnem merilu pa, ker ni sistema manjšinskih državnih mandatov, se namreč postavlja vprašanje, kako kljub temu uveljaviti svoje interese kot narodnostna skupnost. Edina možnost za to je predvolilna koaliciija, kajti po volitvah take možnosti ni več.

Lahko Vaš odgovor tolmačimo tako, da tudi niste postali član Liberalnega foruma?

Jaz sem partner Liberalnega foruma.

In tudi ne nameravate kasneje vstopiti v Liberalni forum?

Tega se ne vem in tudi nihče od Liberalnega foruma me v to se ni povabil. Tudi se nisem slisal, ne od gospe Schmidt in tudi ne od gospoda Frischenschlagerja, naj se prilagodim stranki, kajti vsi vedo, da sem že dolgo v politiki in da imam svoj profil, katerega zdaj zagotovo ne bom spremenil. Zato izrecno poudarjam, da je premočrtnost Enotne liste in tudi gospoda Smolleja jasna, značajnost in karakter sta vedno bila prisotna in tudi nimam nobenih problemov, ne s svojimi nace-li in ne z vsem tem, kar oblikuje človekovo bitnost.

Kakšna bodo težišča Vašega dela, če Vam uspe vrnitev v državni zbor?

Prihodnja parlamentarna doba naj bi bila nadvse pomembna za avstrijske manjšine, smernice za to pa so deloma že postavljene. Naj ob tem omenim samo predlog za sprejetje novega temeljnega manjšinskega zakona. Zato pa bomo potrebovali poslanca v parlamentu, ki bo to nalogo vzel resno. Liberalni forum, oziroma jaz to zagotavljam.

Aktualno bo po vsej verjetnosti tudi spet solsko vprašanje, kajti pričakovati je odločitev ustavnega sodišča glede pouka slovenscine v četrtih razredih ljudskih sol. Posebnega pomena bodo gospodarska vprašanja, na primer nadaljnji razvoj slovenskega gospodarstva na Koroškem, sodelovanje med Avstrijo in Slovenijo, itd.

Poleg mojega klasičnega področja, torej manjšin in tudi gospodarstva, pa želim dati seveda tudi nekaj pomembnih pobud na področju zunanje politike. Tudi tukaj hočem kar pošteno zaorati, se posebej kar se tiče odnosov s sosednjimi državami. Stvarno se mi slin navezati na delo, ki sem ga na tem področju opravil pri Zelenih, ker sem skusal oblikovati samostojno zunanjo politiko, sevedo ob spoštovanju, da je treba gledati državo kot celoto. Zdej, po korenitih spremembah v Evropi po letu 1989, je pač treba nadaljevati ta veliki evropski projekt. Avstrija je pri tem na izredno pomembnem mestu, se posebej ker ima razumevanje in tudi direktne zveze s svojimi sosedi -

od Poljke preko Ceske, Slovaske, Madžarske do Hrvaske in Slovenije. Avstrijska vloga je, da kot država pripomore, da se Evropa bistveno razširi tudi na te nove enote oziroma države in da jim pomaga razviti demokratičen program, kajti prav na tem področju obstajajo še veliki problemi. Ce nam namreč ne bo uspelo z vzgojnim procesom spremeniti - oprostite da se tako izrazim - komunizma in totalitarizma, potem bomo imeli še zelo zelo veliko opravka z vsemi negativnimi pojavi katerim smo zdaj priča, na primer na področju gospodarskega kriminala, na področju pravne države, stagnacije pri preobrazbo družbe, itd.

Se zadnje vprašanje. Liberalni forum je na zadnjih državnozborskih volitvah dosegel približno šest odstotkov in enajst mandatov. Vam je na teh volitvah zagotovljen dvanajsti mandat. Bo Liberalni forum pridobil potrebnih glasov, da se boste 17. decembra vrnili v državni zbor?

Mislil, da bom po 17. decembru sedel v avstrijskem parlamentu, kajti trend za liberalce je dober in, ce je dober trend, potem bom uspel tudi jaz.

Koliko koroških Slovencev Vas bo volilo?

Med tritisoc in stiritisoc.

Gospod Smolle, hvala lepa za pogovor.

Ivan Lukan

KD Župancič po poteh tradicije Bralnega in pevskega društva

NAŠI KRAJI

Bilo je 11. novembra 1945. V prostorni dvorani gostilne Brisko, na glavni standrežki ulici se je zbralo, tako piše v zapisniku, 350 domačinov. Marsikdo bi podvomil v to številko. Ko gledamo porumenele fotografije, ki so bile objavljene v takratnih časopisih, pa ugotovimo, da je številka resnična. Na prireditvah v tistih letih, kot tudi na raznih shodih je bila ta velika dvorana dobesedno natrpna. Standrežci so tistega 11. novembra pred 50 leti pozorno poslušali učitelja Viljema Nanuta, ko jim je govoril o potrebi po ustanovitvi prosvetnega društva.

Viljem Nanut je bil že v mladih letih najbolj aktivni prosvetni organizator v vasi. Takoj po prvi svetovni vojni je vodil v Standrežu takratno prosvetno društvo. Fasistična oblast ga je kmalu prepovedala. Tudi Viljema Nanuta so spravili zdoma. Najprej ga je fasistična vlada premestila v Piemont. Stotine slovenskih učiteljev je takrat moralo službovati v notranjost Italije. Mlad učitelj v Piemontu ni vzdržal. Po letu se je vrnil domov in emigriral v Jugoslavijo. Služboval je na jugu Dravske banovine. Ko so tiste kraje priključili Italiji, so ga poslali v taborišče na Rab. Po razpadu kraljevo-fasistične Italije se je vrnil v novi dom. Ze od prej je bil vključen v levicarsko gibanje in zdaj se je spet se je aktiviziral v narodnoosvobodilnem gibanju. Nemci so ga zajeli in poslali v Dachau. Ko se je po končani vojni vrnil iz taborišča, je spet prisel v Standrež in dal pobudo za ustanovitev prosvetnega društva, ki so ga poimenovali po Otonu Zupancicu.

Standrežci so se zelo potrudili, da bi obudili nekoč zelo bogato kulturno dejavnost v svoji vasi. Za predsednika društva je bil izvoljen Rudolf Lutman, sin nekdanjega župana, takrat ko je Standrež se bil samostojna občina. V odbor so bili na tem prvem občnem zboru poleg Rudolfa Lutmana in Viljema Na-

Molar.

Prvi so začeli vaditi pevci. Njihov zborovodja je bil neutrudni Franc Lupin. Domači zbor bralnega in pevskega društva je kot pomočnik Emila Komela vodil že pred prvo svetovno vojno. Zbor je vodil tudi po njej, v času fasistične prepovedi pa so pevci pod njegovo taktirko vadili skrivaj. Zdaj so peli novinci in pevci z nekaj desetletji staža. Prva društvena prireditev je bila namenjena otrokom za miklavževanje. Odrasli so se posteno pozabavali na silvestrovanju, seveda v dvorani Brisko, ki so jo društveniki sami popravili, kajti streha je na več mestih puscala, skozi line pa je pihal mrzel zimski veter. Na silvestrovanju so poleg pevcev nastopili tudi člani komaj ustanovljene dramske družine. Pozeli so velik uspeh, zato je skupina hitro začela studirati novo igro.

Prosvetno društvo Oton Zupancic je imelo v tistih prvih letih obnove delovanja, v času velikega navdušenja, veliko nastopov. Dvo-

slovi iger, ki jih je dramska družina društva Oton Zupancic prikazala na odru.

Od vsega začetka jim je bila posebno pri srcu Miklova Zala. Igrali so jo kmalu po osvoboditvi in jo ponovili dvajset let kasneje. Standrežci so jo sli množično gledali tudi v sosednje Sovodnje, kamor so prišli Korošci, ki so jo igrali v koroškem narečju. Podali so se tudi v Trst, kjer so jo igrali poklicni igralci Slovenskega narodnega gledališča. Pred nekaj leti pa so se odpravili na Koroško gledat Miklovo Zalo v cisto novi in sodobni priredbi. Veckrat so sli na izlet na Koroško in vedno je bil obvezen obisk resničnega doma Miklove Zale. Dolga ljubezen, ki ji ni konca.

Hrbtenica društva Oton Zupancic je bil v tem pol stoletju pevski zbor. Govorimo o več zborih, saj je eden deloval in uspeval, potem pa kar na lepem prenehal. Po krajšem premoru se je njegovo delo obnovilo. Bili so to moški, ženski, mešani, otroški in mladinski zbori. Vodili so jih različni pevovodje. Najbolj vztrajen je bil Franc Lupin, ki je pevce vo-

večje goriske in trzasko dvorane, peli so v veliki dvorani v Leningradu, v Skopju.

Prosvetno društvo Oton Zupancic, ki si je kasneje, kot vsa druga društva v ZSKD dodelo oznako »kulturno«, je bilo in je trdno zasidrano v življenju Standreža. Niso se zanimali samo za kulturno dejavnost. Aktivni so bili v vsem vaskem življenju. Bili

rov.

Bodimo zelo odkriti. Standrežci, včlanjeni v Kulturno društvo Oton Zupancic se niso omejevali in se tudi danes ne omejujejo na tradicionalne oblike ljudskoprosvetnega delovanja. Omenili smo pevsko dejavnost in dramske družine, ki so na oder dajale tudi marsikaj novega, v zadnje času precej sodobno

ma, da so velikokrat gostovali drugod, da so v svojo vas povabili skupine od vsepovsod. Dva tisoč nastopov, vključno gostovanj, je res ogromno, se posebno, če upoštevamo, da je v teh petdesetih letih bilo le nekaj več kot 18 tisoč dni. Imeli so po en nastop ali gostovanje vsakih deset dni. To je resnično ogromno, v teh številkah pa niso vštete vaje

nastudiranih recitalov. Med dejavnostmi so imeli sahovski krožek, godbeni ansambel, veliko podpora so dajali soli Glasbene matice, prirejali so slikarske ex tempore in kolesarske dirke, bili aktivni v raznih sportih, kot so namizni tenis, odbojka, smučanje, zdaj pa beach volley.

V njihovem bogatem programu so ocenjevalne avtomobilske dirke, fotograf-

pevskega zbora, dramske družine ali recitatorjev ter dnevi, prebiti na raznih sahovskih ali fotografskih tečajih, niso vštete seje raznih odborov itd. Na nekem občnem zboru se je eden izmed odbornikov potožil, da je pevski zbor v enem tednu nastopil šestkrat, kar dvakrat v enem dnevu. Seveda je bilo to v času, ko častimo padle partizane in razne obletnice osvoboditve in prvega maja.

Veliko ljudi, ki je delovalo in se deluje v Kulturnem društvu Oton Zupancic, je najbrž vsak drugi dan v Domu Andrej Budal ali na kakšni drugi prireditvi. Ob vsem tem se nam marsikdaj vsiljuje vprašanje, kdaj imajo ti ljudje sploh čas za svoje zasebno življenje in delo in ali sploh najdejo toliko časa, da se mirno naspijo.

Petdesetletnico nameravajo počastiti na najbolj primeren način. Začeli so s prireditvijo pred hišo, v kateri je bila leta 1869 ustanovljena Citalnica, takrat tretja po vrsti v neposredni gorški okolici. Spominsko plosko, ki so jo na Blazonovi hiši odkrili pred 26 leti, so obnovili in nanovo prebarvali. V Domu Andrej Budal bodo slavnostne prireditve nadaljevali tja do prihodnje pomladi. Bodo tradicionalne in sodobne. Tudi daljši dokumentarni film pripravljajo.

Marko Waltritsch

Na slikah od zgoraj: Mladi pevci s svojim priljubljenim in strogim pevovodjo Francem Lupinom. Slikali so se tik pred odhodom trojice izmed njih v vojaško službo. Standrežci so zelo radi nastopali v raznih igrah. Miklova Zala jim je bila posebej pri srcu. Družabnih prireditev je bilo nič koliko. Kulturno društvo Oton Zupancic je vedno poskrbelo tudi za ustrezno počastitev ženskega praznika.

nuta, ki je bil tajnik, izvoljeni še Peter Klaučič, Jozef Lutman, Franc Nanut, Genovefa Brajnik, Avgust Cijak, Vida Pavletič, Danuska Klaučič, Vladimir Peterin, Viljem Pavletič, Alojz Hoban, Vilma Brajnik, Rena Beltram, Ivan Nanut, Leopold Paskulin, Andrej Brajnik in Natalija

rano so vsakokrat napolnili do zadnjega kotička. Marsikdaj so nastop morali ponoviti. Se posebno razne igre, ki so navduševale ne le domačine, temveč tudi gledalce, ki so v Standrež prihajali iz drugih krajev. Veronika Deseniška, Miklova Zala, Rokovnjaci so le nekateri na-

dil do svoje starosti in bil zelo navdušen, ko so se okrog njega zbirali mladi pevci, ki jim je bil ta star možakar bil kar dober »nono«. Če podrobneje pogledamo v društveno kroniko, je največ besed o pevkah in pevcih. Ob vsaki priložnosti so peli doma in v sosednjih krajih, hodili so na zborovske revije, tudi v naj-

so med pobudniki akcije za ustanovitev rajonskega sveta, zanimali so se za ureditev javnih del v vasi, za premostitev volišč z Rojč v Standrež, bili med društvi, ki so naredila akcijo za ohranitev standreške zemlje. Tesno so sodelovali s Sportnim društvom Juventina, s Kmečkim društvom in s Prosvetnim društvom Standrež v prirejanju skupnih pobud, kot so bili prvi prazniki spargljev in proslava stoletnice standreške Citalnice.

Iz njihovih vrst je prišla pobuda, da bi v Standrežu zgradili spomenik padlim partizanom in internirancem v nacističnih zboriščih. Akcijo so uspešno izpeljali skupaj s krajevno sekcijo VZPI-ANPI, pa čeprav so jim mnogi metali polena med noge.

Prav tako je iz njihovih vrst prišla pobuda za izgradnjo Doma Andrej Budal. Na celu odbora, ki je akcijo uspešno izpeljal, je bil Danilo Nanut, ki je dal na voljo svoje menedžerske sposobnosti. Na Pilošču, starem vaskem trgu, so preuredili staro kmečko stavbo, v kateri je danes kup različno uporabnih prostora

ske razstave in delovanje foto - kino skupine, prirejali so razstave slikarjev. V goste so jim prihajali in se prihajajo zbori in skupine od vsepovsod, tudi iz sosednje Furlanije ter iz bolj oddaljenih krajev, iz Slovenije, Dalmacije, Koroske, Makedonije in Katalonije. V njihovem društvu je dalj časa delovala zelo uspešna kotalkarska skupina. Prirejajo praznike v raznih letnih casih, ali na dvorišču sedanjega doma Andrej Budal ali pa na Pilošču, kar praznikom daje starinski in domač pečat. Bili so pobudniki obujanja stare vaske navade, ki jo imajo le v Standrežu: praznika »sv. Ivanca« ali »sv. Vanca«, ki ga počastijo na torek po veliki noči. Prirejajo »vrzot«, praznik, ki spominja na standreško vrtnarsko tradicijo. Zberejo se v času pusta. Prirejajo izlete. V različnih obdobjih so se v društvu in okrog njega ustvarila stalna prijateljstva. V nedogled bi lahko navedli.

Iz nepopolnega seznama prireditev lahko ugotovimo, da so v teh 50 letih imeli kakih dva tisoč nastopov svojih skupin, predvsem do-

KAKO SMO DOŽIVLJALI

**KAJ
JE PISAL
PRIMORSKI
DNEVNIK
PRED
50 LETI**

Nadaljuje se boj za

Novembra 1945 se boj za pripadnost Trsta nadaljuje. Priredi se manifestacija za »tržasko federalno edinico v Jugoslaviji«. Poudarja se, da je Jugoslavija »steber svobode in miru na Balkanu«. Potek vsedravnih volitev 11. novembra pa oriše Primorski dnevnik z navedbami poročil angleških in francoskih opazovalcev, ki govorijo o »lojalnosti in redu« in da je »uspeh Ljudske fronte marsala Tita popolnoma nedvoumen«, ker »so pogoji glasovanja nudili opoziciji vse izglede, da bi mogla priti do izraza« (15.11.) 30. novembra je prva stran posvečena proglasitvi Federativne ljudske republike Jugoslavije. V podnaslovu je zapisano, da je to »ljudska država, republikanske oblike, zveza enakopravnih narodov, ki so svobodno izjavili svojo voljo, da ostanejo združeni v Jugoslaviji«.

Iz navdušenega poročanja lahko razberemo tudi skrb za lastno usodo. Iščejo se nova zavezništva in skušajo se utrditi položaji, čeprav je zaupanje v pravico še vedno veliko. S tem v zvezi je zanimivo poročilce o »spremembi rodbinskih imen«.

Sprememba rodbinskih imen

Obvesčamo vso javnost, da Zavezniška vojska uprava pripravlja ukaz, ki bo v kratkem glede spremembe rodbinskih imen. Po tem postopku bo sprememba šla hitreje od rok, kakor po prejšnjih zakonih. Dokler ta ukaz ne stopi v veljavo, bodo proslcem izdane osebne izkaznice ter uradne listine s sedanji imeni.

(25.11.1945)

Žrtve hitlerjevskega terorja

Varsava, 27. - Varsavski radio sporoča, da so včeraj odkopali prve grobove žrtve hitlerjevskega terorja v palmirskem gozdu v bližini Varsave. V eni sami jami so odkrili približno 40.000 trupel. Vsega skupaj je v palmirskem gozdu 24 takih jam. Od leta 1939. do 1941., je bil ta gozd prizorišče množičnih streljanj. Nemci so skusali skrbno zabrisati sledove svojih zločinov. Na grobovih rasto mlada drevesa in mah.

Odkopu prvega groba je prisostvoval tudi minister za javno upravo Kiernik. V tem grobu so našli trupla žena in malih otrok.

John Amery obsojen na smrt

London, 28. Reuter. - John Amery, sin bivšega ministra za Indijo, je bil danes pred londonskim glavnim kazenskim sodiščem obsojen na smrt. Bil je obtoženo za krivega v vseh osmih točkah obtožnice.

(29.11.1945)

Pogoji premirja z Italijo

London, 6. Reuter. - Danes so objavili istocasno v Rimu, Washingtonu in v Londonu pogoje premirja, ki je bilo podpisano z Italijo septembra 1943.

Sprico zastoja pogajanj v Svetu zunanjih ministrov smatrajo obveščeni krogi v Londonu za zelo dvomljivo, da bi bili pogoji premirja, z Italijo ki so se v veljavi, v kratkem ukinjeni. V Londonu je mnogo simpatij za italijansko željo, da bi se končalo sedanje nedoločeno stanje, toda čuti se, da so precejšnje ovire za sklenitev začasnega miru. Te ovire so prav tolikšne, kot ovire za dokončni sporazum. Preostaja pa možnost, da bi bili nekateri pogoji premirja spremenjeni.

(7.11.1945)

Ob smrti osvoboditelja Trsta

Komandant I. tankovske armade, generalni poročnik Peter Drapsin, je bil po rodu vojvodinski Srb.

Odlikoval se je po izredni hrabrosti, bil odličen taktik in strateg, predvsem pa dober psiholog in tovaris svojemu mostvu. Njegova največja odlika je bila svojevrstna strategija in taktika v dobro preračunanih drznih in presenetljivih potezah. Kot takemu mu je maršal Tito poveril nalogo, da izpod jarma okupatorja osvobodi 27 let zasužnjeno Primorsko, ki je nestrpno pričakovala odrešenja. Edinice pod njegovim poveljstvom so obvladale najtežje zapreke, izmanevrirale sovražnikovo obrambo, presle preko meje bivše Jugoslavije ter po zavzetju St. Petra na Krasu in Ilirske Bistrice krenile proti Trstu.

Osvobajale so mesto

(6.11.1945)

Šport: Nedeljske nogometne tekme

V nedeljo ob 15. uri, se je odigrala na prosekem igrišču nogometna tekma med Športnim društvom Primorje in S.S. Dugolin iz Trsta. Tekma se je končala z rezultatom 9-2 v korist S.D. Primorja P.K.

Igrisce je bilo blatno. Igra je bila zelo živahna, vendar so se igralci vedli tako, da se ni dogodil niti najmanjši incident. Primorje je pokazalo zelo dobro tehnično igranje, vendar so tudi nasprotniki dokazali, da bodo scasoma dobri igralci. Ves čas so uporno kljubovali močnejšim nasprotnikom in pokazali svoje sposobnosti.

Posebno so se izkazali sledeči igralci: Ukmar I. od Primorja, ki je sam zabil 5 golov, Pertot, desno krilo Primorja in desna zveza Primorja Timeus, kakor tudi Trobec, leva zveza. Od Dugolina sta se odlikovala srednji napadalec in vratar.

Tej tekmi sta na prosekem igrišču sledili se dve nogometni tekmi in sicer Čebulec-Dreher in Barkovlje-Rojan B.

V prvi je zmagoval Dreher z rezultatom 2-0, v drugi pa Barkovlje z rezultatom 1-0.

Včeraj se je vrsila na nabrezinskem igrišču nogometna tekma med Opcinami in Nabrezino. Igrisce je bilo dobro, čeravno je deževalo. Tekma je pričela ob 11. uri predpoldne.

Prvi polčas je bil zelo živahen, kar je škodilo tehnični strani igre. Opcine so pokazale večjo napadalnost in so zaključile polčas z rezultatom 2-0 v svojo korist. Ze takoj v začetku drugega polčasa so Nabrezinci dosegli prvo točko s kazenskim strelom po zaslugi desne zveze. Četrte ure pred koncem so se s končnim strelom izenacili. Tako je tekma končala z rezultatom 2-2.

Nabrezinsko mostvo je v drugem polcasu povečalo svojo delavnost in svojo igro izboljšalo tako, da je izgledalo, da bi zmagali, če bi se igra nadaljevala.

(13.11.1945)

Slovenskim dijakom

Vsi dijaki, ki obiskujejo slovenske srednje šole v Trstu in se nimajo preskrbljenega stanovanja in hrane, naj se takoj javijo pri Akcijskemu odboru »Za našega dijaka« v via Carducci 6-III (desno stopnišče) v sobo st. 17. Uradne ure od 10 do 13.

(11.11.1945)

Novice v Primorskem dnevniku postajajo pestrejšje. Ob rubriki Iz tržaskega življenja, se pojavi še pregled dogodkov pod naslovom Od Triglav do Jadrana in vse več je fotografirskih posnetkov. Prirejajo se pevovodski tečaji, mitingi, prireditve.

22. novembra objavi časopis prvi oglas za SNG za Trst in Primorje. V naslednjih dneh pišeta Ferdo Delak in Jože Pahor o pomenu gledališča, o sporedu predstav, Mario Sila pa obuja spomine na gledališko dejavnost v Narodnem domu.

Slikar Černigoj v galeriji Trieste

V četrtek je bila otvorjena razstava slikarja Černigoja. Razstavlja po večini slike pokrajin in slike religioznega značaja iz vasi Knežak in Bac. Razstava dnevno obiskuje veliko število ljudi, kar prica o globokem zanimanju primorskega prebivalstva za dela svojih umetnikov. Posebno zanimiva je pokrajina »Pivke«, kjer se začneja in končuje Kras.

(7.11.1945)

K otvoritvi slovenskega narodnega gledališča

V tržaskih časopisih je bilo že objavljeno, da bo 2. decembra otvorjeno slovensko narodno gledališče za Trst in Slovensko Primorje. V zvezi s tem smo naprosili vodjo gledališča tov. Ferda Delaka, da nam da nekaj informacij o našem novem slovenskem gledališču.

Gledališče je privatna ustanova, koncesijo za gledališče pa ima tov. Delak. Ansambel je sestavljen iz tovarisev in tovarisic, ki so se po osvobojenju Trsta vrnili iz emigracije, iz ječ, koncentracijskih taborišč in jugoslovanske armade.

Združili so se v skupino in začeli iskati možnosti, da bi v

Trstu nastopili. Njihovi poskusi za otvoritev slovenskega gledališča v Trstu trajajo že od 27. septembra.

Dne 10. oktobra so dobili od ZVU koncesijo za gledališče, do gledališke dvorane pa se dolgo niso prisli. Od 27. septembra do 16. novembra so trajali pogovori in pogajanja, da bi dobili vsaj vsaka dva dni kako gledališko dvorano, kjer bi lahko nastopali.

Tov. Delak in tov. Kosuta sta bila glede tega 30.10. pri ZVU in ko sta 16. novembra predložila angleškemu parlamentarcem pritožbo in o tem predhodno obvestila angleško vojsko oblast,

sta dosegla privoljenje za otvoritev slovenskega narodnega gledališča dne 2. decembra v gledališču »Fenice«. Tako odvarja dne 2. decembra od 3h popoldne slovensko narodno gledališče svojo sezono s Cankar-Delakovo »Jernejevo pravico«. Iste dne zvečer daje Jurčicevega »Desetega brata«, v ponedeljek pa »Scampolo«.

Svojo sezono nadaljuje nato od 4. do 10. v stavbi pristaniskih delavcev, nakar odpotuje v Gorico, kjer dne 13. decembra otvori sezono v Ljudskem domu in ostane do 20. decembra v Gorici.

(27.11.1945)

Narodno gledališče za Trst in Primorje

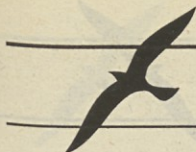
Svecana otvoritvena predstava v nedeljo, 2. dec. ob 15. uri v gledališču »Fenice« z vprizoritvijo Cankar-Delakove kolektivne drame »Jernejeva pravica«. Hlapca Jerneja igra tov. Kosuta, Gostacevega tov. Tiran, Gsoposko tov. Nakrst. V zboru sodelujejo člani in dobrovoljci Slovenskega narodnega gledališča. Sodeluje se 30 članov orkestra pod vodstvom tov. Cavallinija. Režiser in scenograf tov. Delak.

V nedeljo 2. dec. ob 20 uri istotam Jurčic-Delak: »Deseti brat«, romantična zgodba v 14. slikah. Sodeluje ves ansambel SN gledališča, svatje, pevci, kmetje in harmonikar. Igra se v kostumih. Režiser Kosić. Scenograf ing. arh. E. Franz.

V ponedeljek 3. dec., ob 20. uri istotam, Nico-demi: »Scampolo«, komedija v 8 dejanjih. Režiser Delak. Igrajo Simčičeva, Nakerst, Starčeva, Sancinova, M. Sancin, Kocić, Fiser, Raztresen.

Nadaljnje predstave prihodnji teden se bodo vrsile v »Casa Portuale«. Opozarjamo na prodajo »Gledališkega lista« in »Jernejevo pravico« v Stokovi knjigarni v via Milano. Gledališki list bo izhajal ob priliki vsake nove premiere, kot periodična revija. Prva številka je izšla pravkar ob priliki otvoritvenih predstav. Obsega 32 strani ter je opremljena z 22 slikami in zanimivimi gledališkimi clanki. Cena 15 lir.

(30.11.1945)

STVARNOST PRED 50 LETI

pripadnost Trsta

**KAJ
JE PISAL
PRIMORSKI
DNEVNIK
PRED
50 LETI**

Ob zalovanju za umrlimi zasledimo vesti o prekopih padlih partizanov, vendar prevladuje skrb za žive, ki so potrebni pomoči. Iz vojnih grozot je vzklila vzajemnost in slovenske družine velikodušno sprejemajo v svojo sredo sirote iz Trsta, pa tudi tiste iz Bosne. Toda novembra se množično proslavlja obletnica oktobrske revolucije. Brzjovke s čestitkami naslovljene predstavnikom Vrhovnega sovjeta ZSSR, posebej se Josipu Visarjonoviču - Stalinu.

20. novembra se v Nürnbergu začne proces proti vojnim zločincem, v Trstu pa se kolaboracionistom ni treba bati, sodišče je do njih milo. Za Slovence je tudi izdaja novih osebnih izkaznic težavna, saj jim jih javni urad izdaja s posebnimi pripisi, da se ne bi imeli za polnopravne člane tržaške občine.

Proslave na Primorskem

V proslavo 28. obletnice Oktobrske Revolucije je primorsko ljudstvo priredilo po vsej deželi manifestativne konference in sestanke, katerih se je udeležilo na tisoče in tisoče ljudi. Govorniki so na teh sestankih obeležili pomen velike Revolucije na delavstvo in sploh za demokratično napredno ljudstvo. V svojih govorih so obnovili spomin na revolucijske dni, obenem pa so obeležili zgodovinsko vlogo Sovjetske zveze v borbi proti fašizmu in nacizmu za svobodo vseh narodov sveta.

mu za svobodo vseh narodov sveta.

V Trstu so danes opoldne po vseh večjih tovarnah in delavnicah v času, ko so imeli delavci svoj opoldanski odmor, priredili celo vrsto sestankov, na katerih so nastopili prvaki tržaskih delavskih množic. Tako je bil v ladjedelnici pri sv. Marku tov. Ursic, v arzenalu tržaskega Lloyd tov. Laurenti, v ILVI tov. Regent, pri »Modianu« tov. Loreta.

Nocoj so po gričih okrog Trsta, po Krasu, po vsej Goriski in tudi

daleč na severu po primorskih gorah zagoreli kresovi v proslavo jutrisnje obletnice Oktobrske Revolucije. Na nekem griču južno od Gorice so razporedili kresove tako, da so plameni zapisli v noč ljudsko geslo. Po tržaskih predmestjih so v večernih urah razsvetljevale nebo bleščeče rakete.

Za jutri dopoldne ob 10h so napovedane posebne proslave. Zvečer pa se bo vrsila vrsta mitingov, v vseh kulturnih krožkih in prosvetnih društvih.

(7.11.1945)

Not resident...?

Na občinskem uradu za izdajanje novih osebnih izkaznic se očitno nadaljuje zapostavljanje Slovencev, ki se celo iz dneva v dan veča. Slovencem, ki so tukaj rojeni in tukaj živijo, vsiljujejo vsakovrstne izkaznice, samo izkaznice št. 1 ne, ki jim pripadajo. Kdo dobi izkaznico »Italian-not resident«, kdo »Jugoslav-not resident«, kdo samo potrdilo, da se je prijavil uradu. Prave izkaznice pa, ki potrjujejo dotičnemu, da biva na tem ozemlju, dobijo le redki Slovenci, in se ti po dolgem prerekanju ter z intervencijo zavezniskega oficirja. In to niso le redki primeri. To se dogaja vsak dan.

Mnogo je takih primerov, da so uradniki kar čez noč napravili iz primorskih Slovencev jugoslovanske državljane, ki nimajo stalnega bivališča, na tem ozemlju.

Imamo pa se primer, ki je se bolj kricec od navedenih. Žrtve takega primera so postali številni Slovenci, ki jih označujejo z »Italian-not resident«, čeravno dokazujejo s potrebnimi dokumenti, da so rojeni tu in da tu živijo. Ravno tako se dogaja tudi v Gorici.

(10.11.1945)

Za nepreskrbljeno deco

Akcija za nastanitev in prehrano nepreskrbljene dece iz Bosne in Hercegovine, se vsi z velikim uspehom po vsej Sloveniji. Slovenski narod se je pokazal pripravljenega nuditi vso pomoč otrokom bratov težko prizadetih krajev naše domovine.

Število družin, ki zelee sprejeti otroke v nego in prehrano preko zime, je že večje, kot je število otrok, ki bodo prisli.

Primeri gostoljubnosti Slovencev so mnogostevilni. Neki stari delavec iz ljubljanskega predmestja, ki vzdržuje zeno in 7 otrok, je prosil, naj mu dodeli enega otroka iz Bosne. Slep kmet iz vasi Stogovci, ki ima 6 otrok, je izjavil odboru, da zeli sprejeti enega otroka: »kjer je kruha za 6 ljudi, ga bo tudi za sedmega.«

(1.11.1945)

Pozdravne brzjovke Stalinu

Ob 28. obletnici Oktobrske revolucije je prejel generalisim Stalin številne brzjovke. Med drugimi so mu poslali pozdrave in voščila predsednik poljske vlade Osuška Moravski, predsednik mongolske ljudske republike Coljbasan, generalisim Cankajsek, romunski kralj Mihael. Dolgo poslanico so Stalinu poslali s slavnostnega zborovanja moskovskega sovjeta.

Ravnotako je prejel predsednik Vrhovnega sovjeta ZSSR Kalinin

številne brzjovke.

Goričani čestitajo

Goričani so poslali ob priliki 28. obletnice Oktobrske revolucije generalisimu Stalinu sledečo brzjovko:

Generalisimu Stalinu - Moskva. Protifašistična Gorica proslavlja obletnico velike socialistične revolucije in pozdravlja velikega voditelja svobodoljubnega cloveštva.

Ponovno zagotavljamo, da bomo vztrajno, kot veliki Stalin sledili vi-

sokim ciljem svobode in demokracije - Goričani.

Včeraj, na praznik Revolucije, so poskušale tržaške žene - članice DAIS-a - prinesiti 52 naprednim jetnikom tržaskega zapora praznično kosilo s »pasto sciuutto«, kruhom, 1/4 litra vina, kolačem, 10 jabolk in 20 cigaretami. Zavezniki oficir pa je prepovedal prinesiti kosilo jetnikom, čes: »jutri je tako četrtek«.

(8.11.1945)

Proces v Nürnbergu

Nuerenberg, 20. TFP. - Danes je pričel v Nuerenbergu pred mednarodnim vojskim sodiščem proces proti glavnim vojnim zločincem.

Danasnje zasedanje je otvoril Lawrence, ki je izjavil, da morajo vsi, ki sodelujejo pri tem procesu izpolniti svojo dolžnost v skladu s stoletnimi tradicijami pravičnosti.

Prvi je govoril ameriški tožilec Haideman. Za njim je

govoril britanski tožilec, ki je opozarjal na strahote, koncentracijskih taborišč v Belsen, Dachau-u, Buchenwaldu in drugod. Govoril je o grozodejstvih, ki jih je počela Gestapo v Franciji in v zaporih za domoljube v Parizu, Lyonu, Marseilleu, Quennes, Metz in Troyesu, v Luksemburgu in na Danskem.

Francoski tožilec Meynier, je prebral svojo obtožnico. Govoril je o kalvariji voj-

nih ujetnikov in o mučenju internirancev v Grudlandu in Ravi Ruski.

Ob 14. uri se je razprava spet pričela z nadaljevanjem citanja francoske obtožnice, nakar se je pričelo citanje sovjetske obtožnice, ki jo je v rusini prebral sovjetski tožilec polkovnik sodne stroke Pokroski.

Verjetno bo sodišče pozvalo tožilce, naj podajo dokaze za svoje navedbe, kar bo trajalo nadaljnjih dvanaest dni.

Vojni zločinci v Spaniji
London, 20. AFP. - Španski republikanski krogi v Londonu izjavljajo, da je naloga komisije, ki naj sestavi seznam vojnih zločincev, ki so pribežali v Spanijo, zelo huda, ker je veliko število Nemcev ob osvoboditvi Francije preslo špansko mejo in bilo vključeno v špansko armado.

(21.11.1945)

Tečaja prosvetne zveze v Borštu

5. nov. t.l. ob 11. uri bo slavnostna otvoritev pevovodskega tečaja v Borštu pri Trstu. Istega dne ob 16. uri bo tudi slavnostna otvoritev režiserskega tečaja na Opcinah v prostorih prosvetnega doma. Oba tečaja priredi Slovenska prosvetna zveza.

Pevovodski tečaj

Kakor smo javili že v četrtek, se vsi pevovodski tečaj v Borštu pri Trstu in ne v Nabrezini. Začetek tečaja bo v ponedeljek 5. novembra t.l. ob 10.30 uri dopoldne in bo trajal do 16. decembra. Vsi kandidati morajo biti navzoči pri otvoritvi! Posebno opozarjamo tovariše z oddaljenih krajev - goriskega in ajdovskega okrožja - naj se v ponedeljek po prihodu vlaka takoj javijo pri vodstvu tečaja. Vlak gre z Trsta iz postaje Sv. Andreja do Boršta (Moccò). Pride - 9. uri in 20 minut. Vozni listek vzemite do Boršta (Moccò). Prinesite s seboj odeje in jedilni pribor. Vsa nadaljnja pojasnila vam bo dalo vodstvo tečaja.

Prireditve v Borštu

Prosvetno društvo »Slovenec« iz Boršta bo imela v nedeljo 4. novembra ob 15. uri kulturno prireditev. Vabljeni so vsi pevski zbori iz sosednjih vasi. Po prireditvi ples. Če bo slabo vreme, se prireditve odloži na prihodnjo nedeljo.

(3.11.1945)

Za vojne žrtve

Svetovna vojna, ki se je pravkar končala, je sejala na široko grozoto in smrt, tako da je težko prizadela družine, pa tudi cela mesta in narode.

Clovečanska in krščanska vzajemnost nas sili, naj nikar ne zabimo naših pokojnih, pač pa naj veliko molimo, da bi tako pospešili njihovim dušam vhod v srečna nebesa. Zato bomo molili za vse vojne žrtve: za vse one, ki so padli pri vršenju svoje dolžnosti na zemeljskih, pomorskih in zračnih frontah; za one, katere je pogljal v prezgodnji grob divji bes zračnih napadov ali drugačni vojni dogodki; za one, ki so podlegli v neskončni bedi taborišč, deportacije, civilne internacije ter pomanjkanja.

Kot sinovi Katoliške Cerkve, ki je vesoljna mati, hočemo v bratsko krščanskem objemu vseh duš moliti prav za vse, ne glede na njihovo pozemeljsko domovino, na njihove nazore in težnje.

V ta namen se bo vrsil v petek, dne 23. novembra 1945, ob 9., v svetišču presv. Srca Jezusovega, ki je tempelj vseh padlih, slovesni žalni obred s pontifikalno sv. maso ter splošno odvezo.

K temu verskemu obredu vabimo v duhu krščanske vzajemnosti vse oblasti, duhovščino, redovniške družine, zavode, katoliško Akcijo, predstavnike vojske, sole vseh vrst, mestne ustanove, vse vernike.

Dobri Bog naj podeli dušam naših pokojnikov večni mir in pokoj, vsem onim pa, ki jih objokujejo, vdanost in uteho. Z vsem srcem blagoslovljamo

+KAROL, nadškof.

(23.11.1945)

Ljotz Spacal: »Pokopališče v Brdih« (lesorez)

Miting v Šempolaju

V nedeljo 4.11. bo II. bataljon odreda Jug. Armade za Slov. Prom., Trst in Istro priredil skupno z mladino iz vasi Šempolaj in okolice miting z zelo pestrim sporedom. Sodelovali bodo pevski zbori iz Komna in Šempolaja. Prostovoljni prispevki bodo v prid različnim organizacijam. Po mitingu bo sledil ples na katerem bo igrala znana orkestra železniskega krožka iz Nabrezine.

(3.11.1945)

Prosvetna matineja

Danes 25. t.m. ob 10.30 dopoldne se vsi v kinu »Nazionale« prosvetna matineja s pestrim sporedom. Sodelujejo: barmokovljanski zbor in radijski komorni zbor, Sancinova godalni kvartet, solisti Lavrenciceva, B. Sancin, S. Turel in Babiceva in recitatorji J. Kosuta, Simčičeva in Tiran.

Cisti dobiček je namenjen akciji »Za našega dijaka«.

Preložena prireditve

Izvršni odbor slovenskih in hrvaških delavskih cet, ki so bile v Franciji, javlja, da se nameravana prireditve v Trstu ne bo izvedla kot je bilo javljeno, ker se na ta dan naši tovariši iz Istre ne morejo udeležiti prireditve zaradi krajevnih volitev.

(25.11.1945)

**NAŠI
DIJAKI
PIŠEJO**

Naši dijaki 0

Različna mnenja višješolcev

V sredo in v četrtek so se dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu vrnili v šole k rednemu pouku. Po enotedenski zasedbi šolskih poslopij so prekinili protestno akcijo. Po izteku protesta smo jih povabili, naj izrazijo svoja mnenja o dijaski akciji. Nekateri so se vabili odzvali. Zapisali so svoja mnenja o upravičenosti ali neupravičenosti zasedbe; nekateri so se dokaj kritično izrazili o sošolcih; drugi so izrazili pomisleke o smiselnosti akcije.

Njihova mnenja objavljamo na teh straneh.

Zasedba je končana, dijaki pa bomo vseeno skušali bolj sodelovati pri upravljanju šole

Praden sem v sredo zjutraj vzel v roke Primorski dnevnik, sem imel v mislih napisati svoje poročilo v drugačni obliki kot sicer. Tega dne (29. novembra) sem namreč na šesti strani dnevnika prebral naslov: »O Kantorkih in njihovem pogubnem vplivu.« Pozorno sem prebral članek bivše ravnateljice našega liceja, prof. Nade Pertot. V tekstu sem ob nekaterih besedah, trditvah in ugotavljanjih resno premislil in se odločil, da bom v svojem današnjem poročilu nekako odgovoril naši bivši ravnateljici. Naj takoj povem, da si ne bi nikoli upal nasprotovati in odklanjati nasvete tako izkušene osebe na šolski ravni, kot je prof. Pertot. Rad bi le razjasnil nekatere točke, s katerimi se v članku nisem strinjal.

Danes imamo z ravnateljem in nekaterimi profesorji odprt dialog in z njimi skušamo ustvarjati boljše delo v razredu. Žal pa so profesorji in ravnatelji vezani na stare reforme in odvisni od ministrstva za solstvo, ki jih je treba, med drugim, čimprej obnoviti. Nekateri pa niso se razumeli, da dijaki nismo protestirali proti našim profesorjem in ravnateljem, toda zasedli smo šole proti starim reformam in nazadnjaškemu načinu dela v posameznih razredih (poleg ostalih, že dobro znanih problemov). Med učnimi urami izvem le, koliko Napoleonovih dijakov je umrlo v Rusiji, zakaj je Homer pisal v taki latinscini, in naučiti se moramo na stotine neznanih besed Dantejeve »Divine Commedie«. Redkokdaj (ali bolje rečeno nikoli) se med solskimi klopmi govori o sedanjosti in o stvareh, ki nam bi v vsakdanjem življenju se kako koristile. Profesorji redkokdaj (in tudi tu je bolje uporabljati besedo - nikoli) povabijo med učne ure kakoga gosta, da nam bi predaval o mamilih, politiki in izvenšolskem svetu nasplošno. Edino, kar se v zvezi s tem v zadnjih letih pozitivno dela na Prešernu, so mesečna po-

poldanska srečanja o zgodovini med letoma 1920-1964 (za četrto- in petosolce) in občasne enodnevne ekskurzije. Zaradi materialnega časa (vsak profesor mora dokončati program, ki ga zahteva minister za solstvo ob začetku leta) je vse ostalo delo, seveda, nemogoče. Dijaki imamo na razpolago le šest učnih ur mesečno za zborovanje. Ali je to dovolj? Ni. Med zasedbo smo izvedli toliko stvari, kolikor bi jih v naslednjih dvanajstih mesecih težko slišali.

Z zasedbo nismo bili »proti privatnim solam«, toda čutili smo se ogroženi za velik prispevek, ki ga dezela že vrsto let ponuja solam, ki bi morale biti odvisne odposameznikov in ne od države (33. člen ustave). Pred dejstvom, da sta Glasbena matica in dvojezična šola v Špetru slovenski privatni ustanovi v Italiji, moramo gledati na šole, ki resnično nudijo prihodnost večini nas mladih. Glasbena matica tega res ne nudi (razen seveda v zelo rednih primerih). Morda je odveč zapisati, katere šole so za nas mlade važnejše: licej, trgovska, pedagoški ipd. šole morajo uvesti nas dijake v nadaljnje življenje, Glasbena matica pa to življenje le dopolnjuje, od te pa si malokateri zagotovi prihodnost. Ta problem pa je specifično zamejski in bi ga bilo treba obravnavati v sklopu manjšinske zaščite. Na vsedržavnem merilu pa obstaja resna nevarnost, da bi podpiranje privatne šole postalo alternativa za zanemarjeno javno šolo, kot se že desetletja delno dogaja predvsem v srednji in južni Italiji.

Prof. Pertot piše se, da je »ponovno treba poslušati dijake, kako ponavljajo oguljene fraze.« Te tako mučne fraze ponavljamo le zaradi tega, ker ostajajo nekatere stvari se vedno nespremenjene in iz političnih ter solskih krogov ni nobenega, ki bi se za to resnično zavzel. Dijaki smo potrpežljivo čakali, a prišli smo do zaključka, da je za prej omenje-

ne kroge vse roznato in obnašajo se, kot da bi solsko življenje potekalo brez večjih težav. Zato smo morali že drugo leto zapored stopiti v ospredje mi dijaki in s tako ekstremno obliko protesta opozoriti javnost na katastrofalni položaj solstva v Italiji in v zamejstvu. Zeleli smo (in se vedno želimo) dokazati, da smo realnost v vsakdanjem solskem in izvenšolskem življenju. Ljudem, ki mislijo, da smo dijaki le igrače, ki se prilagajajo solskim pravilom, smo dokazali, da ni več tako. Mislim, da naša zasedba ni bila strumentalizirana od nikogar (ali vsaj se tega mi nismo zavedali). Nastopili smo vsi dijaki skupaj, slovenski in italijanski, brez nikakršnih »pokroviteljev« raznih političnih strank, z namenom, da dokažemo, da jeprihodnost naša in da si jo želimo sami izdelati na najboljši način.

Šola je bila teden dni v naših rokah in čeprav ni več zasedena, bomo vseeno skušali ostati tudi mi dijaki nekako bolj soudeleženi pri njenem upravljanju. Šola potrebuje reformo, učne ure se morajo posodobiti in nekateri profesorji morajo postati bolj prozni.

Naj mi prof. Pertot ne zameri, če zapisem, da se z nekaterimi trditvami in ugotavljanji njenega sredinega članka ne strinjam. Dijaki smo naveličani pasivno spremljati dogajanja, ki se tičejo tudi nas. Z lansko in letosnjo zasedbo šole se je naš protest sele začel. Če se ne bodo stvari v kratkem spremenile, bomo najprej umirjeni in civilno, nato pa s podobnimi protesti kot doslej (ali še močnejšimi) opozorili javnost, da je šola tudi naša, in da v njej vidimo našo prihodnost. Za boljšo šolo pa se bomo morali boriti skupno s profesorji, kajti solska prihodnost je odvisna tudi od njih.

Matija Jogan,
znanstveni licej
F. Prešerna

Razočarana nad nedoslednostjo nekaterih naših sošolcev

V teku komaj zaključene zasedbe sva si ustvarila pozitivna, zlasti pa negativna mnenja.

Po pravici povedano sva med zasedbo ostala razočarana nad različnimi stvarmi. Kot prva naju je prav gotovo razočarala nedoslednost nekaterih sošolcev. Na šoli smo namreč volili, kdo je za inkdo je proti zasedbi. Zasedbe so se nameravali udeležiti skoraj vsi učenci. Od prvega dne do zadnjega se je število uencev polagoma krcilo. V solo so prihajali namreč vedno eni in isti, in ti so ostajali bodisi zjutraj kot popoldan kot ponoči. Res je, da je zasedba pomemben trenutek socializacije, ki je posameznikom bolj ali manj všeč, in zaradi katerega so se nekateri zadrževali v solskih prostorih dalj časa, drugi pa manj. Vsekakor nekateri niso sploh prihajali v solo niti v obveznih jutranjih urah. Kritizirali so programe, ki so jih predstavili predstavnikišol; niso se udeležili komaj omenjenih tečajev in sami niso predstavili predlogov. Nekateri so kartali celo jutro in ko so predčasno odhajali iz šole, so med sabo govorili, kako je bilo jutro dolgočasno. Ko so jim nekateri profesorji ponudili podporni pouk, so tudi ta predlog zavrnili.

Ostala sva razočarana tudi nad mnogimi predstavniki razredov. Ti bi morali predstavljati ideje razreda, torej to, kar so volili učenci. Sami razredni predstavniki se niso udeležili zasedbe, sodelovali so vedno eni in isti.

Seveda se je tudi naša zasedba dobro končala. Čeprav sva ocenila obnašanje nekaterih uencev negativno, imava tudi pozitivne vtise. Predstavniki sol so se izkazali. Dnevni program je bil vedno dobro izbran. Vsako jutro je bilo na vrsti čiščenje in ravno s tem se lahko pobahamo, da je bila »naša šola« čista. Jutranjemu čiščenju je seveda sledil raznolik program. Učenci so lahko zbirali med tečajem glasbe, samoo- brambe, plezanja in raznega ročnega dela. Predstavniki so organizirali tudi predavanje z Borisom Kobalom in Saso Rudolfom. Organizirali so celo turnirje na karte in druge sportne turnirje (namizni tenis, odbojka) v neobveznih popoldanskih urah. Večere pa so popestrile glasbene točke.

Celoten program se je torej obnesel in pozitivno zaključil kljub skromni udeležbi.

Barbara Mohorovičič
in Marjan Coretti,
pedagoški licej
A.M. Slomska

zasedbah šol

**NAŠI
DIJAKI
PIŠEJO**

Hotel sem narediti nekaj koristnega

Ne zelim pisati o razlogih, zaradi katerih sem se udeležil zasedbe, temveč o tem, kar sem v osmih dneh bivanja na soli doživel in izkusil.

Neskončno sem se razveselil, ko sem izvedel, da se bo zasedbe udeležil tudi pedagoški licej A.M.Slomska. Iz lanske izkušnje vem, da sta njihova prisotnost in pomoč potrebni za uspeh celotne akcije.

Lani me je okupacija močno spremenila, vem, da sem dorasel, postal manj boječ in bolj samozavesten. Tako lani kot letos sem hotel narediti nekaj koristnega, in kot sem jaz to hotel, so hoteli tudi drugi; za to smo se trudili toliko, kolikor nam je bilo mogoče. Delali smo za nekaj, v kar smo verjeli; čeprav so nam nekateri nasprotovali, smo jim mi s svojim sejanjem hoteli dokazati naše misli in prepričanje.

Za tiste, ki niso aktivno sodelovali pri zasedbi in ki so prihajali le na zur, je bilo to samo izguba casa. Ne kritiziram tistih, ki se zasedbe niso udeležili, ker so za to imeli določene razloge; če bi me oni s svojimi motivacijami prepričali, da je protest nesmiseln, bi mu nasprotoval tudi sam. Kritiziram tiste, ki

so si vzeli en teden počitnic. Te osebe pač ne vedo, kaj so pri tem izgubile. Med nami »okupatorji« so se ustvarile vezi, ki so veliko globlje od samega prijateljstva. Sam sem lani spoznal osebi, s katerima sem se danes bratsko povezan. Letos sem tudi doživel nekaj podobnega. Ljudje, katerih prej nisem poznal, so zdaj postali moji prijatelji. Postali smo prijatelji, ker smo hoteli skupno doseči cilj, za katerega smo se bili pripravljali trditelj in marsikaj zrtvovati. Vez, ki se je ustvarila med nami je trdna in trajna.

Nekateri menijo, da je to, kar smo te dni počeli, nesmiselno, sam pa se sprašujem, ali je nesmiselno boriti se za nekaj, v kar se verjame. Mi smo verjeli v to, da bomo s tem, kar smo počeli, spremenili, izboljšali neugodno stanje, v katerem se nahajamo.

Ta je moja druga okupacija. Obe sta me globoko zaznamovali in spremenili, izboljšali, obe sta mi dokazali, da sem zmožen marsičesa, da sem zmožen izraziti svoje mnenje in se boriti za ideale. Oprostite, če je to premalo!

Peter Rasman,
poklicni zavod J. Stefana

Zasedba je uspela

Letos je okupacija potekala v prijateljskem vzdušju. Na Stefanu smo se zelo hitro spoznali in vzpostavili prijateljske odnose. Prisotni smo imeli vsi zelo velik cut za družabnost, v tem pa smo se bistveno razlikovali od zasedajočih Preserna, kateri so se zbirali po skupinicah, kar pa gre pripisati tudi njihovemu precejšnjemu številu.

Sedaj, ko je zasedba končala, se nam v mislih vrstijo spomini eden za drugim: neprespane noci, trenutki družabnosti, samoupravni tečaji, predavanja, ciscenja. Včasih je bilo za nekatere (organizatorje) tudi težko in naporno, bili smo pod pritiskom, zunanjih in notranjih dejavnikov; ravnatelj, profesorji, karabinjerji, mrzli odnosi s predstavniki drugih slovenskih sol itd. K težkim trenutkom so pripomogli tudi nezazeleni gostje, ki niso prišli z namenom, da bi naredili kaj koristnega. Napadalen odnos solskega skrbnika in ravnateljev je organizatorje marsikdaj uzalil, saj le malo delo ve koliko dela se skriva za tako dejavnostjo. Sami smo moralipaziti za red in pomiriti tiste, ki so začeli dvigati roke, predsedovati vsem zborovanjem, sestavljati programe za naslednje dni, v kontaktu smo bili s profesorji in predavatelji in se bi lahko našteval.

Vsekakor pa mislim, da je okupacija uspela, ker smo dosegli to, kar smo hoteli: vzbuditi občutek zavesti in dokazati, da smo prisotni in da ne ostajamo pasivni pred hudimi nepravilnostmi, ki se dogajajo.

Primož Strani,
pedagoški licej
A.M.Slomska

Zakaj se letos nisem strinjala z zasedbo šole

V četrtek, ko sem se s profesorjem in sošolko peljala domov, se je razvila diskusija o letošnji zasedbi šole. Govor je bil predvsem o slabih lastnostih in razlogih našega nesoglasanja za ta ukrep z dvomljivim uspehom. Ker me je Matija prosil, če lahko izpostavim svoje mnenje v zvezi z »okupacijo«, bi rada povedala, zakaj ne soglašam s to pobudo.

Lanska zasedba šole se mi je zdela za nas dijake kot izkušnja zelo pozitivna. Glede na to, da sem sama sodelovala pri organizaciji le-te, sem bila zelo navdušena.

na in sem, verjetno kot ostali, verjela v to, kar smo počeli. Nedvomno smo bili lani prepričani, da bomo s tem skrajnim ukrepom uspeli kaj spremeniti. Takrat so bile skoraj vse šole po Italiji zasedene, tako da smo se tudi mi pridružili temu državnemu fenomenu. Delovali smo složno, prišli smo v stik tudi z drugimi italijanskimi solami in ravno v tem obdobju so dijaki ustanovili ASPT (Assemblea Studentesca Provincia di Trieste), o kateri smo v zadnjem obdobju že veliko slišali. Tako da lahko rečem, da je za časa lanske zasedbe, če ne na politični ravni, vsaj med dijaki vseh trzaskih sol prišlo do neke spremembe.

Letošnja zasedba šole pa se mi zdi, kit so nekateri izjavili, da je bila narejena zgolj, da bi si dijaki vzeli nekaj dni počitka, katerega smo bili, kot so rekli nekateri sošolci, res potrebni. Ze takoj na začetku, v torek zjutraj, ko smo glasovali, je bilo razvidno, da so nekateri glasovali za zasedbo, čeprav se z njo niso strinjali. In to zgolj, ker jih je prevzelo tisto skoraj noro navdušenje, ki je vladalo med zborovanjem. Čeprav se je zasedba letos začela tako demokratično v nasprotju z lanskim letom, ko smo volili z dviganjem rok, je vse ostalo potekalo v duhu skoraj diktature, katero so izvajali nekateri, toda ne vsi, ki so se

imeli za vodilne osebe te zasedbe. Predlogo, za katere so prosili dijake, sploh niso upoštevali in so sestavljali program zgolj, vsaj meni so dali ta občutek, ker so bili primorani, da na nek način rešijo videz.

Priznati moram, da nisem vse zasedbe preživela na soli. Nisem imela namreč dovolj motivacije, da bi cele dneve zmrzovala v neogretem poslopju. Čeprav so bili razlogi za letošnjo zasedbo morda tehtnejši od lanskih, se ne strinjam, da smo dijaki izbrali ponovno tak ukrep, za katerega smo lani ugotovili, da ni privedel nikamor. Če smo se že odločili, da bomo na nek našin protestirali, bi lahko izbrali kako drugo obliko protesta. Zdi se mi, da če bi onemogocili promet po glavni mestnih ulicah za nekaj ur, bi se gotovo ljudje zavedali, da nekaj ne gre. Medtem ko če ljudje vidijo na casopisih, da so dijaki ponovno zasedli solo, si mislijo le »ah, ta mladina!«

Zdi se mi tudi, da je v zadnjih letih postala okupacija neka moda in, da če se te mode držiš, si nazadnjaski, in pustiš, da vse teče, kot da te ne zanima, ali da se strinjaš s tistim, kar politiki delajo.

Ker je letos zame (upam) zadnje leto, ki ga bom preživela na soli, se po mnenju nekaterih ne bi smela več brigati za njo. Klub temu pa bi rada svetovala sošolcem,

ki bodo v naslednjih letih se obiskovali tisto ljubljeno in obenem sovraženo poslopje, naj, če bo se prišlo do razlogov za zasedbo, izberejo drugo pot, ki bo mogoče bolj pretresla javnost (nobenega bombnega atentata) in ki bo mogoče pripomogla k temu, da se bo v tem izjalovelem sistemu res kaj spremenilo.

Daša Bolčina,
znanstveni licej
F. Prešerna

Letos je bila organizacija boljša od lanske

Z letošnjo zasedbo sem bil bolj zadovoljen kot z lanko. Letos je bilo vse boljše organizirano in vsi smo imeli jasnejše pojme za kaj se gre. Priznam tudi, da me je razveselilo dejstvo, da smo imeli tudi redne lekcije s predmetnimi profesorji.

Letos sem tudi prespal na soli in moram priznati, da sem se v družbi zabaval in ponoči ni bilo nikakršnih težav. Zasedba konec koncev ne bo vplivala zelo dosti na državo, saj smo ob koncu dosegli le večjo povezavo z italijanskimi solami, oziroma večjo učinkovitost ASPT-ja (studentskega gibanja). Kar pa smo hoteli doseči, je za zdaj ostalo nespremenjeno.

Andrej Suligoj,
trgovski tehnični zavod
Žige Zoisa

Prikrajšani za pouk

Okupacija bo gotovo negativno vplivala na solski uspeh dijakov. Prikrajšani smo bili za teden dni pouka, čeprav smo imeli med zasedbo delno pouk s pomočjo nekaterih profesorjev. Zal ze drugic na lastni kozi opazamo, da je ta nacin protesta neucinkovit. Nasih ciljev nismo dosegli, ceprav se vedno upamo, da se bodo z bodocimi manifestacijami nase zelje uresnicile.

Tatjana Tensi,
trgovski tehnični
zavod Žige Zoisa

Večina je bila le za zabavo...

Na žalost moja ocena glede okupacije ni povsem pozitivna, saj večina »okupatorjev« je spregledala bistvene točke samouprave in se je posvetila predvsem zabavi.

Z manjšo skupino sošolcev smo skusali vsekakor speljati naše programe do konca (in to v veliki meri nam je tudi uspelo), in prav v tej manjšini sem občutil, da okupacija ni le zabava, temveč je treba s skupnim delom čim boljše izkoristiti čas, ki smo ga odvzeli studiju.

C. Cherin

Strah pred seksom

Razstavo slik Dore Carrington bomo videli v začetku leta 1996 tudi v Ljubljani

Film Carrington scenarista in režiserja Christopherja Hamptona je posnet po resničnih dogodkih, vendar se po besedah Frances Partridge, ene od se živelih prič teh dogajanj, svobodno spreha med dejstvi iz življenj slikarke Dore Carrington, pisatelja Lyttona Strachyja, ljudi, s katerimi so se prepletale njune usode, in umetniške srenje, imenovane Bloomsburyjska skupina. Dora Carrington je imela dve ljubezni: slikanje in genialnega ameriskega pisatelja Lyttona Stracheyja. Če je bila brez njiju, se ji je dozdevalo, da nima ničesar. Dora Carrington ni marala svojega krstnega imena, zato je od ljudi zahtevala, naj jo kličejo kar Carrington. Njeno ime se ji je namreč zdelo sentimentalno anglesko, značilno za nižje razrede.

Carrington je nesmrtno ljubila Strachyja, ceprav je vedela, da ji fizične ljubezni ne bo mogel vrati. Stracy je bil namreč homoseksualec. Toda med njim in Carrington se je spletla globoka vez, ki je ni pretrgal ne njen zakon z Ralphom Partridgeom ne njena številna ljubezenska razmerja. Frances je bila druga žena Ralph Partridgea, medtem ko je bila Dora Carrington njegova prva soproga. V Ralphu je bil zaljubljen tudi Strachy. Junaku iz 1. svetovne vojne je bilo sicer ime Rex, vendar ga je Strachy preimenoval v Ralph, saj se mu je to ime zdelo bolj imenitno. Ralphovi poroki s Carrington - vanjo je bil Ralph strastno zaljubljen - Strachy ni nasprotoval, saj je upal, da bo lahko zivel z obema, kar se je pozneje tudi zgodilo. Carrington je v poroko privolila, a je Strachyju pisala: »Divjaska, cinicna usoda je poskrbela, da moje ljubezni ne bo mogel nikoli izkoristiti. Z grenkobo sem ugotovila, da nikoli ne bom imela svojega Meseca.«

Film Carrington bo brzkone pripomogel k ustreznemu uvrstitvi Dore umetnice Carrington v galerijo strastnih boemov oziroma jo bo verjetno celo porinil v ospredje pestrega odra bloomsburyjskih umetnikov. Toda pri nastajanju filma niso uporabljali njenih originalnih platen in muralov. Posebej za film je njena dela naslikala Jane Gifford. Prava dela Dore Carrington si je mo-

goče ogledati sele na koncu filma, ko se pojavijo napis. Pri slovenskem distributerju filma Carrington Fun Mladina film so nam povedali, da si v začetku naslednjega leta v Ljubljani lahko obetamo razstavo slik Dore Carrington. Zdaj je ta razstava po zaslugi filma velika uspešnica v londonski Barbican Art Gallery. Slikarico v filmu igra vedno odlična oskarjevka Emma Thompson, Strachyja Jonathan Pryce, Steven Waddington je privlačni Ralph Partridge. Pryce je za svojo upodobitev na letošnjem festivalu v Cannesu posebej zlato palmo, Hampton pa posebno nagrado kot najboljši režiser debitant.

»Izkoristi me!«

Strachyja je Carrington srečala med 1. svetovno vojno leta 1915, in sicer v hiši Virgine Woolf in njenega soproga Leonarda. Njej je bilo 22, njemu pa 35 let. Strachy je takrat že zaslovel s knjigo Ugledni viktorijanci. V nasprotju z najbolj vztrajnim Dorinim snubcem, slikarjem Markom Gertlerjem, kot pisatelj ni ogrožal njene umetniške integritete. Med njenimi najbolj znanimi portreti Strachyja, ki ga vidimo tudi v filmu, je tisti, na katerem Strachy leži na kavcu in s svojimi dolgimi prsti drži knjigo. Carrington je v dnevnik zapisala: »Je mar to necimrnost, če tvoje slike nočem pokazati nikomur? Ne, zato, ker mi ni mar, kaj si mislijo drugi. Sovražim samo

nespodobnost, da bi jim pokazala tisto, kar sem ljubila.« Njene dvome glede prilagajanja stilu drugih je Strachy nekoč pogasil z besedami: »Bell in Grant (oba slikarja Bloomsburyjske skupine) se nagibata k želji, da bi bila ti takšna kot onadva - in da ne bi bila ti več ti; biti samosvoj pa je edina stvar, za katero se je posamezniku vredno truditi.«

Carrington je svoje življenje posvetila skrbi za Strachyja, naklonila mu je svoje življenje in zanemarjala svoj slikarski talent. Mnogi prijatelji so govorili, da bi si na hrbet lahko nalepila slogan: »Izkoristi me!« Strachyju je sicer zaupala, da nikoli ni tako srečna kot takrat, ko slikala. Toda središče njenega življenja je bil Strachy. Ko je umrl za rakom, si je Carrington, stara 38 let, tudi sama vzela življenje, oblečena v Strachyjevo skratno jutranjo haljo.

Kot poroča Frances Partridge, film ni pravilno prikazal njenega samomora. Slišimo namreč samo strel iz pištole, medtem ko kamera kaže pročelje njene hiše. V resnici je Carrington potem, ko se je ustrelila, zivela se en dan. Frances in Ralph sta bedela ob njeni smrtni postelji. »Bila je tako sočutna do drugih. Celotno zdravnik, ki ji je skušal rešiti življenje, je prosila: 'Gospod doktor, postrezite si no s kozarko serija.'« Frances je danes živahna 95-letna gospa.

Carrington svojih del ni hotela razstavljati. Sele skoraj 40 let po njeni smrti, leta 1970, so v Londonu pripravili prvo večjo razstavo njenih del. Veliko jih je bilo bodisi uničenih, izgubljenih, celo ukradenih. Pomanjkanje denarja, zlasti v času studija in med 1. svetovno vojno, jo je prisililo, da je slikala čez že poslikana platna. Ohranjene slike pricajo o izrednem talentu in njena zadržanost do razstavljanja brzkone ni posledica neresnega odnosa do dela. Ker ni razstavljal, tudi ni mogla priti do ugleda. Razstavljanje je bilo

za Carrington tako mučno kot razkazovanje svojega golega telesa ljubimcu.

Zanemarjana

O Carrington je dolgoletni direktor londonske galerije Tate Sir John Rottenstein dejal: »Je najbolj zanemarjana resna slikarica svojega časa.« Carrington je bila leta 1910, ko je zapustila dom v Bedfordu in odsla na Slade, prepričana, da ima umetnost prednost pred vsem. Kot slikarica se je navdihovala pri Cezanu. Med slikarskimi motivi ji je bila zelo blizu pokrajina. Zelo jo je jezilo prepričanje, da imajo ženske malo možnosti za uspeh v umetnosti. Nasprotovala je tudi poroki in si je, da bi dokazala svojo neodvisnost, leta 1911 odrezala kosate lase in začela nositi kratko fantovsko pričesko, kar je bilo takrat nekaj nezaslišanega. Carrington je bila torej mlada ženska, ki se je zgledovala po najbolj emancipiranih načelih takratnega časa. V treh letih solanja je za svoja dela prejela številna priznanja. Svojo prvo sliko je prodala leta 1914, kar jo je prepričalo, da lahko živi tudi zunaj »solske maternice«. Na svoje slike se ni podpisovala, saj se ji je podpisovanje zdelo »nepotreben egoizem«.

Carrington se je zelo bala spolnosti, kar mnogi pripisujejo vzgoji njene versko obsedene matere, ki jo je Carrington prezirala, medtem ko je očeta ljubila. Mnogi njeni sodobniki trdijo, da jo je Strachy spominjal na očeta, da ga je zato tako ljubila. Carrington nikoli ni imela sproščenega odnosa do svojega telesa. Celotno menstruacija je bila zanjo, kot jo je imenovala, mesečna sovražnica. Izgubo nedolžnosti je dolgo povezovala z izgubo umetniške moči. Kar zadeva njene ljubezenske pustolovščine, je v filmu nekaj netočnosti. Po izgubi nedolžnosti in poroki s Partridgeom je imela Carrington številna ljubezenska razmerja. Cesar film ne pokaže, je dejstvo, da

je Carrington imela razmerja z moškimi in ženskami.

Bloomsburyjska skupina

Hišo v Tidmarsh Hillu, kjer sta zivila Carrington in Strachy, je par najel s pomočjo Johna Maynarda Keynesa, ki je tudi pripadal Bloomsburyjski skupini. Vanjo so sodili se ortodoksna idealistka Virginia Woolf, pisatelj E. M. Forster (po njegovih romanih sta pridno snemala filme James Ivory in Ismail Merchant - Soba z razgledom, Vročina in prah, Howardov kot), publicist in slikar Roger Fry in Keynes; ki je ekonomijo spremenil v umetnost. Mnenja o pomembnosti in vplivu bloomsburyjcev so deljena. Medtem ko jih nekateri celo krivijo za sedanjí zlom moralnih vrednot v Veliki Britaniji, jim drugi pojejo hvalnice. Angliji so predstavili Sigmunda Freuda (v angleščino ga je prevedel brat Lyttona Strachyja, delo pa je izšlo pri založniški hiši zakoncev Woolf), vpeljali so postimpresionizem, reformirali roman in revolucionarizirali biografije. Viktorijanska načela so zamenjali z novimi prepričanji, ki so spodbujala spolno toleranco in religiozni skepticizem, samoizpolnitev so postavljali pred samonapredek, umetnost in filozofijo so cenili bolj kot dejanja in politiko. Pravo krizarsko vojno so napovedali filistrom. Med največjimi sovražniki bloomsburyjcev so bili George Bernard Shaw (»Cisto v redu so, a brezplodni,« je dejal in o njih celo napisal dramo Heartbreak House) in D. H. Lawrence, avtor znamenitega dela Ljubimec lady Chatterley. Med 1. svetovno vojno, ko je Velika Britanija potrebovala močna moralna načela, so bila prepričanja bloomsburyjcev o svobodni ljubezni nesprejemljiva. Njihovi sovražniki so trdili, da pomanjkanje resnosti skrivajo za ironično pozo.

Nihče ne ve, kje je pokopana

Pozneje sta se Carrington in Strachy preselila v njuno zadnje prebivališče Ham Spray House. Ta je po besedah Frances Partridge v filmu precej drugačna, kot je bila v resnici. »To je bila rožnata, cedna podezelska hišica, kot bi jo vzeli naravnost iz romanov

Jane Austen, v filmu pa je precej bolj temačna in večja, prava edvardijanska graščina.« Toda zaradi številnih ljubezenskih razmerij se Carrington niti tu ni mogla osredotočiti na slikanje. Poleg skrbi za Strachyja se je posvetila slikanju muralov na steni in opremljanju nove hiše, kar jo je odvrnilo od zadnjega slikarskega izziva - slikanja na platno. Kmalu po prihodu v Ham Spray je Carrington ohromila novica, da je Strachy zbolel za rakom. Takrat je prvič neuspešno poskusila narediti samomor. Rešil jo je Ralph Partridge. Bila je neotolajljiva. Strachy je bil zanjo zrak, ki ga je dihal. Pogreba sploh ni bilo. Njeno smrt obdaja tancica nejasnosti in pozneje se nihče ni mogel spomniti, kje je sploh pokopana. Z njeno smrtjo je veliko izgubila tudi britanska umetnost. Tik pred smrtjo je v dnevnik zapisala: »Nemogoca, grozna stvar se je zgodila zdaj je vse na tej zemlji dokončno mrtlo in živo... Vidim svoje slike in pomislim, da nič več nima smisla, ker Lytton ne bo nikoli videl mojih slik, jočem. Oh, dragi Lytton, mrtve si in ničesar ti ne morem povedati.«

Zanimivosti s snemanja

Steven Waddington - v filmu Ralph Partridge - je imel kar nekaj težav pred začetkom snemanja prizora, v katerem naj bi gol poziral Emmi Thompson. Emma je za to vedela, vedela pa je tudi, da ima Steven zelo lepo atletsko postavo, vredno očesa kamere. Pršla je v njegovo garderobo, se slekla do golega in mu rekla: »Te skrbi tvoj goli prizor?! S kamero bodo morali pokazati tudi tole!« Emma ne ve, ali je to kaj pomirilo Stevena. Vsekakor mu je zavezalo jezik. O drugi prigodi poroča Jonathan Pryce. »Snemali smo - za prepričane heteroseksualce - dokaj hmm, zanimiv prizor. V postelji smo se namreč zasnili Emma, Steve in jaz (v tem vrstnem redu). Zelo sem se trudil bozati Stevena in mu molce izkazovati naklonjenost - kajti Strachy je bil zaljubljen v Ralphu. Nato pa sem nenadoma zaslišal smrčanje. Bila je Emma - od utrujenosti je zaspala kar med snemanjem prizora, v katerem ji ni bilo treba izgovoriti niti besede.«

Irena Pirman

Laži in kraje modnega sveta

»Umetniki« na področju mode so tu, umetniškega izida pa ni

Oblikovalci oblačil se radi razglasajo za umetnike - če tudi so samo obrtniki, se raje pa, če ne obvladajo niti obrti. Pri tem delu je umetniški izid možen, vendar ga je težje doseči kot, denimo, v slikarstvu ali kiparstvu. Pri »vgrajevanju« umetniškega je oblikovalec bistveno bolj omejen, ker mora njegova stvaritev ugoditi tudi drugim zahtevam: biti mora oblačilo.

Določene umetniške elemente - edinstvenost notranje strukture, estetskost, izvirnost - lahko najdemo v oblekah Vesne Gabrčnik, v scenskih kostumih Vlaste Hegedušic in Alana Hranitelja ter v tkaninah skoraj anonimnih oblikovalcev. Toda po zaslugi nepoznavalske - nevedne ali skorumpirane - umetniške kritike v Sloveniji obstaja cela vrsta »umetnikov« na področju mode. Umetniki so tu - umetniškega izida pa ni.

V teh dneh je veliko večina slovenskih časnikov napovedala avtorski projekt Kace, »avantgardne umetnice« Lidije Bernik (je

sploh treba povedati, koliko dobrih razstav - zlasti zunaj Ljubljane - poteka brez kakršnekoli omembe v časnikih), ki ga je s finančno podporo države in številnih podjetij pripravil KUD France Prešeren iz Ljubljane. Akademsko slikarka Lidija Bernik ze približno deset let variira variacije oblek iz knjige The Four Seasons. Te imitacije imitacij prikazuje na dekletih robotih, vse skupaj pa spremljata iritantna igra svetlobe in destruktivna glasba. Avtorica to imenuje - modna revija. Na podij spušča papirnate kace, kar imenuje predstava. Na zaslon projicira

obleke drugih oblikovalcev (občinstvo verjame, da so njene), kar imenuje - multimedijiški projekt. Ta »avtorski projekt« variira vsako leto in za to prejema denar in javna priznanja, utrjuje položaj vodilne avantgardne umetnice in povzroča zmedenost obiskovalcev.

Tokrat se je avtorica le prevec pregrešila zoper avtorstvo in se prevec porogala umetnosti in vsem, ki imajo sposobnost doživljanja umetnosti. Na naslovnico (razkosnega) kataloga je postavila skulpturo boginje kac (1600 let pr. n. s.). Za tiste, ki te skulpture ne poznajo, naj povem, da je boginja oblečena v monumentalno, do popolnosti estetsko dodelano antično obleko. Po »predstavi« sem opravil majhno anketo: od dvajset vprašanih je samo neka studentka arhitekture vedela, za kaj gre - vsi drugi so bili prepričani, da je to kreacija Lidije Bernik. Na modni reviji je bilo mogoče

videti projekcije, zlasti iz knjige A History of Costume in the West, med njimi tudi slavne »mini-ce« Pierra Cardina iz leta 1968. Seveda, občinstvo je verjelo, da gleda njene kreacije.

Prav nič v tej »predstavi« ni motivirano z umetniškim razlogom. Razumljivo je, da zato umetniškega izida tudi ni moglo biti. Težava ni v tem, da ljudje delajo neumnosti - to so delali vedno in to bodo počeli nenehno - če le to pocetje imenujemo s pravim imenom. Nesreča pa je, če neki neumetniški eksperiment označimo kot umetnost. S tem menjamo zavest o umetnosti in umetnostnem, pa tudi o življenju. Prav zares je skrajni čas, da vnovič in temeljito razčlenimo produkcijo nase »umetniške avantgarde« in končno razčistimo pojme. Vsa stvar pravzaprav niti ni zapletena: namrec, da bi nekdo postal avantgardni umetnik, mora najprej postati umetnik.

MOJE OBLAČENJE / ALAN HRANITELJ, OBLIKOVALEC IN KOSTUMOGRAF

Moj stil: dolgočasen

Ne vem, kako bi imenoval svoje oblačenje. Se namrec grozno enostavno oblačim. Moja garderoba je gotovo ena najskromnejših - nekaj kosov obleke, ki jih med seboj kombiniram. Vidiš, da sem stalno v istem, konzervativno in dolgočasno - mogoče bi tako lahko imenoval svoj stil.

Da, znano mi je, da mnogo ljudi meni, da sem med najbolj oblačenimi Slovenci. Prav zanima me, zakaj tako mislijo. Zanimivo je tudi to, da me imajo za modnega kreatorja - vem, da se zdim nekaterim celo vrhunski - vendar jaz o modi nimam pojma. Ti trendi - vse te

barve, dolzine - koga to zanima. Rubrike o modi v naših časopisih so tako neskončno dolgočasne, da raje preberem kakšen trač kakor modo.

Ne, zase ne sivam. Poznam nekaj krojačev - pripadajo stari gardi, stari so okrog osemdeset let - ti mi sesijejo, kar potrebu-

jem. Sam pa sivam za druge. Če vlji so mi nadvse pomembni. Obožujem tudi kvaliteten nakit. Tudi make up razumem kot nujen del urejenosti. Tak, kakršen sem, sem predvsem zaradi sebe. Enako sem urejen, tudi kadar sem doma, sam.

Foto: Jane Stravs

Stran pripravila:
Anej Sam

TISTI, KI TO ZNAJO / NEDA BEVK

Simfonija ročnega tkanja

Ne vem - ne smem niti pomisliti - kakšen bo videti ta svet, ko ga bodo zapustili se zadnji sanjaci. Vendar se bo to zgodilo. Na mestnih trgih srečujemo vse manj mladeničev z akustično kitaro, na obrežju reke zastoj čakamo deklet s pesniško zbirko v roki, nedeljski dopoldanski recitali poezije v starih kavarnah so pozabljeni. Ko počasi stopam po mestnih ulicah, se oziram za spokojnimi obrazi in poskušam ujeti sčebet ptic v krošnjah platan, mimo mene silovito brzijo novi ljudje.

V eni roki stiskajo brezžični telefon, v drugi McDonaldsov sendvič. Na njihovi obrazih je krč - očitno so prepričani, da so odgovorni za usodo clovestva. Izginjajo krojci, ki bi nam sesili hlade po meri in nam na suknjico prisili gumb; odhajajo keramiki, katerih mojstrovine v glini so nekdanje plemenitile nase domove. Poglejmo staro Ljubljano (isto ali podobno je povsod): umetno-obrtne delavnice in tople kavarne, knjižarne in antikvariati so se tiho umaknili pred hrupom trendovskih ateljejev in western-butikov, sterilnih bistrojev in igralnih avtomatov, »čudodelnih« salonov za lepsanje in erotsko masazo.

Ena od redkih romantikov in sanjacev, ki se kljubuje »novemu valu« - do kdaj se? - je Neda Bevk. Na ljubljanskem Gornjem trgu, v malem ulicnem lokalu, so njene statve. Tu se vedno prepleta niti,

isce nove strukture materiala, nove tone in odnose med barvami, trepeti, da bi se ruta ali ogrinjalo cim boljše podala cloveku, ki jo bo nosil. Ohrabruje (se je dobrota) in žalostno obenem (za dobroto je vse manj prostora) je poslušati to »nenavadno« zensko. Ze kot otrok je dojela nasvet staršev, da je treba delati samo to, od cesar imajo lahko korist tudi drugi. Starsi so jo naučili, da bo imela le toliko denarja, kolikor si ga bo zaslužila. In da je srečo potrebno iskati v osrečevanju drugih. Kot nadarjena arhitektka je Neda Bevk po končanem studiju nekaj let zivela in delala v skandinavskih dezelah. V tem estetiziranjem okolju je se dodatno izostrila svoje oblikovalsko znanje. Dojela je tudi kulturološko razsežnost oblačenja: lepa obleka pogloblja clovekov cut za lepoto in ga naredi neznega. Vrnila se je v Ljubljano in začela tkati. Petnajst let, vztrajno in nevsiljivo, izpopolnjuje lepoto tkanja. Kar dela, je zares dobro. Ta čudovita harmonija barv vzpodbudi tisto najplemenitejše v cloveku. Ko ovije okoli sebe njeno tkanje, začuti clovek brezčasnost - pripadnost univerzalnemu. Nada Bevk ne zasluži veliko in težko zivi. V delavnico prihaja s kolesom ali z avtobusom (zivi v nedokončani hiši pod Smarno goro). Kljub temu pa pravi, da svojega vsakdana ne bi menjala s tistimi, ki z malo truda služijo ogromne denarje. Ona ima namrec - upanje.

ZDRAVLJENJE S KRISTALI

Varujte se umetnih mineralov

Vsak kristal je mineral, vendar pa ni vsak mineral tudi kristal

Clovekovo druženje z minerali sega že v predzgodovinski čas. Clovek, ki je že znal živeti skladno z naravo, je cenil kamne - darove zemlje - in jih tesno vpletal v svoj vsakdanjik. Z njimi je zdravil, preganjal zle duhove, častil bogove; minerali so bili nepogrešljivi pri večini obredov. Danes si ljudje spet prizadevajo najti pristnejši stik z naravo in tudi s kamni.

K vse večjemu zanimanju za minerale je v zadnjem času največ prispevala relativno nova metoda naravne medicine - kristaloterapija, ki temelji na starodavnem vedenju in sodobnih raziskavah. V kristaloterapiji in populistični literaturi o tej metodi se je uveljavila beseda kristal za domala vse vrste kamnov, ki se uporabljajo, čeprav vsebinsko to ni točno. Zakaj? Minerali so naravne tvorbe z bolj ali manj stalno kemično sestavo in pravilno zgradbo. Kadar je mineral trdo telo, nastalo iz enotne kemične snovi ter omejeno z ravnimi ploskvami, med katerimi so koti stalni, govorimo o kristalu. Vsak kristal je torej mineral, vendar ni vsak mineral tudi kristal. Poleg tega uporabljajo v kristaloterapiji tudi nekatere druge snovi, ne le mineralov, na primer: biser, obsidian (vulkansko steklo), jantar, plemenite kovine in druge.

Sodobne raziskave s kirlianovo fotografijo potrjujejo tisto, kar so ezoteriki trdili že stoletja. Ne le živa bitja, tudi »nežive stvari«, na primer kamni, so obdani z auro. Minerali oddajajo subtilno energijo ter srkajo vase energijo iz okolja. Naravni minerali v zemeljski skorji imajo po mnenju nekaterih nalogo uravnavanja elektromagnetnega polja zemlje. Planet Zemlja je prepleten z energijsko mrežo, tudi to uravnavajo naravni minerali. Brez mineralov bi bili ti tokovi neuravnoteženi, zemlja pa bi izgubila polarnost.

Podobno uravnotežajo minerali energije pri vseh živih bitjih. V človeškem telesu ima na celični ravni to nalogo silicij. Energijsko ravnovesje v človekovem fizičnem in auričnem telesu ni statično, temveč stalno spreminjajoče se gibanje. Na ravnovesje vplivajo zunanji - temperatura, vlaga ... - in notranji dejavniki (pozitivni ali negativni miselni vzorci,

čustva in podobno). Kadar zunanji ali notranji dejavniki zaradi močnega soka presežejo prag zmogljivosti auričnega in fizičnega telesa, da vnovic vzpostavi ravnovesje, se ravnovesje porusi, najprej na auričnem, kasneje pa se na fizičnem telesu. Na zunanjo lahko vidimo takšno ravnovesje kot bolezen.

Zdravljenje z minerali

Ce smo zboleli, to pomeni, da niti aurično niti fizično telo nista v energijskem ravnovesju. Ruski raziskovalci so s prefinjenimi aparaturnimi, ki beležijo že neznatne vibracije, izmerili, da oboleli organi nihajo s prenizko ali previsoko frekvenco glede na optimalno frekvenco tega organa, ki je kazalec zdravja. Če bi lahko obolelemu organu »vsilili« optimalno frekvenco, bi začel delovati normalno, kar bi privedlo do ozdravitve. Prav to lahko naredimo z minerali. Minerali nihajo na določen način - vsak mineral ima svojo vibracijo - ce izberemo pravi mineral ter ga približamo obolelemu mestu, bo »vsilil« obolelemu mestu njegovo optimalno vibracijo, kar bo spodbudilo proces zdravljenja. Ker ni vsak mineral za vse, je dobro, če zdravljenje z minerali poteka bod skrbnim vodstvom kristaloterapevta.

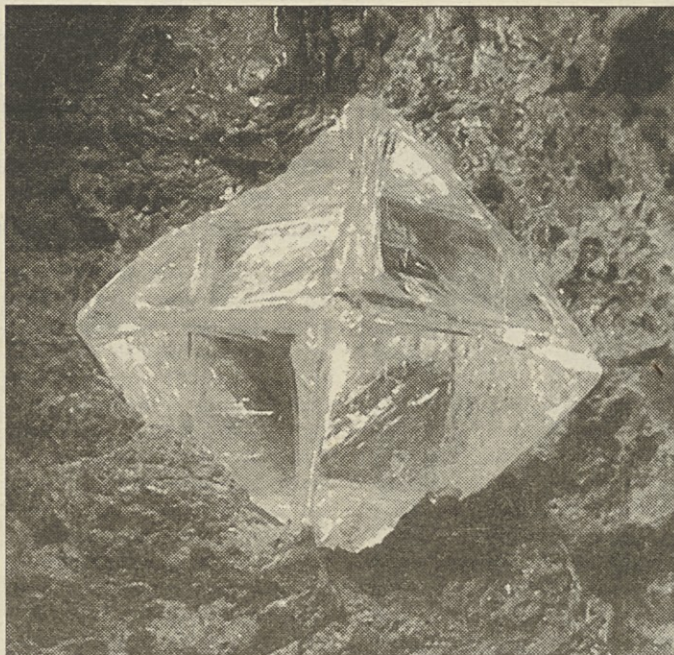
Preden se začne zdravljenje z minerali, je treba očistiti bolnikovo auro, sicer bi se lahko po terapiji pokazali negativni stranski učinki, kot na primer: slabost, glavobol, malodušje, depresivnost in drugi. Kristaloterapevt postavi na vsako čakro ustrezen mineral. Nato ob vizualizaciji barv na posamezni čakri povezuje minerale z energijsko palico (iz minerala kamena strela).

Potem kristaloterapevt priporoči bodisi nošenje določenega minerala na obolelem mestu ali

pitje eliksirja, pripravljenega z ustreznim mineralom. Elikzir pripravite tako, da položite mineral čez noč v kozarec sveže vode. Na tesce spijete tako pripravljeno vodo. Ameriški raziskovalci so na primer s kirlianovo fotografijo potrdili, da se aura ljudi poveča in posvetli, če pijejo vodo, v kateri je bil čez noč namočen mineral kamena strela. Tudi eliksirji, pripravljeni iz drugih mineralov, imajo blagodejni vpliv na fizično in aurično telo; učinek je se stopnjevan, če je pripravljanje in pitje eliksirja usklajeno z astrološkimi konstelacijami.

Minerale lahko uporabite tudi za lajšanje bolečin, za kar je se posebej priporočljiv mineral kamena strela. Mineral usmerite s konico proti bolečemu mestu, nato pa začnete krožiti z njim v smeri urinega kazalca. Bolečina bo polagoma pojenjala.

Z minerali si lahko pomagata tudi pri meditaciji, doseganju poglobljenih duhovnih stanj ter pri uresničevanju posameznih ciljev. Za doseganje poglobljenih duhovnih stanj je dovolj že to, da imate med meditacijo v roki ali blizu sebe mineral kameno strelo. Če si

Kristal diamanta v kamnini

kar vidite, kako je padel ter se poskodoval. S svojimi mislimi boste povzročili, da se bo to res zgodilo. Zato sem pozoren na to, kar mislim in cutim, se posebej, kadar imam ob sebi minerale, ki

vam bo znal svetovati, kako naj ga uporabljate.

Najbolj razširjen način uporabe mineralov, se posebej pa kristalov, je v obliki nakita. Lahko jih nosite na obesku ogrlice, na uhanih ali v prstanih. Po orientalni medicini so roke in prsti pomembni prevodniki energije, saj se v njih končujejo energijski meridiani. Vsak prst je povezan z drugim delom telesa in duševnim stanjem: mezinček (tanko crevo in notranji mir), prstanec (srce, limfni obtok in čustva), sredinec (spolni organi, krvni obtok in ravnovesje), kazalec (debelo crevo in sposobnost določanja življenjskih ciljev) in palec (pljuča ter volja). Če nosite prstan z ustreznim mineralom na določenem prstu, bo ta pomagal izboljšati energijsko delovanje tistega dela telesa, ki je povezan s tem prstom. Zenske se lahko napolnijo z energijo, ce nosijo minerale na prstih desne roke, zastajajoče energije pa se znebijo, ce si nadenejo prstane z minerali na prste leve roke. Za moske velja prav nasprotno.

Ce kljub uporabi mineralov ni zazelenega učinka, je to bodisi znamenje, da uporabljate napačen mineral, ali da ga uporabljate napačno. Prebavne motnje, glavoboli, rahla omotica ob druženju z minerali so lahko tudi znamenje, da se upirate delovanju minerala. Na primer: opal je izredno močan mineral, ki s svojo energijo vpliva na človeka, da začne čistiti negativne miselne in čustvene vzorce, ki so odloženi v nezavednem. Ce se človek

ne zaveda lastnih negativnih miselnih in čustvenih vzorcev, ki so nakopičeni v nezavednem, ali se jim ne želi odpovedati, bo prišlo do trenja med energijo človeka in energijo opala, kar se bo na zunanjo kazalo kot glavobol ali rahla omotičnost.

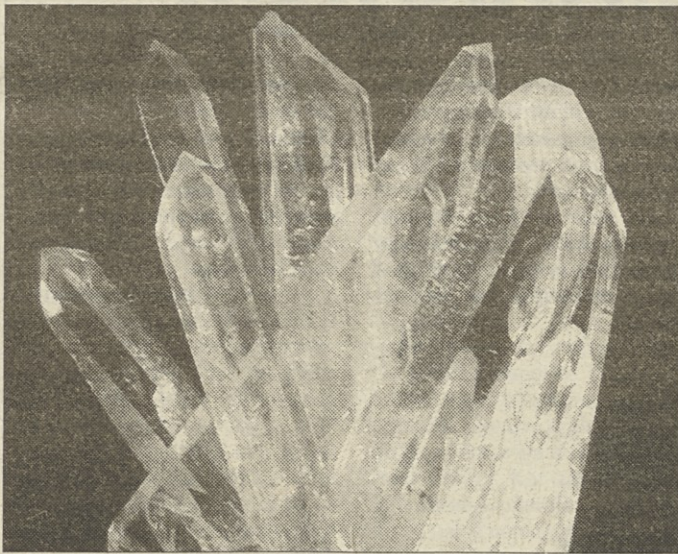
Mnogi kristaloterapevti dajejo prednost naravnim, nebrusenim mineralom. Laboratorijsko pripravljene minerali - na primer korund (umetni kristal rubina) in spinel - nimajo tolikšne energije kot naravni materiali, kirlianova fotografija njihove aure je veliko sibkejša kot aura naravnih mineralov, zato se umetnim mineralom raje ognite. Pri brušenih naravnih materialih se moramo zavedati, da so vase vsrkali energijo brusilca (pred uporabo jih obvezno očistite in napolnite), poleg tega se je njihova energija usmerila v skladu z obliko, ki so jo dobili po brušenju. Ce so brušeni nepravilno - neskladno z naravno rastjo - lahko negativno vplivajo na telo. S pravilnim brušenjem minerala pa se naravna energija minerala oplemeniti z energijo oblike.

Čiščenje in polnjenje mineralov

Minerale, kadar jih ne uporabljate, hranite v posodah iz naravnih materialov - svilenih ali bombažnih mošnjičkih, lesenih ali steklenih satuljah. Minerali naj ne bodo v bližini električnih aparatov, ker ti poskodoujejo auro mineralov. Ker vežejo minerali nase veliko škodljive energije, se posebej, ce jih uporabljamo za zdravljenje, se po določenem času umazejo - to lahko na zunanjo vidimo tako, da se spremeni barva minerala. Zato je priporočljivo, da minerale redno čistite - vsaj enkrat na mesec, ce je potrebno pa tudi večkrat.

Obstaja več načinov čiščenja. Najpreprosteje je, da ga temeljito sperete pod tekočo vodo. Lahko ga čez noč pustite v blago ali močno slani vodi, zjutraj pa ga sperete pod tekočo vodo. Ko ste mineral očistili, ste ga energijsko oslabili - res, da ste ga očistili škodljive energije, toda z njo vred ste »sprali« tudi zdravilno energijo, zato ga je potrebno napolniti. To lahko naredite tako, da mineral čez dan izpostavite soncu, čez noč pa najbolje svetlobi polne lune. Napolnite ga lahko tudi z vizualizacijo - okoli minerala si predstavljate močno auro - ali ga položite na dlan leve roke, cezenj položite dlan desne ter mu v mislih pošiljate energijo ljubezni.

Goran Sarvan

Kamena strela

želite z minerali pomagati pri uresničevanju ciljev, morate mineral programirati. To naredite tako, da mineral najprej očistite (kako, bom navedel kasneje), nato pa mu miselno naslovite prošnjo - na primer, želim, da mi pomaga izboljšati čustveno zvezo s partnerjem (partnerico). Mineral bo vplival na vas, tako da vas bo s svojo energijo spodbujal k tistim dejanjem, ki vas peljejo k zaželenemu cilju. Ker ni vsak mineral za vse - z izjemo kamene strele in ametista, ki oddajata univerzalno energijo - naslavljate prošnje na določene minerale v skladu z njihovimi energijami. Rosevec vam na primer lahko pomaga pri izboljšanju čustvene zveze, lapis lazuli pa za izboljšanje komunikacije, ne pa tudi obratno.

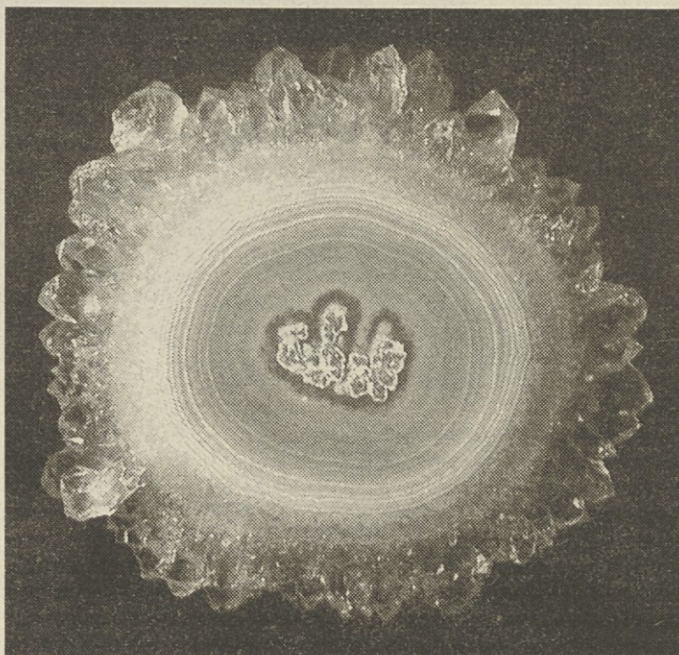
Pri druženju z minerali se morate zavedati, da to niso le oddajniki, temveč tudi sprejemniki energij. Ce boste gojili negativne miselne vzorce in čustva, ki ze sama po sebi silijo k uresničenju, boste ob nošnji mineralov se stopnjevali energijo, ki sili k uresničenju. »Tako kot minerali sprejemajo druge vrste energije, sprejemajo tudi nase misli, nase želje. Mineral je lahko naš dober prijatelj. Z njim se pogovarjate, mu puscate sporočila in tako naprej. Toda sad bodo obrodile tako dobre kot slabe misli. Na primer: radi imate svojega otroka, toda v pretirani skrbi zanj mu lahko tudi škodite. Otroka se gre voziti s kolesom, vi pa ga v strahu zanj

stopnjujejo energijo mojih misli in čustev. Ce se zalotim pri negativni misli ali čustvu, se takoj osredotočim na njeno nasprotje,« razlaga kristaloterapevt dr. Đuro Despot.

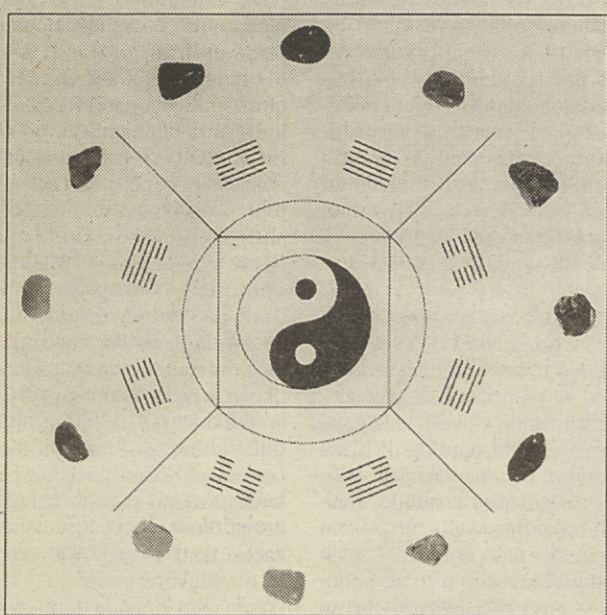
Izbira in uporaba mineralov

Pri izbiri mineralov si lahko pomagata z nasvetom kristaloterapevta, literaturo ali številnimi preglednicami, ki uvrščajo minerale glede na zdravstvene težave, čakre, zodiakalna znamenja in podobno ter so na voljo v večini trgovin z minerali. Pri izbiri si lahko pomagata tudi z intuicijo, nihalom ali toplotnim testom. Ce se zanesete na intuicijo - pri tem so se posebej izurjene zenske - se sprostite, postavite pred različne minerale ter pustite, da vam roka sama seže po pravem. Ce je res pravi, lahko naknadno preverite se z nihalom, ce ste ga veseli, ali s toplotnim testom. Mineral položite v dlan leve roke ter ga stisnite. Ce imate čez približno minuto v dlani občutek toplote, je mineral pravi, ce občutek hladu, mineral ni pravi za vas.

Ker se energijsko ravnovesje v telesu stalno spreminja, naj vas ne preseneti, ce vam ustreza zdaj ta, zdaj povsem drugačen mineral. Minerali, ki jih ne potrebujemo več, se običajno sami izgubijo. Nasli pa jih boste, ko boste spet potrebovali njihovo energijo. Po izbiri minerala je dobro, ce se lahko o načinu uporabe posvetujete s kristaloterapevtom, ki

Ahat (v sredi), ki ga obdaja ametist

ELKE LOPES

EZOTERIČNO ZDRAVLJENJE S KAMNI

2. KNJIGA

MESEČNI KAMNI IN 5 ELEMENTOV

Zalozba Orbis je pred kratkim predstavila slovenski prevod knjig Elke Lopez Ezoterično zdravljenje s kamni v dveh delih

Namigi za skok iz zgrešene zveze

Po najnovejših anketah se nežnejši spol vse pogostejše odloča za razvezo

POSLOVITI SE,
ODITI,
POZABITI

Nekatere (beri: tiste najbolj zlahtne in očarljive) zveze se splača negovati in jih skoraj za vsako ceno ohranjati pri življenju. Iz najbolj neperspektivnih, zgrešenih, morečih in utrujajočih pa se je najbolje čimprej umakniti, se osvoboditi in oditi, preden nas preveč izčrpajo, zamorijo, dotolčejo in uničijo. Posloviti se velja brez nepotrebnega občutka dolžnosti, obveznosti, usmiljenja, sočutja, obziranja, opravičevanja, slabe vesti ali celo krivde.

Poskus se pač ni obnesel; človek se lahko v življenju tudi kdaj zmoti, se kljub najboljšemu namenu usteje in zataji v predvidevanjih. Najbolje, kar lahko posameznik v koclživem trenutku stori, je, da se čimbolj človeško, toplo, širokogrudno in dostojanstveno posloviti od neustreznega partnerja, mu pokloni zadnji nasmeh, prijateljsko stisne roko, zaželi vse dobro in samozavestno odide, preden bi se ta domislil kakšne spretnosti poteze in ga skušal na vsak način odviti od zaključka neprimerne zveze.

Posloviti se, oditi, preboleti

Tesnoba slovesa, obrisati solze, zajeti sapo in živeti naprej v upanju, da nas za naslednjim ovinkom že čaka amor s pravo puščico. Imeniten scenarij, ki ga je v življenju žal pogosto težko nactovati, kaj se uresniči - to zmorejo le močne, širokosrčne, samozavestne, zanesljive, pogumne in optimistične osebnosti.

Psihologi in zakonski svetovalci, ki se pogosto srečujejo s

vsebinsko vašega partnerstva. Če je ta odnos mejni (pol : pol) in vam partner vsaj malo ugaja, velja poskusiti stvar se rešiti pred katastrofo (seveda, če nimate v igri že kakšnega novega, boljšega in bolj privlačnega asa). Razmerje, ki pretehta na eno ali drugo stran, s svojo logiko pripomore k čimbolj racionalnemu odločanju. Vselej, ko je ugotovljeno razmerje v prid težavni in neprijetni plati razmerja ter se tehnična nagiba na negativno stran, je smotno zavihati rokave in začeti podirati grad, ki smo si ga brez soglasja srečne usode in amorjevega privoljenja zgradili v oblakih, ali pa ga pustiti v spomin in opomin dvomcem naslednikom (nikakor ga ne kaže več dograjevati, dopolnjevati, preoblikovati in spreminjati njegovega ambience). Pred končno odločitvijo si velja privoščiti retrospektivni sprehod skozi zvezo in si zastaviti se nekaj podrobnejših vprašanj v zvezi s čustvi, erotiko, telesno, duševno in intelektualno kompatibilnostjo, pra-

citi z motom: Raje boleč konec kot bolečina brez konca (nacrtno, brezkompromisno, hitro, odločno in ultimativno slovo). Taksnega koraka seveda ne zmore vsakdo. Rezerviran je za izbranice z veliko mero poguma, domiselnosti, samostojnosti in odločnosti. Prinasa bolečino in razočaranje na obeh straneh, vendar pa so težave ob slovesu prehodne narave, partnerja pa si lahko kmalu opomoreta in začneta znova (praviloma v drugačni zasedbi, vendar pa so mogoča tudi drugačna presenečenja).

Provokativna različka

Taksen vedenjski vzorec je praviloma napisan na kožo močnejšemu spolu, ki noče ostrih, dorečenih zaključkov, bezi pred odločitvijo in jo odlaga, obenem pa si rada za vsak slučaj vedno pusti odprti obe možnosti. Ne zadovoljni partner začne zanemarjati svojo drugo polovico, postaja zadirčen in neprijazen, se nemogoče obnaša, namerno povzroča težave in prepire, prihaja domov vedno kasneje in se vede vse bolj absolutistično. S tem zeli partnerju sporočiti, da si zeli zapustiti zvezo (za to se je že zdavnaj odločil), vendar pa ne ve natanko, kako. Naslednji korak predstavlja iskanje novega stanovanja, zanemarjanje sorodnikov in skupnih prijateljev, spremembo osnovnih življenjskih navad, načina oblačenja in vedenja, menjava službe ipd. Skratka: storil bi vse, le odločilni korak zeli prepustiti partnerju; sam namreč noče končati zadeve. Iz igre zeli kljub vsemu priti kot navidezen zmagovalac. Iluzija, ki jo goji v želji, da bi osovraženi partner izvedel končno potezo in povzročil mat na zakonski sahovnici, lahko poskrbi, da se takšno mučno obdobje vleče v nedogled. Če je nergač dovolj vztrajen, partnerju na srečo kmalu odpovejo živci in nadležneza vrže čez prag, ali pa poišče dobrega odvetnika (specialista za ločitve).

Poskusno slovo

To je dokaj spretna in elegantna poteza. Partner, ki zeli iz zveze, pa se iz kakršnegakoli razloga ne odloči za oster rez pod točko 1, nenadoma sporoči, da se bo za nekaj časa preselil k prijatelju, k bolni mami, osamljenemu očetu ali pa, da bo najel stanovanje, ker potrebuje mir, sprostitve in bolj ustvarjalno okolje. Za tovrstno potezo se tako kot v prejšnjem primeru odločijo moški, ki pa so za spoznanje odločnejši od pravkar obravnavanih neodločnežev, zato se tudi hitro privadijo novim razmeram in kljub se vedno obstoječi formalni zvezi zazivijo novo življenje. Partnerka pa običajno čaka doma in upa, da bo njenega moškega usoda spet pripeljala v njen objem. Praviloma se to seveda ne zgodi in zveza prej ali slej klavarno razpade zaradi inercije. Ljubezni, ki je umrla, ne more obuditi k življenju niti začasna ločitev; ta jo lahko kvečjemu dokončno ugasne.

Želja po spremembi

Človek, ki je sit partnerja, njegovih navad in običajev, začne glasno sanjati o spremembi. Zeli si zamenjati službo in stanovanje, spremeniti način oblačenja, obnašanja, zapusti staro družbo, se začne ukvarjati z novimi hobiji, odkriva nove dime-

zije življenja in sploh počne vse, kar je njegovemu partnerju tuje in nedosegljivo. Seveda ne zadovoljuje pri tem sploh ne pride na misel, da bi v svojo renesanso pritegnil tudi partnerja. Kmalu si postaneta tujca; čeprav sta skupaj, čutita, da sta si daleč in da njuni življenji nista več kompatibilni, da drug pri drugem nimata več kaj iskati; drug z drugim nimata več kaj početi. Potem se najbolj pogumna in samozavestna polovica zveze odloči za slovo (pogosto so to ženske).

Rezultati najnovejši anket in statističnih raziskav na stari celine priča, da se nežnejši spol vse pogostejše odloča za razvezo ali prekinitev neperspektivnega partnerstva. Tako ženske, ki so prepričane, da moški ob njihovi strani ni princ, o katerem so sanjale, v zavirljivih 80-ih odstotkih izvedejo odločilno potezo. Prevzamejo inicijativo in začnejo živeti znova. Značilno za moške je, da se hitreje predajo carom druge ženske, pri tem pa skušajo iz praktičnih razlogov (tradicije in komoditete) na vsak način ohraniti tudi svojo obstojno zvezo. Neka ameriška psihologinja je v šali izjavila, da postajajo moški specialisti za dvojne vloge in nočejo izstopiti iz zakonske kompozicije niti takrat, ko jim je že davno potekla veljavnost vozovnice. Ženske, ki so na pragu tretjega tisočletja povečini ekonomsko, socialno

in emocionalno dovolj neodvisne, zato pogosto naredijo usodni korak in stopijo v neznan, ne da bi pri tem preveč oklevale in premišljevale. Zanesajo se na svoj sedmi čut, zaupajo intuiciji in odprejo padalo, preden pride do končne katastrofe. Značilno zanje je, da skušajo v glavnem ostati fair do bivšega partnerja (seveda če se ta ob slovesu ne spremeni v zverinico in jim tega ne dovoli) in čimbolj elegantno zapustiti sceno, kar pomeni, da:

- si prizadevajo partnerju dovolj jasno in razumljivo predstaviti razmere ter mu razložiti vzrok svojega odhoda. Praviloma pa jim ne pride na misel, da bi ga pri tem žalile in poniževale, obenem pa seveda vztrajajo pri dejstvih in svoji odločitvi. Če imajo novega partnerja, to pogosto tudi priznajo, obenem pa obeh moških glasno ne primerjajo med seboj. Taksno vedenje vsebuje številne pozitivne elemente, ki partnerjema pomagajo, da razpad zveze čim manj prizadene njiju in njuno okolico;
- se ne pustijo prositi in provocirati. Nočejo se zapletati v prepir ter hočejo stvar zaključiti čimbolj mirno in elegantno.

Če eden od partnerjev (ali celo oba) izgubi živce, je najbolje pogovor nadaljevati, ko se duhovi pomirijo in kolikor toliko sprijaznijo z novimi razmerami; - se tudi čimprej odselijo in z razvezanim partnerjem nikakor

nočejo več živeti pod isto streho (razen če jih trenutne razmere silijo v taksno začasno rešitev).

Zivljenje si velja po slovesu organizirati tako, da se z nekdanjim partnerjem čimmanj vidimo in srečujemo; le tako se lahko zacelijo rane, ki jih povzroči ločitev. Določite čas, ki ga bosta preživela z otroki in ki ga potrebujeta za sporazumno rešitev skupne problematike. Če to ni mogoče, prepustite zadevo strokovnim službam (odvetnik, sodišče, socialna in ostale svetovalne dejavnosti).

- znajo biti človeške, vpludne in odločne hkrati. Stevilni moški ne morejo ali nočejo verjeti, da je romance konec, da je zveza zaključena in, da se morajo sami postaviti na razpotje prihodnosti, zato skušajo na vsak način doseči pirovo zmago in moledujejo ali pa celo zahtevajo spravo in ponoven poskus življenja v dvojce.

Ker izkušnje priča, da so tovrstna krpanja razpadlih zvez običajno povsem neuspešna in partnerjema prizadenejo le dodatne težave in bolečino, je najbolje vztrajati pri svojem konceptu in partnerju pojasniti, da je slovo edina alternativa. V kolikor se razočarani partner s tem ne more ali noče pomiriti, lahko v igro poskusite izjemoma pritegniti skupnega prijatelja ali sorodnika, ki mu oba zaupata.

(N. P.)

Ce ste se končno uspeli osvoboditi zgrešene zveze in zadihati v svobodi, vam priporočamo, da vsaj trenutek ali dva uživate krvavo prisluženo in težko pridobljeno prostost in neodvisnost. Nikar se takoj spet ne zaljubite, ali pa vsaj ne storite tega brez glave ali z zavezanimi očmi. Vsako, se tako elegantno, utemeljeno, premišljeno in širokosrčno slovo pusti človeku grenak priokus poraza in občutek boleče praznine, pogosto pa tudi drobno rano in brazgotino, ki je ni več mogoče izbrisati iz srca. Tudi na pragu tretjega tisočletja ostaja v takih primerih edini primer ni zdravnik čas

podobnimi koclživimi situacijami, so v želji, da bi pomagali neodločnežem, strahopetcem in pesimistom, sestavili številne namige, nasvete in priporočila, ki so v določenih situacijah koristni, vendar pa jih nikakor ne gre jemati kot optimalne in popolnoma zanesljive aksiome ali postulate. Vseodrešujoci v prizadevanjih za čimbolj pošteno, človeško, nebolečo, elegantno in brezkompromisno, ali pa - če hočete - tudi uspešno slovo, ostajata se naprej predvsem domisljiva in intuicija, pa kancek poguma seveda. Sicer človek ne pride dlje od slabe volje, živčnosti, stresa, tamaranja in skrbi. Kljub temu si lahko za spodbudo ogledamo nekaj praktičnih namigov za čimbolj prijazen in netravmatičen skok iz zgrešene zveze:

Pogoj smotnega ukrepanja

Najprej morate vse skupaj dobro premisliti in ugotoviti, kaj vas pri partnerju moti, zakaj ne moreta več ostati skupaj, kako bi stvar kar najbolje izpeljali in se tako lahko uspešno ognili nepotrebnim zapletom pred, med- in po slovesu. Kritična presoja obstoječe zveze sodi med najpomembnejše elemente taksne analize; tukaj igra ključno vlogo matematično razmerje med prijetno in neprijetno

ktično vsakdanjostjo in skupnimi ambicijami. Se sploh se spominjate, kdaj sta s partnerjem zadnjic uživala v postelji, si privoščila skupne počitnice, se skupaj smejala, jokala, se prepirala in čutila, da sta si blizu?

Večina sporov, kriz in razvez se ne začne z glasnim besednim in telesnim obračunavanjem, marveč z globokim, tihim nasprotovanjem, naraščajočim nezadovoljstvom in trdovratnim molkom, ki prica o medsebojnem razhajanju in odtujevanju. Taksne scene so pogoste v veliki večini zvez in zakonov; ljudje sicer živijo pod isto streho, vendar so si tujci, nasprotniki in celo sovražniki. Živijo drug mimo drugega in drug proti drugemu, pa se kljub temu ne razidejo, ker nočejo iz velikega stanovanja, se nočejo odpovedati velikemu avtomobilu in zagotovljenemu standardu, nočejo prevzeti skrbi za otroke, se odpovedati ugodju, navideznemu socialnemu ugledu, skupnim sorodnikom, prijateljem, znancem in tradiciji, ki jim ne dovoljuje, da bi se osvobodili, občutili izziv svobode in prostosti ter zaziveli znova. Analizi sledijo odločitve, nacrti in praktično ukrepanje, ki razočaranemu in naveličanemu partnerju ponuja več možnosti.

Strategija, ki jo je moc ozna-

Upornik, ki žvižga dunajski valček

Vojakom je najbolj ugajal kamniti »rimski most« nad Neretvo iz sredine 16. stoletja

Andrejka v svoji knjigi podrobno opisuje boje 22. rezervnega pešpolka pri Ključu ter boje 7. in 47. pešpolka za Sarajevo. Če izpustimo podrobnosti bojev, ki imajo pogosto nadih romantike, se velja zaustaviti pri opisu takratnega Sarajeva, za katerega se je tedaj bil vroč boj. »Belo, zlato bosensko mesto Sarajevo leži ob bregovih Miljacke in je obdano od golih in skalovitih apnenih gor, ki so obrasle z grmovjem in pašniki,« piše Andrejka. Mesto je takrat stelo 50 tisoč prebivalcev, od tega dve tretjini muslimanov. »Pridi, od katerekoli strani hočeš, celega mesta naenkrat ne boš videl, vedno je nekaj skritega,« je opisoval mesto.

Po Andrejkinih podatkih je bilo v Sarajevu 92 mesej, nekaj let pred tem pa celo sto. Velik del mesta je leta 1879 pogorel, namesto turskih poslopij so začeli zidati hiše po evropskih zgledih.

Po zasedbi Sarajeva sta se 7. in 47. pešpolk, v katerih so služili zlasti stajerski in koroski fantje, vrnila v domovino. Preden sta odrinila, sta se poklonila spomenu padlih tovarisev. Vojaki so dvanajst dni brodili po blatnih poteh, pri Vranduku jih je presenetil sneg, v Turskem Brodu celo povodenj. Od Brezic mimo Maribora do Celovca jih je na vsaki postaji pozdravilo zbrano ljudstvo. Castnikom so v Mariboru priredili banket in pojedino, v Celovcu celo ples.

Osemnajsta pehotna divizija pod poveljstvom feldmarsallajntanta Stefana barona Jovanovića, rojenega v Pazaristu pri Otočcu na Hrvaškem, je nato zasedla Hercegovino. Lovskemu bataljonu, v katerem so bili večinoma Ljubljancani, je poveljeval neustrašni pl. Kos, ki je hodil na ogled v notranjost sovražnikovega ozemlja kar brez varstva, pozneje pa je s slovenskimi lovci zavzel mesto Ljubuško. Divizija je zasedla goro Hum in visavje v okolici Mostarja. Sedmi lovski bataljon je zasedel vrh blizu Sretnice. Vojska se je kmalu spustila v mesto, v katerem je takrat prevladovalo muslimansko prebivalstvo.

Vojakom je najbolj ugajal kamniti »rimski most« nad Neretvo

iz sredine 16. stoletja. Pisec knjige je priporočal ogled izvira reke Bune v Blagaju, kajti »kaj tako krasnega in slikovitega se malokje vidi v celi Evropi«. Tujcem, ki so prihajali v mesto, je svetoval hotel Narenta in Kronprinz.

Medved se je boril kot lev

Kako je bilo s cerkvami v Andrejkinem času? Mostar je imel lepo rimskokatoliško cerkev, zidano v korinskem slogu; slog srbske cerkve je bil bizantinski; »Turki« so imeli v mestu 33 mesej, ki so bile tako lepe, da jim dalec naokoli ni bilo para.

Andrejka podrobno opisuje smrt stotnika Medveda. Dobil je povelje, da koraka proti vodnjaku pri Ravnici in poizve o upornikih. Med potjo so vojaki bobnali in trobili, da bi s tem pokazali, da so Avstrijci že gospodarji okolice. Med potjo so Medveda opozarjali na nevarnost zasede, on pa je samo zamahnil z roko, češ, saj poznam miroljubnost hercegovskih ljudi. Pred časom je namreč kot odposlanec vojaškega geografskega zavoda hodil po teh krajih.

Medved je srečal starko, ki mu je dejala, naj ne gre naprej, ker ga pri vodnjaku čakajo Turki. Stotnik, ki je bil dober clovek, je starki vrgel pest srebrnega denarja, rekoc: »Tu imaš plačilo za prijazno naznanilo!« Starka je pobrala kovance, milo pogledala za stotnikom in vzdihnila: »Skoda je te dobre duše za pod turski handzar!«

Takšna »idila« se je konec 19. stol. ponujala fotografu na Ilidži, kjer je bilo kopališče z več hoteli. Zdaj so ti kraji prepojeni s krvjo.

Ko so prišli vojaki do vodnjaka, so si nameravali pogasiti zejo, tedaj pa so se z vseh strani usule kroglice. Zmesnjavo je povečalo dejstvo, da vojaki niso imeli nabitih pusok. Stotnik Medved, po rodu Spodnji Stajerc, se je po pripovedovanju prič boril kot lev. Potem ko je s pistolo ubil vodjo upornikov Adema Zukova Seho- vica, ga je zadela sovražna krogla. Starkina napoved se je uresnicila.

Hudi boji so potekali v bližini Stolca, ki so ga obkolili uporniki. Posadka je imela ziveza, vode in streliva le za nekaj dni. Ko je zmanjkalo hrane, so klali konje. Castniškega namestnika Jurija Mihalcica so preoblekli v turskega vojaka in ga poslali v zaledje z narocilom, naj cimprej pripelje pomoč. Ko je prišel do vojakov 33. lovškega bataljona, je zazvižgal znano melodijo. »Cuden upornik, ki zvižga dunajski valček,« je de-

jal avstrijski castnik. Mihalcic je bil odlikovan z zlato svetinjo za pogum in povišan v poročnika. Enako odlikovanje je dobil nadlov- vec France Lojer, ki je preplezal zid in vdrl v sovražno trdnjavo.

Med odlikovanci tudi Slovenci

Sedmi lovski bataljon je sodeloval tudi pri zasedbi Citluka, Klobuka in Trebinja. Dobre zivce je zahtevalo obleganje Livna, mesta, ki ni imelo samo močne trdnjave, temveč ga je utrdila tudi narava. »Ako se se pomisli, da so bili v njem prebivalci najbolj zagrizeni turski vstasi, je lahko umevno, da nam je bilo treba tretji trde orehe,« je zapisal Andrejka. Poročnik Andrejka je dobil nalogo, naj s skupino vojakov zamasi luknjo, ki jo je naredil sovražnik na planini in s katero bi lahko omogočil Turkom pot v oblegano Livno.

»Nisem se dolgo taval v temi, kar zapazim, da brli v bližnji bosenski koči luc. Vzajem dva vojaka s seboj in vstopim, rekoc: »Dober večer, bratko! Ne boj se, posveti in pokazi mi pot na planino!« Starček, ki je sedel na tleh in luscil fizol, je bil kakih 60 let star; njegova, približno 40 let stara žena, katera je sedela poleg njega in mu pomagala pri delu, se je tresla od strahu po vsem zivotu in osemnajstletna hčerka je zbežala v hlev in se skrila tam.«

Ko je starac (takrat je bila zivljenjska doba krajša, seditsetletniki so veljali za starce, op. F. T.) videl, da so dobri ljudje in da se mu ne bo nič žalega storilo, je vzel svetliko in jim sel pokazat pot na planino. Kadar so počivali, je Andrejkin strežaj Pipek kuhaval kavo in zabaval vojake z zgodbami iz domačega Zaborsta.

Livno so zasedli sele po dolgotrajnem streljanju s topovi, ko je v mestu na treh krajih zacelo goreti. To je pripomoglo, da se je sovražnik vdal. Med odlikovanci so bili številni Slovenci. Janez Malneric je potolkel Turke, ki so se nameravali povzpeti na gric in pobiti stiri ranjence avstroogrsko armade. Peter Sterk se je pogumno upiral sovražniku in s tem obračal pozornost nase, stotnijo pa je obvaroval hudih izgub. Janez Pavlisic iz Vrtace v crnomeljskem okraju je bil zgled junaskega, včasih celo predrznega vojaka, ki se ne meni za svoje zivljenje. Nekoc je pisal cesarju in ga prosil odpuscanja, ker se ni odzval pozivu v vojsko, temvec je raje odšel v Ameriko. Pismo je s slovničnimi napakami vred koncal takole:

»Izkleneno je to moje zalostno pisanje. Naj bodo pozdravljeni od Boga vsigamogocniga Oni presvitli cesar in Njih Visoka castitliva presvitla cesarica in cela Njihova rodovina potem od mene Johana Pavlisic. Ponizno prosim za odgovor nazaj. - tres: Johann Pavlisic, frankco front strit No. 282 Memphis tenesi North - Ameriko.«

Pavlisic ni čakal na cesarjev odgovor, ampak jo je mahnil cez luzo v domovino. Sele ko je stopil na rodna tla, mu je postalo tesno pri duši, češ, kaj bom storil, ce bom moral v zapor. Lahko si mislimo, kako je bil vesel, ko je doma izvedel, da ga je cesar medtem pomilostil.

Umrli je 2. prosinca leta 1888 na svojem domu. Svetinje, ki si jih je zaslužil v Bosni, je vzel s seboj v grob. Andrejka je pozneje zbral denar in mu na semiskem pokopališču postavil spomenik, ki ga je 5. vinotoka blagoslovil precastiti gospod dekan Anton Ales. Za spomenik so prispevali tudi nadvojvode Rainer, Friderik in Evgen, vojno ministrstvo, vitez Kerček, poveljstvo 17. pespolka in mnogi drugi.

Za okupacijo Bosne in proti

Kako je avstrijska okupacija Bosne in Hercegovine odmevala v Ljubljani? Slovenski narod je bil odločno za okupacijo Bosne. V zacetku februarja leta 1878 je zapisal:

»Geograficna lega naše monarhije je taka, da bi ona morala z vso silo delati na to, da si pridobi ves balkanski polotok in bi meja na jugu segala do morja...«

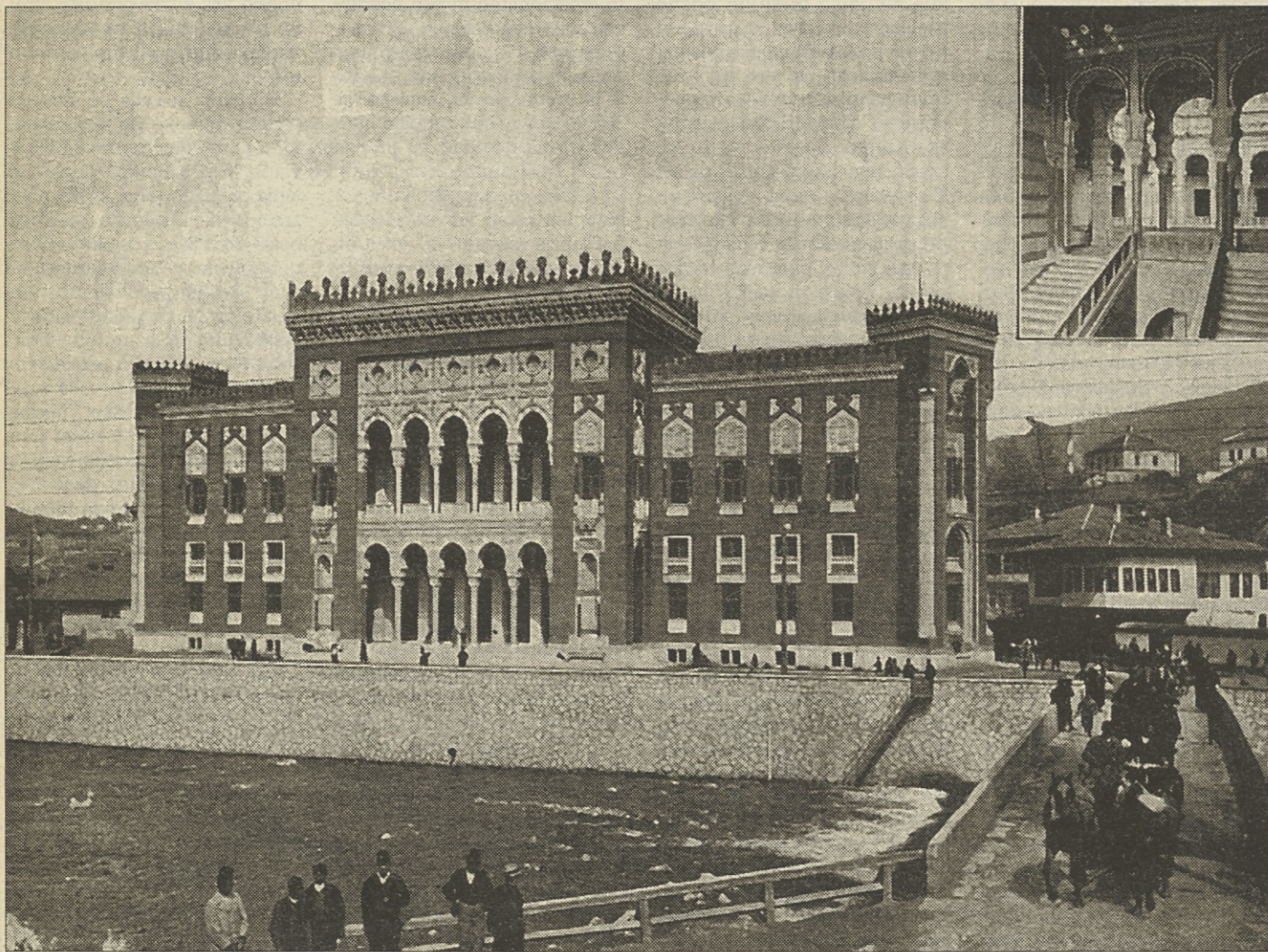
Zemljevid Bosne in Hercegovine iz tistih casov je bil natanko tak, kot je danasnji, z izhodom na morje juzno od Metkovic.

Vecina slovenske javnosti je potemtakem soglasala z avstroogrsko zasedbo Bosne in Hercegovine. Razlika je bila le med stalisci konservativnih slovenskih voditeljev in mladoslovencev. Medtem ko se je v konservativnem politicnem taboru pojavila takсна zamisel ze na zacetku bosansko-hercegovske vstaje, so se mladoslovinci sprva zavzemali za prikljucitev Bosne Srbiji in Hercegovine Crni gori. Pozneje so se tudi oni sprijaznili z avstroogrsko zasedbo Bosne. Utemeljevali so jo z gospodarskimi, kulturnimi, zlasti pa s politicnimi razlogi: s povecanjem stevila slovanskega zivlja naj bi v dvojni monarhiji zrasla tudi njegova vloga, kar naj bi pripeljalo do zloma dualizma.

Slovenski narod je 4. avgusta leta 1878 o tem zapisal:

»Mi smo od kraja zmirom rekli, da po naravnem pravu pripada Bosna Srbiji, a Hercegovina Crni gori. Sele potem, ko ni bilo izgleda ni upanja, da bi ti dve hrabri drzavici mogli in smeli zasesti te pokrajine, zagovarjali smo avstrijsko okupacijo, ker smo pričakovali in se pričakujemo, da z okupacijo bode se slovanski zivelj v monarhiji pomnožil in okrepcal, ter tako se prej in gotovejši zmagi prišel...«

France Trebčan

Prečudovito poslopje tedanje mestne svetovalnice v Sarajevu (konec 19. stoletja)

Veseli december s knjigo v roki

Darilo, ki otroke popelje v nov svet

December je tu in z njim predpraznični in praznični čas, trenutki, ki jih čakamo, in pričakovanja, ki se bodo izpolnila ali pa tudi ne. Koliko upov in želja je v otroških srcih in koliko topline in ljubezni lahko vstopi vanje prav v dneh, ki prihajajo. Naj tudi knjiga vstopi v ta čas! Tagore je dejal: »Najboljše ne prihaja samo. Prihaja v družbi vsega.« Torej, knjiga v družbi tistih, ki jih imamo radi in bi jim s knjigo radi odprli vrata v nov svet. Kako, smo povprašali bibliotekarko, vodjo oddelka Pionirske knjižnice Otona Županciča v Ljubljani, Tilko Jamnik.

Dolgi zimski večeri so kot nalašč, da jih preživimo doma s knjigo. Zdaj imamo tudi več casa, da beremo svojim otrokom in se pogovarjamo. Naj nam ne bo težko kaksen večer preživeti brez televizije! Ves »veseli december« je pravljičen: obišče nas Miklavž, pričakujemo božič in Božička, pričakujemo Novo leto in dedka Mraza, izmenjujemo si darila in si privoščimo vse najboljše. Skupaj z otroki si s pomočjo knjig pripravimo praznično in pravljično vzdušje, obenem pa je knjiga lahko čudovito darilo!

Res je, ni vseeno, kaj komu podarimo, zlasti ko gre za otroke. Knjiga je lahko primereno darilo, je pa lahko tudi moc, ki nas združi.

Vsi tisti, ki so nam stari brali, ko smo bili majhni, hranimo nepozabne spomine na toplino skupnih večerov s knjigami, na pravljične junake, na očka in mamo, ki sta nam brala... Privoščimo svojim otrokom in nam samim takšno srečo in globoka doživetja ob knjigah. Vzemimo si čas in pripovedujmo pravljice svojim otrokom in si jih skupaj z njimi izmisljajmo! Berimo jim jih iz slikanic, kajti čim mlajši je otrok, toliko rajši ima slike in toliko več mu te povedo. Berimo pa jim tudi iz zbirk pravljič, kajti ob debelejših knjigah je otrok brez skrbi, da pravljič dolgo časa ne bo umanjalo, čisto varen se počuti, ker mu bo zelo dolgo prijetno s pravljičami in z ljubljeno osebo, ki mu bere. Tako otrok doživlja lepoto literature v toplem družinskem okolju, s tem pa za otrokovo estetsko dojemljivost naredimo pravzaprav največ.

Kako malo je potrebno, da zadovoljimo otrokovo potrebo po toplini in prijetnem pocutju, obenem pa otroka vzgajamo, kajne?

Res je. Z ustreznimi izbranimi pravljičami in drugo otrokovi starosti primerno literaturo mu širimo literarno obzorje, z branjem mu spodbujamo in bogatimo govor, preko govora pa tudi misljenje in inteligenco; obenem pa z branjem spodbujamo razvoj njegove domisljije in različne oblike ustvarjalnosti. Otrok, ki mu veliko beremo, v soli praviloma ne bo imel težav z opismenjevanjem in bo tudi sam rad bral.

Vcepiti otroku ljubezen do lepe besede in literature, skratka do knjige, je tisto, na kar naj stari ne bi pozabili...

Ce stari radi sami berejo, potem seveda berejo tudi svojim otrokom. Pa tudi vsi tisti stari, ki zase ne berejo, bi se morali zavedati, kako zelo pomembno je branje za otrokov celostni razvoj, in si vzeti toliko casa, da bi brali vsaj svojim otrokom, in sicer vse od ranega otroštva pa do tretjega ali cetr-

ttega razreda osnovne sole, ko otrok ze z užitkom bere sam oziroma celo raje bere sam! Večina staršev, ki berejo svojim otrokom ali skupaj z njimi, pa doživlja to kot prijetno doživetje in srečno obdobje. Privoščimo si torej to kratko obdobje skupnega doživljanja pravljič ob pripovedovanju oziroma branju.

December je čas daril - kako naj stari izbirajo, da bodo prav izbrali, kajti na knjižnem trgu je moč najti marsikaj?

Nase knjižarne imajo bogato izbiro leposlovnih in poučnih knjig za otroke, izvirno slovenskih in prevedenih, v manjši meri pa lahko izbiramo celo med knjigami v tujih jezikih. Za najmlajše otroke bomo izbirali med knjigami s trdimi platnicami, med knjigami z veliko slikami in malo teksta; za otroke od drugega, tretjega leta dalje pa med slikanicami pa tudi zbirkami pravljič, pesmic ali ugank. Zelo primerni so tudi kompleti slikanic skupaj s slušnimi kasetami pa knjige - pravzaprav nekakšni delovni zvezki, ki otroka spodbujajo k likovni, glasbeni, jezikovni ali kateri drugi obliki ustvarjalnosti. Otroška enciklopedija ali poučna knjiga s področja, ki otroka zanima, je čudovito darilo, ki ga bo jemal v roke sam in skupaj z nami skozi vse leto. Zelo pomembno je, da otroku kupujemo le kvalitetne knjige. Izogibajmo se kiču, kar pa vedno ni lahko, saj je ponudba tega agresivnejša, lahko pa se tudi zgodi, da nimamo ustreznega znanja, da bi sami presodili. Nikakor ni verjeti zgolj reklamam, zagotovo pa se bomo ustrežno poučili v »knjižnih koticih« otroških in vzgojnih časopisov. Primerno je tudi, ce se zatecemo po nasvet v otroški oddelki splosne knjižnice. Otrok bo darovane knjige zelo vesel, se bolj vesel pa bo, ce mu jo bomo brali, pa ne le ob nakupu, ampak potem se večkrat skozi vse leto. Oboje je dragoceno: knjiga in prav tako ali se bolj to, da si vzamemo čas in otroku beremo. Branje pa je darilo otroku in tudi nam!

Branje je torej darilo, ki se mu ni treba odpovedati, tudi ce je z družinskim proračunom bolj na tesno.

V naših knjižnicah je dobra izbira leposlovnih in poučnih knjig za otroke, obenem pa tudi vrsta priročnikov za različne ustvarjalnosti in družabne igre. Otroški oddelki splosnih knjižnic izposojajo knjižno gradivo brezplačno! V knjižnicah nam je zastoj dostopna bogata izbira najrazličnejših knjig in dana možnost, da svoje otroke vzgajamo s knjigo in jim izdatno beremo. Naj se enkrat poudarim: branje je darilo otroku in tudi nam!

Silvija Mozetic

NESPEČNOST

Daj nam spanec naš vsakdanji

Za nespečnostjo trpi vsak peti človek

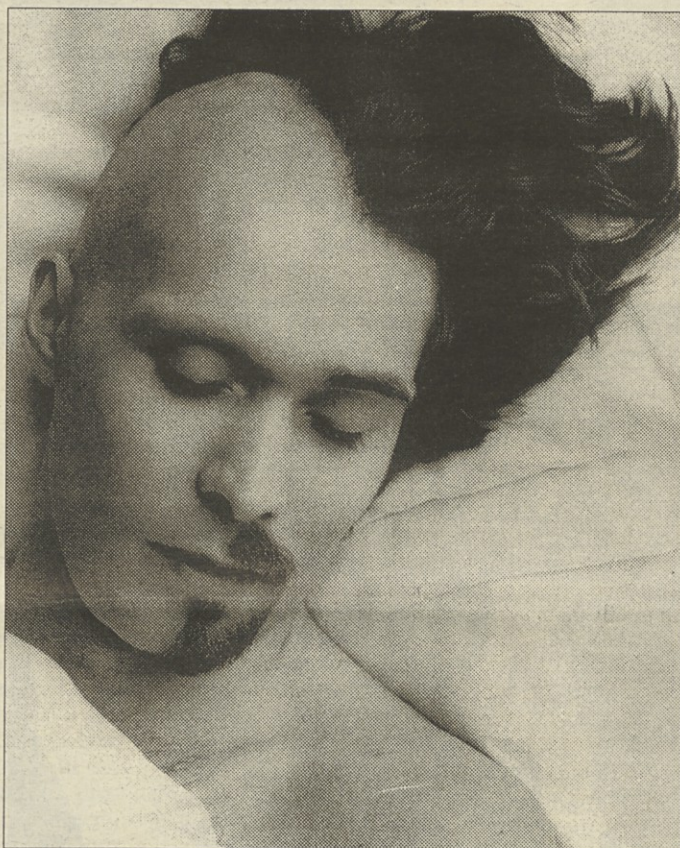
V sodobnem času, ko dobresedno norimo iz dneva v dan, se zastavlja zelo bistveno vprašanje - kako se dobro naspiti? Vsakodnevne skrbi, pritiski, stresi »poskrbijo«, da nam obdobja nespečnosti odzirajo čas, ko bi si morali odpočiti. Dokazano je, da ima tovrstne težave v povprečju eden od petih ljudi. Vprašanja, zakaj je za nekatere spanje obljubljena dežela, se je lotil raziskovalec Phillip Hodson. Pri brodenju skozi tako krizo si ljudje pomagajo različno: eni delajo vso noč, drugi žurirajo, tretji se vozijo z avtomobilom, četrti do nezvesti berejo ali hodijo okrog in se na koncu nabašejo s tabletami.

Vročica noči

Od pamtiveka je človekova noč ura naravnana tako, da hodi spat, ko zaide sonce, in da vstane, ko vzhaja. Okrog 90 odstotkov odraslih ljudi spi od šest do devet ur, pa tudi znanstveno je dokazano, da nas večina potrebuje prav toliko, da bi lahko normalno delovali čez dan. Zdrav in potreben spanec lahko zmoti veliko stvari: preveč ali premalo hrane, pretolpa ali prehladna soba, preveč ali premalo zatemnjena... Zaradi različnih stresov pa tudi sicer časovno ustrezno dolgo spanje ne zadošča in potrebujemo kar nekaj casa, da se navadimo na recimo daljše spanje. Nekaterim se tudi dogaja, da sicer zaspijo, a se pogosto zbudijo, tako da se jim jutraj zdi, da vso noč niso zatisnili oči. Seveda pa se dolžina spanja spreminja s starostjo. Medtem ko dojenček spi 17 ur na dan, po pol leta potrebuje le še 14 ur, devetletni otrok spi povprečno dobrih deset ur, pri 14-letniku pa se poigravo hormoni, zaradi cesar je lahko pokonci do polnoči, vendar naslednji dan ne more iz postelje do opoldne. Za starejše ljudi je normalno, da tudi čez dan zadržujejo za kaksno minuto, so pa zvečer dlje pokonci in se tudi jutraj zbudijo prej.

Spati, spati, spati...

Pri spanju ločimo pet stopenj, in prav peta stopnja najbolj presece naša znanstvenika. To je tako imenovana faza REM (Rapid Eye Movement), ki jo povzroča silna mentalna aktivnost in se kaže z bizarnimi in nelogičnimi sanjami. Telo postane opuščeno, krvni tlak, srčni utrip in dihanje pa narasčajo. Ilustrativno to fazo opisujejo tako, kot ce bi mozgani avtomatično menjavali nekakšno programsko disketo v osebne računalniku ali

po posebnem modemu »brali« oziroma predelovali sporočila, ki so jih prejeli čez dan. Ce to drži, potem je toliko bolj očitno, kakšnega življenjskega pomena je trdno in nepretrgano spanje. Tisti, ki jih muči nespečnost, bi si morali zato bolj zapomniti, da je ta neprijetnost neredko posledica vnaprejšnje panike, čes, saj sploh ne morem spati. Zaradi nespečnosti tudi ne bomo umrli. Saj zna biti morda prav zabavno sedeti v posestli sam in uživati blagodatni miru in tisi zgodnjih jutranjih ali poznih nočnih ur. Najslabše, kar se nam v takem primeru lahko zgodi je, da bomo - zaspali.

Deset nasvetov za lažje spanje

- Skusajte vsak dan vstati ob isti uri, ne glede na to, koliko casa ste spali, in skusajte iti v posteljo ob določenem času.

- Ne pozabite, da tudi organizem potrebuje čas za prebavljanje. K dobremu spanju zagotovo ne pripomore debel zrezek, razni čipsi, čokolade in podobno pozno zvečer. Ce pa v posteljo ne morete s praznim želodcem, zau-

- Pazite na pijaco. Alkohol resda lahko prijetno uspava, vendar prav tako zakrivi zgodnje prebujanje in slabo spanje. Kava in čaj sta prehuda stimulanca, ki ju organizem predela sele v petih urah. Bolje je popiti kozarec toplega mleka ali metinega čaja.

- Ne telovadite po 21. uri. Cez dan ni ovir, pozno zvečer pa se telovadbi raje izognite, ker telo potrebuje določen čas, da se umiri.

- Energična spolnost je primernejša čez dan, zvečer pa si raje privoščite neznosti, ki telo pomirjajo.

- Pazljivo z uspavalnimi tabletami! Po njih posežite res v skrajnem primeru, saj ena neprespana noč se ne pomeni konca sveta. Tablete porušijo normalni cikel spanja, daljše jemanje pa vodi v pravo nespečnost in odvisnost.

- Pred spanjem se je dobro umiriti. Bolj slabo uslugo si naredite, ce greste v posteljo naračvno iz aktivnega življenja. Blaga kopel ali malo prijetne glasbe je več kot dobrodošlo.

- Ce ste v postelji se nekaj casa budni, nikar takoj ne vstajajte. Raje skusajte mirno dihati in odgnati skrbi. Dopovejte si, da boste o tem razmisljati jutraj. Ce po četr ure ni pravega uspeha, pojdite za hip v drug prostor in se zamotite s kaksnim majhnim opravilom, ki pa vas ne sme razburiti - igrajte na primer pasijanso, božajte maco ali psa, prižgite svečo...

- Ce vas tlaci mora, nikar takoj ne obupajte, da je vase življenje ena sama groza. Lahko gre le za slabo prebavo ali dehidriranost.

- Vzroki so lahko tudi drugačni. Nespečnost ali slabo spanje je lahko prvi znak klinične depresije, za kar uspavalne tablete nikakor niso najboljša rešitev. Posvetujte se z zdravnikom. (KaN)

Življenje brez bolečin

Tak je naslov knjige Bojana Rauterja Kosica, s katero založba Amaliotti zaceja novo zbirko Umetnost življenja. V njej bo izšlo sedem priročnikov za izboljšanje življenja. Avtor se ze petnajst let ukvarja z iskanjem možnosti za trajno odpravljanje bolečin, tako duševnih kot telesnih. S slednjimi se zdaj spopada izključno po naravni poti, ki pomeni trajno sproščenost organizma, do katere pripelje potrpežljivo izvajanje njegove avtoterapevtske in protibolečinske tehnike. Pohvalili so jo številni zdravniki, v svoje delo pa jo je vključilo tudi nekaj vidnih slovenskih bioenergetikov. Prvi del knjizice obravnava znane razlage o bolečini ter medicinske in alternativne metode blaženja bolečin, drugi del pa je posvečen praksi. Za splošnimi praktičnimi napotki so napotki za odpravljanje nekaj najpogostejših bolečin, kot so zobobol, glavobol, menstrualne bolečine, slabost ob zastrupitvi, bolečine vratu, hrbta in nog, ureznine. Dodatne informacije in naročila so na voljo na telefonu 061/347-127. (KaN)

Zgodovina ginekologije

Slovensko zdravniško društvo je predstavilo dve novosti. Prva je Ginekologija na Slovenskem od začetkov do leta 1980, ki jo je izdala SAZU. Prof. dr. Peter Borisov je v njej prikazal rast najstarejše zdravniške stroke v zgodovini naroda, ki se je nenehno spoprijemala z vsakdanjimi težavami in skrbmi, z boleznijo, mikavnostjo življenja in smrtjo. V knjigi, ki osvetljuje razvoj ginekologije od dokaj primitivne porodne pomoči samoniklih ali priučenih babic do nastopa sodobne znanosti, so nanizana zgodovinsko dokazana dejstva, podkrepljena s podatki iz arhivskih virov, ki so aktualni se danes. Redni sistematični in organiziran pouk iz porodništva se je pri nas pričel z ustanovitvijo babiške sole 1753 in porodnišnice v Ljubljani, z ustanovitvijo popolne medicinske fakultete leta 1945 pa je ginekologija dosegla strokovno in znanstveno mednarodno raven.

Druga novost nosi naslov Angiologija za prakso. Avtor dr. Blaz Mlačak jo je napisal kot strokovni priročnik, namenjen predvsem zdravnikom splosne medicine, zaradi dostopnega razglabljanja o zilni problematiki, jasnih opisov in preglednih napotkov pa bo koristila tudi zdravnikom pripravnikom, studentom medicine in vsem, ki se ukvarjajo z boleznimi ožilja. Knjiga je izšla v sodelovanju Sekcije za splošno medicino in radovljiške založbe Didakta. (KaN)

Jesen rumena...

Jesensko saje in zelenjava sta polna vitaminov A, C in E, ki so pomembni za telesno odpornost. Zato jih kaže uživati v cim večji meri.

Jabolka: imajo ogromno vitamina C in E, iz organizma izločajo strupe.

Brokoli: vsebuje veliko vitaminov A in C ter železa.

Korenje: bogato z beta-karotinom, krepi imunski sistem.

Zelena: blag diuretik.

Paprika: polna vitamina C.

Cesplje: izvrsten vir vitaminov A, C, E in B1.

Hruske: polne vitaminov C in E in folne kisline, ki pomagajo pri določenih oblikah slabokrvnosti.

Krompir: odličen detoksikator.

Izšel je nov Ciciban, zadnji v letošnjem letu. Res se je sele začetek decembra, toda spodobi se, da se izdatno pripravimo na praznike, ki prihajajo.

Tako so rekli tudi v uredništvu. Predstavljajo vam vse tri dobre može, ki vam bodo prinesli darila. Opisal jih je Damjan J. Ovsec, narisala pa Ančka Gošnik Godec.

»Živela je princesa, ki ni znala izreči niti ene prijazne besede...« Saj to je neznansko hudo. Se vam ne zdi? Zgodnico je napisala Bina Stampe Zmavc, ubogo princeso je narisala Mojca Cerjak.

Mici je sila pridna, toda ne ravno spretna nenavadna deklica. Ker je pridna, se je lotila peke novoletnih slastic. Toda ker je nespretna, je bilo vse skupaj hudo mokro. Mici je upodobila Majda Koren, narisal pa Janko Testen. Kaj mislite o divji svinji. Nic? Po-

tem pa morate hitro nekaj izvesti o njej.

V prilogi pa boste izvedeli vse o pošti v zgodovini in danes, se naučili nasloviti pismo, paket,

dopisnico... Rešili boste poštno križanko in se, pa se.

Cisto na koncu pa lahko se zapojete z Romano in Lojzetom Kranjancem.

Radovedna kokoš (3)

Skozi priprta vrata je smuknila v vežo in glasno zakokodakala za dobro jutro. Pekovka, ki se je z veliko košaro toplih hrustljavih zemelj prikazala na pragu, je urno spustila košaro in presenečeno ploskala z rokami: »Poglejte! Le pogledajte, kako lepa kokoš! Prava pravcata grahasta putka!« Kosata kokoš je z veseljem ostala pri hudomušnem peku. Za živžav na velikem dvorišču za hišo se ni kdo ve kako menila, čeprav je sem ter tja silno pogresala svojo staro prijateljico gosko in pa kokosi z domače grede, s petelinom vred. Rajsi se je motala okrog zajetne gospodinje, ki jo je na mah vzljubila in jo je vedno pocrkljala s kakim priboljškom - kosček sladke potice, drobtine toplega krofa, krajček hrustljave zemlje, ostanek orehovega rogljčka, polovica makovke in se mnoge druge dobrote so brez sledu izginjale v putkinem kljunu, ki se je navadil na »zlahtno hrano« in pekovka, ki je imela v vasi najlepša in najboljša jajca, putki sploh ni stela v zlo, ker ni opravljala svoje dolžnosti. Imela jo je bolj kot igračko in tako je grahasta kokos postala prava salonska putka, ki je zobala slastne dobrote iz dlani svoje nove gospodarice, se zvečer stisnila k njej in jo pogrela z mehkim perjem ter ji delala družbo v dolgih nočeh, ko je pekovka v svoji pekarni mesila, pekla, zlagala

in prestevala kifeljčke, zemlje, pletenke, rogljčke, krofe, buhtelje in vsakovrstne dišeče dobrote. Gosposka putka je skrbno cesala in negovala svoje svetleče grahasto perje, posebno ponosna pa je bila na veliko rdečo svileno pentljo, ki ji jo je gospodinja ze kmalu po prihodu v pekarijo zavezala okrog vitkega vratu.

Dnevi so tekli, putka je uživala v izobilju in sladkem brezdelju, dokler se ni nekega dne spet začela cemerno potikati naokoli in se dolgočasiti. Postala je utrujena od razkosja in nenehno otožna. Čeprav nerada, je nekega jutra, ko je gospodarica izmučena zaklenila prazno pekarno za zadnjim kupcem in se odpravila k zaslužnemu počitku, smuknila skozi odprto okno na cesto in se v solzah poslovila od zlate pekovke. Izginila je brez sledu; tudi jajč ji ni pustila v spomin, saj je vedela, da se kaj takega pravi salonski putki sploh ne spodobi. Obljubila si je, da se bo gospodarice vedno spominjala s hvaležnim srcem. Ko je putka urno stopicala po prašnem kolovozu in se radovedno ozirala po soseski, v kateri bi se veljalo ustaviti, je pozno popoldne pristala pri mesarju. Gospodinja je takoj postala pozorna na gosposko kokos z veliko rdečo pentljo okrog vratu in tudi gromkemu mesarju se je putka s svilenovratnico zdela sila imenitna.

Pri mesarju se je grahka brzoprijateljica z jato živahnih kokosi, ki so z vseh vetrov priromale v mesarjev kokosnjak. Bile so zanimive in so si znale izmisljati duhovite zgodbe, ki so putko neznansko zabavale. Mesarjevi so zelo lepo skrbeli zanje in jih dobro hranili, čeprav se jedaca ni mogla primerjati s putkinimi meniji pri pekovi. Kjub vsemu je bila putka navdušena in je sklenila ostati pri mesarju; navsezadnje mora poskusiti srečo. Kot prava dama se vedno ni stopila na gnoj, ni brskala po zemlji in iskala črvov, pa tudi jajc ni nosila, kot ostale kokosi. Stevilne sosedice so jo občudovali in ji skrivaj zavidale imenitnost, s katero se je obdajala. K njej so hodile po najrazličnejše nasvete v resnih kokosjih zadevah in putka jim je rada pomagala v stiski. Skupaj so uspele rešiti prenekatero koclivo situacijo. Življenje je teklo dalje; zdelo se je mirno in običajno, a vendar je grahasta kokos z ostrim in budnim ocesom opazila, da vsak dan izgine iz kokosnjaka nekaj najlepših kokosi. Bila je silno radovedna in vznemirjena, hotela je ugotoviti, kje so izginule družice, zato je nekega večera sledila gospodarici v klet, kjer je v veliki hladilni omari zagledala celo vrsto svojih znank, ki so gole in premražene visele na grozečih klenih kavljih z zvezanimi noga-

mi. Putka je najprej skoraj omedlela od strahu, potem pa se je urno zasukala, zbežala v gornje nadstropje, naglo posvarila prijateljice, ki so, nič hudega sluteč, čepe dremale na gredah v velikem kokosnjaku in kar se da hitro zapustila mesarjevo domacijo. Tekla je in tekla, z zadnjimi močmi je izmučena prifrčala do zapuščene kozolca, kjer je zoper prebila samotno noč. Ko je že ob prvem svitu planila pokonci ob glasu petelina iz oddaljene kmetije, je sklenila, da se vrne domov. Nenadoma si je močno zazelela slisati sčebetanje domačih piščancev, kikirikanje starega petelina in toplo mijavkanje debelega tigrastega muca; stozilo se ji je po mladi gospodinji in njeni ljubici besedi, s katero je klicala svojo najljubšo putko. Dolge stiri dni je kosata grahasta kokos potovala proti domu. Spala je na seniku, pri plašnih zajčkah v napol podrtem hlevu, v zapuščnem lisicjem brlogu si je postlala na perju družic, ki so končale v zvitoepkinem gobčku, in pri ljubeznivi debeli gospodinji, ki jo je prijazno sprejela k sebi. Na griču blizu domače vasi je od sreče trikrat glasno zaukala svoj močni kokokodak.

Sončnega popoldneva se je utrujena in srečna, ponosno vrnila na svoje dvorišče. Velicavno je stopila na domači hišni prag in glasno zakokodakala. Mlada gospodinja je vznemirjena pritekla iz kuhinje, poskocila od veselja in stisnila k sebi svojo najdražjo

kokos, ki ji je ganjena kar sama sfrčala v naročje.

Potem ji je gospodarica natrešla izbranega zrnja in ji odredila castno mesto v obnovljenem kokosnjaku. Putki se je zdelo, da so se že dalj časa slovesno pripravljali na njeno vrnitev. Ko si je kosata grahasta kokos oddahnila od dolge in naporene poti, je sfrčala na plano, kjer so jo živahno in spostljivo pozdravljali vsi prebivalci kmetije, med katerimi je putka opazila kar precej novincev,

ona pa je ponosno stopala po dvorišču in se gosposko priklanjala na vse strani, z vzvišenim smehljajem na obrazu. Odtlej so jo vsi spoštovali in občudovali; celo petelin in pes sta jo ubogala. Elegantna in gosposka grahasta putka je postala najimenitnejša na domačem dvorišču, prava kokosja kraljica, saj je bila daleč naokrog edina, ki ji je uspelo uresničiti čudežne sanje.

Nina Mazi
(Konec)

OB DNEVU INVALIDOV

Če si drugačen, znaš druge stvari

Čopko ni mogel skakati, toda znal je pripovedovati pravljice

Gotovo si že kdaj srečal kakega otroka, ki se je prevahal naokrog v čudnem vozičku z velikimi kolesi. Če si svoje starše vprašal, zakaj ta otrok ne hodi tako kot ti, so ti najbrž odgovorili, da tega ne more. Si kasneje o tem se kaj razmisljal? Mogoče si vrstniku celo zavidal, ker uporablja voziček na baterije in se ti je to zdelo kot nekakšna igra.

nato pa so se spoznali s svojimi vrstniki invalidi. Zvedeli so, zakaj do invalidnosti sploh pride, najbolj važno pa je to, da so spoznali, da ti otroci sploh niso tako zelo drugačni, kot so menili prej, ko so jih gledali le od daleč. Ugotovili so

Veveriček Čopko je začel takole: »Tih aprilski dežek je rosil na...«

Naj ti zaupam, da se ljudje ne vozijo na teh vozičkih zato, ker bi jim to bilo vseh, ampak zato, ker se drugače ne morejo premikati. Nekateri imajo okvare na nogah že od rojstva, drugi so se poškodovali kasneje, na primer v prometni nesreči. Nekateri ne morejo premikati niti svojih rok, zato potrebujejo pomoč tudi pri hranjenju in oblačenju. Take ljudi imenujemo invalidi. Invalidi so tudi ljudje, ki ne slisijo, ne vidijo ali pa imajo kakšno drugo telesno okvaro. Invalid je tudi veveriček Čopko iz pravljice Veveriček posebne sorte. Pravljico je napisala velika prijateljica otrok Svetlana Makarovič, veverička in druge prebivalce gozda pa je narisal Marjan Manček. Si že prebral to pravljico? Govori o veveričku, ki zaradi narobe rascene tace ne more poskakovati in divjati kot njegovi vrstniki. Najprej je

zaradi tega zelo zalosten, se bolj zalostna pa je njegova mama, veverica Puhanka, ki ve, da njen najmlajši ne bo nikoli tak kot druge veverice. Tudi nasvet izkušene stare Replje ni pomagal: »Koliko je veveric, ki znajo izvrstno skakati in plezati, pa nič drugega! Zna biti, da bo imel ravno Čopko dovolj časa, da se nauči česa boljsega.« In res: medtem ko so druge veverice cele ljube dni zganjale vragolije, se je Čopko lotil drugih stvari. Ko je prišla jesen, je postal najpametnejši in najbolj izkušen veveriček v vsem gozdu! Znal je peti, računati, poznal je liste vseh dreves v gozdu, opazoval je življenje vseh prebivalcev gozda, zato je vse zelo dobro poznal. Pomisli, znal je celo napovedovati vreme! Pravis, da ne verjames v pravljice?! Naj ti povem, da je to pravljico prebralo šest tisoč otrok v slovenskih solah,

tudi, da so invalidni otroci dosti vztrajnejši od njih. Res, da ne morejo teči in plezati ali slisati in govoriti ali videti in pisati. Mogoče pa kdo od njih piše pesmi ali zmaguje na tekmovanjih iz matematike in logike. Če se bos spoprijateljil z invalidom, bos morda celo ugotovil, da je večji mojster za računalniške igrice kot ti.

Sergeja Sirca

OPRAVIČILO

Drage bralke, spoštovani bralci

Zaradi tehničnih težav smo morali objavljati zgozdbe o Grizliju in njegovi družini za nedoločen čas prekiniti. Zaradi neljubega dogodka se vam opravičujemo. Hvala za razumevanje (C. R.)

POKRAJINSKA GOSPODARSKA KONZULTA / POSEG BORISA MIHALIČA

Zgraditi odnos med industrijo, kmetijstvom in okoljem

Mihalič še naprej vodi sekcijo za kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo

Preteklo nedeljo smo objavili poseg, ki ga je v imenu vseh stanovskih kmečkih organizacij na Trzaskem imela gospa Liliana Pescina na plenarnem zasedanju pokrajinske gospodarske konzulte, danes pa v daljšem izveščku objavljamo se poseg, ki ga je imel na istem zasedanju Boris Mihalič, ponovno izvoljeni predsednik sekcije pokrajinske gospodarske konzulte za kmetijstvo, ribištvo in gozdarstvo.

Boris Mihalič je v uvodnih besedah dejal, da se sicer zaveda, da predstavlja sektor kmetijstva majhen odstotek v gospodarstvu mesta in pokrajine, ki ga imajo nekateri celo za obrobne. Vendar pa ni tako, je dejal, kajti tudi če je se tako majhno, daje naše območje vključno z obalnim pasom enkratne specifične proizvode, ki zaslužijo, da se ohranijo, ovrrednotijo in predvsem ustrezno promovirajo. Brez pretiravanja je treba na stvari gledati tako, kot v resnici so: ti sektorji zagotavljajo okrog 100 delovnih mest z uradnim obsegom poslov v vrednosti okrog 45 milijard lir, k čemur je treba dodati še neuradne podatke o dopolnih dejavnostih. Mimo tega prinaša kmetijstvo korist vsemu prebivalstvu, saj ne smemo pozabiti, kaj pomeni obdelano in gojeno ozemlje in kaj nasprotno pomeni zapuščen teritorij. Pomisliti je treba, kako

sen pomen ima to za navadne ljudi in kakšen za tiste, ki si želijo v prostih urah uživati te lepote, da o turistih niti ne govorimo. Enako velja tudi za morje. Če se včasih pojavlja nasprotovanje javnega mnenja ob pogledu na gojišče skoli ob trzaski obali, so ta po drugi strani postala sredstvo, po zaslugi katerega se Trzaski zaliv odlikuje po zdravju svojih voda. Toliko bolj me zato veseli, je dejal Mihalič, da ob dolžni pozornosti tem sektorjem obstaja tudi odnos, čeprav sele v začetni fazi in ga je torej treba ustvariti, med industrijo, kmetijstvom, marikulturo in ambientom.

Kot pozitiven primer v tem oziru je Boris Mihalič navedel družbo SIOT oziroma čezalpski naftovod. Če je pred 30 let res prišlo zanj do razlastitve kmetijskih zemljišč v korist splošne gospodarske rasti mesta, je SIOT v zadnjih letih ponudila konkretno finančno pomoč in izkazala solidarnost z okoljem in krajevnimi operaterji.

Mihalič je nato opozoril na nevarnost, da se kadar nek sektor postane vodilen ali tudi samo zanimiv, vedno pojavi nekdo zahodno od Trsta, ki hoče stvari posplošiti in premestiti center pozornosti do našega mesta drugam. Nisem kampanjlist, je poudaril, vendar mislim, da moramo kot organizem zavzeti določeno stališče v obrambo

našega ozemlja in naših ljudi. Pri tem je posebej izpostavil primer oljkarstva, ki je prav na Trzaskem dobilo pred leti nov zagon v deželni okviru in prav po zaslugi trzaskih oljkarjev se je prek ERSA oljkarstvo razširilo tudi v gorisko in videmsko pokrajino. Kljub temu pa se danes prirejajo srečanja o oljkarstvu in vzgajanju oljk v Vidmu in Cedadu in glasovi o možnem združenju furlanskih oljkarjev, ne da bi bili k temu povabljeni ne kot gledalci in se manj kot sogovorniki. Podobne primere bi lahko, je dejal Mihalič, navedel tudi za vinarski, živinorejski, mlekarstvo-sirarski in druge sektorje, vključno z marikulturo.

Po vsem tem se je Mihalič vprašal, ali je treba to pripisati boljsemu izkoriščanju vseh ponujenih priložnosti s strani naših mejašev, ali pa je to odvisno od javnih struktur, ki so mogoče bolj pozorne in imajo več sredstev in vsekakor dajejo večjo in hitrejšo podporo? Treba je gledati naprej, je dejal, in bolj zaupati v lastne sile in v ustanove kot je Trgovinska zbornica, ki je bila in je pričakovati, da bo tudi v bodoče zelo pozorna na te stvari.

Mihalič je svoj poseg zaključil z zagotovitvijo, da si bodo v sekciji za kmetijstvo, ribištvo in gozdarstvo prizadevali, da bi v bližnji prihodnosti prišlo do značke

Boris Mihalič

kakovosti, s katero bi bili označeni vsi kmetijski in morski pridelki tega ozemlja, kar bo gotovo prispevek, čeprav majhen, h krajevnemu gospodarstvu in bo dvignilo ugled mesta. Na koncu je predlagal, naj bi med sekcijami in njihovimi predsedniki, ki sestavljajo pokrajinsko gospodarsko konzulto, prihajalo do rednih izmenjav pogledov in programskih dokumentov, da bi skupaj z odborom in predsednikom zbornice postal ta organizem ogledalo dnevne operativnosti posameznih podjetij in za načrtovanje razvojnih smernic za leta 2000.

Uzakonjen nov status kmetijskih podjetnikov

Deželni svet je odobril zakon, ki na nov način opredeljuje status kmetijskih podjetnikov. O njem bomo se poročali, že danes pa naj zapišemo, da upošteva zahtevo stanovskih kmečkih organizacij po priznanju posebne statusa kmetom na goratih območjih tudi za vso trzasko pokrajino, podobno kot je to že bilo priznано za območje Tolmece.

ČLOVEK IN ZEMLJA

POSTOPKI / DEŽELA

Vložiti prošnje za odškodnino zaradi neurja

V uradnem listu z dne 20. novembra je bil objavljen odlok, ki določa rok za vložitev prošnje za odškodnino po škodi, ki jo je na Trzaskem in Goriskem povzročila močna burja 23. in 24. junija letos v vinogradih, na sadnem drevju in drugih kulturah. Kmetovalce opozarjamo, da zakon, ki ureja solidarnostni sklad v ta namen, predvideva, da imajo pravico do odškodnine samo tisti proizvajalci, katerim je vremenska ujma povzročila za več kot 35 odstotkov škode na celotni letni proizvod kmetije. Za izvajanje tega odloka je Dežela izdelala posebne cenike in parametre, ki jih je treba zelo natančno upoštevati, kakor tudi postopek, ki ga bodo v prihodnjih dneh podrobneje obrazložili na sestanku na kmetijskem nadzorništvu in o katerem bomo seveda poročali.

Prošnje bo mogoče sestaviti tudi na Kmečki zvezi.

Za priznanje škode in ustrezne odškodnine, prihajajo v postev naslednja območja:

- v trzaski pokrajini: Prečnik v občini Devin-Nabrežina; Log, Pulje (Domjo), Krmenka (Mattonaia), Koromacnik (Usello), Kroglice (spodnje), Dolina (spodnji del), Boljunec (spodnji del), Mackolje, Prebeneg, dolina Ospa (zgornji del) v občini Dolina; predel blizu naseljenega središča v občini Zgonik; Padrice (pri nekdanjem begunskem taborišču), Sv. Marija Magdalena spodnja na območju ceste Pulje-Log v trzaski občini.

- v goriski pokrajini: Oslavje in Ul. degli Scogli v goriski občini, Scedna, Sovenca in Ascevi v občini Sovodnje.

Prošnje bo mogoče sestaviti tudi na Kmečki zvezi.

STROKOVNI NASVETI / MEDTEM KO SE KMEČKA OPRAVILA REDČIJO

Zdaj je čas za varstvo rastlin in še posebno sadnega drevja

Vsako sadno vrsto je treba obravnavati na specifičen način

V tem času je razmeroma malo kmečkih opravil, mednje pa sodijo posegi, ki zadevajo varstvo rastlin in še posebno sadnega drevja. Zato se nam zdi primerno, da o tem podrobneje spregovorimo in ponudimo nekaj nasvetov za posamezne vrste.

Breskev: ko odpade listje, zatiramo kodravost, luknjičavost in breskev skrlup z ZIRAM (Mezene, Ziramit itd. 0,5 - 0,6 kilograma na hektoliter) ali z bakrenimi sredstvi (bordoska brozga 1, 5 kg/hl, bakrov oksiklorid Rame Caffaro itd. 0,7 do 1,0 kg/hl). Bakrena sredstva lahko povzročijo ožige, če je les slabo dozorel, zato dajemo prednost organskim fungicidom. Zatiramo tudi rakasta obolenja, prav tako z bareknimi sredstvi.

Cesnja, marelica, sliva:

tudi na teh vrstah zatiramo bolezni in škodljivce, ko odpade listje. Tudi na teh vrstah zatiramo luknjičavost z istimi sredstvi in z istimi odmerki pripravkov, ki smo jih navedli za breskev.

Hruske, jablane: zatiramo skrlup na vejicah z bareknimi pripravki, s katerimi zatiramo tudi jablanov rak in druga podobna obolenja. Veje z rakastimi obolenji po rezu temeljito odstranimo.

Trta: Trst ne skropimo. Izujemo in odstranimo iz vinograda ter zažgemo trte, ki so zbolele za kapjo (mal dell'esca).

Omenili smo zatiranje raka na nekaterih sadnih vrstah. Zdi se nam primerno, da o tej bolezni spregovorimo malo podrobneje. Najprej gre poznati, da ta izraz nima nič

skupnega z istoimensko boleznijo, ki napada cloveka. Povzročajo ga razne glivice, predvsem pa Nectria Galligena, Phomopsis Mali in Sphaeropsis Malorum. Med temi je najnevarnejša Nectria Galligena, ki napada predvsem jablane. Pojavlja se, kot tudi, ostale omenjene glivice, predvsem na drevesih, ki rastejo v slabih razmerah. Težka in vlažna tla, senčna lega ter zimske in spomladanske pozebe pospešujejo pojav bolezni.

Jablanov rak se pojavlja predvsem na poškodbah, tudi na tistih, ki so nastale ob rezi. Manjše veje se po navadi kmalu posušijo, na večjih pa se razrascajo rakaste rane z odebeljenim robom, ki obkroža goli les. Zatiramo ga, kot že omenjeno, z bareknimi pripravki v tem letnem

casu. Na jabljah, kot na ostalih vrstah, je priporočljivo odstraniti vse rakaste tvorbe. Rane premažemo s cepilno smolo ali podobnimi pripravki, ki jih uporabljamo za razkuževanje ran na drevesu.

Rak napada tako mlajša kot starejša drevesa. Pri tem ne prizanese nobenemu delu rastline, saj se vgnezdi tako na deblo kot na veje. Na mladih nasedih so posledice napada hujše predvsem zaradi posledic, ki jih ima obolenje na poznejši razvoj rastlin. Zato je treba bolezen dosledno zatirati predvsem na mladih drevesih.

dr. Mario Gregorič
strokovna služba
Kmečke zveze

Na sliki rakaste tvorbe na starejši veji.

ZIMBABVE / NESREČA

Grozljiva smrt 22 dijakov v jezeru, polnem krokodilov

JOHANNESBURG - V petek popoldne se je na jezeru Chivero v bližini Harareja, prestolnice Zimbabveja, zgodila tragična nesreča, ki je zahtevala smrt najmanj 22 dijakov.

Približno 35 se jih je podalo na vožnjo po jezeru z dvomotornim katamaranom, ko se je nepričakovano razbesnela nevihta. Jezero Chivero je znano po tem, da v njem živi veliko krokodilov, vendar ti razposajenim mladenicem očitno niso vlivali strahu.

Po rekonstrukciji tragedije, ki jo je včeraj objavila južnoafriška tiskovna agencija Sapa, je dijake med nevihto, zaradi katere so

nastali visoki valovi, zajel preplah, da so začeli obupani tekati z ene na drugo stran colna. Tako je zadostoval večji val, da je katamaran prevrnil le približno petdeset metrov pred obrežjem.

Voda tam ni bila globlja od treh metrov, vendar za večino dijakov ni bilo resitve, čeprav so bili opremljeni z resilnimi pasovi. Nekaj jih je ostalo vkleknjenih v potopljenem colnu, druge so odnesli valovi, krokodili pa so se medtem nevarno približevali. Do zdaj so reševalci našli samo devet trupel, tragedija pa močno odmeva po vsej državi, ki cesa podobnega v svoji črni kroniki ne pomni.

FINANCE / PUSTOLOVSKI POSLOVNEŽ

Leeson obsojen na šest let zapora

Znano londonsko banko Barings je spravil v stečaj, tako da ji je nakopal dve milijardi dolarjev dolga

SINGAPUR - Singapursko sodišče je včeraj obsodilo pustolovskega britanskega borznega posrednika Nicka Leesona na šest let in tri mesece zapora. Leeson je spravil v stečaj nekdanj prestižno londonsko poslovno banko Barings, in sicer tako, da ji je nakopal za več kot dve milijardi dolarjev dolga, ko je deloval v Singapuru kot funkcionar londonskega denarnega zavoda.

Sodišče je Leesona prepoznalo za krivega dveh od enajstih obtožb iz obtožnice, ki jo je proti njemu sestavil javni tožilec. V singapurski kaznilnici bo moral odsedeti šest let zaradi goljufije. Na osnovi singapurskega kazenskega zakonika bi ga sodniki lahko obsodili na strožjo kazen, in sicer na osem let zapora. Milejšo kazen je treba pripisati dejstvu, da je vsaj v zadnji fazi sodeloval s preiskovalci.

Obsodba Nicka Leesona je močno odjeknila v

britanskih in svetovnih finančnih krogih, saj je mladenič se do nedavnega veljal za poslovnega genija. Vselej je rad delal drzne borzne operacije, ki so se mu večkrat posrečile. V zadnjih casih pa ga je sreča očitno zapustila. Izgube mu je uspelo nekaj časa prikrihati s »prikrojevanjem« bilanc, naposled pa so postale tako velike, da so spravile na kolena celo eno prestižnejših londonskih bank.

Ko je resnica izbruhni-

la na dan, je Leeson pobegnil s svojo zeno Liso. Šest dni so ga zaman iskali. Naposled pa so ga ujeli v Frankfurtu 27. februarja letos, ko je stopal iz letala, s katerim je priletel iz Malezije. V Nemčiji je bil v zaporu, pred dobrim tednom dni pa so ga nemške oblasti predale singapurskim.

Leeson bo moral svojo kazen prestati v skupni ječi v kaznilnici z najstrožimi varnostnimi ukrepi v kraju Tanah Merah. Od kazni mu bodo odsteli zapor, ki ga je že prestal v Nemčiji, poleg tega pa bi si lahko zaporno kazen skrajsal z dobrim vedenjem. Leeson je casnikarjem izjavil, da bo cas, ki ga bo prebil v zaporu, izkoristil za pisanje avtobiografije.

NEW YORK / MODA

Nagrajena Gianni Versace in Karl Lagerfeld

Podelili jima bodo nagrado za življenjsko delo - Veliko slavje

NEW YORK - Nagrade za življenjsko delo prejema tudi modni oblikovalci. Danes zvečer jo bodo podelili tudi izredno znanima mojstroma, in sicer Italijanu Gianniiju Versaceju in Nemcu Karlu Lagerfeldu, ki pa si je to priznanje prislužil kot oblikovalec modelov za modno hišo Chanel. Oba sta izjavila, da sta zelo zadovoljna, ker so jima dodelili tako prestižni nagradi, vendar o upokojitvi ne razmišljata, nasprotno, če nista več znanilca prihodnosti, pa ostajata še vedno trdno zasidrana v sedanjosti.

Na slovesni podelitvi nagrad, ki jo prireja televizijska mreža VH-1, se bodo zbrala številna slavna imena. Med njimi bo tudi Madonna, ki je sodelovala v zadnji Versacejevi reklamni kampanji. Tokrat bo izročila nagrado modnemu oblikovalcu prihodnosti, za katero se poteguje pet trenutno najbolj cenjenih modnih oblikovalcev, in sicer Victor Alfaro, Tom Ford (Gucci), John Galiano, Alexander McQueen in Miuccia Prada. Nagradili bodo tudi najboljši model sezone (moške in ženske), najboljše reklamno sporočilo in modnega oblikovalca leta.

Naslednji večer pa bosta Versace in Lagerfeld predsedovala najpomembnejšemu mondenemu dogodku Manhattan, ki ga prireja Costume Institute Metropolitan. Odprli bodo razstavo, ki je posvečena caru visoke mode od leta 1870 do današnjih dni.

Trenutno stanje beguncev v svetu

1 Zahodna Evropa

Od začetka 80. let je približno 5 milijonov ljudi poiskalo zavetišče. Kasneje se je tok beguncev preusmeril v srednjo in vzhodno Evropo.

2 Nekdanja Jugoslavija

Približno 3,7 milijona ljudi, ki so zapustili svoje domove, prejemajo pomoč od OZN, samo v BiH jih je 2,7 milijona.

3 Zakavkazje

Zaradi spopada v Zakavkazju, Gruziji, Azerbajdžanu in Armeniji, je odšlo s svojega doma 1.5 milijona ljudi.

4 Palestina

Mednarodna agencija, ki skrbi za palestinske begunce, ima 2,8 milijona vpisanih ljudi.

5 Afganistan

V zadnjih 3 letih so se vrnil 3 milijoni beguncev; v Pakistanu in Iranu jih je še 2,5 milijona.

6 Burma (Mijanmar)

Iz Bangladeša so se vrnil skoraj vsi begunci

7 Vietnam

The departure of boat people has slowed, but about 40,000 Vietnamese remain encamped in southeast Asia.

8 Šri Lanka

Od leta 1992 se je vrnilo 45.000 tamilskih beguncev, v Indiji jih ostaja še 75.000. Vsaj 600.000 beguncev je še na severu.

9 Afriški rog

Po več kot 30 let se prvi entrejski begunci vračajo domov.

10 Ruanda/Burundi

Ob tanzanijski in Zairski meji ostaja približno 2 milijona beguncev iz Ruande.

11 Mozambik

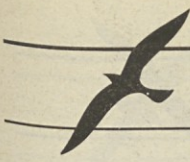
Od leta 1992 se je vrnilo 1,7 milijona beguncev.

12 Zahodna Afrika

Približno milijon ljudi je pobegnilo v Siero Leone in Liberijo; več tisoč beguncev pa je še v državi.

13 Gvatemala

V zadnjih 10 letih se je vrnilo približno 20.000 beguncev: pričakujejo, da se bo do konca leta vrnilo nadaljnjih 40.000.

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La Banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Aktualna odd. Zelena linija (S. Vannucci)
10.45	Masa
11.45	Nabozna odd. Sedmi dan, papežev Angelus
12.20	Aktualno: Zelena linija v živo iz narave
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Domenica in (vodi Mara Venier), vmes sportni oddaji (15.20) Cambio di campo, (16.20) Solo per i finali
18.00	Dnevnik
18.10	Nogomet: 90. minuta
19.00	Variete: Domenica in
19.50	Vremenska nopoved, dnevnik in sport
20.40	Variete: Fantastica italiana (vodi P. Bonolis)
23.15	Dnevnik 1
23.20	Velike razstave: Mit Marilyn
0.00	Dnevnik 1, zapisnik, horoskop in vreme
0.30	Film: Partitura incompiuta per pianola meccanica (dram., ZSSR '76, r. Nikita Mihalkov)
2.10	Anna Moffo Show

RAI 2

6.55	Variete: Jutro v družini, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30 in 10.00) dnevnik
10.05	Variete za najmlajše
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen San Diego?
11.30	Nan.: Blossom
12.00	Variete: Opoldne v družini (vodi M. Giletti)
13.00	Dnevnik, oddaja o motorjih, 13.30 Telecamere, vremenska napoved
14.05	Aktualna odd.: Dalle parole ai fatti - Srečanja s...
14.10	Nan.: Star Trek
15.50	Disneyeve risanke
16.40	Nan.: Quell' uragano di papà
17.15	Film: Un maggiordomo nel Far West (kom., ZDA '67, i. R. McDowall)
19.00	Nogomet A lige
19.35	Vreme in predstavitev Tg
19.50	Sport: Domenica sprint
20.30	Vecerni dnevnik
20.50	Film: Irresistible Force (krim., ZDA '93, i. H. Stone, C. Rothrock)
22.40	Potrebujem te
23.30	Dnevnik in vreme
23.50	Protestantizem
0.20	TGR Sredozemlje

RAI 3

6.30	Variete: Fuori orario
9.00	Film: Bulldog Drummond in Africa (pust., ZDA '39, i. J. Howard)
9.50	Dober dan, glasba
11.15	Film: Cookie (kom., ZDA '89, i. P. Falk)
12.45	Maraton v Firencah
13.25	Sport: Quelli che aspettano...
14.00	Deželni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Sport: Quelli che il calcio..., 16.30 Stadio sprint
17.55	Nan.: Sherlock Holmes
18.50	Vreme, dnevnik, deželne vesti, 19.45 Sport
20.00	Variete: BlobCartoon
20.25	Variete: Producer - Velika igra kinematografije (vodi Serena Dandini)
22.20	Dnevnik, deželne vesti
22.35	Sport: Sportna nedelja, 0.05 Ponedeljkov proces, vmes (23.55) dnevnik
1.15	SP v smučanju: zenski superveleslalom
2.10	Proza: Estetska kirurgija

RETE 4

6.00	Nan.: nevarne zenske
7.00	TV film: La ciociara (dram., It. '89)
9.30	Teleprodaja
10.00	Nedeljski koncert
10.30	Nan.: Družina Bradford
11.30	Dnevnik Tg 4
11.35	Film: Pane, amore e Angelus (kom., It. '58)
13.30	Dnevnik
14.00	Medicine a confronto
16.00	Film: Una strana coppia da palcoscenico (kom., ZDA '91, i. L. Gray)
18.20	Nan.: Colombo, vmes (19.30) dnevnik
20.30	Film: Rischiose abitudini (dram., ZDA '90, i. A. Huston, J. Cusack)
22.30	Nedeljski koncert
23.00	Film: Lupo solitario (dram., ZDA '91, i. D. Morse, P. Arquette), vmes (23.30) dnevnik
1.55	Pregled tiska

CANALE 5

6.00	Na prvi strani, vreme
9.00	Nabozna oddaja
9.45	Aktualno: Antepima
10.05	Dok.: La compagnia dei viaggiatori
12.00	Glasba: Lestvica LP (vodi G. Scotti, M. Colombari)
13.00	Popoldanski dnevnik
13.30	Variete: Buona domenica (vodi L. Cuccarini, M. Ferrini, M. Merlini)
18.10	Nan.: Norma e Felice (i. G. Bramieri, F. Valeri)
18.40	Variete: Buona domenica
20.00	Dnevnik TG 5 in vreme
20.30	Variete: La sai l'ultima? (vodi G. Scotti)
22.40	Aktualno: Target, 23.10 Nonsolomoda
23.40	Film: La signora e i suoi mariti (kom., ZDA '64, i. P. Newman, S. MacLaine, D. Martin), vmes (0.30) dnevnik
1.50	Film: Adorabile infedele

ITALIA 1

6.30	Otroski variete, vmes risanke in nanizanke
9.55	Variete: Giochi sull'aia
11.30	Nan.: T and T
12.25	Odpri studio
12.45	Sport: Vodit nogometnega prvenstva, 13.15 Mai dire gol
14.15	Film: Tramonto di un eroe (dram., ZDA '89, i. M. Sheen, C. Slater)
16.00	Film: Il mistero da 4 milioni di dollari (kom., ZDA '87, i. T. Bosley)
18.00	Nan.: Tarzan
18.30	Odpri studio, vreme
18.55	Nan.: Tequila & Bonetti
20.00	Nan.: X-Files (i. David Duchovny)
22.30	Sportna odd.: Pressing (vodi R. Vianello)
0.00	Sport: Mai dire gol
0.15	Italija 1 sport
1.20	Film: Italia a mano armata (krim., It. '76)

TELE 4

19.15	21.50 Dogodki in odmevi
20.35	Nad.: Legenda E. Flynn
21.25	Nan.: Avventure di frontiera

MONTECARLO

14.00	18.45, 21.00, 22.45 TG
12.15	Verde Fazzuoli
14.10	Film: La signora Miniver
17.30	Aktualno: Generazione X
18.50	SP v smučanju
20.30	Sport: Goalgoal
22.40	Variete: Tappeto volante

RAI 3 slovenski program

Za Trst: na kanalu 64 (Ferlugl) in 40 (Milje)

Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

20.25 Risanka: Pikijeve dogovščine
20.30 Dnevnik
20.50 Pri nas doma: Koliko vaginalov drži Slovenka?

BORIS S.

popravila TV - VCR
antene - SAT

Ul. Biancospino 22/2
OPCINE

Telefon: (040) 214867 - 214871

SLOVENIJA 1

08.15	Samo za punce, ponovitev 7. dela kanadske nanizanke
08.45	Živ, zav, pon.
09.30	Cebelica Maja
09.55	Nedeljska masa, prenos iz župnijske cerkve sv. Stefana v Vipavi
11.10	Grace na udaru, ponovitev 13. dela nanizanke
11.35	Obzorja duha
12.05	Opazujmo naravo, 5. del kanadske poljudnoznanstvene serije
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Poročila
13.05	Karaoke, razvedrilna oddaja TV Koper
14.05	Za tv kamero
14.20	Policisti s srcem, 17. del
15.05	Crni tulipan, francoski film
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po doma
18.50	Hugo - tv igrice
19.05	Risanka
19.20	Loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Nedeljskih 60
21.20	Antologija skupine The Beatles, dok. oddaja
22.15	TV dnevnik 3, vreme
22.30	Sova
23.00	Crni krog, 5. del serije
23.30	Nacelnik Scali, 4. del serije

SLOVENIJA 2

08.00	Nasa pesem, 10. oddaja
08.30	Spin
09.15	V vrtincu
10.00	Odisej in sin, tv priredba predstave SMG
11.10	Nepomembna afera
11.55	Teater Paradiznik
12.50	Videostrani
13.10	Sportna nedelja
18.30	Moja dezela - lepa, urejena in cista, posnetek iz Portoroza
19.20	Loto
19.30	TV Dnevnik 2
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Biblija, 38. oddaja: Janezova in Judovo pismo
20.40	Sunset Boulevard, film
22.25	Sportni pregled
22.45	Billy, kako vam je uspešno?, 1. del dok. filma

KANAL A

09.00	Kalicopko
10.00	Muppet Show, 13. del
12.05	Epikurejske zgodbe, oddaja o slovenskih gostilnah
12.20	Zametne vrtnice, cesticke
15.40	Spot tedna
17.30	Disney vam predstavlja: Mala morska derklica - veliki Sebastian
18.00	Lovec in rock zvezdnik
19.05	Generacija transformerjev II
19.30	Burleska
20.00	Vreme
20.05	Klic divjine, 11. del
20.55	Kino, kino, kino
21.30	Jeleni z zahoda, 5. del
22.25	Je lahko to ljubezen, pon.

Koper

16.00	Euronews
16.30	Dokumentarna oddaja
17.00	Sredozemlje
17.30	Vesolje je...
18.00	Slovenski program
	Kam vodijo naše stezice
18.40	Korenine slovenske lipe
19.00	Vsedanes
19.30	Odpri strani, oddajo pripravlja Rosanna Giuricin
	Zrebanje loto
20.25	Istra in...
20.30	Globus
21.00	Sportni dnevnik
22.00	Vsedanes - TV Dnevnik
22.15	Vzporedna življenja
23.15	Achtung baby! - oddaja o kulturi

ORF Avstrija 1

06.00	Ebba in Didrik
09.40	Duck Tales
11.00	Smrkci, risanka
11.30	Bugs Bunny
12.00	UP, mladinska oddaja
12.55	Smučarski skoki, svetovni pokal iz Lillehammerja
16.25	Banana Joe, italijansko-nemška komedija, 1981
18.00	Srečni otroci, so otroci, ki jim v oddaji uresničijo največje želje
18.30	Srček, oddaja pomaga osamljenim, da se najdejo
19.00	Korak za korakom: Havaji, prihajamo!, 1. del
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Pogledi od strani
20.15	Smrtonosna ljubezen, avstrijski tv film, 1995
21.55	K stvari
23.10	Cas v sliki
23.15	Vizije
23.20	Media Magica, 2. del dokumentarne oddaje o filmski govornici
00.10	Steklena menazherija, ameriški film, 1987
	Režija: Paul Newman
	Amanda Vingfield živi s sinom Tomom in hčerko Lauro v majhnem stanovanju v st. Louisu. Nekdanja južnjaška lepota sanja o nekdanjih casih. Laura, ki ima zaradi otroške bolezni pohabljenega nosa, živi odmaknjeno in se obdaja z dragocenimi steklenimi figurami...
02.20	Neroda na krivi poti, francoska komedija, 1976
04.15	Upor na ladji Bounty, ameriški film, 1935

ORF Avstrija 2

09.05	Ogrožena ljubezen, britanski film, 1988
10.35	Kultura
11.00	Pogovor z novinarji
12.00	Poročila iz parlamenta
12.30	Orientacija
13.00	Cas v sliki
13.05	Tednik
13.30	Dober dan, Koroska
14.00	Pogledi od strani
14.30	Prelomnice zgodovine, 9. del
17.00	Cas v sliki
17.05	Klub za seniorje
17.55	Lipova ulica
18.25	Kristijan v času
18.30	Slika Avstrije
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Pogledi od strani
20.15	Baywatch: Kalifornijski božic
21.35	Cas v sliki
21.50	Columbo: Vrabec v roki
23.20	Ciro, 1. del ital. serije, 1986
00.40	Pogledi od strani
00.55	Kultura

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Sledi časa; 10.05 Prizma optimizma; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Poslušalci čestitajo; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Pod lipo domačo; 17.05 Gost; 18.00 Reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.30 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nočno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 7.25 Zvezdni pregled, biografe; 8.40 Kulturne prireditve; 9.35 Popevki tedna; 10.00 Stergo ergo; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 11.45 Gori. Dol. Naokoli; 13.00 Sportno popoldne z aktualnimi informacijami; 15.00 Morda niste vedeli; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Popevki tedna; 19.30 Top albumov; 21.00 Drugi val, vmes Zrcalo dneva, vreme, promet.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 7.00 Kronika; 8.05 Na poljani jutro; 8.30 Preludij; 9.00 Masa; 10.05 Orkestri in solisti; 11.05 Sonetni venec; 13.05 APZ T. Tomšič; 14.05 Humoreska; 14.35 Opere; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkevna glasba; 20.15 Komorna in operna glasba; 22.05 Nove prevodne strani; 22.30 Vokalno-instrum. glasba; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper (slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.6 - 96.4 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, vreme; 8.20 Noč in dan - OKC obveščajo; 8.50 Zvočna reklama za Nedelo; 9.00 Poti do zdravja; 9.15 Od zrna do klasa - Kmetijski nasveti; 9.45 Po domače; 10.10, 10.45, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 10.40 Power play; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes?; 14.30 Nedeljsko šprtno popoldne; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Du, jest? (pon.); 18.00 Koncert; 19.30 Večer večnozelelih M. Vala; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Iz disko-teke RK; 24.00 Nočni pr. RK.

Radio Koper (italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novosti; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30

Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Sportna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Karičopkova družina; 9.00 BIM!; 9.30 Kam danes; 10.00 Horoskop; 11.00 Duhovna misel; 12.00 BBC novice; 13.00 Reportaža; 14.00 MTV Slov. glasbena lestvica; 15.00 Vodeni program; 16.45 Vreme; 17.15 Hollywood - oddaja o filmu; 19.00 Ameriška glasbena lestvica; 22.30 Jazz galerija.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.00 Mojstri kuhanja; 11.00 Po domače; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hiltro, daleč, visoko; 18.20 Nagradni kviz Kina Kranj; 19.30 Večerni pr.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Sport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni pr.

Radio Student

0.00 RoboKloaka; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Piranski dnevi arhitekture; 17.00 Proč s prvimi damami!!!; 19.00 TB: Red Mick Harvey; 20.00 R. Višker; Michel Foucault - Genealogija kot kritika; 21.00 Oldies Goldies Lestvica; 23.00 Koncert: The Nomads.

Radio Trst A

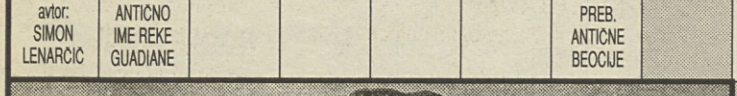
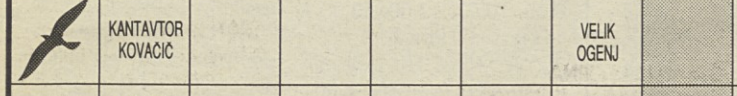
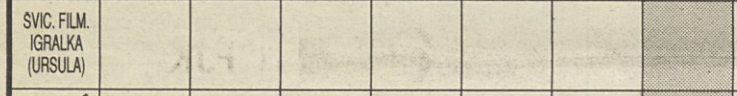
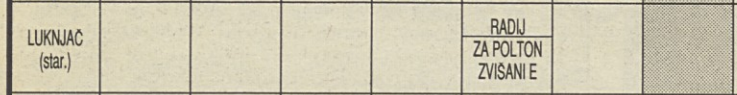
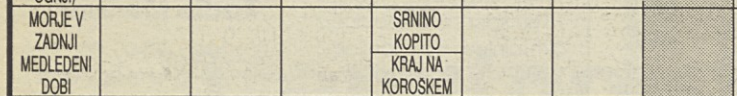
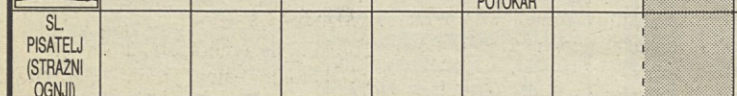
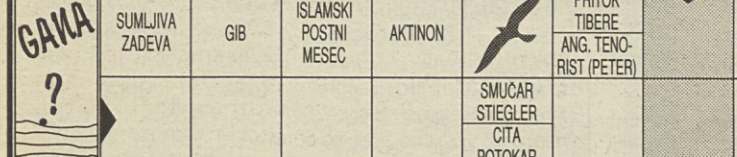
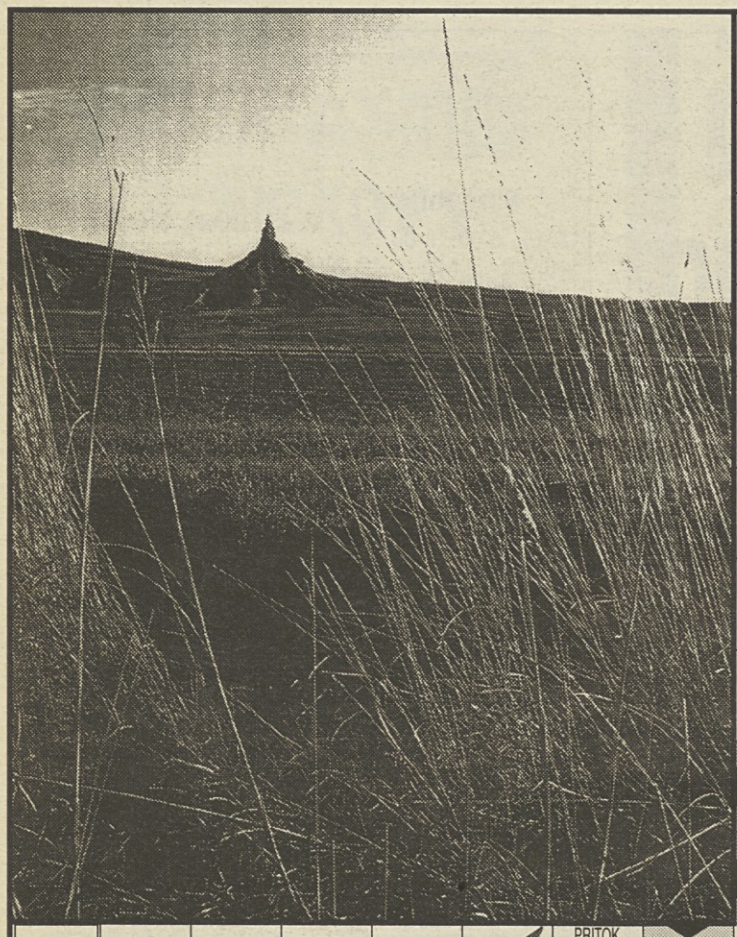
8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Masa iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder: Miklavžev večer (P. Perat); 10.40 Veselo po domače; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Orkestri; 11.30 Nabozna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Koroski obzorik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena: Majcnov osebnostni portret ((G. Schmidt, r. J. Babič); 15.00 Krajevne stvarnosti, nato Potpuri; 15.30 Sport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti: Z naših prireditelj, nato Potpuri; 19.20 Spored za naslednji dan.

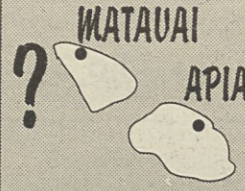
Radio Opčine

7.15, 12.15, 18.15 Krajevna poročila; 11.30, 15.10, 17.10 Poročila; 10.30 Jutranji val.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (mag. Štefan Kramer); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

	AVSTRALSKI COPASTI PAPAGAJ	NASL. JU- NAK SPAN. VITESKEGA ROMANA	TELUR	ROMUNSKI DZIP	ESEJIST VIDMAR	MOSTVO	DOLG, OZEK BORILNI MEC	MANGAN	DESNI PRITOK SENE	PRITOK ILMEN. JEZERA V RUSJI	ZNACAJ	TKANINA ZA ZASTORE	KOSTUMO- GRAFKA VOGELNIK	RADKO POLIC
DEL KLIMATSKIH NAPRAV														
VEDA O AMERISKI ANGLESCINI														
KONRAD ADENAUER			OBCUTENJE S PRSTI OTOCJE V MIKRONEZIJI					MESTO JV. OD MOSTARJA ETUI						
MADZ. LIRIK (ENDRE)				NEIZKUSEN CLOVEK	GR. GEOGRAF IN MATEMATIK INDONEZ OTOCJE							TROBILO	SL. MLADINSKA PISATELJICA	GL. MESTO AM. DRZAVE MARYLAND
PORTUG. POMORSČAK, KI JE OB- PLUL AFRIKO					?				PRIPADNIK EVROP. KELTSKEGA NARODA	DESNI PRITOK RENA V ZRN		MATI BOGOV V GR. MIT. PORTUG. POMORSČAK		
POZITIVEN REZULTAT DELA						NEM. NACI- STIC. POLIT. NA ČESKEM (REINHARD)	?							
KREPELO	NEKD. AM. TENISKA IGRALKA (PAM)	OTOK CAROVNICE KIRKE (orig.)	OGON ZACETNICI NEKD. AM. FILM. DIVE					NEKD. AM. PREDSEDNIK (RONALD)						
								IT. PISATELJ (UMBERTO)					PROTAKTI- NIJ	
								IT. TOVORNJAK					FR. PSIHO- ANALITIK	
												LEPILO (star.)		
												SL. UMET. ZGODOVINAR		
			ZIVAL, KI ZIVI LE NA ENEM PODROČJU						GRENKI LIKER					
		TLESKAJOCI GLAS PRI KOISANIDIH	RUSKI VLADARSKI NASLOV				POKRAJINA V ANGOLI	ZORANA ZEMLJA (star.)	DEL TRSTA RUSKA REKA, KI SE IZLIVA V BELO M.					
			VRTINEC	OBL. FR. IMENA CLOTILDE	OBL. MUSLIM. IMENA IBRAHIM					GLEDALSKI IGRALEC CIGOJ				
					STRUPEN PLIN Z OSTRIM VONJEM					TELOVADEC HODZIC				
IRANSKA DENARNA ENOTA					STAR AVSTR. NOVEC PREKLIC VKUJIZBE						FR. PISA- TELJICA (AURORE)	STRELNA RANA	PRITOK VOLGE	REKA V SVEDSKI POKRAJINI SVEALAND
SOVJETSKI FILM. REZ. (MIHAIL)	TEK ČEZ DRN IN STRN KDOR IMA LE ENO OKO					FILOZOF IZ ELEE	ANG. POPEVKAR ORBISON	SPOSTLJIV NAZIV ZA MOSKEGA						
			VRANICNI PRISAD	KATRAN IGRALKA RINA				PRIPADNICA AVAROV VRSTA LOSOSA						
		GR. MIT. BOG VETROV ORGAN, ZNI ZA RAZVOJ							POSTA- VLJANJE PREPREK	AM. FILM. IG. (PATRICIA) METALNA VRV Z ZANKO				
													AM. FILM. IGRALKA ARQUETTE	POUDAREK
							PRVA ZENSKA HOMERJEV EP				3			
PERZUSKI VLADAR				VNETJE USESA KALUZA								NEKD. SMUCAR PETROVIC		
STARO NIZOZEM. MESTO					EGIPC. KRALJ BOGOV, AMON	DALMATIN. SALJIVEC NEKD. HRV. NOGOMETAS						ESTONEC UMRLA IGRALKA GARDNER		
IZDELO- VALKA COKEL										KRILO RIM. KONJENICE SKANDINAV. DROBIZ				ZRAK (latin.)
 MATAUAI APIA TIHI OCEAN								NEDAVNO IZKRCEN SVET						
			PRIP. NARODA V TURCIJI IN IRAKU					IGRALKA MOREAU						
			ATOL V ARHIPELAGU TUAMOTU					ERBIJ				PRITOK RENA V SVICI (ena od pisav)		

Gesla prejšnje nedeljske križanke

NBA, Shaquille O'Neal, semafor, protinapad, rezultat, profesionalna liga, parket, košarkar

Rešitev prejšnje nedeljske križanke

MV, PLETERJE, IESI, REZULTAT, CLUJ, OMAR, ILA, HIMA, FAVN, NEP, EK, REN, IVANA, LAK, AS, ARA, ASUNCION, HUPA RILA, OSAMITEV, PRO TINAPAD, RE, ITA, TATAR, ENS, NARVAL, EOLIT, ULNA, ND, LA, NBA, CALLGIRL, SHAQUILLE ONEAL, SUAREZ, IAN, TWA, MOKRICE, RE, BUGNO, RIT, AGRONOMKA, BEDA, SUHOBA, KROKUS, AVTORKA, TROSEK, OTROBI, FA, POIROT, ESPRI, ŠI, NASKO, MISS, SIP, NEGA, ANA, ITERBIJ, TATRA, IK, ROV, XE, ARARAT, SRB, TAT, KVAS, NEON, NENEC, KOLIBA, AKRA, CILJ, JAKNA, EREVAN, RADIO, ASTA, ELEAT, TANAKA.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

SNG

LJUBLJANA, Erjavčeva 1

Veliki oder

Sobota, 9. decembra, ob 20. uri:
A. P. Cehov: **TRI SESTRE**, PREMIERA!
IZVEN (KONTO).

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Krekov trg 2

Veliki oder

K. Brisnik-N. Skrbinek:
MIKLAVŽ PRI LUTKAH, za IZVEN.
Danes, 3. decembra, ob 11., 15.30. in 17.-
uri.

Jutri, 4. decembra, ob 17. in 18.30.

Torek, 5. decembra, ob 20. uri.

MIKLAVŽEV SPREHOD IN POZDRAV
LJUBLJANI

Torek, 5. decembra, ob 17.30 izpred LGL
na Krekovem trgu do Prešernovega trga in
nazaj.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Čopova 14

E. Flisar: **IZTROHNJENO SRCE**,
Ponedeljek, 4. decembra, ob 19.30,
za abonma MLADINSKI 3 in IZVEN.
Sreda, 6. decembra, ob 19.30,
za abonma MLADINSKI 4 in IZVEN.

Torek, 5. decembra, ob 16. uri:
S. Makarovic: **SHOW STRAHOV**,
za IZVEN in KONTO.

Torek, 5. decembra, ob 19.30: T. Partljic:
STAJERC V LJUBLJANI, za IZVEN.

Mala scena MGL

Torek, 5. decembra, ob 22. uri: M. Delak:
MANIFESTACIJA INTROVERTA,
za IZVEN.

Petek, 8. decembra, ob 20. uri:
L. Wilson: **ZA ZAGI!** Za IZVEN in KONTO.

KOREODRAMA
LJUBLJANA
Pražakova 12

Danes,
3. decembra,
ob 20. uri
v Krizevniški
cerkvi:

D. Z. Frey: **DOGODEK V MESTU GOGI**.
RAZPRODANO!

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE
NOVA GORICA

Zlatko Krilič: **JAJCE**. Režiserka K. Pegan.
Ponedeljek, 4. decembra, ob 9.30. in 10.30,
za SOLO.

Sreda, 6. decembra, ob 16. uri.
Gostovanje v Tolminu.

Petek, 8. decembra, ob 22. uri:
E. Ionesco: **PLESASTA PEVKA**.
Gostovanje v Pragi.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE
CELJE, Šlandrov trg 5

Jean Anouilh: SKUSNJA

ali KAZNOVANA LJUBEZEN.

Petek, 8. decembra, ob 19.30. PREMIERA!
Sobota, 9. decembra, ob 19.30, za abonma
SOBOTA VECERNI in IZVEN.

SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA
Župančičeva 1

Adolphe Adam: GISELLE.

Ponovitve: 6. decembra - red sreda, 12.
decembra - red torek, 21. decembra - red
četrtak (vse ob 19.30), 15. decembra - red
petek (ob 16.30). Vse predstave so tudi za-
IZVEN in KONTO.

Gian Carlo Menotti: KONZUL.

Ponovitve: 5. decembra - red torek, 13. de-
cembra - red sreda, 16. decembra - edina
izvenabonmajska predstava v decembru
(vse ob 19.30).

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE,
Vilharjeva 11, Ljubljana

LEONCE IN LENA

Četrtek, 7. decembra, ob 18.30,
za IZVEN in KONTO.

Petek, 8. decembra, ob 19.30, za IZVEN.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Krekov trg 2, Ljubljana

MIKLAVŽ V SENTJAKOBU,

A. E. Greidanus: HODL DE BODL

ali DVE VEDRI VODE.

Danes, 3. decembra, ob 10. in 16. uri,
Torek, 5. decembra, ob 16. uri, za IZVEN.

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA
Čufarjev trg 4, Jesenice

Danes, 3. decembra, ob 10. uri:
Dramska sola Barice Blenkus iz Ljubljane:
CIRKUS MENDRAMO.

GLASBA
SLOVENIJA

CANKARJEV DOM

Prešernova 10, Ljubljana

Torek, 5. decembra, ob 19.30:
KONCERT SIMFONICNEGA ORKE-
STRA AKADEMIJE ZA GLASBO V
LJUBLJANI. Dirigent Anton Nanut; so-
lista: Marko Hribnik, klavir, in Masa
Poljanec, klavir.

Program: C. M. von Weber, W. A. Mo-
zart, L. van Beethoven.

Sreda, 6. decembra, ob 19.30:
PACO PENA - MISSA FLAMENCA.
Večer v ritmu flamenca s slavnim
španskim kitaristom, plesalci in meša-
nim zborom iz Zagreba.

Četrtek, 7., in petek, 8. decembra,
ob 19.30: ORANŽNI ABONMA 1. in 2.
Orkester Slovenske filharmonije. Diri-
gent Janos Kovacs; solisti: Aleksandar
Madžar, klavir; Evaristo Casonato,-
oboa; Slavko Goričar, klarinet; Paolo

Caligaris, fagot. Program: P. Ramovs, L.
van Beethoven, N. Rimski-Korsakov.

ILIRSKA BISTRICA

Klub MKNŽ, Bazoviška 26

Petek, 8. decembra:
Zabavljac, rocker in raper iz Beograda
RAMBO AMADEUS.

Kot predskupina bodo nastopili
TOUCH FRICTION iz Splita.

KUD FRANCE PREŠEREN

Karunova 14, Ljubljana

Sobota, 9. decembra, ob 20. in 23. uri:
GARY FLOYD BAND v zasedbi: Gary-
Floyd, vokal; Danny Roman, kitara; Ed
Ivey, bas; Bruce Ducheneaux, bobni;
Jonathan Burnside, kitara.

SLOVENSKA FILHARMONIJA
Kongresni trg 10, Ljubljana

Torek, 5. decembra, ob 19.30:
ZVOKI SESTIH STRUN.
Jerko Novak, kitara. Program: R. de Vi-
see, J. S. Bach, F. Sor, H. Villa-Lobos,
W. Walton.

RAZSTAVE
SLOVENIJA

CANKARJEV DOM

Prešernova 10, Ljubljana

V galeriji CD poteka 2. SLOVENSKI BIENA-
LE ILUSTRACIJE.

V mali galeriji CD je na ogled fotografska raz-
stava Marjana Paternostra z naslovom Poza-
bljeni negativ 2. Razstava bo na ogled do 13.
decembra.

MODERNA GALERIJA

Tomšičeva 14, Ljubljana

V galeriji je samo se danes na ogled retrospek-
tivna razstava enega najizvirnejših sloven-
skih likovnih ustvarjalcev tega stoletja Fran-
ceta Kralja.

V spodnjih prostorih Moderne galerije razsta-
vlja Antony Caro, Kaskade. Razstava bo na-
ogled do 12. decembra.

GALERIJA ŠKUC,

Stari trg 21, Ljubljana

V galeriji je do 15. decembra na ogled razstava
Ljubljana-Budimpešta, ČAS KOT STRUKTURA,
METODA KOT POMEN.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE

Celovška 23, Ljubljana

V muzeju je do 14. januarja na ogled medna-
rodna razstava VSE O SRCU.

MESTNA GALERIJA LJUBLJANA

Mestni trg 5, Ljubljana

V galeriji je do 14. decembra na ogled razsta-
va SEST FRANCOSKIH SLIKARJEV.

VISCONTI FINE ART KOLIZEJ

Gospodarska 13, Ljubljana

V galeriji je na ogled razstava GRAFICNA
MAPA TORONTA skupine IRWIN. Razstava
bo na ogled do 31. decembra.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST: Galerija Cartesius: na ogled je razstava Lojzeta Spacala.
Galerija Art Light Hall: se danes, 3.12. razstavlja trzaska
slikarka Serena Bellini.

Galerija Rettori Tribbio 2: na ogled je razstava Irene Ravalica.
Galerija N. Bassanese (Trg Giotti 8): do 31.12.razstavlja Bar-
bara Strathdee.

Trgovsko središče »Il Giulia«: V torek, 5.12. ob 18.00 otvori-
tev skupinske razstave trzaskih umetnikov, ki jo prireja Lite-
rarni krožek F-Jk in ki bo na ogled do 13. januarja 1996. Lite-
rarni krožek F-Jk vabi na odprtje skupinske razstave 4.t.m. ob
17.30 v »Arredamenti Sartori« -Ul.Giulia 108.

Miramski park- Konjusnica: do 7.1.1996 je vsak dan od
9.00 do 19.00 na ogled razstava izkopanih antične Eble.
Poštna palaca (Trg Vittorio Veneto): do 7.12 bo na ogled raz-
stava »Trst, mesto v kinu: 1896-1929«.

Galerija Lipanjepuntin (Ul. Diaz 4): 14. 12. bodo odprli raz-
stavo ameriskega slikarja Jamesa Browna, ki bo trajala do 31.
januarja.

OPČINE: - SKD Tabor: v Prosvetnem domu je na ogled raz-
stava Demetrija Ceja.

**Danes,
3. decembra,
ob 10. in 11. uri
v Lutkovnem
gledališču Maribor,
Rotovski trg 2:
Grimm-Polak:
SNEGULJČICA.
Igra za otroke
od 3. leta.**

CERKEV
DEVICE MARIJE
VNEBOVZETE
Spodnja Idrija

Danes, 3. decembra,
ob 19. uri:
RAMOVŠ CON-
SORT. Zasedba:
Klemen Ramovs,
kljunasta flavta; Richard Campbell
(London), violoncelo; Shalev Ad-El,
cembalo. Program: Arcangelo Corelli,
Sonate op. V, 1-6 za kljunasto flavto in
basso continuo.

METELKOVA

Torek, 5. decembra, ob 22. uri
v Gala hali: Teater Gromki organizira
koncert anglesko-ameriško-slovenske
skupine THE FILTH.

KULTURNI DOM NOVA GORICA

Sreda, 6. decembra, ob 20.15 v Veliki
dvorani: TRETJI ABONMAJSKI KON-
CERT. Orkester Slovenske filharmonije.
Dirigent Janos Kovacs.

FJK

TRST: Koncertna sezona

Glasbene Matic 1995/96

12. decembra bo v Kultur-
nem domu nastopil Godalni
kvartet Glasbene matic in
Aljosa Starc - klavir.
Naslednji koncert bo 23.
decembra ob 20.30. Nastopila
bo skupina Big Band.

Gledališče Rossetti

Trzasko koncertno društvo

Jutri, 4.12., ob 20.30 koncert
celista M. Maysky in pianista
D. Hovora. Na programu
Schubert, Schumann, Rach-
maninov, Sostakovic.
Prihodni koncert bo v pone-
deljek, 11. t.m., ob 20.30 -
Nastopata celist S. Milenko-
vič in pianist L. Caenazzo.
Na programu Bach, Mozart,
Schumann, Saint-Saëns.

Gledališče Miela

Danes, 3.12, ob 21. uri
»Operettando« - poklon Ro-
bertu Stolz.

V torek, 5.12., ob 20.30 pri-
reja Združenje Glasbene
mladine Italije koncert pia-
nistke Antonelle De Vinco,
ki bo izvajala Scarlattijeve,
Galuppijeve, L. van
Beethovnovne in Prokofijeve
skladbe.

V sredo, 6.12., ob 20.30 -
koncert komornega orkestra
Academi pod vodstvom Mi-
cheleja Stofa s solisti Mar-
com Schiavo(klavir) in Sil-
vio Di Marino(flavta).

TRŽIČ: Obcinsko gledališče
V četrtek, 7.12., ob 20.30
koncert pianistke Irine Plot-
nikove. Na programu Skrja-
bin in Prokofijev.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST: Kulturni dom

Danes, 3.12., ob 16. uri (red C) farsa Georgeja
Taborija »Mein Kampf«. Režija Boris Kobal.
Ponovitve: v torek, 5.12, ob 18. uri (red H), v
sredo, 6.12., ob 20.30 (red D), v četrtek, 7.12,
ob 20.30 (red E).

SSG ponovi za sole Prokofievo pravljico »Pe-
ter in volk«: jutri, 4. t.m., ob 11.00 v Kultur-
nem domu v Trstu; v torek, 5. t.m., ob 14.00
v Ricmanjih; v sredo 6. t.m., ob 14.00 v
Barkovljah in v četrtek, 7. t.m., ob 13.00 v
Trebčah.

Gledališče Verdi - Dvorana Tripovich

Operna in baletna sezona 1995/96

V soboto, 9.12., ob 20. uri (red A) Bellinijeva
opera »Norma« pod vodstvom Yorama Davi-
da. Režija Aldo Reggiani. Naslednje predsta-
ve: nedelja, 10.12., ob 16. uri (red D), v torek,
12.12, ob 20. uri (red B), v sredo, 13.12, ob
20. uri (red C), v četrtek, 14.12, ob 20. uri
(red E), v soboto, 16.12., ob 17. uri (red S), v
nedeljo, 17.12, ob 16. uri (red G), v torek,
19.12., ob 20. uri (red F), v četrtek, 21.12, ob

20. uri (red H) in v petek, 22.12, ob 20. uri
(red L).

Gledališče Rossetti

Danes, 3. t.m., ob 16.00 (red druga nedelja)
bo Stalno gledališče FJK uprizorilo Svevovo
»L'avventura di Maria«. Režija Nanni Garel-
la. Nastopata Gabriele Ferzetti in Patrizia
Zappa Mulas. Predstava v abonmaju: odre-
zek 1.

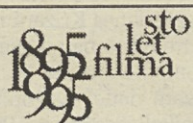
Od 5.12. dalje bo Teatro Stabile iz Veneta
uprizorilo delo Furia Bordona »Le ultime lu-
ne«; režija Giulio Bosetti. Nastopa Marcello
Mastroianni. V abonmaju odrezek st. 4-ru-
men. Za abonente popust.

Gledališče Cristallo - La Contrada

Danes, 3. t. m., ob 16.30 (zadnja predstava)
»Corpse! Commedia con cadaveri«. Režija
Augusto Zucchi. Igrajo Paolo Ferrari, Gian-
carlo Zanetti in Aurora Trampus.
Danes, 3.t.m., ob 11.00 bo v okviru ciklusa
»Povem ti pravljico« gostovanje gledališke
skupine Teatro Viaggio iz Bergama s pravljic-
co »Coccodrilli a colazione«.

KOROŠKA

TINJE: V torek, 14.12.95, ob 19.30 okrogla
miza na temo »Avstrija-Slovenija: sosedstvo
z velikim gospodarskim potencialom«.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

od 3. do 10. decembra
11. dnevi gay in lezbicnega filma.
Slovenska kinoteka.

Danes,3. decembra, ob 20. uri:
Polnočni plesalci
(Sibak - Midnight Dancers),
Filipini, 1994, režija: Mel Chonglo.
Zacetek 11. dnevoj gay in lezbicnega filma.
KINOTEKA.

Torek, 5. decembra, ob 22.15:
Sam svoja gospa
(Ich bin meine eigene Frau),
Rosa von Praunheim, Nemčija, 1993.
Predzadnji celovečerc kulnega
filmskega režiserja in transvestita.
KINOTEKA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Obcinska galerija: V sredo, 6.12., ob 17. uri
otvoritev razstave »Il Duecento a Trieste. Le
monete tra sacro e profano«, ki so jo organi-

zirali Mestni muzej Zgodovine in umetnosti
ter Numizmatični krožek. Po otvoritvi razsta-
ve botudi predavanje prof. Andrea Saccoc-
cija.

PROMOCIJSKA LIGA / DANES V ŠTANDREŽU

Derbi Juventina-Sovodnje vzbuja veliko zanimanje

Sovodenjci so trenutno na prvem, Štandrežci pa na 3. mestu - Obe ekipe s popolno postavo in na zmago

Za današnji derbi v Standrežu med domaco Juventino in Sovodnjami vlada med našimi nogometnimi privrženci ne samo v teh dveh naših vaseh, temveč na vsem Goriskem izredno zanimanje. In to najmanj iz dveh razlogov: prvič, ker je nogomet že po tradiciji zelo popularen na tem območju in drugič, ker sta ekipi po desetih kolih izredno visoko uvrščeni, čeprav pred prvenstvom nihče ni predvideval tako uspešnih nastopov. Sovodenjci so po eni tretjini prvenstvenih bojov z 20 točkami celo na prvem mestu, Juventina pa je s 17 točkami tretja. Skratka, tako spodbudnega razpleta si verjetno celo v obeh taborih naših ekip niso obetali.

Sedaj pa je na vrsti neposreden obračun med našima vrstama.

»Vazno je predvsem, da bo tekma korektna in da se bodo nogometaši na igrišču in gledalci na tribinah sportno obnašali. Ta derbi naj bo predvsem sportni praznik našega nogometa,« je dejal predsednik Juventine Lado Marchi.

»Upam, da bomo pričali lepi in sportni tekmi, na kateri bomo igrali kot običajno igramo, to je na zmago. Pričakujem tudi veliko število naših navijačev. Sploh pa mislim, da se bo zbralo ogromno število navijačev,« pa je povedal predsednik Sovodnjec Gianni Marson.

Kaj pa meni »nevtralen« nogometni opazovalec iz Doberdoba, ki je sicer že igral pri štandreskem društvu in ki odlično pozna tudi vse sovodnjske igralce. To je Peter

Gergolet, član doberdobske Mladosti, ki je eden najzašlužnejših, da je doberdobska ekipa v 3. amaterski ligi na vrhu lestvice.

»Juventina igra v letošnjem prvenstvu zelo dobro. Novi trener je znal odlično uskladiti vse igralce. Lani je ekipa imela sicer več renomiranih posameznikov, letos pa je Juventina predvsem uigrano mostvo, v katerem pridejo do izraza mladi in ambiciozni igralci, kot Marino Peteani, Marko Devetak in drugi, ki prej niso imeli priložnosti, da se izkazujejo. Vse to se seveda odraža z rezultati, ki so doslej odlični.«

Kaj pa Gergolet meni o Sovodnjah?

»Že sami dosedanje rezultati kažejo moč te ekipe, ki je sama na vrhu lestvice. Sovodnje imajo predvsem

Na pokalni tekmi septembra so bili boljši Sovodenjci

izredno močan napad, kjer izstopa strelec Goriup. Sicer pa je sovodnjska ekipa zelo izkušena in uigrana. Če upoštevamo odlike obeh ekip in dejstvo, da Standrežci igrajo doma, potem mislim, da se bo derbi končal z neodlo-

nim izidom.«

Tako Juventina kot Sovodnje nimata težav s postavama. Poskodovanih ali izključenih igralcev ni. Pri Sovodnjah bo sicer zaradi delovnih obveznosti »programirano« odsoten Ladi Tomsic (bl)

C2 LIGA / DANES V TREVISU

Triestina ne razmišlja samo o obrambi

Treviso je v zadnjih osmih kolih skoraj nepremagljiv - Policisti se bojijo neredov

Treviso in Triestina že dve leti hodita po isti poti. Tržačani so se lani iz sosednjega Veneta vrnili s pomembno zmago, a na končni lestvici meddeželne lige je bil Treviso pred njimi. Podoben je bil tudi začetek letošnje sezone. V prvih starih kolih je zbral Treviso samo tri točke in precej zaostajal za Tržačani, v naslednjih osmih tekmah pa so Veneti nanizali kar 22 od 24 možnih točk. S tem so tudi upravicili svojo vlogo enega od favoritov za napredovanje. Med poletnim prestopnim rokom je namreč Treviso najel se nekaj novih igralcev, med katerimi prav gotovo izstopa nekdanji prvotiga Pasa, ki je pravi »play maker« mostva. Na papirju ima torej Treviso boljše mostvo od

Triestine, ki pa lahko vseeno upa na ponovitev lanskega uspeha, saj je za njene nasprotnike tudi letos značilno, da brezkompromisno napadajo in se torej pogostokrat izpostavljajo protinapadom.

Trener Triestine Roselli se ubada z vprašanjem, kako ustrezno nadomestiti branilca Birtiga, kandidata pa sta Tiberio in Pivetta. Roselli meni, da Triestina ne sme igrati obrambno. »Treviso ima boljše igralce od naših, zato se ne smemo izključno braniti, a moramo s consko postavitvijo in presingom potisniti nasprotnika na sredino igrišča,« pravi trener tržaškega mostva. Njegov kolega pri Trevisu Pillon ceni tržaške igralce, zlasti Gubellinija, Polmonarija in Marsicha, vendar ne sk-

riva zelje, da bi z zmago izbrisal lanski poraz, prepričan pa, da bosta na koncu obe mostvi dosegli uvrstitev v play off.

Glede na lanske izkušnje bodo sile javnega reda okrepile nadzorstvo, ker se bojijo neredov.

Današnji spored: Baracca - Imola, Centese - Ponsacco, Fano - Pesaro, Fermana - Ternana, Livorno - Forlì, Pontedera - Rimini, San Donà - Giorgione, Tolentino - Cecina, Treviso - Triestina.

Pro Gorizia v Palmanovi

Današnji spored: Adriese - Arzignano, Basano - Pieveviga, Caezano - Miranese, Palmanova - Pro Gorizia, Legnano - Argentana, Mestre - Luparense, Russi - Lendinara, Santa Lucia - Viro, Sanvitesse - Sevegliano.

A LIGA / DANES 12. KOLO

Lazio bo skušal zaustaviti Milan, Udinese z Romo

RIM - Lazio ima v današnjem 12. kolu nogometne A lige priložnost, da demantira mnenje vse večjega števila poznavalcev, da v boju za naslov nima česa iskati. Rimljani bodo namreč gostili vodilni Milan. Položaj obeh mostev ni tak, da bi bila tekma tako ali drugače odločilnega pomena, toda s psihološkega vidika bi zmaga Laziu veliko pomenila. Trener Zeman nima velikih težav s postavo (diskvalificirani Chamot ni nenadomestljiv), Capello pa razmišlja, s kolikim napadalci igrati. Če se bo odločil za dva, bo Boban igralo namesto Savičevića.

Turinski derbi (večerna tekma) je včasih odločil o »scudettu«, zdaj pa je nekoliko v ozadju. Po krivdi Torina, ki vse bolj tone. Sonetti bi z zmago resil svoj trenerski položaj, toda tudi Juventus v prvenstvu ne igra kot v pokalu. Lippi napoveduje napad s tremi igralci. Delitev točk tokrat ni verjetna.

Udinese v zadnjih kolih ni potrdil začetnih obetov. Trener Zaccheroni

iz tedna v teden spreminja postavo. Očitno je v mostvu nekaj narobe, čeprav bolj kot igro pogresajo rezultate. Bierhoff je v napadu preveč osamljen, zato trener razmišlja, da bi na tekmi z Romo poskušal okrepiti udarno linijo z Borgonovom, ki nestrpnost caka na ponujeno priložnost.

Goran Lazić se pred nekaj meseci ni vedel, koliko časa mu je usojeno živeti, danes pa bo dres Padove oblekel že od prve minute. Padova računa, da bo z njegovim doprinosom zapustila zadnje mesto na lestvici.

Današnji spored: Atalanta - Vicenza, Bari - Sampdoria, Inter - Cremonese, Juventus - Torino, Lazio - Milan, Napoli - Parma, Padova - Fiorentina, Piacenza - Cagliari, Udinese - Roma.

Spored B lige: Cesena - Cosenza, Genoa - Bologna, Lucchese - Avellino, Palermo - Foggia, Perugia - Pescara, Pistoiese - Andria, Reggiana - Chievo, Reggina - Brescia, Verona - Salernitana.

1. IN 2. AMATERSKA LIGA

Je Zarjine krize konec? Primorje mora tvegati Za Vesno le formalnost

Igralci Primorja bodo morali dokazati, da niso že zdaj vrgli puške v koruzo

1. AMATERSKA LIGA

Forgarja - Zarja

Bazovci odhajajo v goste k ekipi, ki je že 8 kol nepremagana, vendar na domačih tleh v 4 dosedanjih srečanjih ni se nikoli zmagala, temveč je trikrat igrala neodločeno in enkrat izgubila (v 2. kolu proti Torreaneseju z izidom 2:0). Naloga zarjanov pa ne bo lahka, tudi ker ima Forgaria najboljšo obrambo prvenstva. Doslej je prejela le 6 zadetkov v 10 srečanjih. Vendar bodo morali varovanci predsednika Zagarja dokazati, da nedeljska zmaga proti Opicini ni bila naključna in da je konec krize, čeprav je misel na napredovanje najbrž že splahnela. Mnogo bo odvisno od Gregorice, ki se je v zadnjih srečanjih ponovno vrnil v odlično formo. Mladi igralci bi se morali zgledovati po njem.

Torreanese - Primorje

V dosedanjih 10 srečanjih so igralci Torreaneseja trikrat zmagali, šestkrat remizirali in enkrat izgubili, in sicer pred dvema tednoma (kot Prosecani) na domačih tleh proti Basaldelli z izidom 1:0. Na domačih tleh ekipa se ni zmagala. Primorje pa je v gosteh le enkrat zmagal. Torej bi se moralo srečanje zaključiti z neodločenim izidom, kar bi zadovoljilo domaćine, ki nimajo velikih ambicij in tudi Prosecani, ki si ne smejo privoščiti spodrseljav. Toda če hočejo igralci trenerja Bidussija računati na napredovanje in ne izgubiti kontakta s prvouvrsteno Basaldello bodo morali nekaj tvegati in upati da dvojica Miclaucich - Pescatori poskrbi, kot ponavadi, za grenko presenečenje za nasprotnika. Vendar bi bil tudi čas, da bi se tudi kak drug igralec Primorja vpisal med strelce.

Vesna - Buiese

Na papirju bi morali imeti danes Krizani najlažje delo. Ekipa Buieseja je namreč trenutno na zadnjem mestu s 6 točkami (6 remijev in 4 porazi). Prejeli so 12, dali pa 7 zadetkov. Vendar bodo Krizani danes nastopili v okrnjeni postavi (gotovo bodo manjkali izključena Peter Sedmak in Scala ter poskodovani Mantovani), tako da bo imel trener Nonis se kar precej težav s sestavo ekipe in naloga ne bo lahka. Tudi ker je Buiese v drugem kolu prisilil na neodločen izid (1:1) Primorje. Buiese in Vesna sta se srečala tudi v lanskem prvenstvu, v gosteh so Krizani igrali 1:1, v zadnjem kolu na domačih tleh pa je Vesna klonila z 2:3. Favoriti so danes Krizani, vendar jih lahko vsako podcenjevanje drago stane.

2. AMATERSKA LIGA

Primorec - Mariano

Ali bodo igralci se uspeli reagirati, ali pa so že vrgli puško v koruzo? To je trenutna glavna dilema pri Primorcu. Do konca prvenstva manjka še 16 kol, Trebenci pa so sedaj sami na zadnjem mestu s 4 točkami. Danes prihaja v goste ekipa Mariana, proti kateri so Trebenci lani doma zmagali z 2:1, v gosteh pa izenačili 2:2. Mariano je trenutno na 7. mestu s 13 točkami (3 zmage in 4 remiji). V zadnjih dveh kolih pa je ostal praznih rok. Ali bo danes obveljal pregovor, da gre v tretje gre rado? V Trebcah upajo, da bo, odvisno pa bo od pristopa igralcev, ki so letos večkrat zaigrali pod svojimi sposobnostmi. (E.B.)

3. AMATERSKA LIGA / NAŠIM EKIPAM SE PONUJA PRILOŽNOST ZA DOBER IZKUPIČEK

Breg si poraza ne more privoščiti Mladost proti tretjeuvrščnemu

Za Gajo predstavlja Vermeigliano priložnost za prvi popravni izpit Kras bi moral vsaj na papirju imeti lahko delo - Zmaga Doline?

NA TRŽASKEM

Servola - Breg

Kot se edini nepremagani, igrajo danes Brežani proti ekipi, ki igra letos s spremenljivo srečo. V 8 srečanjih je Servola doslej dvakrat zmagala, trikrat izenačila in trikrat izgubila. Lani sta ekipi vsaka po enkrat zmagala. Servola z 1:0, Breg pa z 3:0. Brežani računajo na zmago, saj si ne smejo dovoliti, da izgubijo stik z vrhom.

Kras - Junior Aurisina

Pred pričetkom prvenstva sta Kras in J. Aurisina spadala v ozi krog favoritov za napredovanje (oba sta namreč izpadla iz 2. amaterske lige). Krasovci so to vlogo potrdili in so trenutno na prvem mestu, J. Aurisina pa je zelo razočarala in se s 7 točkami nahaja na sredini lestvice. Naloga kra-

sovcov bi morala biti zato lahka vendar Nabrežinci bodo prej ali slej le pokazali kaj zmorejo, upajmo le da se to ne bo zgodilo danes.

Gaja - Vermeigliano

Bodisi Gaja kot Vermeigliano sta v prejšnjem kolu izgubila. Vendar, če je bil nedeljski poraz za Vermeigliano sele prvi, so gajevci že 4-krat okusili grenkobo poraza. Ekipa iz Goriskega je v boju za napredovanje skupaj s Krasom, San Vitom in Bregom. Trener Gaje Colavecchia bi zato z zmago nad Goricani napravil veliko uslugo svojima dvema bivšima ekipama (Breg in Kras) in obenem nekoliko popravil vzdušje v taboru gajevcev, kjer je bilo letos zares malo vzrokov za veselje.

Dolina - Venus

Ekipa Venusa, ki sele

drugo leto nastopa v amaterskih prvenstvih, je letos pričela prvenstvo zelo dobro (7 točk v 3 tekmah). Nato pa je naslednjih petih srečanjih dosegla le 1 točko, v preteklem kolu pa je doživela pravi polom, saj je izgubila 8:1 proti Krasu. Dolinčani pa so do sedaj zbrali le 5 točk, kar je brez dvoma premalo za prikazano igro. Danes se jim zato ponuja odlična priložnost, da se malo oddaljijo od dna. Lani sta se srečanja končala 1:1 in 2:0 v korist Venusa. (E.B.)

NA GORISKEM

Mladost - Castions

V današnjem 10. kolu bosta na sporedu kar dva derbija: v Doberdolu in Foljanu. V Doberdolu bo domače mostvo igralo proti tretjeuvrščnemu Castionsu, drugouvrščeni Fogliano pa se bo spo-

Vegliach (Dolina) in Paoletti (Breg) na derbiju (F.Kroma)

prijel s Sagradom, ki si s Castionsom deli tretje mesto.

Na dlani je, da danes Doberdobci ne smejo ostati praznih rok, se posebno ker igrajo doma. Tudi točka bi bila verjetno zanje premalo, poraza pa si absolutno ne smejo privoščiti, kajti Fogliano zaostaja le za dve točki.

Pri Mladosti so se na današnje srečanje dobro pripravili. Odsoten bo le Sitá, ki je moral na operacijo. S treningi pa je začel Monticolo, ki si je zdravil poskodbo več kot mesec dni. Castions je zelo solidna ekipa, ki ima svojo glavno moč v obrambi, saj je doslej dobila najmanj (5) zadetkov.

SMUČANJE / SVETOVNI POKAL ZA MOŠKE

L. Kjus prvič na najvišji stopnički

Norvežan dobil superG v Vailu - Brezavšček odličan 19. - Snežni vihar prekinil ženski smuk

VAIL - Norvežan Lasse Kjus je končno docakal svoj veliki dan in zmagal na tekmi za svetovni pokal. S tem je samo potrdil že znano dejstvo, da je letos najrešnejši kandidat za osvojitev velikega kristalnega globusa. V letošnji sezoni je bil Kjus že štirikrat drugi, včeraj pa je v Vailu po tekmi v superveleslalomu končno stopil tudi na najvišjo stopničko. Kjus je bil za 29 stotink sekunde hitrejši od Avstrijca Richarda Kröllja, tretje mesto pa je nekoliko presenetljivo osvojil Italijan Pietro Vitalini.

»Se zdaj ne morem verjeti, da se je to res zgodilo,« je po zmagi izjavljal molčeči Norvežan, ki je čakal do zadnjega tekmovalca, preden je začel sprejemati čestitke tekmecev. »Slabo mi je, če postajajo od tega čakanja na prvo zmago,« je se dodal presrečni zmagovalček.

Zelo dobro je smučal tudi slovenski reprezentant Ales Brezavšček, ki je osvojil izvrstno 19. mesto, za Kjusom pa je zaostal sekundo in 24 stotink. Brezavšček je s tem tudi prvič osvojil točke za svetovni pokal. Nastopila sta tudi Jernej Koblar, ki je s časom 1:35.75 osvojil

37. mesto. Miran Rauter pa je svoj nastop končal na 44. mestu, za Kjusom pa je zaostal 2 sekundi in 1 stotinko.

Rezultati: 1. Lasse Kjus (Nor) 1:34.15; 2. Richard Kröll (Avt) 1:34.44; 3. Pietro Vitalini (Ita) 1:34. 50; 4. Patrik Järbin (Sve) 1:34.54; 5. Fredrik Nyberg (Sve) 1:34.60; 6. Kristian Ghedina (Ita) 1:34.67; 7. Luc Alphand (Fra) 1:34.68; 8. Peter Rzehak (Avt) 1:34.82; 9. Hans Knaus (Avt) 1:34.96; 10. Werner Peratoner (Ita) 1:35.02 itd.

Vrstni red v svetovnem pokalu po 7 preizkušnjah: 1. Kjus 465 točk; 2. Michael von Grünigen (Svi) 300; 3. Nyberg 206; 4. Jure Kosir (Slo) 175; 5. Knaus 157; 6. Urs Kälin (Svi) 156; 7. Christian Mayer (Avt) 140; 8. Alphand 136; 9. Sebastien Aimez (Fra) 130; 10. Kjetil-Andre Aamodt (Nor) 103 itd.

LAKE LOUISE - V Kanadi pa bi moral biti včeraj na sporedu ženski smuk. Tekmovanje pa so morali po 29 smučarkah (od 55) prekiniti zaradi snežnega viharja. Pred prekinitvijo je vodila Rusinja Varvara Zelenskaja pred Americanko Hilary Lindh in Italijanko Bibiano Perez.

ODOBJKA / ITALIJANI SLAVILI BREZ PORAZA

Za konec odigrali tekmo med »azzurri« in »all stars«

Andrea Giani proglašen za najboljšega igralca pokala

TOKIO - Dvanajst reprezentanc je včeraj opravilo zadnjo formalnost na svetovnem odbojgarskem pokalu za moške na Japonskem. Včerajšnje tekme niso odločale več o ničemer, saj si je Italija (na sliki AP na zmagovalnem odru) že prej zagotovila naslov, Nizozemska in Brazilija pa kot druga in tretja pot na olimpijske igre v Atlanto.

Včeraj presenečenj ni bilo. »Azzurri«, ki so prvič osvojili svetovni pokal, dobili pa so vseh enajst srečanj, so po hitrem postopku opravili s slabimi Tunizijci. Prav tako hitro so Nizozemci izprasilili Egipcane, Brazilci pa so dobesedno povozili Japonce.

Svetovni pokal se je uradno zaključil danes po-

noči (ob 5. uri zjutraj po srednjeevropskem času) s tekmo med Italijo in selekcijo sveta, v katero so trije selektorji, Nizozemec Joop Alberda, Brazilc Zé Roberto in Japonec Seiji Oko izbrali

Negraa (Bra), Cvrtlika (ZDA), Nakagaichija (Jap), Matsudo (Jap), Mauricia (Bra), Sancheza (Kub), Zwerverja (Niz), Diaga (Kub), Blangèja (Niz), Sasakija (Jap), L.Hernandez (Kub), Giovanija (Bra), Van de Goora (Niz) in Aoyamo (Jap).

Italija - Tunizija 3:0 (15:5, 15:5, 15:9)

ITALIJA: Tofoli 0+0, Bernardi 7+11, Bovolenta 4+12, Zorzi 6+10, Papi 5+7, Gravina 5+9, Pasinato 6+5, Bellini 0+0, Giani, Pippi, Gardini in Bracci niso igrali

TUNIZIJA: Koubaa 1+11, Hedhili 2+2, Hfaiedh 7+8, Aouni 2+6, Loukil 2+14, Baghdadi 0+11, Ben Cheikh 0+0, Ghandri 0+0, Guidara 0+1, Ben Romdhane, Belaid in Ben Amara niso igrali

Trajanje setov: 26, 19, 21; servis (točke/napake): Italija 2/11, Tunizija 3/5; blok: Italija 10, Tunizija 8; napake: Italija 5, Tunizija 11; 3.800 gledalcev.

SMUČARSKI SKOKI / SVETOVNI POKAL

Finci dominirali na prvi letošnji preizkušnji

Prvič v karieri slavil 22-letni Mika Laitinen - Dejan Jekovec 48.

LILLEHAMMER - Uvodna tekma letošnjega svetovnega pokala v smučarskih skokih, ki je potekala na srednji olimpijski skakalnici v Lillehammerju na Norveškem, je bila v znaku finskih športnikov. Prvič v karieri je na tekmi za svetovni pokal zmagal dvaindvajsetletni Mika Antero Laitinen, ki je skočil 94,5 in 95,5 metra, za kar je dobil 254 točk, drugi je bil njegov rojak Ari Pekka Nikkola (93 in 93,5 metra, 248 točk), tretji pa Japonec Masahiko Harada, ki je zbral 245,5 točke.

Cetrtri je bil se en Finec Janne Ahonen, ki je le za pol točke zaostal za tretjim mestom in popolnim zmagovalcem finske reprezentance. Lanski zmagovalček svetovnega pokala Avstrijec Andreas Goldberg je z 237 točkami zasedel sedmo mesto, olimpijski zmagovalček Jen Weissflog pa je bil 13.

Slovenski skakalci so nastopili pod pričakovanji, v prvo serijo se je uvrstil le Dejan Jekovec (SK Trzic), ki je skočil 81,5 metra (95,5 točke) in je zasedel 48. mesto ter si s tem ni priboril uvrstitve med najboljšo petintrideseterico, ki je nastopila v drugi seriji. Ostali so izpadli že v kvalifikacijah. Urban Franc je skočil 82,5 metra in je za pol metra zgrešil prvo serijo, Robert Meglič je bil z 81,5 metri 53., Matjaz Kladnik je imel 57. daljavo (81 metrov), Samo Gostisa pa je skočil 78,5 metra in pristal na 67. mestu kvalifikacij.

Jekovec je v kvalifikacijah s 83 metri za las ujel prvi nastop. »Cimprej bi zeleti pozabiti to tekmo. Že v nedeljo bo nova, na njej pa ne bi radi ponovili današnjih napak. Nasi skakalci so zeleti prevec in v tej zelji zgoreli; skakali so prevec zapeto in krcevito,« je kratko ocenil nastop glavni trener slovenskih skakalcev Ludvik Zajc.

Izidi - srednja skakalnica: 1. Laitinen (Fin) 254.00 (94.5, 95.5), 2. Nikkola (Fin) 248.0 (93, 93.5), 3. Harada (Jap) 245.5 (90.5, 95), 4. Ahonen (Fin) 245.0 (92.5, 92.5), 5. Jean Prost (Fra) 239.0 (92, 90), 6. Holseter (Nor) 238.0 (90, 90.5), 7. Goldberger (Avt) 237.0 (89.5, 91), 8. Suda (Jap) 236.5 (88.5, 94), 9. Ottesen (Nor) 235.0 (89.5, 93), 10. Soininen (Fin) 229.0 (88, 90), 11. Steinauer (Svi) 228.5 (88.5, 88.5), 12. Malysz (Pol) 226.5 (89.5, 87.5), 13. Weissflog (Nem) 225 (87.5, 89), 14. Uhrmann (Nem) 223.5 (89.5, 87), 15. Saito (Jap) 222.5 (84, 90.5) in Siegmund (Nem) 222.5 (88.5, 87.5), 17. Bredesen (Nor) 220.5 (86.5, 86.5), 18. Jasuzaki (Jap) 218.5 (84.5, 89), 19. Nisikata (Jap) 218.0 (84.5, 89), 20. Gebstedt (Nem) 217.5 (86.5, 86), 21. Skupien (Pol) 216.0 (87.5, 84.5), 22. Weber (ZDA) 215.0 (85.5, 85), 23. Köttel (Svi) 214.5 (86.5, 85.5), 24. Øverby (Nor) 211.5 (88, 84.5), 25. Sakala (Čes) 210.0 (84, 85), 26. Dessum (Fra) 209.0 (84, 84.5), 27. Ito (Jap) 207.5 (85, 84), 28. Jäckle (Nem) 206.0 (84.5, 83.5), 29. Ljøkelsøy (Nor) 205.5 (83.5, 83), 30. Klinga (Fin) 204.0 (84, 82.5) in Wallner (Avt) 204.0 (83, 83.5), ... 48. Jekovec (Slo) 95.5 (81.5).

NOVICE

Miami speš uspešen

NEW YORK - Nadaljuje se uspešna serija Miami, ki je tokrat premagal Charlotte, oa padla po podaljšku. Tekma je imela poseben priokus, saj sta si društvi pred začetkom sezone zamenjali nekaj »super« igralcev (Glen Rice in Khalid Reeves v zame-no za Alonza Mourninga).

IZIDI - petek: Miami - Charlotte 108:101 (Mourning 21, Askins 21; Rice 22), Boston - New Jersey 123:131* (Fox 33; K.Anderson 39, Gilliam 20), Phoenix - Minnesota 111:105 (K.Johnson 26, Person 22, Barkley 18; Rooks 19, Rider 18), Seattle - Milwaukee 110:99 (Kemp 27), Lakers - Vancouver 113:100 (Ceballos 22, Divac 18; B.Edwards 28, G.Anthony 20), Atlanta - Dallas 98:106 (S.Smith 26; Mashburn 33, J.Jackson 28), Toronto - Philadelphia 105:102 (W.Anderson 23, A.Robertson 22, O.Miller 20; Stackhouse 32, Maxwell 22). (VJ)

Pingvini premagali panterje

NEW YORK - Pittsburgh Penguins so v severnoameriški poklicni hokejski ligi NHL premagali drugo ekipo lige Florida Panthers z 2:1. Za mostvo Penguins, ki je prvo v severovzhodni skupini, je v zadnji tretjini oba gola dosegel Jaromir Jagr; v letošnji sezoni ima Jagr zabeleženih že 22 zadetkov. Izidi petkovih tekem: Pittsburgh - Florida 2:1, Buffalo - Hartford 2:1, N. Y. Rangers - Colorado 5:3, N. Jersey - Tampa Bay 5:1, Detroit - Anaheim 5:2, Calgary - Edmonton 8:2, Vancouver - S. Jose 7:2.

Nov svetovni rekord kitajske plavalke v Braziliji

RIO DE JANEIRO - Na svetovnem prvenstvu v 25-metrskih bazenih v Braziliji je bil dosežen že tretji svetovni rekord. Kitajka Limin Liu je zmagala na 100 metrov delfin s časom 58.68. V napetem finalu je za stotinko sekunde premagala Avstralko Susan O'Neill. Tretja je bila Angela Kennedy iz Avstralije, ki je bila s časom 58.74 prav tako hitrejša od prejšnjega svetovnega rekorda (58.77).

Na Novoletni tumeji skupni nagradni sklad 220.000 mark

STUTTGART - Skupni nagradni sklad na letošnji Novoletni turneji smučarjev skakalcev je kar 220.000 nemških mark. Organizacijski odbor v nemškem Garmisch-Partenkirchnu je sporočil, da bo skupni zmagovalček od tega zneska dobil 50.000 mark, drugouvrščeni pol manj, tretji 15.000 in cetr-ti 10.000 mark. Visoke nagrade pa čakajo tudi zmagovalce posameznih tekem. Prvo mesto v Oberstdorfu (30. 12.), Garmisch-Partenkirchnu (1. 1.), Innsbrucku (4. 1.) in Bischofshofnu (6. 1.) bo vredno 25.000 švicarskih frankov.

Martinezova zmagala v Mehiki, Grafova poražena

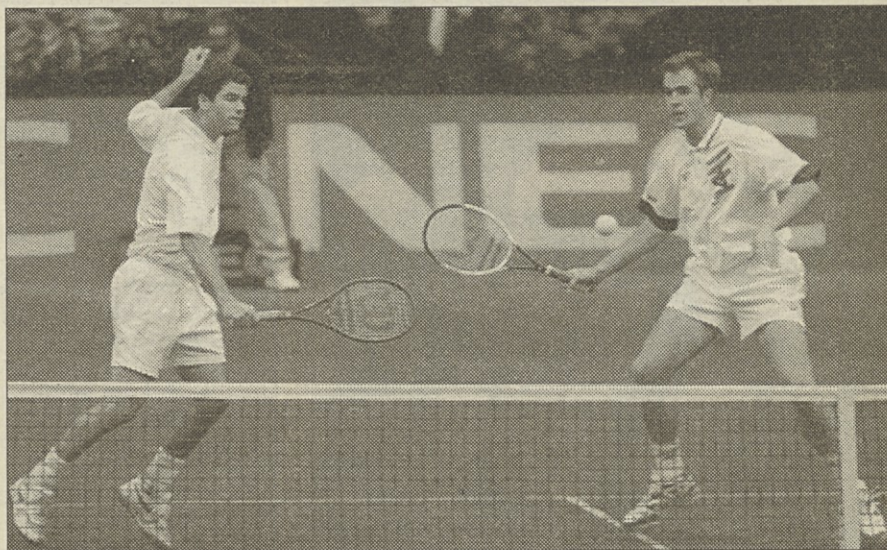
CIUDAD DE MEXICO - Druga teniška igralka sveta Spanka Conchita Martinez je v finalu ekshibicijskega teniskega turnirja v mehiki prestolnici premagala Americanko Gigi Fernandez s 6:3 in 6:4. Zmagovalki turnirja je pripadlo 50 tisoč, porazenki pa 20 tisoč dolarjev. V dvoboju, ki je odločal o tretjem mestu, je prva tenisačica lestvice WTA Nemka Steffi Graf izgubila proti Mehicanki Angelici Gaval-don s 6:3, 3:6, 3:6. Grafova je v cetrtek izgubila dvo-boj s Fernandezovo, po nastupu pa je dejala, da je slabo igrala zaradi dolgega poleta in tezav pri prilagajanju na visoko nadmorsko višino mehiskega glavnega mesta.

TENIS / FINALE DAVISOVEGA POKALA

Po igri dvojic Američani vodijo proti Rusom z 2:1

MOSKVA - Po drugem dnevu finala Davisovega pokala ameriška teniška reprezentanca proti Rusiji vodi z 2:1. V igri dvojic sta prvi igralci na svetu Pete Sampras in Todd Martin premagala Jevgenija Kafeljnikova in Andreja Olhovskega s 7:5, 6:4 in 6:3. Za 31. zmagovalstvo v Davisovem pokalu ZDA tako potrebujejo le še eno zmago iz preostalih dveh današnjih dvobojev.

Le dve uri pred dvobojem se je selektor ameriške ekipe Tom Gullikson odločil, da namesto v zadnjem trenutku poklicanega Richeyja Reneberga v ekipo postavi trenutno najboljšega igralca na svetu. Pete Sampras, ki se je v petek po zmagi v stiriurnem dvoboju z Andrejem Česnokovom zgubil od izčrpanosti in so ga zaradi krčev v nogah morali odnesti z igrišča,

Pete Sampras (levo) in Todd Martin med včerajšnjim dvobojem dvojic (AP)

je stisnil zobe in kljub utrujenosti zaigral odlično. Zmago v prvem nizu sta si Američana zagotovila v dvanajsti igri, ko sta odvezla servis nasprotnikoma in po-

vedla s 7:5. Od tu naprej Rusa pred svojim občinstvom nista več ujela ritma, kar sta Sampras in Martin znala izkoristiti in s sijajno igro na videz presenetljivo

lahko zmagala. V današnjih srečanjih posameznikov se bosta najprej pomerila Pete Sampras in Jevgenij Kafeljnikov, nato pa Jim Courier in Andrej Česnokov.

Končna lestvica

IZIDI 11. KROGA: Kuba - Kitajska 3:1 (14:16, 15:11, 15:12, 15:13), Brazilija - Japonska 3:0 (15:3, 15:5, 15:4), ZDA - Kanada 3:0 (15:13, 15:10, 15:10), Nizozemska - Egipt 3:0 (15:3, 15:9, 15:8), Argentina - Južna Koreja 3:1 (12:15, 16:14, 16:14, 15:11), Italija - Tunizija 3:0 (15:5, 15:5, 15:9)

	T	Z	P	Seti	T
Italija	11	11	0	33:3	22
Nizozemska	11	9	2	30:7	20
Brazilija	11	9	2	29:7	20
ZDA	11	8	3	24:9	19
Japonska	11	7	4	21:13	18
Kuba	11	7	4	23:18	18
Argentina	11	5	6	17:20	16
J. Koreja	11	3	8	12:24	14
Kitajska	11	3	8	11:26	14
Kanada	11	3	8	11:27	14
Egipt	11	1	10	5:30	12
Tunizija	11	0	11	2:33	11

Na olimpijske igre v Atlanto so se uvrstile Italija, Nizozemska in Brazilija.

ODBOJKA / SINOČI V MOŠKI B2 LIGI

V Modeni prva zmaga Imse na gostovanjih

Po vodstvu z 2:0 Goričani uspešni šele v 5. nizu

Cus Modena - Imsa 2:3 (11:15, 9:15, 15:12, 15:11, 9:15)

IMSA: Feri 7+15, L. Populini 8+30, M. Cernic 12+12, Cola 12+16, Princi, Rigonat 5+1, G. Populini 1+0, Paoletti 2+2, Korsic 0+1, Radetti 2+0, S. Cernic 0+0.

Trajanje setov: 22, 26, 36, 33 in 12 minut. Servis (točke/napake): Imsa 12/23, Cus 2/9. Napake: Imsa 23, Cus 16, Blok: Imsa 10, Cus 14.

Valovci se naprej radi igrajo tie brek. Včerajšnji je bil že tretji v šestih tekmah. Goričani so pokazali, da so pod vodstvom trenerja Zamoja v petem setu nepremagljivi. Isto se je dogajalo v sezonah 93/94.

Vsekakor treba reci, da bi lahko Goričani lažje prisli do prvih točk v gosteh. Vodili so namreč že 2:0 in začeli dobro tudi tretji set, nato pa popustili. To bi jih lahko drago stalo, a - kot reče - so znali v tie breku ustrezno reagirati.

V Modeni so plavordci stopili na igrišče s trdno voljo, da dosežejo

zmago. V veliki telovadnici, a pred zelo malotestilno publiko, skupno je bilo na tribuni največ dvajset ljudi, so Goričani dobro začeli in po deseti točki prevzeli pobudo v svoje roke in prepričljivo osvojili uvodni niz. Tudi v drugem setu niso domaćini pokazali posebnega napredka, tako da so plavordci kmalu dosegli visoko vodstvo 13:6 in obdržali prednost vse do konca seta. V tem setu je letosnji krstni nastop opravil tudi Fabjan Korsic, ki je dosegel tudi eno menjavo servisa.

V tretjem setu so imsovci, kot po navadi, povedli, pri rezultatu 6:3 pa so popolnoma popustili. Domaćini so dosegli delni izid 9:0. Goriški

Cola tokrat neustavljiv

fantje so proti koncu reagirali in se približali do 12:11, toda domaćini so

ohranili mirne živce in vnovčili set. Tudi v nadaljevanju so bile vajeti igre v rokah Modene. Set je bil kopija prejšnjega in domaća sesterka si je priborila pravico igranja tie breka, v katerem sta obe ekipi doslej dvakrat slavili in nikoli zapustili igrišča premagani. V looteriji tie breka pa so bili bolj srečni in predvsem bolj spretnejši Goričani. Domaćini pa so bili na igrišču preveč nervozni in so si v zadnjem setu zaslužili dva rumena in en rdeč karton po katerem so plavordci povedli 10:4 in si praktično zagotovili zmago. (A&D)

Nekaj ostalih izidov: Sassuolo - Concesio 3:1, San Miguel - Carpi 3:1, Isola - Il Cervo 0:3.

ODBOJKA / MOŠKA C2 LIGA

Porcia ustavila Olympio CDR

Goričani so igrali brez obeh standardnih centrov

Porcia - Olympia CDR 3:1 (15:9, 11:15, 15:12, 15:10)

OLYMPIA CDR: Simon Terpin 13+16, Sfiligaj 3+8, Janez Terpin 0+7, Gravnar 3+9, Maraz 1+6, Evgen Komjanc 0+1, Bensa 0+4, Andrej Terpin 0+0, Pintar 0+0, Ferfolja.

Olympia je v Furlaniji doživela poraz, ki jo začasno spet oddaljuje od vrha lestvice. Proti solidnemu nasprotniku so Goričani zal igrali v okrnjeni postavi. Manjkala sta namreč oba standardna centra. Poleg Dornija namreč zaradi močnega udarca v koleno ni mogel igrati niti Ferfolja. Trener Dorni je bil prisiljen narediti nekaj rošad v postavi. »Nova« centra Simon Terpin in Stefan Bensa sta dobro opravila svojo nalogo, a bistveno se je zmanjšala udarna moč napada s krilnih pozicij. Če k temu dodamo se, da je bil sprejem

servisa katastrofalen (Porcia je izkoristila velikost dvorane in s servisi od daleč spravila v zagato naše odbojkarje), je slika popolna, pri tem pa je treba se dodati, da so gostitelji zelo solidna ekipa, v kateri glavno vlogo igra bivši član videmskega drugoligaša VBU Zel.

Nekoliko več zbranosti so gostje pokazali samo v drugem setu, ki so ga tudi osvojili, odločilen za razplet tekme pa je bil tretji set, v katerem je sodnik pri rezultatu 12:12 oskodoval Goričane, vendar pa trener Dorni meni, da to nikakor ne opravičuje poraza.

»Pričakoval sem, da bomo z agresivnejšo igro prikrili objektivno težavo, s katerimi smo se srečali na tej tekmi, žal pa do tega ni prišlo. Pogrešal sem zbranost in odločnost, odpovedala pa so krila.« je povedal trener Olympie CDR.

V moški C1 ligi Koimpex prvič izgubil, Soča Sobema slavila

Odbojkarji Koimpexa se iz Fossoja vračajo s presenetljivim porazom s 3:1 (16:14, 6:15, 15:13, 16:14). Zato pa je bila uspešna Soča Sobema v Povolettu s 3:1 (15:12, 15:12, 11:15, 15:12) OSTALI IZID: Fincantieri - Santa Giustina 3:2

ODBOJKA / ŽENSKA C1 LIGA

Bor razočaral proti Battaglinu

Plave močnemu nasprotniku niso nudile pravega odpora - Odpovedal je servis

Bor Mercantile - Battaglini 0:3 (5:15, 8:15, 10:15)

BOR MERCANTILE: Gregori 2+0, Benevol 3+10, Piatto 3+8, Flego 2+4, Vodopivec 3+2, Cok 3+4, Faimann 0+0, Zadnik 1+0, Gruden 0+0.

Trajanje tekme: 55 minut. Servis (točke/napake): Bor 6/20, Battaglini 11/9. Napake: Bor 17, Battaglini 7.

Ali je Battaglini res najmočnejša ekipa v ženski odbojarski C1 ligi ostaja za zdaj vprašanje brez odgovora. Sesterka iz Sommacampagne, ki je v dveh letih iz B1 izpadla v C1 ligo in ne skriva svoje želje, da bi se takoj vrnila med drugoligaše, je včeraj na »1. maju« v tekmi z borovkami naletela na tako sibeke odpor, da je resnično težko oceniti, kaj velja, čeprav že pogled na igralke daje slutiti, da ambicije niso iz trte izvite. Gledalci so pričakovali, da bodo borovke po spodbudnih nastopih na zadnjih dveh gostovanjih tudi na domačih tleh končno zaigrale tako, kot znajo, a so se usteli. Plave so namreč razočarale na vsej crti in za svoj bled nastop nimajo pravega opravičila.

Battaglini je že od vsega začetka trdno držal niti igre v svojih rokah, a se mu za to niti ni bilo treba posebno naprezati, saj so prvi set s številnimi napakami v celoti krojile borovke. Battaglini je s fizičnega vidika prekasal nase igralke. Ima odličien servis, visok in napadalen blok, nekaj zelo prodornih napadalk. Izstopata zlasti levoroka Bertocchi (4+2) in

perspektivni osemnajstletni center Maccani (7+3), medtem ko se nekdanji reprezentantki Boselli (5+6) pozna, da se zaradi posledic operacije hrbta po enem letu popolnega mirovanja sele počasi privaja na igranje. Igra Verončank je vsekakor dokaj zastarela, saj v glavnem napada po visokih podajah po krilih in tvega hitro igro samo v najljubših situacijah. Tudi sprejem je bil vse prej kot brezhiben, žal pa borovke te dokaj vidne sibeke točke nasprotnic nikakor niso znale izkoristiti, saj je bil njihov servis včeraj naravnost katastrofalen. Ko bi servirale kot znajo, bi mogoče dobili odgovor na začetno vprašanje...

»Opravičujem se gledalcem za naš nastop. Ne vem, kaj bi rekel. Nasprotnik po mojem sploh ni bil nepre-

ranja. Borovke so malenkost več zbranosti in odločnosti pokazale samo v tretjem setu, ko so dvakrat nadoknadile večji zaostanek (od 3:8 do 6:8 in od 7:12 do 10:12), na koncu pa se predale sele po treh zaključnih zogah. Toda to je bilo premalo, da bi si lahko zaslužile vsaj zadostno oceno.

»To je bila za nas lahka zmaga. Ne skrivamo, da imamo izbor igral, vreden boja za napredovanje, ceprav na gostovanjih ne igramo vedno dovolj zbrano. Tokrat imajo precej zaslug za našo zmago tudi nasprotnice. Naredile so res dosti napak. Podarile so nam 17 točk, mi pa smo povrh dosegli se enajst direktnih točk na servisu. To nam je seveda bistveno olajšalo nalogo,« je povedal Poljak Ryszard Borovke.

magljiv, toda moje igralke so stopile na igrišče nepravilne na boj in tudi med igro niso pokazale nobene prave reakcije,« je po tekmi ugotavljal trener Kalc, ki ni skrival svoje jeze in razočar-

sek, nekdanji olimpijski in svetovni prvak, igralec in trener v A1 ligi v Padovi, ki je že šest let trener Sommacampagne.

Ker je očitno, da so borovke doslej igrale v gosteh najmanj za dva razreda boljše kot doma, bi bilo menda boljše, ko bi naslednjo tekmo na »1. maju« odigrale za zaprtimi vrati... (A. Koren)

Koimpex šestič zapored uspešen

Zmagovite serije Koimpexa ni prekinil niti Codognè. Igralke Koimpexa so slavile po starih nizih s 3:1 (15:9, 15:11, 6:15, 15:10)

ROKOMET / V MOŠKI C LIGI S PRINCIPOM

Kras Trimac za gol prekratek

Principe B - Kras Trimac 23:22 (11:11)

V derbiju 3. kola moske rokometne C lige je druga ekipa tržaškega Principa premagala Kras Trimac (na sliki F. Kroma) z enim sami zadetkom razlike. O tekmi bomo podrobneje se poročali.

ODBOJKA

Ženski derbi C2 lige osvojila Olympia

Prvi ženski derbi med Olympio in Sokolom se je končal z zmago Goričank po starih setih.

V derbiju moske D lige pa je Espejo na Opčinah premagal Körting IZIDI

ŽENSKA C2 LIGA: Olympia K2 Sport - Sokol 3:1 (15:13, 5:15, 15:10, 15:9)

MOSKA C2 LIGA: Bor Fortrade - Itely Foja 2:3 (9:15, 15:13, 15:10, 15:17, 15:17; Porcia - Olympia CDR 3:1 (15:13, 5:15, 15:10, 15:9)

MOSKA D LIGA: Körting - Espejo 0:3 (16:17, 2:15, 4:15)

ŽENSKA D LIGA: Koimpex - Virtus 3:2 (15:0, 15:6, 7:15, 13:15, 15:5)

ODBOJKA / V DERBIJU ŽENSKE D LIGE

Bolj izkušene igralke Vala Zadružne kreditne banke na Opčinah premagale mlado Slogino ekipo

Sloga - Val Zadružna kreditna Banka 1:3 (5:15, 7:15, 15:12, 8:15)

SLOGA: Babudri, Blazina, Furlan, Grgić, Kalc, Kocjancić, Kuferšin, Mauro, Molassi, Miot, Sosic

VAL ZADRUŽNA BANKA: Orel, Braini, Michela in Monica Tomasin, Cernic, Blasizza, Miklus, Zavadlav, Tosorati, Zuccarino.

Derbi na Opčinah (na sliki Foto Kroma) je bilo srečanje dveh popolnoma različnih ekip: na eni strani Val, ki razpolaga z izkušenimi igalkami, od katerih je večina že igrala v visjih ligah, na drugi strani pa mlada in prav zaradi tega igralsko se naivna Sloga. Tudi cilja obeh ekip sta popolnoma različna. Pri Valu računajo na takojšnjo vrnitev med C2 ligase, za slogasice pa naj bi bilo prvenstvo priloznost za cim hitrejšo odbojarsko rast. Gostje so na Opčinah zmagale prepričljivo, ceprav so se jim slogasice dobro upirale. V primerjavi s prvo tekmo je Sloga tokrat zaigrala neprimerno bolje, vendar se vedno nihajoče. Dobrim akcijam so sledili premori, ki so jih Goričanke seveda spretno izkoristile. Sploh pa so gostje dokazale, da so rutinirana enota, ki zna izkoristiti nasprotnikove pomanjkljivosti. Po

prvih dveh osvojenih setih so sicer nekoliko popustile, verjetno prepričane, da imajo zmago že v rokah, vendar je Sloga zaigrala zelo odločno in bila v vodstvu vse od začetka seta pa do konca, ta delni uspeh pa je tudi pravična nagrada za njen trud.

Po tekmi je trener Vala Zadružne kreditne banke Zoran Jerončić takole komentiral: »Nismo igrali najbolje, saj zmoremo veliko več. Sploh pa ne bi smeli popustiti v tretjem setu, saj je v odbojki pač tako, da nasprotnik dobi krila, ko popusti. O Slogi kot mladi ekipi se lahko samo pohvalno izrazim, saj so igralke zelo borbene in zagrizene in ko jim bo uspelo odpraviti banalne napake, ki jih delajo, bodo presenetile marsikaterega nasprotnika.«

Ivan Peterlin trener Sloga: »S koncnim izidom sem zadovoljen, s prikazano igro svoje ekipe tudi, ceprav se bodo morale moje igralke otrestri se nekaterih naivnosti. To jim bo pa uspelo samo z igranjem, saj je to edini način prehoda iz mentalitete mladinskega prvenstva na člansko, v katerem ni prostora za dolge pauze in padce koncentracije.« (INKA)

B LIGA / PO PETIH ZAPOREDNIH ZMAGAH SINOČI V 12. KOLU

Nepričakovan domači spodrslijaj jadrancovcev

Zasluzeno so izgubili proti Roburju iz Vareseja - Za našo ekipo predvsem usodno veliko število izgubljenih žog

Jadran TKB - Robur Varese 72:77 (29:32)

JADRAN: Arena (- prosti meti, 1:3 met za 2, - met za 3), Oberdan 19 (2:2, 4:6, 3:3), Pregarc 15 (4:4, 1:2, 3:4), Budin 13 (0:3, 5:8, 1:2), Vitez 6 (-, 3:6, 0:2), Samec 4 (-, 2:6, -), Rauber 7 (-, 2:2, 1:5), Calavita 4 (-, 2:4, -), Hmeljak 2 (-, 1:1, -), Klabjan n.v., trener Vremec.

Met za 2: 21/38, met za 3: 9/17, skupno 30:55, pm 6:9. SON: 19. PON: Pregarc (40). 3T: Oberdan 3, Pregarc 3, Rauber 1.

ROBUR: Fanchini 14 (8:10, 3:4, 0:1), Corti 4 (-, 2:2, -), Orrigoni 8 (-, 1:4, 2:6), Merli 16 (4:5, 6:8, -), Conti 23 (-, 4:7, 5:8), Mondello (-, 0:1, 0:1), Borghi, Leva 8 (2:4, 3:6, 0:1), Lucarelli n.v., Fontanel 4 (-, 2:4, -), trener Gergati.

Met za 2: 21/36, met za 3: 7/17, skupno 28/53, pm 14:19. SON: 15. PON: Orrigoni (40). 3T: Conti 5, Orrigoni 2.

TRST - Po petih zaporednih zmagah je naša združena ekipa

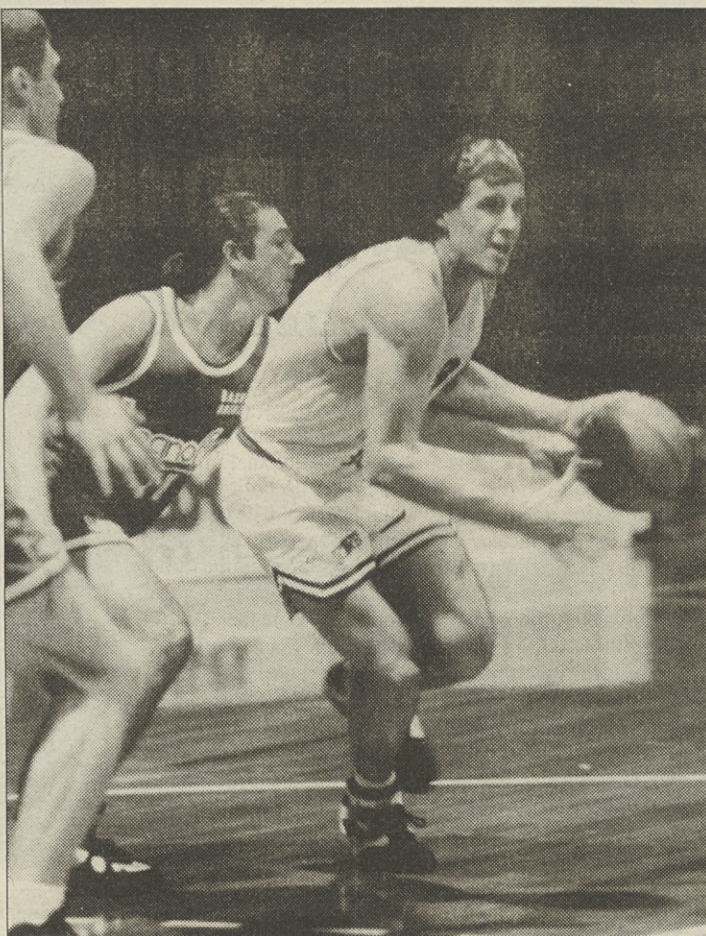
doma nepričakovano izgubila z Roburjem iz Vareseja, ki je nase kosarkarje že visoko premagal v prvem delu prvenstva. Robur se je tudi v Trstu predstavil kot zelo homogena in solidna ekipa, ki igra čvrsto v obrambi, v napadu pa ima več variant in se dobro znajde proti vsaki nasprotnikovi obrambi. Tu se odlikuje Merli pod košem, ki mu pomagata korpulentna Corti in Fontanel. Robur je odlično »pokrit« tudi na zunanjih pozicijah, kjer je predvsem nevaren Conti, ki je bil sinoci dalec najboljši mož na igrišču, saj je dosegel kar 5 trojk.

Jadranovci niso igrali s tisto zbranostjo in voljo do zmage kot na zadnjih tekmah, poleg tega so tudi izgubili veliko število žog (kar 19). To pa naj bi bila tudi vzroka za sinočnji zasluzen poraz.

Ze od samega začetka je bilo videti, da jadrancovci niso bili prevec zbrani, saj so gostje takoj povedli na 10:6 in nato v 8. min. na 14:8.

Obrambi obeh ekip sta v tem delu srečanja prevladovali nad napadoma, saj je bil izidi zelo nizek. Sele proti polovici polcasa so se jadrancovci, z vstopom na igrišče Pregarca in Rauberja, nekoliko razigrali in v 11. min. tudi stanje izenačili. Tekma je bila nato izenačena (20:20, 26:24). Proti koncu polcasa pa se je razigral odlični Conti, ki je svojemu mostvu prisluzil vecjo prednost.

Jadranovci so zelo slabo pričeli v drugem polcasu, tkao da so v 25. min. zaostajali kar za 13 točk. Veliko je bilo izgubljenih žog in tudi v obrambi ni slo kot sicer. Na srečo se je tedaj razigral David Pregarc, ki je dejansko sam popeljal s tremi zaporednimi trojkami svojo ekipo celo v vodstvo (61:58 v 34. min.). Ves je kazalo, da se je Jadrancu končno »odprlo«. V nadaljevanju pa so naši kosarkarji spet popustili in gostje so z delno razliko 8:0 dve minuti pred koncem srečanja povedli na 66:61 in mi-

Jan Budin je tokrat dosegel 13 točk (Foto Kroma)

nuto in 40 sekund pred koncem kar na 69:61. Tedaj je bilo tekme dejansko konec. Kanček upanja za naše mostvo sta nato vtila Ober-

dan (s trojko) in Budin z dvema košema, bilo pa je prepozno za preobrat.

Vanja Jogan

V C2 LIGI

Tesen poraz borovceev z Italo

Izgubili so z 2 točkama

Borovci so sinoči v 9. kolu C2 lige tesno izgubili v Gradiscu proti Itali s 77:79. Naj omenimo, da so naši kosarkarji imeli »zadnjo zogo« v rokah, toda zgrešili so met in točki so ostali doma.

OSTALI SINOCNJI IZIDI: Ardita - Barcolana 100:67, Pom Tržic - Arte Gorica 78:67, Pagnacco - Staranzano 87:83, Martignacco - B. Udinese 86:72, Virtus Firuli Ud - Tuttosconto 69:89.

DECKI

Bor A Ediauto - Bor B autocarrozzeria Boris 113:28 (63:12)

A1 LIGA / DANES V BOLOGNI

Illycaffé z novim trenerjem Stochom pred brezupno nalogo

Igral bo proti državnim prvaku Bucklerja - Včeraj zmaga Scavolinija

BOLOGNA - Boljsega (ali slabsega) krstnega nastopa kot trener v A1 ligi si novi trener Illycafféja Mauro Stoch ni mogel zazeleti. Debitiral bo namreč danes v Bologni kar proti državnemu prvaku Bucklerju. Stoch, ki je po nedeljski »vroči« tekmi proti Violi iz Reggio Calabrie zamenjal trenerja Bernardija, si za danes gotovo ne dela previlikih utvar, ceprav bo bolonjsko mostvo nastopilo brez odličnega Američana Woolridgea, ki se je v četrtek na pokalni tekmi v Lizboni poskoval.

Zmaga v Bologni bi bila za trzasko ekipo pravi čudež. Pomembno pa je, kot pravi sam novopečeni trener, da ekipa igra pošteno in borbeno. Le z zvrhano mero poštenosti in skromnosti bo lahko nato Illycaffé dosegel svoj edini letosnji cilj, obstanek v ligi.

Naj omenimo se, da bodo trzaski kosarkarji jutri v Bologni igrali z rdečim traktom, ki je simbol boja proti AIDS-u. Mladi Davide Zambon (krilo, 198 cm visok) bo zamenjal Francesca Gorija, ki je v ZDA z italijansko državno reprezentanco »under« 22. V postavi bo tudi center Claudio Pol Bodetto, ki si je pravkar opomogel po poškodbi.

Na včerajšnjem vnaprej odigranem srečanju je Scavolini po pričakovanju doma premagal Nuovo Tirreno s 104:89 (51:44). Pri Scavoliniju sta bila najboljša strelca Američana Daniels (24 točk) in Thompson (20), pri gostih pa Avenia (23) in Busca (16).

DANAŠNJI SPORED (17.30): Madigan - Mash; Viola - Cx Siena; Teorema - Teamsystem; Olitalia - Cagiva, Buckler - Illycaffé; Benetton - Stefanel (20.00).

VRSTNI RED: Buckler Bologna in Teamsystem Bologna 16; Stefanel Milan in Cagiva Varese 14; Nuova Tirrena Rim, Scavolini Pesaro, Madigan Pistoia 12; Cx Siena, Viola Reggio Calabria 10; Mash Verona, Benetton Treviso 8; Olitalia Forlì, Illycaffé Trst 4; Teorematour Milan 0.

Brescialat v Fabriano

Po nerodnem domaćem spodrslijaju v prejšnjem kolu proti Poltiju iz Cantuja bo danes goriski Brescialat v A2 ligi igral v Fabriano proti Turboairu, pri katerem je med tednom prišlo do velikih novosti. Zaradi dosedanjih slabih rezultatov (Fabriano je predzadnji na lestvici) je društvo zamenjalo trenerja Carmenatija s Perazzettijem in se okrepilo z odličnim strelcem Caponejem.

Goričani bodo torej pred dokaj težko nalogo. Med tednom se je v Gorici kot »bomba« razlegla novica, da misli Brescialat odstopiti trzaskemu Illyju svojega strelca Marka Davisa in najeti Foxa. Vse pa kaže, da bo Davis še naprej v Gorici, ceprav bi Illyju tak tip igralca prišel se kako prav.

DANAŠNJI SPORED (17.30): Rimini - Auriga Trapani; Poltì Cantù - Menestrello Modena; Jcoplastic Battipaglia - Caserta; B. Sardegna Sassari - Montecatini; Turboair Fabriano - Brescialat Gorica; Floor Padova - Reggio Emilia; Reyser Benetke - Casetti Imola.

KOŠARKA / 8. KOLO V D LIGI

Že osmi uspeh Cicibone Spodrslijaj Kontovelcev

Helvetiusu je trda predla v Tržiču - Kontovel izgubil doma proti Acliju iz Ronk - Visok poraz domovcev

Largo Isonzo - Cicibona Helvetius 75:80 (40:45)

L. ISONZO: Cappellari 6, Del Bello, Zanello 5, De Corti 14, Brutulich 2, Glavich 24, Tulliani 4, Colautti 8, Verzeznassi 12, Minucci; trener Castellari.

SON: 20. 3T: De Corti 3, Cappellari 2, Glavich 1.

CICIBONA: Persi 16 (3:7 pm, 5:7 za 2, 1:3 za 3), Filipčić, Jogan 12 (5:8, 2:3, 1:2), A. Zuppin 14 (0:1, 7:8, -), Battilana 6 (-, 3:5, -), Tomšić 14 (2:4, 6:9, 0:2), P. Furlan 10 (-, 5:8, -), Krizmančić 4 (-, 2:5, -), S. Zuppin 4 (0:3, 2:3, -); trener L. Furlan.

Met za dva 32:48, met za tri 2:7, skupno 34:55 (61, 8%), pm 10:23. SON: 19. 3T: Persi 1, Jogan 1. Sodnika: Cattivello (Pozzuolo) in Gregoratti (Palazzolo)

Nadaljuje se uspešna serija Cicibone, ki pa se je morala v Tržiču posteno namuciti, saj je Largo Isonzo se enkrat dokazal, da lahko igra zelo dobro. V začetku sta obe peterki zaigrali zelo dobro v napadu (31:29 v 10. minuti). Andrej Zuppin, Stefan Persi in Viktor Tomšić so se zvrstili pri uspešnih metih na koš, na drugi strani pa je iz vseh možnih položajev zadeval Glavich (kar 18 točk v prvem polcasu).

Tik pred polcasom je belozelenim spet uspelo povedi za 5 točk. Domači so bili v drugem polcasu ves čas v zaostanku in le enkrat jim je uspelo izneaciti stanje (59:59 v 31. min.), razpoloženi Peter Furlan (10 točk, 7 skokov, 3 bloкаде, 2 ukradeni žogi ter 1 asistenca) in točni Andrej Zuppin (7:8 za 2) pa sta ponovno popeljala Cicibono v vodstvo. Odločilna je bila akcija dve minuti pred koncem, ko je Persi s trojko odgovoril na trojko Cappellarija, v naslednjih

akcijah pa je Furlanova ekipa končno strnila obrambo in razlika je narasla na 8 točk, tako da o zmagi ni bilo več dvoma. V vrstah Cicibone so vsi posamezniki dobro opravili nalogo (pet posameznikov preko 10 točk). Zal je tokrat slabo delovala obramba, katastrofalni pa so bili odstotki v prostih metih. (VJ)

Kontovel - Acli Ronchi 70:72 (39:26)

KONTOVEL: Pertot 5, Kralj 7, Gulic 15, Turk 7, I. Emili 7, Civardi 21, Starec, Daneu 6, Vodopivec, M. Emili, trener Starec.

SON: 28. TRI TOCKE: Kralj 1.

Kontovelci so izgubili predvsem zaradi slabe igre in tudi zaradi čudnega kriterija sojenja enega izmed dveh sodnikov v drugem polcasu. Resnici na ljubo, naši kosarkarji tudi v prvem delu tekme niso igrali najbolje, kljub temu pa so stalno vodili in ob koncu polcasa so si tudi prisluzili največje vodstvo (+13 točk). V tem delu srečanja je bil se posebno uspešen Daniel Gulic.

V drugem polcasu pa je prišlo do preobrata. V uvodnih minutah so Kontovelci se zanesljivo vodili, nato so gostje začeli zmanjševati zaostanek. Pri tem so se posluževali tudi precej grobe igre. Ker sta sodnika gostom tako igro dovoljevala, so ti nadaljevali s tako »taktiko« in najprej dohiteli domačine ter nato povedli za tri točke. Eden od sodnikov je nadaljeval svoj »show« in priskal gostiteljem najmanj 30 »korakov«.

Košarkarji iz Ronk, z odličnim Blasettijem na celu, ki je dal 17 točk, pri tem pa uspešno izvedel kar 5 trojk, so do konca srečanja ohrani-

li tesno vodstvo in tako tudi odnesli predragoceni točki.

Od posameznikov bi v naših vrstah pohvalili Igorja Civardija.

Infoter Goriziana - Dom Agorest 110:84 (56:36)

DOM: Corsi 16 (3:4 prosti meti, 2:5 met za 2, 3:8 met za 3), Jarc 9 (3:5, 3:8, -), Di Cecco 25 (1:1, 9:21, 2:5), Podbersig 4 (-, 2:7, -), Franco 14 (2:3, 3:5, 2:3), Ambrosi 8 (2:2, 3:3, -), Bordon, Kojancic, Orzan 7 (2:2, 1:5, 1:4), trener Bordin.

Met za 2: 22/39, met za 3: 7/16, skupno 29/55, pm 11:15. SON: 22. PON: Corsi, Podbersig izključen.

Domovci so zelo dobro začeli in tudi zasluženovo vodili s 15:10. V nadaljevanju pa so nerazumljivo popustili, zgrešili vse, kar se je zgrešiti dalo in pri tem izgubili veliko število žog (ob koncu tekme kar 23). Izkuse ni nasprotniki so vse Domovci napake spretno izkoristili in predvsem sta se izkazala Tosorati in D' Amelio. Gostitelji so tako v piclih 5 minutah od 25:23 povečali svojo vodstvo kar na 45:28.

Kriza domovcev se je nadaljevala tudi v drugem polcasu. Naši kosarkarji so slabo igrali tako v napadu kot v obrambi. Nakar so reagirali in celo zmanjšali zaostanek na 10 točk. Gostitelji pa se niso dali presenetiti in z dvema zaporednima trojkama spet odločno povedli ter tako tudi povsem zasluženovo zmagali.

Domovci so tudi na tem srečanju pokazali, da prezivljajo hudo krizo. Poraja se tako živčnost (včeraj je bil izključen Podbersig) in logična posledica so porazi. Skrajni čas je torej, da se domovci predramijo in da s poštenostjo in borbenostjo prebrodijo to krizo.

domači šport

Danes

Nedelja, 3. decembra

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Standrežu: Juventina - Sovodnje

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v Krizu: Vesna - Buiese; 14.30 v Forgari: Forgaria - Zarja; 14.30 v Torreanu: Torreanese - Primorje

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Trebcah: Primorec - Mariano

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Doberdobu: Mladost - Castions; 14.30 v Repnu: Kras - Junior Aurisina; 14.30 v Dolini: Dolina - Venus; 14.30 v Miljah, Zaccaria: Servola - Breg; 14.30 na Proseku: Gaja - Vermegliano

NARASCAJNIKI

8.30 v Trstu, Ul. Flavia: Chiarbola - Zarja Adriaimpex; 10.30 v Turjaku: Isonzo Turriaco - Sovodnje

NAJMLAJŠI

10.00 na Opcinah: Olimpia - Gaja

ZACETNIKI

10.30 na Proseku: Primorje Telital - San Giovanni

CICIBANI

10.30 v Dolini: Breg Grmada - Esperia.

KOŠARKA

PROMOCIJSKA LIGA

15.30 v Dolini: Chiarbola Conca d'oro - Polet Metra

KADETI

11.00 pri Briscikih, Ervatti: Kontovel - Barcolana

NARASCAJNIKI

11.00 v Trstu, 1. maj: Bor Ediauto - Brescialat

DECKI

9.30 v Trstu, Ul. Forlanini: Libertas - Kontovel

ODBOJKA

MLADINCI

10.00 v Trstu, 1. maj: Koimpex - Virtus

MLADINKE

11.00 v Trstu, Zandonai: Volley 93 - Breg

ROKOMET

ZENSKA B LIGA

11.00 v Musileju: Musile - Kras

Jutri

Ponedeljek, 4. decembra 1995

KOŠARKA

MLADINCI

19.30 v Trstu, Ul. della valle: Inter 1904 - Bor Radenska

Obvestila

SV. MIKLAVZ

bo v sredo, 6. t.m., ob 17.30 obiskal sedež KD S. Skamperle in SZ Bor pri Sv. Ivanu v Trstu, Vrdelska c. 7. Darila bo sprejemal uro pred pricetkom in dan prej (v torek) od 17. do 19. ure. Vsi otroci vrtcev in osnovne šole so vabljeni, da se udeležijo miklavzevanja.

DRUŠTVO SLOVENCEV MILJSKE OBCINE

organizira rekreacijsko telovadbo za odrasle vsako sredo in petek od 17.00 do 18.00 v mali telovadnici italijanske srednje šole - Ul. D'Annunzio 48 - Milje (informacije Vesna Tul tel. 271862).

SK BRDINA

sporoča, da se nadaljuje telovadba v repenski telovadnici vsako sredo od 18. do 20. ure.

SK DEVIN

obvešča, da bo tudi ob torkih telovadba od 18.30 do 19.30 v telovadnici v Sesljanu.

ARHEOLOŠKE NAJDBE OB EGIPTOVSKI OBALI

Ostanki svetilnika so spet na suhem

Morje pred Aleksandrijo skriva prava čudesa

Lani so arheologi na egiptovskih obalah začeli dvigati ostanke legendarnega mesta Aleksandrija, ki bi utegnili pomagati razjasniti preteklost. Izkazalo se je namreč, da najdisce skriva približno dva tisoč granitnih plošč. Nekatere med njimi so skrbno izrezljane, druge le grobo obsekane. Vse pa izvirajo iz časa, ki ga zgodovinarji povezujejo s ponesrečenim uporom Kleopatre in Antonija proti Rimu.

Približno trideset potapljačev in arheologov, ki raziskujejo to območje, ocenjuje, da posamezni primerki granitnih plošč, ki zavzemajo več kot 2, 25 hektarja površine, ležijo le nekaj sto

metrov od obale moderne Aleksandrije, tehtajo pa tudi po sto ton. Na površje so dvignili tudi nekaj vzorcev mogočnih kipov.

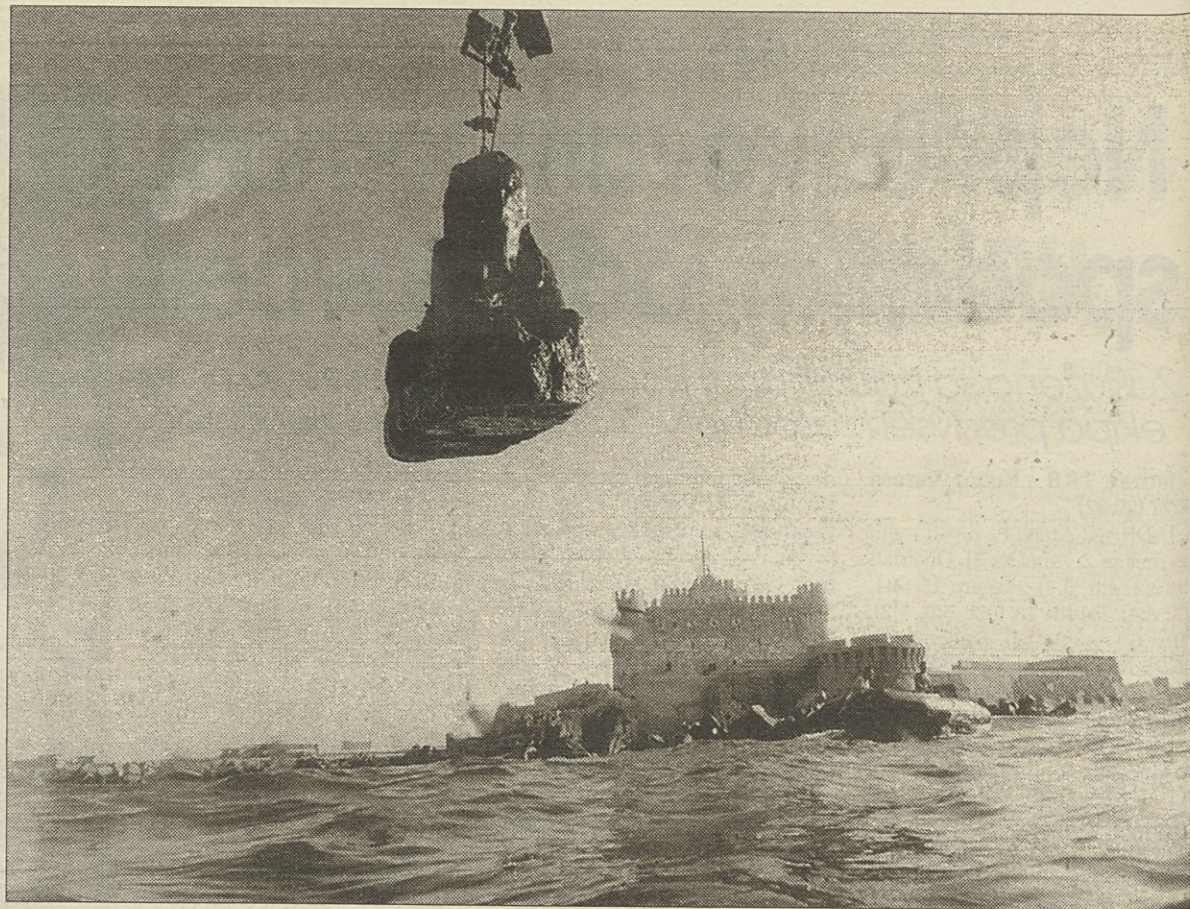
Domnevajo, da se med antičnimi ostanki mesta, ki je nastalo v času vladavine Aleksandra Velikega 332 pr. n. st., skrivajo deli legendarnega svetilnika, ki je skupaj z mestom izginil med potresi in zemeljskimi premiki. Žarek iz svetilnika, ki naj bi ga lahko opazili iz razdalje 30 milj, in ki je privabljal trgovske ladje v mogočno sredozemsko mesto, je bilo v antiki eno od sedmih svetovnih čudes.

Velikanska kamnita plošča, težka kar 75 ton, in dol-

ga 11, 5 metra, je po mnenju vodilnega moža odprave Jean-a Yvesa Empereurja, ključni del svetilnika. Empereur se nadeja, da bo s pomočjo najdbe lahko rešil vprašanje velikosti svetilnika, ki je do danes ostalo nepojasnjeno. »Po načinu gradnje sklepam, da je bil ta del svetilnika viden,« razmišlja in dodaja: »Po tem in treh utorih, vrezanih na strani, vemo, da je zraven stal kos podobne velikosti. Upamo, da bomo lahko s pomočjo drugih delov določili velikost svetilnika.«

S tem se bodo morda tudi razjasnili dvomi o tem, iz katerega materiala je bil svetilnik zgrajen. Nekateri strokovnjaki so dolgo trdili, da je bil ves svetilnik iz marmorja, vendar je Empereur hipotezo ovrgel s trditvijo, da so bili iz marmorja samo deli pročelja.

Odkritje kamnitih plošč pri Aleksandriji bo razblinilo dvome vseh, ki so dvomili v obstoj svetilnika. »Odkritja velikanskih blokov so dokaz, da se je svetilnik nahajal prav tukaj,« je prepričan Empereur. Poleg tega bo

Dvigovanje ostankov antičnega aleksandrijskega svetilnika iz morja

na temelju ostankov mogoče sklepati o aleksandrijskih arhitekturnih značilnostih, o katerih prej ni bilo podatkov.

Zdaj torej počasi nastaja podoba značilnega aleksandrijskega svetilnika. Zgrajen je nekakšna mešanica grške in egipčanske civilizacije. Svetilnik naj bi krasili kipi, ki so upodabljali aleksandrijsko kraljevsko družino in mitološke osebnosti iz dobe egipčanskih faraonov, kot je sfinga, ki sodi

med najbolj dragocene najdbe na tem območju.

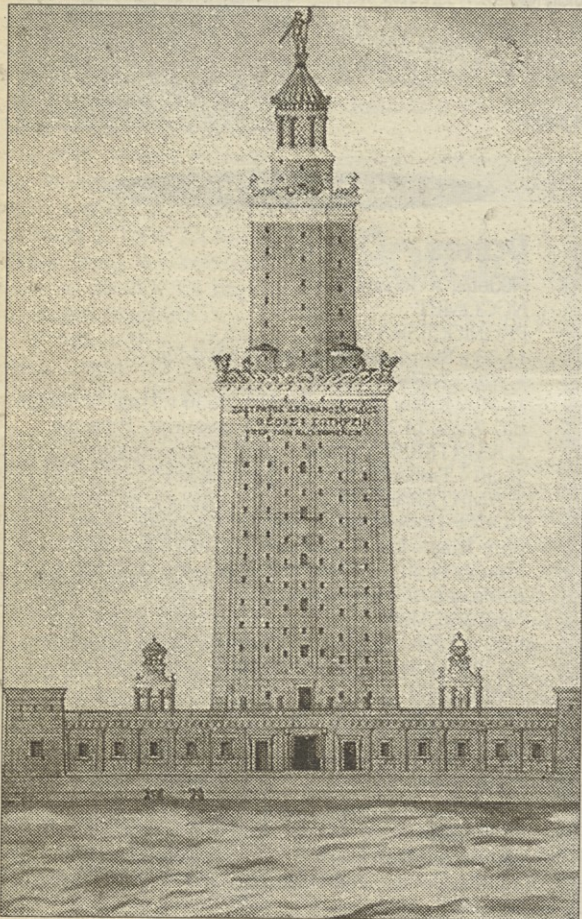
Ekipa je dvignila na površje kip domnevnega ptolomejskega kralja, potomca dinastije, ki je v Egiptu vladala devet let po Aleksandrovih zasedbi mesta, pa vse do Kleopatrinega samomora 30 let pr. n. st.

Kip, prelomljen ob vrtnem nastavku in nad kolonom, je visok več kot stiri metre. Empereur je povedal, da so proti koncu izkopavanja našli glavo, ki brzkone

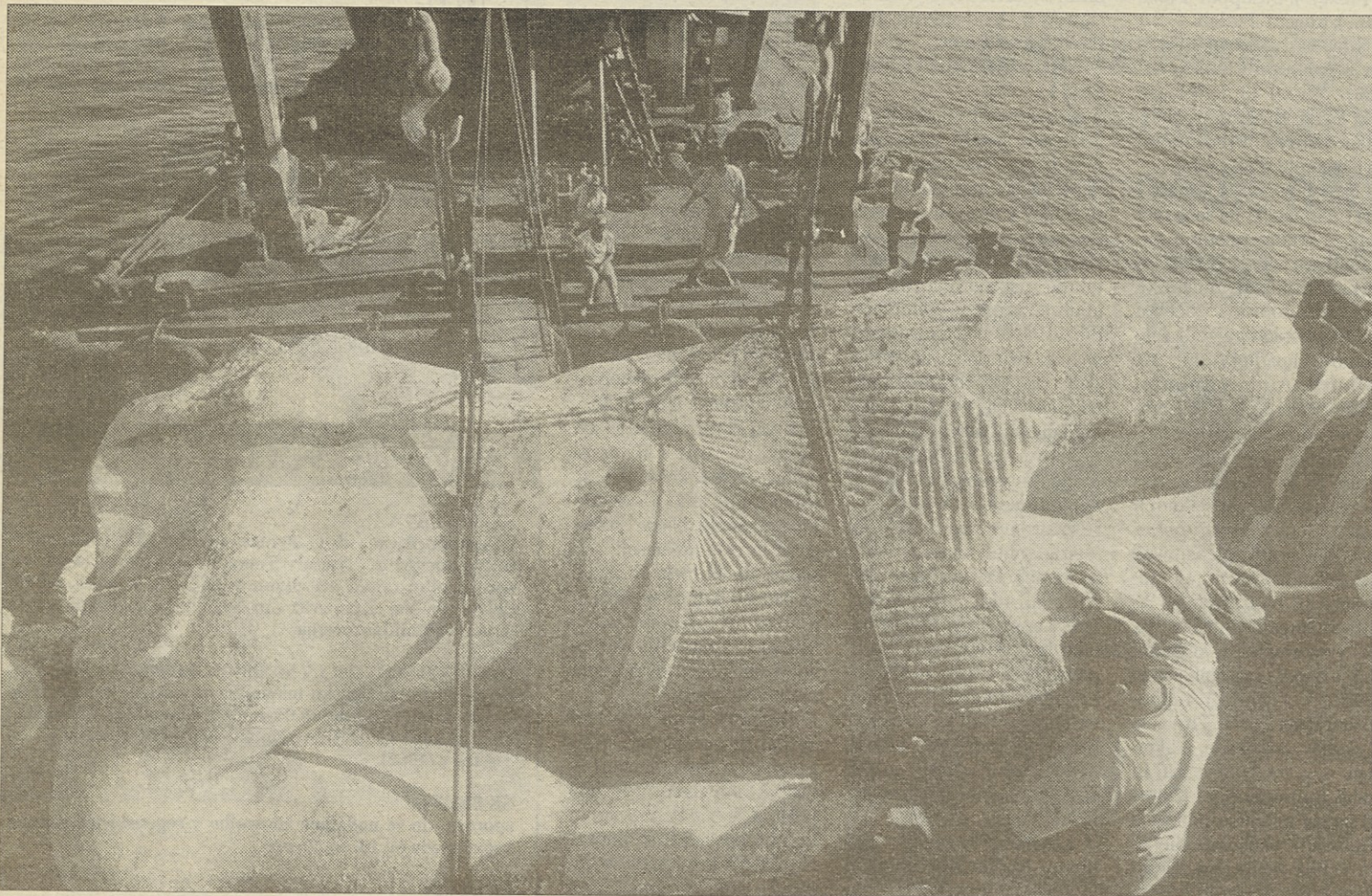
sodi k kipu. »Tako bomo kip identificirali, poleg tega pa se bo pokazala pravilnost domneve, da plošče resnično pripadajo svetilniku.«

Letošnja ekspedicija, dru-

ga po letu 1994, je bila posebej uspešna. Kljub temu namerava neutrudljivi Empereur naslednje leto nadaljevati z razkrivanjem skrivnosti tega starodavnega mesta.

Aleksandrijski svetilnik Faros je bil eno izmed sedmih čudes antičnega sveta

Orjaški kip, ki je verjetno krasil svetilnik, je dolga stoletja skrivalo morje

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Imeli boste občutek, da se bo vsak čas zgodilo nekaj velikega. Res bi se, a boste priložnost žal zamudili. Med radovednim oziranjem naokrog boste pozabili na simo deželo tostran obleke.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Navdušili se boste nad novimi delovnimi načrti. Nič čudnega, saj ste starih že dolgo sili. Glejte, da ne boste preveč presenečeni, če se boste novih navelicali se hitreje; za vas pac ni meja.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Zazeblo vas bo v noge, čeprav boste obuti kot Eskim. Ne jezite se na tovarno cevčev, vzrok za mrzot tici v vas; če že obujate črne spomine, si jih nikar ne pozabite kdaj pa kdaj tudi sezuti.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Tarnali boste nad sušo, ki se je zasedla v vaši denarnici. Nikar ne pretiravajte s pritožbami in raje spoznajite svoje resnične potrebe; se najbolj vas bo odzela navadna voda.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Zamikalo vas bo, da bi si privosčili novo obleko. Resda ste si denar zaslužili s postenim delom, a ravno zato ga ne zapravite v tri dni; nobena, se najboljše obleka ne seže pod kožo človeka.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Ugibali boste, kaj vas čaka v prihodnosti. Ne prehitujte dogodkov, niti ne čakajte nanje; raje odkrijte pravi ritem, ki vam bo v življenje pričaral pesem.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Nerviralo vas bo vse, kar se bo pojavilo pred vašimi očmi. Ko si boste začeli presedati tudi sami, boste prisiljeni ukrepati. Vstanite, poskocite in stresite tezo s svojih ramen.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Premagal vas bo val ljubosunja. Krivca boste seveda iskali zunaj, vendar vam to ne bo uspelo. Ne bo vas potolazila niti trditve, da je ljubosunje odraz ljubezni; čemu ste torej jezni?

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Novega dne se boste lotili s tolikšnim optimizmom, da vas ne bo moglo prav nič ustaviti. Ves ljubi dan boste dirjali s polno paro, zato boste zvečer že zelo daleč. Nikar se ne vračajte!

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Zvezde vam bodo naklonjene, vendar to ne bo dovolj za spravo v ljubzenskem gnezdecu. Naklonjeni si boste morali biti tudi sami; priznajte si že enkrat dejstva!

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Obetajo se vam prijetna presenečenja, vendar obstaja nevarnost, da jih boste v svojem dirjanju preprosto spregledali. Postojte vendar za hip; za srečo je včasih povsem dovolj.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Povsod vas bo dovolj, saj boste kar prekipevali od energije. Naj vas dobro počutje nikar ne zavede v pretiravanje, sicer se sami ne boste opazili, kdaj vam bodo posle zadnje moči.

NEDELJSKI IZLET

Skozi Dragarsko dolino na rob sveta

Dolina daje videz gorske planote

Bilo je nekoc ... Ko so bili gozdovi se tako gosti, da nisi videl deset metrov pred seboj, kaj sele medvedov in drugih zivali, ki so si lastile to zeleno kraljestvo. Na ravninah se ni bilo travnikov in polj ampak le gozd, dokler niso na ravninski svet kočevskih gozdov prisli ljudje s severa ter si postopoma izkrcili nov življenjski prostor. Razkropili so se po Kočevskem ter prisli tudi v Dragarsko dolino pod Goteniško goro.

Prvi prebivalci so se priselili z zgornje Koroske in Tirolske v 14. stoletju. Kot prva vas v dolini je nastala Trava, pozneje so nastale se Srednja vas,

Draga, Podpreska in Lazec. Vse vasi od Lazca do Trave povezuje cesta, ki vodi iz Loskega potoka do hrvaske meje oziroma v dolino Cabranke. V Loski

potok pridemo iz Sodražice ali iz Cerknice. Dragarska dolina je ravno dovolj odmakjena in mirna, da pot skozenjo pomeni izrazit in privlačen skok iz vsakdana. Za na pot sta dobrodošla izletniška karta Kočevsko v merilu 1:50.000 in potni list, ker iz Dragarske doline pot lahko nadaljujemo v dolino Cabranke.

Dragarska dolina je z nadmorsko visino med

Na Travi stojijo ruševine cerkve sv. Lovrencija, požgane med drugo svetovno vojno

750 in 800 metri in odprtostjo proti Gorskemu Kotarju pravi koridor za mraz. Z okoliskimi gozdovi prej spominja na gorsko planoto, kot na dolino na robu kočevskih gozdov. V minulih desetletjih ni bilo lahko preživeti v njihovi senci, zato je dolina danes brez pravega narasčaja, v mnogih hisah živijo samo se stari ljudje. Veliko polj se je spremenilo v travnike, ki jih nihče ne kosi, in se posebno v tem letnem času se zdi dolina bolj pusta, kot je v resnici. Toda turistični potenciali območja, po katerih se lahko enači z drugimi bolj znanimi in odkritimi predeli Slovenije, pomenijo izziv za podjetne domaćine in za obiskovalce.

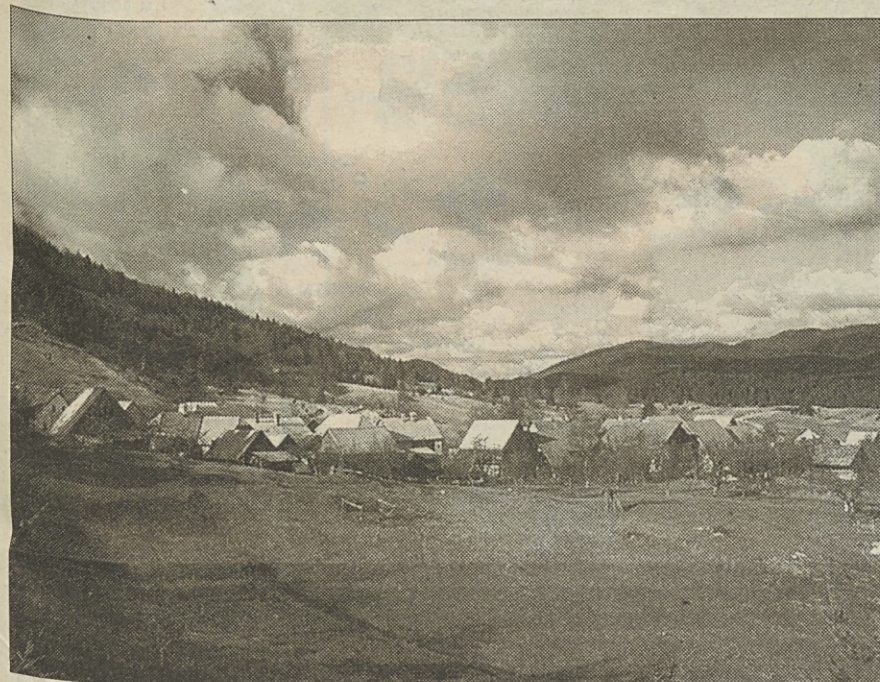
Zaenkrat dolina privlači predvsem z naravnimi danostmi. Na gozdnih cestah pridejo na svoj račun gorski kolesarji, na brezpotjih samotnih gozdov pa ljubitelji mirne narave, ki so jim vse poti odprte, potrebno je le malo raziskovalnega duha. Turistična ponudba doline se ponasa z rancem Okoren v Dragi, na Travi pa je Gošče Travljansko, ki vabi s ponudbo divjaci in ribjih jedi.

Na Travi se zdi, da se je

cas ustavil. Njena lega na koncu doline, kjer se cesta prevesi strmo navzdol proti Cabru, tesno stisnjene hise in veter, ki vleče med njimi, dajejo vtis neskončne samote in miru. Kot da bi živel na robu sveta, se Trava pripravlja na zimski sen, vendar njena okolica obiskovalcu ne svetuje počitka. Gozdna cesta drži proti Zurgarski steni nad dolino Cabranke, na drugi strani vasi se kot najvišji vrh Travlanske gore dviguje Travlanski vrh. Kljub makadamski cesti, ki se v vijugah spušča proti Cabranki, ni odveč misel na nadaljevanje poti po njej. Na pobocjih nad dolino sameva Podplanina, se ena pozabljen vas, ki ji usodo kroji nova meja, v dolini pa je zanimiv izvir Cabranke, do katerega pridemo po hrvaski strani. Po tej strani nadaljujemo pot ob Cabranki, dokler se ne pripeljemo v Osilnico ter nadaljujemo pot ob Kolpi proti Petrini in Kočevju. Na takem krožnem izletu je sicer precej voznje, vendar nas pot vodi skozi kraje, v katere se po prvem srečanju kar naprej vracamo, seveda ne brez razloga. **Dario Cortese**

Zarjavell spomin

Trava je mirna vasica na koncu Dragarske doline

Vas Draga je dala ime dolini med Travlansko in Goteniško goro

Cerkev Marijinega obiskanja v Dragi (Vse fotografije: Dario Cortese)

Dragarska dolina je travnati otok na robu kočevskih gozdov

VREMENSKA SLIKA

Nad severno Evropo je območje visokega zračnega pritiska, nad Sredozemljem pa se začneja poglobljati ciklonsko območje. Nad naše kraje doteka v nizjih zračnih plasteh od vzhoda razmeroma vlažen in postopno hladnejši zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 7.25 in
zaslo ob 16.17. Dan bo dolg 8
ur in 52 minut. Luna bo
vzšla ob 14.25 in zasla ob
3.36.

ONESNAŽENOST ZRAKA

	2.12	1.12
	povprečna 6.00-7.00	24-urna max. urna
Ljubljana Figuevec	29	47
Zagorje	25	58
Trbovlje	32	62
Veliki vrh	-	30
Dobovec	-	-
Mejna imisijska vrednost:	350 mikrogramov/m ³	
Kritična imisijska vrednost:	700 mikrogramov/m ³	

BIOPROGNOZA

Na Primorskem bo vremenski vpliv razmeroma ugoden in spodbuden, drugod pa bodo vremensko občutljivi ljudje bolj nerazpoloženi in tudi potrti. Večjih težav s počutjem pri zdravih ljudeh ne bo.

PLIMOVANJE

Danes: ob 0.23 najnižje -18 cm, ob 6.46 najvišje 45 cm, ob 13.46 najnižje -46 cm, ob 20.04 najvišje 19 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	2
1000 m	-2
1500 m	-4
2000 m	-6
2500 m	-8
2864 m	-9

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju:
zjutraj: E 6 do 12 vozlov
popoldne: NE 10 do 20 vozlov

VOX POPULI

Ako se zmrzlina grudna ne odtaja, še prosinca hujsi mráz nastaja.

☺ ☺ ☺

Lenuhova njíva je polna koprív.

DANES

JUTRI

V Sloveniji: V ponedeljek bo oblačno. Sneženje v vzhodnih krajih se bo nekoliko okrepilo. Hladneje bo. Burja na Primorskem se bo okrepila.

Obeti: V torek se bo sneženje razširilo nad vso Slovenijo.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Cerro Negro še bruha pepel

Predsednica Nikaragve Violeta Chamorro je obiskala območje vulkana Cerro Negro, ki že dalj časa bruha pepel, kar je povzročilo prebivalcem velike težave

Iščejo pare za poskuse o doživljanju orgazma

BRUSELJ - V nekaterih nizozemskih dnevnikih se je zadnje dni pojavil naslednji oglas: »Isčemo heteroseksualne pare za poskuse o orgazmu.« Pobudo je sprožila neka raziskovalna ekipa univerzitetne bolnišnice v Groningnu, v južni Nizozemski, ki se je oddelila, da bo zaprosila za plačano sodelovanje kakih deset parov. Na njih naj bi v živo opazovala obnašanje spolnih organov in notranjih tkiv med orgazmom.

»Pari,« je pojasnil zdravnik Vincent van Anđel, ki vodi raziskovalno ekipo, »bodo morali biti suhi, saj bodo morali opraviti več predpisanih vaj in pogumno doseči vrhunec spolnega užitka v jekleni cevi-skennerju s komaj 60-centimetrskim premerom.« Da bi obvarovali intimnost poskusnih parov, ki se bodo po svoje »žrtvovali« za napredek znanosti, jih bo od raziskovalne ekipe, ki bo dogajanje opazovala v isti sobi, locil tanek sinji zastor.

Vodja raziskovalne ekipe je v intervjuju za dnevnik De Telegraaf zagotovil, da so imeli oglasi z vabilom k sodelovanju velik odmev. Za poskuse v živo naj bi se po njegovem zagotovitilu prijavilo več deset parov, zdravniška ekipa pa je zdaj zaposlena s selekcijo, iz katere bo izšlo deset »srečnih« finalistov. Izbira pa ne poteka samo po kriteriju telesne teže in razsežnosti, pravi van Andel, ampak tudi na osnovi »občutljivosti« za test.

Swissair odklonil prevoz Rusdija

ZENEVA - Švicarska letalska družba Swissair je zavrnila vkrcanje angleško-indijskega književnika Salman Rushdia na eno od svojih letal, se katerim je pisatelj zelel pretekle mesec potovati na neko konferenco v Zürich. Vest je včeraj objavil dnevnik La Tribune di Geneve, glasnik Swissaira pa za časopis izjavil, da o zadevi ni obvešen in da je čez konec tedna ni more niti preveriti. Dnevniku je informacijo posredoval pisatelj Adolf Muschg, ki je Rushdia povabil na univerzo v Zürichu in ki trdi, da je letalska družba 14. novembra odklonila njegovo vkrcanje na redno linijsko letalo. Swissair naj bi bila vkrcanje zavrnila zato, da ne bi ogrozila drugih potnikov, saj je znano, da je bil Rushdie v Iranu obsojen na smrtno kazen.

Tečaj za božičke

Šeststo božičkov in 60 angelov je te dni v Berlinu zaključilo tečaj pred napornim božičnim delom. Vsi so študentje berlinske politehnike (Telefoto AP)